

Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΑΤΡΑ

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΤΟ 2006**

Εισηγητής: κ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ.

ΜΟΥΡΤΖΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΜΠΑΚΑΛΕΞΗ ΕΛΕΝΗ

ΤΣΙΑΚΟΥΜΗ ΕΛΕΝΗ

ΠΑΤΡΑ 2001

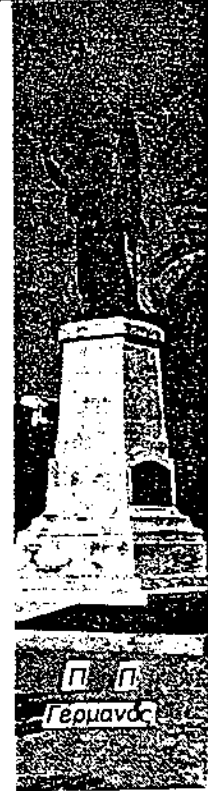
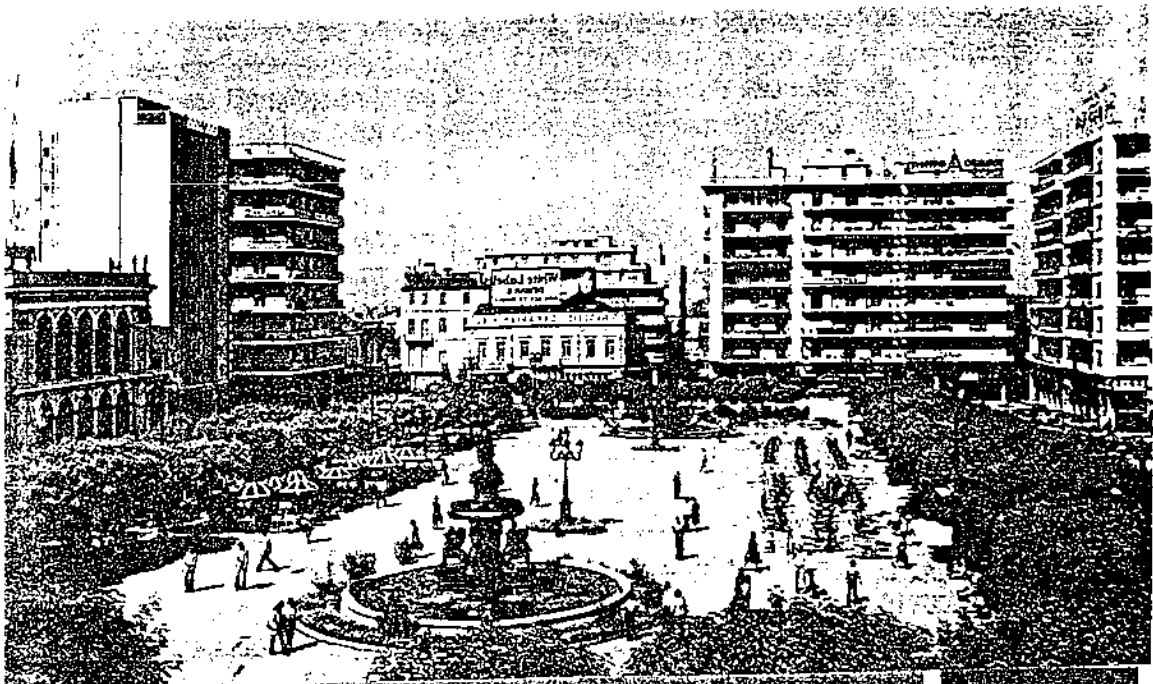
54

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6124
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.	Σελ. 1
1.α. Ορισμός και σύλληψη της ιδέας της πολιτιστικής πρωτεύουσας.	Σελ. 1
1.β. Αναδρομή στο θεσμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας.	Σελ. 1
2. ΠΑΤΡΑ.	Σελ. 3
2.α. Ιστορική αναδρομή.	Σελ. 3
3. ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ» ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2005 – 2019.	Σελ. 6
4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ.	Σελ. 12
4.α. Επιλογή μετά από διαγωνισμό.	Σελ. 12
5. ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ (1985-2000) σελ. 14	
5.α. Πάτρα 2006.	Σελ. 20
5.β. Το τεχνικό πρόγραμμα.	Σελ. 22
5.γ. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα.	Σελ. 25
5.δ. Οι πολιτιστικές πρωτεύουσες από το 2007 έως το 2019.	Σελ. 29
6. Ο ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ.	Σελ. 30
6.α. Οι στόχοι και οι σκοποί.	Σελ. 33
7. ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.	Σελ. 36
8. ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.	Σελ. 38
8.α. Τα αξιοθέατα της ευρύτερης περιοχής της Πάτρας.	Σελ. 75
8.β. Οι περιοχές γύρω από την Πάτρα.	Σελ. 88
9. ΜΕΣΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.	Σελ. 95

10. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ.	Σελ. 96
11. ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ – ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ.	Σελ 157
12. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ.	Σελ. 158
13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ.	Σελ. 161

1. Πλατεία Γεωργίου Α'
2. Πλατεία Ψηλών Αλωνιών

ΚΕΦ. 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.α Ορισμός και σύλληψη της ιδέας της πολιτιστικής πρωτεύουσας

Ο τίτλος πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης θα πρέπει καταρχήν να δικαιολογηθεί. Για πολλούς σημαίνει την σύζευξη του ελληνικού με το ευρωπαϊκό πνεύμα. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να μιλάμε για ευρωπαϊκή πρωτεύουσα αν ένα από τα δύο αυτά στοιχεία λείπει. Έτσι λοιπόν κωδικοποιώντας του τι μπορεί να σημαίνει ο τίτλος αυτός θεωρούμε ότι επιτυγχάνεται:

A) μέσα από την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων για πολιτιστικές δραστηριότητες.

B) μέσα από την αναβάθμιση της φυσιογνωμίας και της λειτουργίας της πόλεως και

Γ) μέσα από το είδος και την ουσία των εκδηλώσεων οι οποίες θα πρέπει να τονίζουν την πνευματική διάσταση του γεγονότος. Βέβαια οποιαδήποτε μικρή ή μεγάλη πόλη της Ελλάδας έχει τη δυνατότητα να δώσει την πνευματική αυτή διάσταση μια και από την Ελλάδα ξεκίνησαν όλα.

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης που σχεδιάστηκε με στόχο να συμβάλλει στην προσέγγιση των ευρωπαϊκών λαών, εγκαινιάστηκε με πρωτοβουλία της Μελίνας Μερκούρη από το συμβούλιο υπουργών στις 13 Ιουνίου 1985 και έκτοτε σημειώνει διαρκώς επιτυχία στο ευρωπαϊκό κοινό και αυξάνει τον πολιτιστικό και κοινωνικοοικονομικό της αντίκτυπο μέσω του πλήθους των επισκεπτών που προσελκύει. Αυτή η μεγάλη ετήσια εκδήλωση έχει ως στόχο την αξιοποίηση του πολιτισμικού πλούτου και της ποικιλομορφίας των Ευρωπαϊκών Πόλεων, δίνοντας έμφαση στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά τους και στη ζωντάνια της πολιτιστικής δημιουργίας, υπήρξε αφορμή για πολλά πολιτιστικά γεγονότα και ανταλλαγές ποιότητας σε όλους τους καλλιτεχνικούς τομείς.

1.β Αναδρομή στον θεσμό «Πολιτιστική Πρωτεύουσα»

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης συμπληρώνει 16 χρόνια ζωής σήμερα και σκοπεύει να επιβιώσει τουλάχιστον για τα επόμενα 19 χρόνια. Η πορεία του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

πέρασε από πολλές διακυμάνσεις τροποποιήσεις και εξελίξεις μέσα από πειραματισμούς, βελτιώσεις και επιτυχίες. Πέρασε από χώρες που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακόμα και από πόλεις εκτός της ενωμένης Ευρώπης. Εξάλλου ανταποκρινόμενοι στην επιθυμία όλο και περισσότερων πόλεων τόσο εντός και εκτός κοινότητας, να μπορέσουν και αυτές με τη σειρά τους να φιλοξενήσουν την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, οι υπουργοί Πολιτισμού στα συμπεράσματά τους για τη σύνοδο της 18^{ης} Μαΐου 1990, αποφάσισαν τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Μήνα. Αυτή η εκδήλωση αποβλέπει στους ίδιους στόχους με την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και απευθύνεται κυρίως στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Από το 1991 έχει συσταθεί δίκτυο των Πολιτιστικών Πρωτευουσών με σκοπό να επιτρέψει στους επαγγελματίες που συμμετέχουν στην διοργάνωση της εκδήλωσης να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους. Το δίκτυο αυτό που τυγχάνει κοινοτικής ενίσχυσης πραγματοποίησε το 1994 μετά από αίτημα της επιτροπής μελέτη για τον αντίκτυπο της εκδήλωσης από την αρχή της.

Μέχρι σήμερα η εκδήλωση Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης αποτελούσε πρωτοβουλία διακυβερνητικού χαρακτήρα και η επιλογή της πόλης αποτελούσε πολιτική απόφαση των αντιπροσώπων των κρατών – μελών. Η κοινότητα συνέβαλλε χρηματοδοτικά κάθε χρόνο στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και στην πόλη που οριζόταν να διοργανώσει τον Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Μήνα στο πλαίσιο του προγράμματος Καλειδοσκόπιο.

Μετά την απόδοση πολιτιστικής αρμοδιότητας στην κοινότητα από τη Συνθήκη του Μαστρέιχτ η εκδήλωση αυτή πρέπει στο εξής να ενταχθεί στο κοινοτικό πλαίσιο. Για το λόγο αυτό στις 30 Οκτωβρίου 1997 η επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρόταση για τη θέσπιση μιας κοινότητας πρωτοβουλίας με στόχο την ενίσχυση της εκδήλωσης Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης με βάση το άρθρο 128 της συνθήκης.

Η πρόταση αυτή η οποία προβλέπει να ορίζεται κάθε χρόνο μία ευρωπαϊκή πόλη για την υλοποίηση ενός πολιτιστικού σχεδίου που θα αφορά ένα ειδικό θέμα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος σε συνεργασία ενδεχομένως με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις ευρίσκεται επί του παρόντος υπό συζήτηση στις κοινοτικές αρχές.

ΚΕΦ. 2 ΠΑΤΡΑ

2.α Ιστορική Αναδρομή

Η Πάτρα σχηματίστηκε στην αρχαιότητα από τη συνένωση τριών αγροτικών συνοικισμών των Μυκηναϊκών χρόνων. Από την Αρόη που βρισκόταν στο λόφο της ακρόπολης, η Άνθεια που βρισκόταν μάλλον στην περιοχή της Εγλυκάδας και η Μεσάτιδα που βρισκόταν ανάμεσα τις δύο άλλες, εκεί που σήμερα είναι το Γηροκομείο.

Οι κάτοικοι των πόλεων αυτών λέγονταν Ίωνες. Πριν από αυτούς κατοικούσαν στην περιοχή οι Πελαγοί. Το 1082π.Χ. ήρθαν από τη Σπάρτη οι Αρχαίοι με αρχηγό τον Πατρέα και κυρίεψαν τις τρεις πόλεις. Ο Πατρέας ένωσε τις πόλεις σε μία και την ονόμασε Πάτρα από το όνομά του. Καθοριστική υπήρξε η συμβολή της Πάτρας στη συγκρότηση της Αχαικής Συμπολιτείας (280π.Χ.) η λειτουργία της οποίας βασιζόταν σε θεσμούς ισότητας και δημοκρατίας.

Το 146π.Χ. η Πάτρα και όλη η Ελλάδα υποδουλώθηκε στους Ρωμαίους. Τότε στην Πάτρα ήρθε ο Απόστολος Ανδρέας ο οποίος δίδαξε τον Χριστιανισμό και ίδρυσε την πρώτη χριστιανική εκκλησία. Σταυρώθηκε και θάφτηκε το 68μ.Χ.

Στην περίοδο των Ρωμαϊκών χρόνων η Πάτρα μεταβλήθηκε σε σημαντικό κοσμοπολίτικο κέντρο. Κατά τον 2^ο αιώνα μ.Χ. βρίσκεται στη μεγαλύτερη ακμή της. Η πόλη άρχισε να παρακμάζει μετά την μεταφορά της πρωτεύουσας του Ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη. Νέα οικονομική άνθηση γνώρισε μετά τον 9^ο αιώνα και κυρίως για την παραγωγή και επεξεργασία μεταξιού. Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας ήταν έδρα βαρωνίας ουσιαστικά υπό την επικυριαρχία του Πάπα. Ελευθερώθηκε μετά από 224 χρόνια από τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο.

Στα 1460 την κατέλαβαν οι Τούρκοι. Όμως στις 25 Μαρτίου 1821 ο Δεσπότης Παλαιών Πατρών Γερμανός ευλόγησε τα Ελληνικά όπλα στην Αγία Λαύρα. Η Πάτρα είναι από τις πρώτες πόλεις που επαναστάτησαν εναντίων των Τούρκων το 1821 από τους οποίους απελευθερώθηκε οριστικά το 1828.

Σήμερα η Πάτρα είναι από τις ωραιότερες πόλεις και το πολεοδομικό συγκρότημά της εκτείνεται επί 24 χιλιόμετρα πάνω στην εθνική οδό

Αθηνών – Πατρών από τα Βερναρδαϊκά κοντά στο Ρίο ανατολικά ως τα Τσακαλαϊκά δυτικά και απέχει 219 χιλιόμετρα από την Αθήνα.

Η Πάτρα βρίσκεται στα βορειοδυτικά (Β.Δ.) της Πελοποννήσου. Είναι χτισμένη σε πεδιάδα και μικρό λόφο κοντά στον Πατραϊκό κόλπο κι έχει υψόμετρο 20μ. Το μέρος της Πάτρας που είναι χτισμένο στο λόφο (γύρω από το Κάστρο) λέγεται Παλιά Πόλη και το άλλο είναι χτισμένο στην πεδιάδα λέγεται Νέα Πόλη. Το ανέβασμα από τη Νέα Πόλη στην Παλιά γίνεται με τους δρόμους της 25^{ης} Μαρτίου και Δημητρίου Γούναρη.

Επίσης η Πάτρα είναι το διοικητικό, εκπαιδευτικό, εκκλησιαστικό, στρατιωτικό και νοσοκομειακό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας. Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη της πνευματικής της κίνηση έδωσε η ίδρυση του Πανεπιστημίου Πατρών το οποίο ιδρύθηκε το 1973 καθώς και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.

Έχει το πλεονέκτημα να βρίσκεται ενδιάμεσα σε γνωστές τουριστικές περιοχές όπως η Αρχαία Ολυμπία, οι Δελφοί, η Επίδαυρος και τα Καλάβρυτα.

Σε ένα χαμηλό λόφο του Παναχαϊκού περίπου 800μ. από την ακτή στη θέση της αρχαίας ακρόπολης δεσπόζει το κάστρο από όπου έχει κανείς μία θαυμάσια θέα προς Πατραϊκό κόλπο και τα βουνά της Στερεάς Ελλάδας.

Στις παρυφές του λόφου του κάστρου, δυτικά, κοντά στην πλατεία Αγίου Γεωργίου βρίσκεται το Αρχαίο Ωδείο. Μετά το Ωδείο της Αθήνας (Ηρώδειο) με το οποίο παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες είναι το πιο αξιόλογο στην Ελλάδα στο είδος του.

Στο κέντρο της πόλης βρίσκεται η πλατεία Γεωργίου Α'. Εδώ δεσπόζει το Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων» που είναι αντίγραφο της Σκάλας του Μιλάνου. Ανεγέρθη το 1827 και είναι έργο του φημισμένου αρχιτέκτονα Τσιλέρ. Εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις χρησιμοποιείται επίσης και για τα «Μπουρμπούλια» τους φημισμένους χορούς της καρναβαλικής περιόδου.

Στα αξιοθέατα της πόλης περιλαμβάνεται και η εκκλησία του Παντοκράτορα που γνώρισε αρκετές μετατροπές. Στην περίοδο της τουρκοκρατίας ήταν τζαμί, στη συνέχεια μετετράπη σε καθολική εκκλησία του Αγίου Μάρκου. Από τις μεγαλοπρεπέστερες εκκλησίες όχι μόνο της Πάτρας αλλά και ολόκληρης της Ελλάδας είναι η εκκλησία του

Αγίου Ανδρέα Πολιούχου της Πάτρας. Δίπλα στον μεγαλόπρεπο νέο ναό του Αγίου Ανδρέα διατηρείται η παλαιότερη εκκλησία που είχε χτιστεί στα 1836-43 στη θέση όπου σταυρώθηκε ο Απόστολος Ανδρέας.

Υπάρχουν επίσης αρκετές όμορφες περιοχές που κανείς μπορεί να επισκεφθεί όπως η πλατεία των Υψηλών Αλωνίων, οι περίφημες σκάλες της Αγίου Νικολάου με τα 193 σκαλοπάτια, που οδηγούν προς το φρούριο της πόλης, η Παλαιά Πάτρα γύρω από την οδό Γερμανού, το φημισμένο Χαμάμ στην οδό Μουκαούρη που είναι και το μοναδικό σε λειτουργία στην Ελλάδα και το δεύτερο στην Ευρώπη μετά από αυτό στο Παρίσι.

Με διεθνή ακτινοβολία είναι το ετήσιο αποκριάτικο καρναβάλι της Πάτρας, με της συμμετοχή σ' αυτό χιλιάδων καρναβαλιστών και την εντυπωσιακή παρέλαση μεταμφιεσμένων και αρμάτων. Ακόμα η καθιέρωση του Διεθνούς φεστιβάλ Πάτρας παρουσιάζει ένα έντονο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον.

Από την πόλη μπορεί κανείς εύκολα να επισκεφθεί γραφικά και ενδιαφέροντα προάστεια όπως το Μιντιλόγλι και τα Μποζαϊτικά, το αξιόλογο Μοναστήρι του Γηροκομείου (μία από τις παλαιότερες μονές της Πελοποννήσου), τη μονή Ομπλού χτισμένη το 14^ο αιώνα. Επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εγκαταστάσεις της φημισμένης οινοποιίας της «ΑΧΑΪΑ CLAUSS» που λειτουργεί από τον προηγούμενο αιώνα.

Τέλος στον Εθνικό δρόμο από της Πάτρα προς την Κόρινθο σε απόσταση 7 περίπου χλμ. από το κέντρο της πόλης είναι το Ρίο, κύριος συγκοινωνιακός κόμβος σήμερα για της επικοινωνία με της Στερεά Ελλάδα και την Ήπειρο. Το κάστρο του Ρίου που χτίστηκε από το σουλτάνο Βαγιαζήτ τον Β' στο 1499 ονομάστηκε «Καστέλλι του Μοριά» και επισκευάστηκε στη σημερινή του μορφή από τους Βενετούς το 1713.

Μετά το Ρίο ο παλαιός παραλιακός δρόμος περνάει από όμορφες περιοχές γεμάτες πράσινο και γραφικά χωριά όπως ο Ψαθόπυργος που είναι χτισμένος στις ακτές ενός μικρού πανέμορφου κόλπου, η περιοχή του Λαμπίρι μία από της ομορφότερες παραλίες του Κορινθιακού, ο Λόγγος και τα Σελιανίτικα, παραθαλάσσια χωριά με πολύ πράσινο και καθαρή θάλασσα.

ΚΕΦ. 3 ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ» ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2005 – 2019

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

Έχοντας υπόψη:

- Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Και ιδίως
το άρθρο της 151.

- Την πρόταση της επιτροπής.

- Την γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών.

- Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της
συνθήκης.

Εκτιμώντας:

- (1) ότι η Ευρώπη, καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορία της στάθηκε και παραμένει ένας πόλεως καλλιτεχνικής ανάπτυξης που χαρακτηρίζεται από εξαιρετικό πλούτο και μεγάλη ποικιλομορφία ότι το φαινόμενο της αστικοποίησης έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο κατά τη διαμόρφωση και την ακτινοβολία των ευρωπαϊκών πολιτισμών.
- (2) Ότι το άρθρο 151 της συνθήκης αναθέτει στην Κοινότητα αρμοδιότητες στον πολιτιστικό τομέα ότι, συνεπώς, όλες οι κοινοτικές ενέργειες για την προαγωγή των πολιτιστικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να διεξάγονται πάνω σ' αυτή τη νομική βάση, σύμφωνα με τους στόχους και τα μέσα που χορηγεί στην Κοινότητα η συνθήκη.
- (3) Ότι οι αρμόδιοι για πολιτιστικά θέματα Υπουργοί που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, ενέκριναν, στις 13 Ιουνίου 1985, ψήφισμα σχετικά με τις ετήσιες εκδηλώσεις «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη» με βασικότερο στόχο να «ανοίξουν στο ευρωπαϊκό κοινό ορισμένες πολιτιστικές πλευρές της συγκεκριμένης πόλης, περιοχής ή χώρας», εκδήλωση την οποία ενίσχυσε χρηματοδοτικά η Κοινότητα.
- (4) Ότι η μελέτη η οποία πραγματοποιήθηκε σχετικά με τα αποτελέσματα των εκδηλώσεων «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη» κατέδειξε ότι το γεγονός έχει θετικές συνέπειες από άποψη απήχησης

στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, πολιτιστικής και τουριστικής ανάπτυξης και αναγνώρισης από μέρους των πολιτών της σημασίας της επιλογής της πόλης τους.

- (5) Ότι ωστόσο, η θετική απήχηση δεν παράγαγε πάντα αποτελέσματα που να διήρκεσαν και μετά τη λήξη του σχεδίου καθαυτού και ότι, μολονότι αναγνωρίζεται στους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων δημόσιους φορείς των επιλεγμένων πόλεων η αρμοδιότητα να αποφασίσουν για το περιεχόμενο του σχεδίου τους, θα πρέπει να τους επιστηθεί η προσοχή στην ανάγκη ένταξης του πολιτιστικού σχεδίου σε μια μεσοπρόθεσμη δυναμική.
- (6) Ότι η πρωτοβουλία αυτή είναι σημαντική και για την ενδυνάμωση της τοπικής και περιφερειακής ταυτότητας αλλά και για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
- (7) Ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις συζητήσεις που προηγήθηκαν της γνώμης που εξέδωσε στις 7 Απριλίου 1995, σχετικά με το πρόγραμμα Καλειδοσκόπιο που θεσπίστηκε με την απόφαση 719/96/ΕΚ, ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει ειδικό πρόγραμμα για την «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη» μετά το 2000, με βάση το άρθρο 151 της συνθήκης.
- (8) Ότι η σημασία και η απήχηση της εκδήλωσης «Πολιτιστική Πόλη» απαιτεί τη δημιουργία συστήματος επιλογής εκ περιτροπής το οποίο θα εξασφαλίζει ότι μια από τις πόλεις κάθε κράτους μέλους θα επιλέγεται σε τακτά διαστήματα ότι για να επιτευχθεί προβλεπτό, συνεπές και διαφανές σύστημα εκ περιτροπής χρειάζεται ενιαία απόφαση βάσει της οποίας θα αποφασίζεται η σειρά με την οποία θα πραγματοποιούν την εκδήλωση τα κράτη μέλη.
- (9) Ότι, λόγω της μεγάλης συμβολικής αξίας που έχει για τα κράτη μέλη, ο ορισμός των Πολιτιστικών Πρωτευουσών θα πρέπει να γίνεται από το Συμβούλιο.
- (10) Ότι μία κοινοτική πρωτοβουλία για την προαγωγή της «Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πόλης» πρέπει να ανταποκρίνεται σε καθορισμένους στόχους και να χρησιμοποιεί τους πόρους που προβλέπει η συνθήκη.
- (11) Ότι μέχρι τώρα, προβλεπόταν μία κοινοτική συνδρομή για την «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη» και για τον «Ευρωπαϊκό

Πολιτιστικό Μήνα», στο πλαίσιο του προγράμματος Καλειδοσκόπιο το οποίο λήγει το 1999.

- (12) Ότι το Συμβούλιο, στις 22 Σεπτεμβρίου 1997, εξέτασε απόφαση σχετικά με το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτιστικής δράσης, με την οποία ζητείται από την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 208 της συνθήκης, να υποβάλλει προτάσεις για τη θέσπιση ενιαίου προγράμματος για τον πολιτισμό, μέχρι τον Μάιο του 1998, στο οποίο θα ενσωματωθεί μία δράση με τον τίτλο «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης», συμπεριλαμβανομένης και της χρηματοδότησής της.
- (13) Ότι η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ανακοίνωση σχετικά με το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπέρ του πολιτισμού, στην οποία περιλαμβάνεται πρόταση απόφασης για τη θέσπιση ενιαίου μέσου χρηματοδότησης και προγραμματισμού της πολιτιστικής συνεργασίας.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θεσπίζεται κοινοτική δράση με τίτλο «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». Στόχος της είναι να προβάλλει τον πλούτο, την ποικιλομορφία και τα κοινά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών πολιτισμών και να συμβάλει στη βελτίωση της αμοιβαίας γνωριμίας μεταξύ των ευρωπαϊών πολιτών.

Άρθρο 2

1. Μία πόλη ενός κράτους μέλους ορίζεται Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης εκ περιτροπής, όπως ορίζεται στο παράρτημα. 1. Η χρονολογική σειρά που προβλέπεται στο παράρτημα 1 μπορεί να τροποποιηθεί μετά από κοινή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών. Η υποψηφιότητα ή οι υποψηφιότητες κοινοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ενδεχομένως μαζί με σχετική σύσταση, το αργότερο τέσσερα έτη πριν από την αναμενόμενη έναρξη της εκδήλωσης.

2. Η επιτροπή συνιστά κατ' έτος κριτική επιτροπή η οποία συντάσσει έκθεση για την ή τις υποψηφιότητες που έχουν υποβληθεί βάσει των στόχων και των χαρακτηριστικών της παρούσας δράσης. Η κριτική επιτροπή αποτελείται από επτά ανεξάρτητες προσωπικότητες υψηλού κύρους, που είναι εμπειρογνώμονες στον πολιτιστικό τομέα, δύο από τις οποίες ορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύο από το Συμβούλιο, δύο από την Επιτροπή και μία από την Επιτροπή των Περιφερειών. Η κριτική επιτροπή υποβάλλει την έκθεσή της στην Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει στην Επιτροπή γνώμη για την ή τις υποψηφιότητες εντός τριών μηνών μετά από τη λήψη της έκθεσης. Το Συμβούλιο, ύστερα από σύσταση της Επιτροπής, που συντάσσεται βάσει της γνώμης που Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της έκθεσης της κριτικής επιτροπής, ορίζει επισήμως την εν λόγω πόλη ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το έτος για το οποίο έχει προταθεί η υποψηφιότητά της.

Άρθρο 3

Ο φάκελος υποψηφιότητας περιλαμβάνει ένα πολιτιστικό σχέδιο, ευρωπαϊκής διάστασης, το οποίο βασίζεται κυρίως στην πολιτιστική συνεργασία σύμφωνα με τους στόχους και τις δράσεις που προβλέπονται από το άρθρο 151 της συνθήκης.

Ο φάκελος καθορίζει σε ποιο μέτρο η υποψήφια ευρωπαϊκή πόλη προτίθεται:

Να προβάλλει τα κοινά ευρωπαϊκά πολιτιστικά ρεύματα που είτε η ίδια ενέπνευσε, είτε στα οποία συνέβαλε σημαντικά,

Να προωθεί εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν πολιτιστικοί φορείς από άλλες πόλεις των κρατών μελών, οδηγώντας έτσι στην καθιέρωση μιας διαρκούς πολιτιστικής συνεργασίας και να ευνοήσει την κυκλοφορία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Να υποστηρίξει και να ενισχύσει το δημιουργικό έργο, το οποίο αποτελεί βασικό στοιχείο κάθε πολιτιστικής πολιτικής.

Να εξασφαλίσει την κινητοποίηση και τη συμμετοχή μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού και κατά συνέπεια να εγγραφεί την κοινωνική διάσταση της δράσης και την επέκτασή της πέραν του έτους των εκδηλώσεων, να προωθήσει την υποδοχή των πολιτών της Ένωσης

και να ευνοήσει την ευρύτερη δυνατή διάδοση των προβλεπόμενων εκδηλώσεων ανατρέχοντας σε όλες τις μορφές πολυμέσων.

Να προωθήσει τον διάλογο μεταξύ των πολιτισμών της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου και με το πνεύμα αυτό, να ενισχύσει το άνοιγμα και την κατανόηση των άλλων, στοιχεία που αποτελούν θεμελιώδεις πολιτιστικές αξίες.

Να αξιοποιήσει την ιστορική κληρονομιά, την αστική αρχιτεκτονική και την ποιότητα ζωής στην πόλη.

Άρθρο 4

Οι ευρωπαϊκές τρίτες χώρες μπορούν να λαμβάνουν μέρος στη δράση αυτή. Οιαδήποτε από τις χώρες αυτές μπορεί να προτείνει την υποψηφιότητα μιας πόλης ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και θα πρέπει να κοινοποιήσει την πρότασή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας Ομοφώνως βάσει συστάσεως της Επιτροπής ορίζει επισήμως μία από αυτές τις προταθείσες πόλεις ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για κάθε έτος, λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι επιθυμητή μια περίοδος προετοιμασίας τεσσάρων ετών.

Άρθρο 5

Κάθε πόλη καταρτίζει πρόγραμμα πολιτιστικών εκδηλώσεων, προβάλλοντας την πολιτιστική ιδιομορφία και κληρονομιά της καθώς και τη θέση της στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά και εντάσσοντας στις εκδηλώσεις πολιτιστικούς φορείς διαρκούς συνεργασίας. Κατά την προετοιμασία του προγράμματός της, η ορισθείσα πόλη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, εκτός των προαναφερομένων στοιχείων, τον κατάλογο του παραρτήματος II, στον οποίο περιέχονται τα κριτήρια προγραμματισμού και αξιολόγησης. Κατ' αρχήν το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να διαρκεί ένα έτος, αλλά κατ' εξαίρεση, οι ορισθείσες πόλεις έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν και μικρότερο χρονικό διάστημα. Οι πόλεις μπορούν, εφ' όσον θέλουν, να περιλαμβάνουν και την γύρω περιοχή στο πρόγραμμά τους. Θα πρέπει να υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ των προγραμμάτων των πόλεων που έχουν ορισθεί το ίδιο έτος.

Άρθρο 6

Η Επιτροπή καταρτίζει ετησίως έκθεση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των εκδηλώσεων του προηγούμενου έτους, στην οποία περιλαμβάνεται ανάλυση εκ μέρους των διοργανωτών. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή των Περιφερειών. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να διατυπώνει προτάσεις αναθεώρησης της παρούσας απόφασης, τις οποίες κρίνει αναγκαίες για την ομαλή εφαρμογή της δράσης αυτής, ιδίως ενόψει της μελλοντικής διεύρυνσης της Ένωσης.

Βρυξέλλες, 25 Μαΐου 1999.

ΚΕΦ. 4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

Το πρόγραμμα Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης λειτουργεί στη βάση απλών κανόνων και ενός μίνιμουμ Κεντρικής επίβλεψης. Οι στόχοι παρέμειναν συνειδητά όσο το δυνατόν ασαφέστεροι και ευρύτεροι ενώ η ερμηνεία του προγράμματος εναπόκειται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην κάθε πόλη που έχει οριστεί για την απονομή του τίτλου. Η σχετική απόφαση στις 13 Ιουνίου 1985 προσδιορίζει ως στόχο «την προσέγγιση των λαών των κρατών μελών».

Αναγνωρίζοντας ότι ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός χαρακτηρίζεται τόσο από τα κοινά στοιχεία όσο και από τον πλούτο που γεννά η πολυμορφία, η απόφαση προχωρεί σε συστάσεις σχετικά με το θεσμό ο οποίος:

- Θα πρέπει να παρουσιάζει στο ευρωπαϊκό κοινό συγκεκριμένες πλευρές του πολιτισμού της συγκεκριμένης πόλης, περιοχής ή χώρας και
- Να συγκεντρώνει στη συγκεκριμένη πόλη μία σειρά πολιτιστικές εκδηλώσεις από άλλα κράτη μέλη.

Η επιλογή της πολιτιστικής πρωτεύουσας γίνεται από το Συμβούλιο Υπουργών ενώ η όλη διαδικασία διεξάγεται υπό την επίβλεψη του μόνιμου προσωπικού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ε.Ε.).

Οι υποψηφιότητες των πόλεων υποβάλλονται τουλάχιστον τέσσερα έτη πριν από την έναρξη της εν λόγω εκδήλωσης. Η επιτροπή συνιστά κατ' έτος κριτική επιτροπή η οποία συντάσσει έκθεση για την ή τις υποψηφιότητες που έχουν υποβληθεί, βάσει των στόχων και των χαρακτηριστικών της παρούσας δράσης. Η κριτική επιτροπή αποτελείται από επτά ανεξάρτητες προσωπικότητες υψηλού κύρους που είναι εμπειρογνώμονες στον πολιτιστικό τομέα, δύο από τις οποίες ορίζονται από το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, δύο από το Συμβούλιο, δύο από την Επιτροπή και μία από την Επιτροπή των Περιφερειών. Η Κριτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσή της στην Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Σύμφωνα με την αρχική ιδέα το θεσμό θα φιλοξενούσε κάθε χρόνο και άλλο κράτος μέλος το οποίο και θα όριζε το φορέα που θα αναλάμβανε τη σχετική ευθύνη. Το πρόγραμμα εξακολουθεί και σήμερα

να υλοποιείται στη βάση διακυβερνητικής συμφωνίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρά το γεγονός ότι δεν εμπλέκεται επίσημα στα της απόφασης, προσφέρει οικονομική στήριξη με δική της πρωτοβουλία.

Ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας άπτεται διαφόρων θεματικών αρμοδιοτήτων της επιτροπής πέρα από τον πολιτισμό όπως η πολεοδομική ανάπλαση, η κατάρτιση και το τουρισμός.

4.α Επιλογή μετά από διαγωνισμό

Από τη στιγμή που το φάσμα επιλογών διευρύνθηκε κατά πολύ χρειαζόταν μία νέα αντίστοιχη διαδικασία. Έτσι ο αρχικός κύκλος διαδοχικής αποδοχής του τίτλου μεταξύ των κρατών μελών αντικαταστάθηκε από ένα είδος επιλογής μετά από διαγωνισμό μεταξύ των υποψηφίων πόλεων. Οι σκοποί του προγράμματος παρέμειναν αμετάβλητοι αλλά για πρώτη φορά θεσπίστηκαν κριτήρια επιλογής.

Τα κριτήρια αυτά αφορούσαν τη διασφάλιση ισορροπίας από την πλευρά του προγράμματος ανάμεσα σε μητροπολιτικές και επαρχιακές πόλεις, πόλεις κοινοτικές, εξωκοινοτικές και διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Όπως ήταν αναμενόμενο η διαδικασία αυτή οδήγησε στη νέα εμπειρία των δυναμικών εκστρατειών προβολής και των λόμπυ για ορισμένες υποψήφιες πόλεις.

ΚΕΦ. 5 ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ

• 1985	Αθήνα	• 1992	Μαδρίτη
• 1986	Φλωρεντία	• 1993	Αμβέρσα
• 1987	Άμστερνταμ	• 1994	Λισσαβόνα
• 1988	Βερολίνο	• 1995	Λουξεμβούργο
• 1989	Παρίσι	• 1996	Κοπεγχάγη
• 1990	Γλασκόβη	• 1997	Θεσσαλονίκη
• 1991	Δουβλίνο	• 1998	Στοκχόλμη
		• 1999	Βαϊμάρη

ΑΘΗΝΑ (1985)

- Μελίνα: Μία προσωπική υπόθεση.
- Η πρώτη Πολιτιστική.
- Αναβαθμισμένο φεστιβάλ.
- Όλοι οι αρχηγοί στην Ακρόπολη.
- Μηδαμινό κόστος.
- Τεράστια προβολή.

Η ιδέα της «πολιτιστικής Πρωτεύουσας» γεννήθηκε στο μυαλό της Μελίνας Μερκούρη μία εποχή ραγδαίων οικονομικών αλλαγών η οποία συνειδητοποίησε πως η πόλη έπρεπε να αποκτήσει τη σημασία ενός πολιτιστικού κέντρου. Η θέση της Υπουργού πολιτισμού που κατείχε τότε, σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή ακτινοβολία της προσωπικότητάς της και τον ενθουσιασμό της με τη συγκεκριμένη ιδέα της βοήθησαν να πολεμήσει για την έγκριση, τη θεσμοθέτηση και κατόπιν την υλοποίηση της ιδέας.

Το πρόγραμμα των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων του «ΑΘΗΝΑ 1985» ήταν αρκετά εκλεκτισμένο σε σχέση με τις χρονιές που ακολούθησαν και μετά αποκορύφωμα των δραστηριοτήτων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η επιτυχία όμως της διοργάνωσης ήταν μεγάλη. Συζητήθηκε από πολλούς, εντυπωσίασε και φυσικά προβλήθηκε η Ελλάδα.

Όποιες παραλείψεις της πρώτης εκείνης διοργάνωσης κρίθηκαν με επιείκεια λόγω έλλειψης παρελθόντος. Όλα εξάλλου τα αμιγώς

πολιτιστικά δρώμενα σκιάστηκαν από το μείζον πολιτικό γεγονός της χρονιάς μέσα στα πλαίσια του θεσμού που δεν ήταν άλλο από τη συγκέντρωση όλων των αρχηγών των μελών της τότε 12μελούς Ε.Ο.Κ. στον Παρθενώνα.

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ (1986)

- Ήταν η πρώτη εκπρόσωπος της γειτονικής Ιταλίας στον θεσμό της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας».
- Επιβεβαίωσε τη φήμη της ως τόπου συναντήσεων και στοχασμού διανοουμένων.
- Αποτέλεσε κυρίως την αφορμή για μεγάλης κλίμακας καθαρισμό και επισκευή οικοδομημάτων και έργων τέχνης.

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ (1987)

- Περιορισμένη εμπειρία οργάνωσης από τις προηγούμενες Π.Π.
- Αποτέλεσε όχι καλό πρότυπο management γιατί ενεπλάγησαν τρεις οργανισμοί.
- Διεύρυνε το καλλιτεχνικό πρόγραμμα με νέες πρωτοβουλίες με τίτλο: «Ένα μέλλον για ιδέες».

ΒΕΡΟΛΙΝΟ (1998)

- Παρουσίασε μία πρωτοποριακή εικόνα του θεσμού με ανοίγματα στους νέους ανθρώπους και σε νέες ιδέες.
- Αύξησε τον προϋπολογισμό προγράμματος με ανάλογες αυξήσεις στην αγορά πολιτιστικών προϊόντων και την τουριστική αγορά.

ΠΑΡΙΣΙ (1989)

- Γιόρτασε παράλληλα και τα διακοσιοστά γενέθλια από τη Γαλλική Επανάσταση.
- Πληθώρα εκδηλώσεων.
- Κέντρο της Ευρώπης.
- Εδραίωση του θεσμού.
- Περιορισμένα περιθώρια πολιτιστικής ανάπτυξης.

Οι δύο πρώτες πόλεις που έπαιξαν τον ρόλο της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης για τη νέα δεκαετία ήταν η Γλασκώβη (1990) και το Δουβλίνο (1991).

ΓΛΑΣΚΩΒΗ (1990)

- Έμφαση στην υποδομή της πόλης.
- Επίλυση προβλημάτων των πολιτών.
- Μεγαλύτερο μακροχρόνιο όφελος.
- Αναβάθμιση έναντι Εδιμβούργου.

ΔΟΥΒΛΙΝΟ (1991)

- Εκδηλώσεις που κράτησαν όλο τον χρόνο.
- Τεράστιες πιέσεις που ασκήθηκαν στον κόσμο του τουρισμού για να αποδειχτεί αντάξιος του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας.
- Αμφιβολίες σχετικά με τη χρηματοδότηση.
- Περιορισμένος χρόνος προγραμματισμού.

ΜΑΔΡΙΤΗ (1992)

- Έναντι Βαρκελώνης με την Ολυμπιάδα και η Σεβίλλη με την παγκόσμια έκθεσή της.
- Ο θεσμός σε δεύτερη μοίρα.
- Υποβάθμιση.
- Περιορισμένα περιθώρια πολιτιστικής ανάπτυξης.

ΑΜΒΕΡΣΑ (1993)

- Ριζικές παρεμβάσεις ανάπλασης έγιναν στην πόλη με πρωτοβουλία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.
- Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων στηρίχθηκε στην επικοινωνία (μάρκετινγκ και δημόσιες σχέσεις) και στην εκπαίδευση.

ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ (1994)

- Προσπάθησε να ανατρέψει τη θέση της χώρας στην Ευρώπη.
- Πέτυχε ισορροπία στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα ανάμεσα στο ελιτιστικό και το λαϊκό.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ (1995)

- Μία πόλη – χώρα.
- Θετική γνώμη.
- Ο οργανισμός μετεξελίχθηκε σε μόνιμη κρατική υπηρεσία διοργάνωσης εκδηλώσεων.
- Συγκροτημένη δουλειά.

ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ (1996)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1997)

- Χίλιες εκδηλώσεις.
- Έργα υποδομής.
- Πανευρωπαϊκή φήμη.
- Πανελλαδική φήμη.

Με τη διοργάνωση χιλίων και πλέον εκδηλώσεων στην Θεσσαλονίκη οδηγήθηκαν σε τακτικές εναλλαγές προσώπων, σε λάθη νοοτροπίας και προγραμματισμού, σε οργανωτικές και σχεδιαστικές παραλείψεις, σε οικονομικές ατασθαλίες και κακή διαχείριση. Μέχρι προσφάτως ήταν ακόμα αλληπάλληλα τα δημοσιεύματα των ελληνικών εφημερίδων με αναφορές σε σκάνδαλα, σπατάλες και κακό συντονισμό κι όλα αυτά επισκίασαν φοβερά τη διοργάνωση κυρίως σε εθνικό επίπεδο. Όχι πως δεν βγήκαν και εκτός ελληνικών συνόρων κάποια αρνητικά σχόλια. Με αυτό τον τρόπο προβλήθηκαν και οι εκδηλώσεις που στον αριθμό τους δεν ήταν και λίγες. Κινήθηκαν πάνω σε δώδεκα βασικούς άξονες και ήταν πλούσιες στο πλήθος και το περιεχόμενο. Τέχνες, φιλοσοφία, θρησκεία και αθλητισμός είχαν περίοπτη θέση μέσα στις εκδηλώσεις. Ειδικά δρώμενα προετοιμάστηκαν και παρουσιάστηκαν επίσης σχετικά με την επικοινωνία και τη μεταφορά, το δίπτυχο οικονομία – εργασία, το κεφάλαιο «μεγάλες πολιτισμικές εποχές» καθώς και τον καθημερινό βίο. Τεχνολογία, περιβάλλον και Δημοκρατία είχαν επίσης τους δικούς τους κύκλους εκδηλώσεων και τέλος καταρτίστηκε ειδικό πρόγραμμα εκδηλώσεων με τον τίτλο «Μέγας Αλέξανδρος».

Όταν το Δεκέμβρη του 1997 οι Νορβηγοί εκπρόσωποι της Στοκχόλμης παραλάμβαναν στη Θεσσαλονίκη τη σκυτάλη της «πολιτιστικής πρωτεύουσας» και έφευγαν, άφηναν πίσω μία Θεσσαλονίκη διαφορετική.

Σπαρασσόμενη από συγκρούσεις διαρκείας και καλυμμένη από ένα πέπλο φημολογίας και αδιαφάνειας, ταυτόχρονα όμως Πανευρωπαϊκά διαφημισμένη, πιο έμπειρη και με έντονες μνήμες από εκδηλώσεις επιπέδου και ακτινοβολίας (όπως η έκθεση των θησαυρών του Αγίου Όρους) και ταυτόχρονα αναπλασμένη – πολεοδομικά σε μεγάλο βαθμό. Η Θεσσαλονίκη αποτέλεσε πραγματικό σημείο αναφοράς για τις διοργανώσεις και για τις πολλές εκδηλώσεις της.

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ (1998)

ΒΑΙΜΑΡΗ (1999)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ

2000

- Αβινιόν
- Σαντιάγκο ντε Κομποστέλα
- Μπέργκεν
- Ελσίνκι
- Μπολόνια
- Πράγα
- Βρυξέλλες
- Ρέικιαβικ
- Κρακοβία

Για το 2000 οι υποψηφιότητες ήταν πολλές όπως άλλωστε και για προηγούμενες χρονιές. Λόγω της σημαδιακής χρονολογίας εννέα διαφορετικές πόλεις κάποιες μάλιστα χωρίς να ανήκουν σε χώρες μη μέλη υπέβαλαν φάκελο διεκδίκησης. Κάποιες ήρθαν, επιμένοντας σε παλιότερες υποψηφιότητές τους και έχοντας κάνει σημαντικές διορθωτικές παρεμβάσεις στους φακέλους που κατέθεσαν. Η κριτική επιτροπή πραγματικά εντυπωσιάστηκε με το πείσμα, τον ενθουσιασμό αλλά και την υψηλή ποιότητα όλων των υποψήφιων φακέλων. Κι έτσι έδωσε μία σολομώντεια λύση στον ανταγωνισμό τους:

Εννέα διαφορετικές πόλεις λοιπόν ήταν ταυτόχρονα το 2000 «Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης». Ένα πλέγμα ευρωπαϊκών πόλεων κάθε μία μόνη της αλλά και όλες μαζί σε συνεργασία φιλοξενούν μία πληθώρα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων. Οι πόλεις αυτές είχαν συστήσει δίκτυο και κοινή γραμματεία και σε τακτικές συσκέψεις

λάμβαναν συλλογικές αποφάσεις για θέματα που τις αφορούσαν. Οι εννέα αυτές πόλεις είναι οι εξής:

ΡΕΙΚΙΑΒΙΚ (2000)

- Δαπάνη 3 δις δρχ.
- Μόνο εκδηλώσεις – όχι κατασκευές.
- Κτιριακό κόστος που βάρυνε τους ιδιοκτήτες.
- Κόστος εκδήλωσης στα τρία (φορέας – κράτος – δήμος).
- Μικρή αλλαγή εικόνας πόλης.

ΕΛΣΙΝΚΙ (2000)

- Δαπάνη 15 δις δρχ.
- Πλήθος εκδηλώσεων.
- Χρήση υπάρχουσας κτιριακής υποδομής.

ΣΑΝΤΙΑΓΚΟ ΝΤΕ ΚΟΜΠΟΣΤΕΛΑ (2000)

- Εκδηλώσεις κατά μήκος οδού Αγ. Ιακώβου.
- Αξιοποίηση θρησκευτικού τουρισμού.
- Συγκεκριμένη τμηματοποίηση.

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ (2000)

- Μία από τις εννέα.
- Λιγοστές εκδηλώσεις.
- Στη σκιά των υπολοίπων.

ΜΠΙΟΛΟΝΙΑ (2000)

- Το σχέδιο ARCE NET (μελέτη σκοπιμότητας για τη σύσταση εικονικού μουσείου και τη σύσταση δικτύου).
- Ευκολότερη πρόσβαση τις συλλογές των μουσείων και στις εκθέσεις.

ΚΡΑΚΟΒΙΑ (2000)

- Προετοιμασία κοινής έκθεσης (σύσταση και συνεδριάσεις της επιστημονικής επιτροπής).
- Παράλληλες εκδηλώσεις (συναυλίες, σεμινάρια κ.λ.π.).

ΑΒΙΝΙΟΝ (2000)

ΜΠΕΡΓΚΚΕΝ (2000)

ΠΡΑΓΑ (2000)

5.α ΠΑΤΡΑ (2006)

Το ότι η Πάτρα θα αναλάβει το ρόλο της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας» είναι ήδη αποφασισμένο. Μένει να αποδείξει πως έχει τις δυνατότητες και τις κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε να φιλοξενήσει μία τέτοια διοργάνωση επιτυχώς. Αυτή είναι και η αποστολή του φακέλου που συντάσσεται και θα κατατεθεί από το Δήμο της Πάτρας προς κρίση στο Υπουργείο Πολιτισμού. Δεν πρόκειται για φάκελο διεκδίκησης αλλά για φάκελο υποστήριξης της υποψηφιότητας. Προθεσμία κατάθεσής του είναι ο Δεκέμβριος του 2001. Ο αντιδήμαρχος κ. Χριστόπουλος θα αναλάβει τον συντονισμό της όλης προσπάθειας με ιδιαίτερη έμφαση στο οικονομικό μέρος.

Η Πάτρα επίσης πρέπει να πείσει πως μέχρι το 2006 θα έχει αποκτήσει νέους πολιτιστικούς χώρους που θα χρειάζεται και θα έχει αναμορφώσει για να τους αξιοποιήσει. Στόχος εξάλλου δεν είναι μόνο η επιτυχημένη διοργάνωση του 2006 αλλά και τα αλυσιδωτά και μακροχρόνια οφέλη που θα επιδιώξει η πόλη να αποκτήσει μέσα από αυτήν σε κτιριακό επίπεδο, σε επίπεδο διεθνούς προβολής αλλά και αμιγώς πολιτιστικά. Το μόνο σίγουρο είναι πως πρόκειται για μοναδική ευκαιρία που θα έχει η Πάτρα κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2006 και την οποία θα πρέπει στο έπακρο να εκμεταλλευτεί όσο ακόμα επιβιώνει και διατηρεί το κύρος του.

Πρόκειται για μία πρωτεύουσα χαρισματική, αφού αποτελεί το κέντρο του τριγώνου Δελφών – Ολυμπίας – Επιδαύρου. Τέτοια θέση είναι μοναδική σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρέπει να εκμεταλλευτούμε τη θέση αυτή, προς όφελος της ανάπτυξης. Αυτό πρέπει και οφείλει να είναι το στοίχημα του 21^{ου} αιώνα. Πρέπει να κερδίσουμε όλοι μαζί, να υπηρετήσουμε αυτό το όραμα.

Η Πάτρα πρέπει να διεκδικήσει το ρόλο της κινούμενη σε 3 άξονες:

1. Να εντοπίσει ένα πυκνό και έξυπνο στόχο.
2. Να συγκροτήσει ένα οργανωτικό σχήμα ευέλικτο, μεταβιομηχανικό και μικρού κόστους και,

3. Να φροντίσει ώστε η πόλη να γίνει συνένοχος στην υπόθεση: «Πάτρα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης».

Ανησυχίες έναντι των απόψεων και των τάσεων που ωθούν σε μία παγκοσμιοποιημένη και χωρίς εθνικά στοιχεία αντίληψη του πολιτισμού.

Ο πολιτισμός είναι μία μακροχρόνια επένδυση. Το ζητούμενο είναι η πολιτιστική μας ταυτότητα, ως υποσύνολο στο πολιτιστικό γίνεσθαι της χώρας. Χρειαζόμαστε πολιτιστικό στίγμα και για την επίτευξη του στόχου, χρειάζονται όχι μόνο οι προσπάθειες αλλά απαιτείται και η πολιτική βούληση.

Το Ρίο – Αντίρριο είναι το κόσμημα της Δυτικής Ελλάδας. Η Πάτρα πρέπει να ξαναβρεί κάτι από τα παλιά, που και οικονομικά θα της δώσει άνθηση για το μέλλον.

Μεγάλη η συμβολή του Πανεπιστημίου Πατρών στην Ανάπτυξη της περιοχής, η οποία παράλληλα με τη διεθνή ακτινοβολία που απέκτησε το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Πάτρας δυνάμωσε ουσιαστικά την δυναμική παρέμβαση του ιδρύματος στην ανάπτυξη της Πάτρας.

Σημαντική η αίθουσα μουσικής που θα αποτελέσει τον μοχλό σύνδεσης του Πανεπιστημίου με την Πάτρα.

Πρέπει να αποτυπωθεί η πολιτιστική υποδομή της Πάτρας και να «φωτιστούν» οι προοπτικές που ανοίγονται αν αξιοποιηθεί η νέα βιομηχανία του πολιτισμού. Έρευνα στις υποδομές, τους θεσμούς και ψάξιμο των σύγχρονων απαιτήσεων για προσδιορισμό των ελλείψεων, υστερήσεων και αναγκών.

Σήμερα γίνεται προσπάθεια μέσω του θεσμού αυτού να δοθεί η αίσθηση της πολιτιστικής συνέχειας και παράδοσης στην Ευρώπη. Με έναν τρόπο ανάλογο ίσως που είχε στην Αθήνα ο πολιτισμός στην εποχή του Σοφοκλή και στη Φλωρεντία την εποχή του Μικαλάτζελο. Δεν είναι τυχαίο που οι 2 πρώτες Πολιτιστικές Πρωτεύουσες ήταν δύο πόλεις με μεγάλη πολιτιστική παράδοση, όπως η Αθήνα και η Φλωρεντία. Η ιστορία της Ευρώπης μας έχει διδάξει ότι κάθε αληθινό πολιτιστικό επίτευγμα ήταν ανεξάρτητο από την κοινωνική ή οικονομική σταθερότητα μιας χώρας. Οι μεγαλύτερες πολιτιστικές επαναστάσεις στην Ευρώπη συνέβησαν κατά τη διάρκεια του πολέμου: το ρομαντικό κίνημα κατά τη διάρκεια των ναπολεόντειων πολέμων, η ανάπτυξη της ρωσικής τέχνης και της γραφής την περίοδο της Ρωσικής Επανάστασης κ.α.

Όσον αφορά στην Πάτρα και το 2006, χρειάζεται προετοιμασία, θέληση, κοινωνικός εθελοντισμός. Το ζητούμενο θα πρέπει να είναι τι θα μείνει. Η Πάτρα να ανακτήσει τη χαμένη της αίγλη, να βρει κάτι σαν «την παλιά σταφίδα».

Η Δημοτική αρχή προτίθεται να δημοπρατήσει μελέτη για την υποβολή προτάσεων που θα αφορούν το θέμα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας με τη γενική κατεύθυνση ότι ο θεσμός θα έχει 2 επίπεδα: το ένα επίπεδο θα σχετίζεται με το καλλιτεχνικό μέρος και το άλλο με τις υποδομές.

Η υπόθεση Πάτρα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι τρία κυρίως πράγματα:

1. Τα αναγκαία έργα υποδομής (τεχνικό πρόγραμμα).
2. Το πρόγραμμα εκδηλώσεων που θα γίνουν στην πόλη το 2006 (καλλιτεχνικό πρόγραμμα).
3. Η μετατροπή της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, σε μία υπόθεση που αφορά όλη την Πάτρα.

5.β Το τεχνικό πρόγραμμα

Το τεχνικό πρόγραμμα αφορά το σύνολο των έργων που πρέπει να πραγματοποιηθούν μέσα στην πόλη της Πάτρας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας.

Δηλαδή είναι απαραίτητο να κατασκευασθεί ένας σημαντικός αριθμός έργων και κτιρίων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ενώ παράλληλα να πραγματοποιηθούν μία σειρά άλλων παρεμβάσεων.

Είναι σαφές ότι το τεχνικό αυτό πρόγραμμα δεν θα συνταχθεί με βάση κάποιο στοχοθετικό προγραμματικό πλαίσιο αλλά θα προκύψει ως η συνάθροιση των καταγεγραμμένων κατά καιρούς αναγκών της πόλης αλλά και των προσδοκιών των φορέων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στον καθορισμό του.

Στόχος του τεχνικού προγράμματος είναι να μεταθέσει την πόλη από το σημείο στο οποίο βρίσκεται σήμερα ως προς την υπάρχουσα πολιτιστική υποδομή σε ένα ανώτερο σημείο μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και για την πραγματοποίησή αυτής της μετάβασης χρειάζεται να ακολουθηθεί μία σειρά από βήματα τα οποία και αποφασίζονται μέσα από μία διαδικασία κοινωνικής συναίνεσης και συμβιβασμού μεταξύ αντικρουόμενων συμφερόντων.

Ένα σημαντικό σημείο στη λογική σχεδίασης και σύνταξης του τεχνικού προγράμματος αφορά στην απάντηση στο ερώτημα της διασποράς πόρων σε πολλά επιμέρους έργα ή της συγκέντρωσής τους σε ένα έργο πνοής ή τέλος σε ένα έργο πνοής αλλά και δευτερευόντως στις απαραίτητες ανακαινίσεις και συντηρήσεις κάποιων χώρων πολιτιστικής υποδομής και σε αστικές αναπλάσεις, που να αναδεικνύουν την ιστορική φυσιογνωμία της πόλης.

Ένα άλλο σημείο στο οποίο πρέπει να σταθούν οι υπεύθυνοι για το τεχνικό πρόγραμμα είναι στην επιλογή των έργων που θα πραγματοποιηθούν. Αυτή πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά και συνειδητά ώστε να βοηθήσει στην ουσιαστική αναβάθμιση της ευρύτερης περιοχής της Αχαΐας και να αποφευχθεί ο υπερβολικός αριθμός έργων που μπορεί μεν να ωφελήσει την πόλη όμως θα αυξήσει ταυτόχρονα τον βαθμό δυσκολίας του όλου εγχειρήματος όπως επίσης και το κόστος.

Αναμφίβολα η πόλη της Πάτρας πρέπει να αποκτήσει περισσότερους σύγχρονους, λειτουργικούς και μεγάλους πολιτιστικούς χώρους όπως επίσης έχει ανάγκη για σημαντικές παρεμβάσεις αναβάθμισης του αστικού της ιστού (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, συντήρησης - αποκατάσταση - ανάδειξη μνημείων, αποκατάσταση, διατηρητέων κτιρίων). Χρειάζεται να εξασφαλιστούν υψηλού επιπέδου διασυνδέσεις οδικές, αεροδρομικές και σιδηροδρομικές της πόλης με τις άλλες χώρες, όπως επίσης σημαντική είναι η εξασφάλιση της ύπαρξης υψηλού επιπέδου τηλεπικοινωνιακών συνδέσεων.

Συνοψίζονται, λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι το Τεχνικό Πρόγραμμα αποτελεί αναμφισβήτητα μιας μεγάλης κλίμακας παρέμβαση στην πόλη. Μία παρέμβαση η οποία αφορά πολλούς τομείς (αστικές αναπλάσεις, ανάδειξη ιστορικής φυσιογνωμίας της πόλης) και όχι μόνο καθαρά τα κτίρια πολιτιστικής υποδομής.

Το Τεχνικό Πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει μία αξιόλογη ευκαιρία για την αναβάθμιση του πολιτισμικού ρόλου της Πάτρας στην ιεραρχία των αστικών κέντρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μία καλή πρόταση θα ήταν η επικέντρωση των πόρων σε ένα μεγάλο έργο, ένα κτιριακό σύμπλεγμα υψηλών προδιαγραφών που να λειτουργεί ως πόλος έλξης, μία πρακτική που έχει εφαρμοσθεί με πολύ επιτυχημένα αποτελέσματα σε πολλές περιπτώσεις στην Ευρώπη και την Αμερική. Το υπόλοιπο μέρος των χρημάτων του Τεχνικού Προγράμματος θα

μπορούσε να δαπανηθεί σε ένα αυστηρά επιλεγμένο αριθμό ανακαινίσεων υπάρχοντων θεατρικών και εκθεσιακών χώρων καθώς και διατήρηση κτιρίων.

Μολονότι ένα κτίριο, από μόνο του, δεν μπορεί να μεταβάλλει το πολιτιστικό επίπεδο της ζωής μιας πόλης, μία τέτοια λύση ίσως αποτελεί μία βασική προϋπόθεση και με αυτή την έννοια η δημιουργία του μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο. Ένα τέτοιο έργο πνοής θα μπορούσε να επιτρέψει στην Πάτρα, να αποτελέσει ένα «σταθμό» στις περιοδείες των μεγάλων καλλιτεχνικών συνόλων. Θα μπορούσε να δημιουργήσει μία δική του δυναμική για την προσέλκυση του κοινού της Πάτρας και της ευρύτερης περιοχής της, σε πολιτιστικές δραστηριότητες «κυψηλού επιπέδου».

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην βελτίωση – ανάπτυξη της πολιτιστικής υποδομής με την αξιοποίηση τόσο των υφιστάμενων αστικών και διατηρητέων κτιρίων και την κατασκευή νέων μεγάλων έργων.

Πολύ σημαντική είναι η προσπάθεια – μέσω των παρεμβάσεων αυτών – ανάδειξης της ιστορικής φυσιογνωμίας της ευρύτερης περιοχής της Αχαΐας.

Το τεχνικό πρόγραμμα της Πάτρας όταν θα είναι «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» πρέπει να αποτελέσει το πλέον φιλόδοξο, μεγάλο και ουσιαστικό πλέγμα παρεμβάσεων τόσο στο επίπεδο της πόλης όσο και σε σύγκριση με άλλες παρεμβάσεις στην ευρύτερη περιοχή.

Το τεχνικό πρόγραμμα αφορά τη σχέση:

Στρατηγικοί Στόχοι	Επιχειρησιακοί Στόχοι	Ενέργειες - Δράση
Η Πάτρα στο σταυροδρόμι των τριών ηπείρων	Αναβάθμιση πολιτιστικών υποδομών	Εκδηλώσεις, συνέδρια, θέατρα κ.τ.λ.

Βέβαια δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι στρατηγικοί στόχοι δεν επιτυγχάνονται αλλά «κατακτώνται» και ότι οι δράσεις είναι απλά τα μέσα για την επίτευξή τους. Απομένει η ουσιαστική εμπλοκή των φορέων που καλούνται με την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών να τους «κατακτήσουν».

Ως το 2006 υπάρχουν συγκεκριμένες υποδομές που πρέπει να υλοποιηθούν και φυσικά στην αξιολόγηση της υλοποίησης του προγράμματος δεν πρέπει να αποκαλύπτουν βασικές ελλείψεις – χαμηλό ποσοστό υλοποίησης και βέβαια τα προβλήματα που θα προκύψουν θα πρέπει να αιτιολογηθούν λόγω σύνδεσης του καλλιτεχνικού προγράμματος με το αντίστοιχο τεχνικό.

5.γ Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα

Πρέπει να παρατηρηθεί ότι το καλλιτεχνικό πρόγραμμα παίζει αρκετά σημαντικό ρόλο στη διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και για τον λόγο αυτό όλα πρέπει να γίνουν με μεγάλη προσοχή και επιμέλεια.

Παρόλα αυτά το θέμα των εκδηλώσεων δεν μπαίνει από τώρα, γιατί δεν μπορούμε να γνωρίζουμε από τώρα τις καλλιτεχνικές τάσεις που θα επικρατούν το 2006, τι καλλιτεχνικά σχήματα θα υπάρχουν. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να δοθεί μία κατεύθυνση γενική, ένας κεντρικός άξονας.

ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

- ΔΗΠΕΘΕ ΠΑΤΡΑΣ
- Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων
- Διεθνές φεστιβάλ Πάτρας
- Δημοτική βιβλιοθήκη
- Δημοτική Ορχήστρα κλασσικής μουσικής
- Φίλαρμονική
- Δημοτικό Ωδείο
- Καρναβάλι Πατρών
- Χορευτικό ΔΕΠΑΠ
- Ερασιτεχνικό θεατρικό τμήμα
- Εικαστικό εργαστήριο
- Καρναβάλι τέχνες

Όπως βλέπουμε, πολιτιστικοί θεσμοί υπάρχουν στην Πάτρα, το πρόβλημα όμως που παρουσιάζεται είναι ότι οι χώροι οι οποίοι μπορούν να φιλοξενήσουν τις πολιτιστικές αυτές εκδηλώσεις, βρίσκονται στο

κέντρο. Ενώ οι μεγάλες πληθυσμιακές ενότητες γύρω από το κέντρο, στερούνται οποιασδήποτε πολιτιστικής υποδομής.

Η πολιτιστική προσφορά, σε όλους τους τομείς δεν πρέπει να προσφέρεται μόνο σε μία μικρή ομάδα πολιτών του κέντρου, αλλά οφείλει να απλώνεται σε όλα τα επίπεδα – τα κοινωνικά και μορφωτικά – μιας πόλης.

Πρέπει λοιπόν, η πολιτεία να θέσει ως στόχο της τη δημιουργία των αναγκαίων χώρων πολιτιστικής υποδομής και στις περιοχές γύρω από το κέντρο, ώστε να έχουν οι περισσότεροι κάτοικοι πρόσβαση σε αυτούς άρα και στα πολιτιστικά και πνευματικά θέματα.

Δεν είναι σημαντική μόνο η υποστήριξη του Καλλιτεχνικού Προγράμματος πρακτικά με την υποδομή των χώρων, αλλά και η αλληλεπίδραση ύφους εκδήλωσης και ατμόσφαιρας, τόπου και περιεχομένου που λειτουργεί γονιμοποιητικά και μπορεί να οδηγήσει σε πρωτότυπες χρήσεις και πραγματικά εντυπωσιακά αποτελέσματα.

Όσον αφορά τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, αν όλα οργανωθούν σωστά και έγκαιρα, η παρέμβαση της Πάτρας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το έτος 2006, θα οδηγήσει:

- Στην αύξηση του κοινού που παρακολουθεί καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.
- Στην αύξηση του κοινού εκτός Πάτρας (υπόλοιπη Ελλάδα ή εξωτερικό) το οποίο θα παρακολουθήσει τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν στην Πάτρα.

Η υλοποίηση ενός πολυσυλλεκτικού Καλλιτεχνικού Προγράμματος, το οποίο συντίθεται από ένα ευρύτατο φάσμα εκδηλώσεων και δράσεων, προϋποθέτει έγκαιρο προγραμματισμό κυρίως από την άποψη της προετοιμασίας και της διαθεσιμότητας των κατάλληλων χώρων, που θα φιλοξενήσουν αντίστοιχες εκδηλώσεις. Η αναγκαιότητα του προγραμματισμού των χώρων γίνεται ακόμα πιο φανερή αν αναλογιστεί κανένας, ότι σημαντική φιλοδοξία αποτελεί, η δημιουργία νέων δεδομένων όσον αφορά τους ρυθμούς της πολιτιστικής δράσης στη διάρκεια του έτους της ΠΠΕ. Το σημαντικότερο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί σ' αυτή την προοπτική είναι η συνάρτηση του Καλλιτεχνικού Προγράμματος με την πρόοδο των εργασιών του Τεχνικού Προγράμματος.

Ο μη-έγκαιρος προγραμματισμός ίσως οδηγήσει στο να χαθεί η ευκαιρία να έρθουν κάποια σημαντικά καλλιτεχνικά σύνολα. Με την έννοια ότι τα καλλιτεχνικά σύνολα διεθνούς εμβέλειας είναι αναγκασμένα να προγραμματίζουν τις παραστάσεις τους ανά τον κόσμο πολύ καιρό πριν, σε ορισμένες περιπτώσεις και δύο χρόνια νωρίτερα.

Χρονική Διασπορά Καλλιτεχνικών εκδηλώσεων

Η κατανομή – χρονική – των εκδηλώσεων αυτών πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά ώστε να ικανοποιήσει το κοινό που θα τις παρακολουθήσει αλλά και να μην υπάρξει κάποια κόπωση του κοινού. Θα ήταν ωφέλιμο να αποφευχθεί η χρονική συσσώρευση πολλών ομοειδών εκδηλώσεων και επίσης να μην υπάρχει υπερπληθώρα εκδηλώσεων σε κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, αλλά να είναι σωστά κατανεμημένες. Διαφορετικά με τον μεγάλο αυτό όγκο εκδηλώσεων – που πιθανόν να υπάρξουν – το κοινό που παρακολουθεί αυτές θα μειωθεί σε κάποιες συγκεκριμένες εκδηλώσεις, το πρόγραμμα θα επιβαρυνθεί οικονομικά και ίσως σε κάποιες περιπτώσεις ο περιορισμός αυτός του κοινού να απογοητεύσει και τους καλλιτέχνες.

Προσφορά Καλλιτεχνικού Προγράμματος

Το Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα – μέσα στα πλαίσια του θεσμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας – αν οργανωθεί υπεύθυνα και προσεκτικά μπορεί να προσφέρει σημαντικά πράγματα τόσο στην Πάτρα όσο και στην Αχαΐα γενικότερα.

Συγκεκριμένα μπορεί να προσφέρει:

- Εκμετάλλευση του καλλιτεχνικού δυναμικού της πόλης και δημιουργία μεγάλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων παγκόσμιας ακτινοβολίας.
- Αξιοποίηση της ευκαιρίας για εσωτερική ανάπλαση, ανανέωση και αναδιαμόρφωση του προσώπου της πόλης.
- Κινητοποίηση του πληθυσμού σε μία ενασχόληση με πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Διασπορά της γνώσης της πόλης σε όλο τον κόσμο.

Είναι καλό για την εικόνα της Πάτρας να πραγματοποιήσει μεγάλες εκδηλώσεις, άρθια οργανωμένες, οι οποίες αν και θα έχουν πολύ μεγάλο κόστος, θα συντελέσουν:

- Στην προβολή του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης.
- Στην προσέλευση του κοινού, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.
- Στην γενικότερη προβολή της πόλης της Πάτρας.

Η Πάτρα θα κληθεί να αντιμετωπίσει μία σειρά από ζητήματα όπως το να θέσει τους βασικούς στόχους του Καλλιτεχνικού Προγράμματος, να εξειδικεύσει τους στόχους μέσα από συγκεκριμένα έργα και δράσεις και στη συνέχεια να διασφαλίσει την υλοποίησή τους.

Οι υπεύθυνοι για το Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα, πρέπει να εστιάζουν στα εξής:

- Κατηγορίες εκδηλώσεων.
- Αριθμός εκδηλώσεων/γεγονότων.
- Χρονοπραγματισμός γεγονότων.
- Σκοπούμενες χρήσεις.
- Προβλέψεις όσον αφορά την αποδοχή από το κοινό.
- Κόστος.

Εκδηλώσεις – Δραστηριότητες

- Εικαστικά – εκθέσεις.
- Εργαστήρια – εκπαιδευτικά Προγράμματα.
- Αθλητισμός.
- Αρχαιολογία – εκθέσεις.
- Θέατρο.
- Κινηματογράφος.
- Λογοτεχνία.
- Μουσική – Όπερα.
- Συνέδρια.
- Χορός.
- Ειδικές Δράσεις.
- Εντευκτήρια.
- Γενικά Διάφορα.

5.δ Οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες από το 2007 έως το 2019

Μετά το 2006 και μέχρι το 2019 έχουν προεπιλεγεί οι χώρες που θα φιλοξενήσουν το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, καθώς επίσης και η σειρά με την οποία θα συμμετάσχουν.

1. Λουξεμβούργο (2007)	8. Σουηδία (2014)
2. Ηνωμένο Βασίλειο (2008)	9. Βέλγιο (2015)
3. Αυστρία (2009)	10. Ισπανία (2016)
4. Γερμανία (2010)	11. Δανία (2017)
5. Φιλανδία (2011)	12. Ολλανδία (2018)
6. Πορτογαλία (2012)	13. Ιταλία (2019)
7. Γαλλία (2013)	

Όπως γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω, η επόμενη Πολιτιστική Πρωτεύουσα που θα δώσει η χώρα μας – μετά την Πάτρα – όποια και να είναι αυτή θα ανακηρυχτεί το νωρίτερο το 2020. Και αυτό αυτόματα καθιστά ακόμη σημαντικότερη την ευκαιρία αλλά και την ευθύνη της Πάτρας.

ΚΕΦ. 6 Ο ΦΑΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

Αυτό που φιλοδοξεί η Πάτρα είναι να αποκτήσει μία ταυτότητα ο θεσμός, ο οποίος να περιγράφεται πλήρως στον φάκελο και να τον συνοδεύσει ένας τίτλος. Ένα χαρακτηριστικό που έχει προεπιλεγεί για την περίπτωση της Πάτρας είναι η Μεσόγειος. Ο φάκελος περιέχει την ιστορία της πόλης, δηλαδή δείχνει ότι η πόλη διαθέτει πολιτισμό, ότι διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον πολιτισμό της χώρας, ότι υπήρξαν πνευματικοί άνθρωποι που βγήκαν από την πόλη, ότι υπήρξαν πολιτικά γεγονότα που έγιναν και φυσικά ότι η πόλη διαθέτει – σήμερα – τη στοιχειώδη πολιτιστική υποδομή.

Ο φάκελος, δηλαδή, με βάση τα παραπάνω δείχνει τη δυνατότητα της Πάτρας να είναι Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Πρέπει να πείθει, ο φάκελος αυτός, ότι αξίζει να είναι η Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα και προσφέρει μία περιγραφή των υποδομών που υπάρχουν, ποιες άλλες πρέπει να γίνουν και που πρέπει να γίνουν αυτές κ.α.

ΤΑ ΜΕΣΑ

Όπως προαναφέρθηκε, θα χρησιμοποιηθούν τα υπάρχοντα στοιχεία και κείμενα, σε άψογη βέβαια μορφή. Όμως αυτά δεν αρκούν, αντιθέτως πρέπει να επενδυθούν με εικόνες, με ήχο, κίνηση και γεύσεις και να διαδοθούν όπου χρειάζεται.

Αυτά μπορούν να παρουσιαστούν με τους εξής τρόπους:

- ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

Χρήσιμο ούτως ή άλλως για δώρα κ.τ.λ.

Λαμπρές φωτογραφίες επαγγελματία, σε συνδυασμό με κείμενα αντάξιά τους.

Στόχος: η ζωντανή, σημερινή πόλη.

- ΤΟ ΑΞΕΧΑΣΤΟ ΧΘΕΣ

Έκδοση: Χάρτες, γκραβούρες, φωτογραφίες, μουσειακά αντικείμενα, αυθεντικά αντικείμενα.

Στόχος: το λαμπρό παρελθόν της πόλης.

- ΠΡΟΣ ΤΟ 2006

Σε μορφή άτλαντα: Χάρτες, αναπλάσεις, σύνδεση με το μεσογειακό γίνεσθαι, λιμάνια της Ευρώπης. Περίγραμμα διοικητικής μέριμνας. Διαγράμματα και καίρια στατιστικά στοιχεία. Χώροι πολιτισμού.

Στόχος: να είναι της αρεσκείας μέσου ευρωπαϊού τεχνοκράτη, επιχειρηματία, τραπεζίτη.

Η οργάνωση του φακέλου της Πάτρας για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006 έχει σαν στόχο να γνωρίσουν την Πάτρα και να πεισθούν κατά σειρά:

- Οι Έλληνες αρμόδιοι που θα υποστηρίζουν την υποψηφιότητα:

Για αυτούς, επειδή γνωρίζουν την Πάτρα, ο φάκελος πρέπει να περιέχει σύντομα, ακριβή και επικοινωνιακά μηνύματα, ώστε να είναι σε θέση να το χρησιμοποιούν στις δημόσιες παραστάσεις τους.

- Οι Ευρωπαίοι αρμόδιοι που θα εκτιμήσουν τα στοιχεία:

Αυτοί πρέπει να αποκτήσουν σαφή εικόνα των πλεονεκτημάτων της Πάτρας, να αντιληφθούν ότι υπάρχει η βούληση και τα μέσα για να ξεπεραστούν οι αδυναμίες της πόλης και να πεισθούν ότι υπάρχει Ευρωπαϊκή πολιτιστική προοπτική για την Πάτρα για πολλές χώρες.

- Οι Υπουργοί πολιτισμού της Ευρώπης που θα πάρουν την απόφαση:

Αν και θα εμπιστευθούν τους συμβούλους τους, κυρίως, είναι σκόπιμο να έχουν με το ξεφύλλισμα του φακέλου και με οπτικοακουστική συνδρομή, μία γενική ευμενή εικόνα της πόλης.

- Μέρος της κοινής γνώμης της Ευρώπης που μπορεί να διαμορφώσει ευνοϊκό κλίμα για την υποψηφιότητα:

Εξαιρετικά αμφιλεγόμενες και κάποτε συγκρουόμενες μεταξύ τους ομάδες πολιτών (εκδότες, δημοσιογράφοι, καλλιτέχνες, διευθυντές

πολιτιστικά δρώμενα) είναι χρήσιμο να έχουν μία σαφή γνώση απλών και δυνατών επικοινωνιακών μηνυμάτων και όλα τα πλεονεκτήματα από την αξιοποίηση των υποδομών της πόλης.

Επομένως ο φάκελος δεν περιέχει:

- Λεπτομέρειες τοπικού χαρακτήρα, εκτός από «πινελιές» που αφορούν ευρύτερο κοινό.
- Γενικεύσεις, υπερεξόγκωση του ρόλου της Πάτρας, μεγαλοστομίες και συναισθηματικές κορώνες.
- Υποσχέσεις που ένα εξασκημένο μάτι τεχνοκράτη μπορεί να αντιληφθεί ότι δεν θα τηρηθούν.

Ο φάκελος πρέπει να απαντά με σαφήνεια στα εξής ερωτήματα:

- Που είναι η Πάτρα;
- Ποια είναι η Πάτρα;
- Τι συνέβη στην Πάτρα;
- Τι υπάρχει στην Πάτρα;
- Τι υπάρχει κοντά στην Πάτρα;
- Τι σκοπεύει να κάνει η Πάτρα το 2006;
- Μπορεί να το κάνει;
- Τελικά, αξίζει τον κόπο;

Όλες οι απαντήσεις πρέπει να συνδέονται αυτομάτως:

- Με τον πολιτισμό του καθημερινού βίου.
- Με την καλλιτεχνική δημιουργία.
- Με την Ευρώπη, ως σύνολο πόλεων, ως κοινωνία πολιτών.

Με τον όρο «φάκελος» δεν εννοείται μόνο το λεύκωμα, τα στοιχεία, το οπτικό υλικό, η αισθητική και το στυλ. Παράλληλα εννοείται το σύνολο της υποστήριξης που πρέπει να υπάρξει σε όλα τα επίπεδα: τις επισκέψεις σε κέντρα αποφάσεων, τον τρόπο παρουσίασης στα «ζωντανά» γεγονότα, τα επικοινωνιακά ευρήματα, τους ανθρώπους που θα προβάλλουν την υποψηφιότητα.

ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

- Μήνυμα του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- Διακήρυξη του Υπουργού Πολιτισμού.
- Εισαγωγή του Δημάρχου Πατρέων.

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004.
(γραμμένο από Έλληνα εκπρόσωπο της ΔΟΕ).
- Το διαχρονικό ευρωπαϊκό ενδιαφέρον για τη Δυτική Ελλάδα.
(γραμμένο από έναν ιστορικό με ευρεία αναγνώριση).

Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ

- Απολύτως συγκεκριμένες αναφορές σε γεγονότα που καθιστούν την Πάτρα οικεία στους Ευρωπαίους: Ιθάκη, Ολυμπία, Πύλος, Δελφοί, Άγιος Ανδρέας, Επτάνησα, Ναύπакτος, Ηπειρος, Μεσολόγγι.
(γραμμένο από λογοτέχνη γνωστό στην Ευρώπη).

6.α ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

- Επιγραμματική διαχρονική αναφορά στον θεσμό των πολιτιστικών πρωτευουσών της Ευρώπης, επισήμανση της θετικής επίπτωσης του θεσμού στην ευρωπαϊκή οντότητα, ένταξη της Πάτρας στην προσπάθεια, στρατηγικά πλεονεκτήματα, συμβατότητα τοπικών στόχων με το γενικό πολιτιστικό πλαίσιο.
(γραμμένο από έμπειρο στις Ευρωπαϊκές πολιτιστικές υποθέσεις στέλεχος.)

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

- Ιστορία, αρχαιολογία, αρχιτεκτονική, τέχνη, επιστήμες, γράμματα.
- Βιομηχανία, μετανάστευση, σύγχρονη ζωή, καθημερινός βίος.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΕΡΙΓΥΡΟ

- Η σημασία της Πάτρας στον Ελληνικό χώρο.

- Η ειδική σχέση με Επτάνησα, Ήπειρο και δυτική Στερεά, Πελοπόννησο. Σύντομη αναφορά στον πολιτιστικό χαρακτήρα των περιοχών.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΕΡΙΓΥΡΟ

- Ο «Αδριατικός» χαρακτήρας.
- Το λιμάνι της Μεσογείου.
- Η ένταξη στα δίκτυα μεταφορών.

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

- Παρουσίαση του βασικού επικοινωνιακού μηνύματος της Πάτρας. Τι θα προβληθεί, ποιο πλαίσιο θα υπηρετηθεί.

Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Ειδική μνεία όλων των συσχετισμών της Πάτρας με το Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΣΧΗΜΑ

- Η διοίκηση, το επιτελείο, η οργανωτική διάρθρωση των πολιτιστικών ζητημάτων.
- Οι δραστηριότητες του υπουργείου πολιτισμού.
- Η τοπική αντιπροσώπευση, η μορφή του φορέα, στόχος και προοπτικές.
(γραμμένα από στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού, του Δήμου και έγκυρου πολιτιστικού θεσμού).

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Δίκτυα, υπηρεσίες, εξυπηρετήσεις.
- Κλειστοί και ανοιχτοί χώροι, γειτονιές, τεχνική υποδομή, θεσμοί και φεστιβάλ, καρναβάλι, άλλες δραστηριότητες, αθλητισμός, τουρισμός, αναψυχή.
- Ειδικό τμήμα όπου προβλέπονται οι αναγκαίες ρυθμίσεις έως το 2006.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σύνδεση των πολιτιστικών υποδομών με την χωροταξία, την τοπολογία και τη φιλοσοφία του μελλοντικού προγράμματος. Υποστήριξη ειδικών ομάδων πληθυσμού, η σχέση με τη νεολαία, τις μειονότητες. Οικολογική προοπτική. Άλλα ζητήματα (τα οποία θα τεθούν από το διάλογο μεταξύ των πολιτών).

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Επισήμανση (υπό μορφή αναγγελίας) των πιθανών προγραμμάτων δράση σε όλους τους τομείς της τέχνης και του πολιτισμού. (γραμμένο από έμπειρο πολιτιστικό παράγοντα).

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

- Σημειώσεις χαλαρού χρονοδιαγράμματος για τις αναγκαίες πολεοδομικές, αναπτυξιακές και διοικητικές ρυθμίσεις.
- Η σχέση με τη θάλασσα.
- Το γενικό ρυθμιστικό σχέδιο.
- Οι αναπλάσεις.
- Χρηματοδοτικός ορίζοντας.

Η ΠΑΤΡΑ ΤΟ 2006

- Σύντομο, οραματικό κείμενο, που καθιστά τον στόχο ελκυστικό. (Γραμμένο από ποιητή).

ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ, ΣΤΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΒΙΟ

- Συλλογή κειμένων από τη διαχρονία της πόλης της περιοχής. Αρχαίοι και μεσαιωνικοί συγγραφείς, αγιολογικά κείμενα, περιηγητές, εντυπώσεις, λογοτεχνία. Κείμενα γραμμένα από σημερινού ανθρώπους. Συνδεδεμένα με μεγάλες προσωπικότητες γνωστές στην Ευρώπη, από άγνωστες πτυχές της καθημερινότητας. Άψογα μεταφρασμένα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΑΠΛΩΣ ΕΥΦΥΗΣ

ΚΕΦ.7 ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ένας από τους βασικούς στόχους του θεσμού της πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, συγκεκριμένα για την Πάτρα είναι η ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της: τόσο προς τρίτους όσο και με την έννοια της εξοικείωσης των κατοίκων της με την ίδια τους την πόλη. Δηλαδή να αναδειχθεί η Πάτρα ως σταυροδρόμι φυλών και πολιτισμών, ως ένα σημαντικό λιμάνι της Μεσογείου. Να αναδειχθούν επίσης, η παράδοση, ο πολιτισμός της, τα μνημεία, τα κτίρια με την αρχιτεκτονική παράδοση της εποχής στην οποία κτίστηκαν.

Η πολιτισμική δραστηριότητα μιας πόλης αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της ποιότητας ζωής που προσφέρεται προς τους κατοίκους της.

Επιπλέον, η κουλτούρα με την ευρύτερη έννοια (από τις λεγόμενες υψηλές μορφές τέχνης μέχρι τη γαστρονομία) μπορεί να ιδωθεί και ως μέσο για την επίτευξη άλλων στόχων. Μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση της " φήμης " μιας πόλης και στη συνακόλουθη αύξηση των ευκαιριών οικονομικής ανάπτυξης της.

Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι, στην επίτευξη των οποίων αποσκοπεί η ανάληψη του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2006 από την Πάτρα είναι οι εξής :

- Η αξιοποίηση του γεγονότος ως καταλύτη για την αναβάθμιση της Πολιτιστικής υποδομής της πόλης. Μιας πολιτιστικής υποδομής που θα δρομολογήσει την πολιτιστική ανάκαμψη της πόλης για τον 21^ο αιώνα .
- Να γίνουν προσιτές στην Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη και δημοσιότητα οι ιδιαίτερες πολιτιστικές όψεις και πτυχές της πόλης.

- Να γίνει η πόλη επίκεντρο σειράς πολιτιστικών συνεισφορών από άλλα κράτη μέλη προς όφελος των κατοίκων της συγκεκριμένης περιοχής.
- Να βοηθήσει την προσέγγιση των κρατών μελών
- Να δηλώσει την πολυμέρεια του ευρωπαϊκού πολιτισμού και τις ιδιαιτερότητες της εθνικής πνευματικής δημιουργίας.
- Να εξάρει τη δυναμική της πολιτιστικής παρέμβασης στην αλληλοκατανόηση των λαών και στην ειρηνική τους συμβίωση.
- Να αναδείξει τη συμβολή της Ορθοδοξίας στην ειρηνική συνύπαρξη του σύγχρονου κόσμου.
- Να ενθαρρύνει τις τοπικές πνευματικές και καλλιτεχνικές δυνάμεις για αυτόνομη δημιουργία και άρρηκτες συνεργασίες και να ενισχύσει τις πνευματικές πρωτοβουλίες που στηρίζουν την τοπική πολιτιστική αγορά με διεθνή προσανατολισμό.
- Να προωθήσει τις αμφισβητήσεις, τις αναζητήσεις, την κριτική και τη δημιουργική παρέμβαση νέων προτάσεων και καινοτόμων καλλιτεχνικών πρωτοβουλιών και να αναδείξει αποσιωπημένες μορφές καλλιτεχνικής και πνευματικής έκφρασης.
- Να στηρίξει φορείς και εκδηλώσεις που μετακινούν τα όρια πολιτιστικής δράσης της πόλης στην περιφέρειά της και θέτουν τις βάσεις συνεργασίας με ευρύτερες περιοχές της Αχαΐας
- Να ενισχύσει δράσεις υπερτοπικού χαρακτήρα που ορίζουν και προβάλλουν την πόλη ως κέντρο εθνικών και διεθνών και πολιτισμικών δρωμένων με μόνιμο χαρακτήρα.
- Να δώσει χώρο δράσης στις πνευματικές και καλλιτεχνικές δυνάμεις του ελληνισμού που δημιουργούν έξω από την Ελλάδα.
- Να υποστηρίξει πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που συνδέουν εκπαίδευση και πολιτισμό για να κατακτηθεί η τέχνη από όλους.
- Να συνδυάσει τις δυνάμεις που παρέχουν οι εγκατεστημένες επιχειρηματικές δραστηριότητες της πόλης στην ευρύτερη περιοχή με την ανάπτυξη δεσμών πολιτιστικής συνεργασίας και καλλιτεχνικών ανταλλαγών.

ΚΕΦ. 8 ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

- **Αρχαιολογικοί Χώροι- μνημεία**
 - Ρωμαϊκό Ωδείο
 - Βυζαντινό φρούριο
 - Παλαιός Ιερός Ναός Αγίου Ανδρέα
 - Ιερός Ναός Παντοκράτορα
 - Εκκλησίες
- **Μουσεία**
 - Αρχαιολογικό
 - Ιστορικό- Εθνολογικό
 - Λαογραφικό
 - Τύπου
 - Ζωολογικό Πανεπιστημίου (Ρίο)
 - Βοτανικό Πανεπιστημίου (Ρίο)
- **Βιβλιοθήκες**
 - Δημοτική Πινακοθήκη
 - ΒΥΠ Πανεπιστημίου
- **Εκθέσεις**
 - Δημοτική Πινακοθήκη
 - Μέγαρο Λόγου και Τέχνης
 - Παλαιό Νοσοκομείο
 - Εσωτερικός χώρος Φρουρίου
- **Χώροι εκδηλώσεων και διαλέξεων**
 - Μέγαρο Λόγου και Τέχνης
 - Παλαιό Νοσοκομείο

- Εσωτερικός Χώρος Φρουρίου
- Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών
- Camping ΕΟΤ Αγυιάς

- **Χώροι πολιτιστικών λειτουργιών**

- Σπίτι πολιτισμού οδού Φωκαίας
- Μέγαρο Μουσικής

- **Θέατρα**

- Αρχαίο Ωδείο
- Δημοτικό Θέατρο " ΑΠΟΛΛΩΝ "
- Επίκεντρο
- Σταφιδαποθήκες " ΜΠΑΡΡΥ "
- Ανοιχτό θέατρο Γερμανού 300θέσεων (θερινό σινεμά)

- **Ιδιωτικοί χώροι**

- Αίθουσα Διαδικείου
- Αίθουσες Επιμελητηρίων
- Εκθεσιακός χώρος Εθνικής Τράπεζας
- Αίθουσες ενοριακών κέντρων

- **Αθλητικές Υποδομές**

- Εθνικό Στάδιο
- Κλειστό Γυμναστήριο Εθνικού Σταδίου
- ΕΑΚ " ΤΟΦΑΛΟΣ "
- Γήπεδο Παναχαϊκής
- Γήπεδο Προσφυγικών
- Γυμναστήριο Απόλλωνα
- Γυμναστήριο Ε. Α. Π.
- Γυμναστήριο Ολυμπιάδας
- Εθνικό Κολυμβητήριο
- Κολυμβητήριο Αγυιάς

- **Άλλοι χώροι**

- το Ρωμαϊκό Υδραγωγείο
- το Ρωμαϊκό Μαυσωλείο
- Το Ρωμαϊκό αμφιθέατρο ή Στάδιο
- Η Γέφυρα του Μείλιχου (γέφυρα Πausανία)
- Τα χαμάμ
- Το σπίτι του Κωστή Παλαμά
- Η Αγγλικανική Εκκλησία (Άγιος Ανδρέας)
- Το Δασύλλιο
- Το Κάστρο της Πάτρας (Μεσαιωνικό)

- **Χώροι γύρω από την Πάτρα**

- Το Κάστρο του Ρίου
- Ο Βυζαντινός Ναός Αγίου Νικολάου (στο Πλατάνι)
- Ο αρχαιολογικός χώρος Βούντενης (Πατρινές Μυκήνες)
- Το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής (Άνω Συχαινά)
- Το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο " Γλαύκος " (το πρώτο της Ελλάδος)
- Η Αχάια Κλάους (ACHAIA CLAUSS)
- Ο ναός Αγίου Κωνσταντίνου
- Το μοναστήρι του Ομπλού

Έμφαση πρέπει να δοθεί στις εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν για τον Άγιο Ανδρέα (πολιούχο- προστάτη της Πάτρας), για το ρόλο των Καλαβρύτων στην επανάσταση του 1821.

Σημαντικός τέλος χώρος είναι η αρχαία Ολυμπία, περιοχή με μεγάλη αρχαιολογική αξία.

Παρακάτω παραθέτουμε κάποια στοιχεία για μερικούς από τους χώρους που βρίσκονται είτε μέσα στην Πάτρα είτε έξω από αυτήν, που ο καθένας όμως από αυτούς έχει την ιστορία του και τη δική του ξεχωριστή αξία.

Με διάφορες αναπαλαιώσεις και επισκευές, διατηρούνται μέχρι και σήμερα για να μας θυμίζουν το παρελθόν της πόλης της Πάτρας και να αναδεικνύουν την ιστορική φυσιογνωμία της , τόσο στους ντόπιους όσο και στους κάθε λογής επισκέπτες της.

A. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ

A1 Ακίνητα ιδιοκτησίας Δήμου Πατρών προς χρήση

- Δημοτικό θέατρο (Τσίλερ 1871) 400 θέσεων
- Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
- Οικόπεδο Σαμακιάς (δημιουργία ανοικτού θεάτρου 6000 θέσεων)
- Αποθήκες " Άλκη Στέα " (πρώην αποθήκες Μπάρρυ)
- Αγορά Αργύρη
- Πρώην εργοστάσιο Λαδόπουλου
- Αρσάκειο
- Δημοτικά Λουτρά
- Δημοτικά Σφαγεία
- Σπίτι πολίτη (ΒΕΣΟ)
- Σπίτι Πολιτισμού (Πλατεία Ελευθερίας)
- Αρχαιολογικό μουσείο και Δημοτικό Ωδείο
- Δημοτικό Κτίριο Ηλεκτροφωτισμού => Νέα βιβλιοθήκη
- Καρναβαλικό Εργαστήριο
- Ανοικτό Θέατρο Γερμανού 300 θέσεων => θερινό σινεμά
- Μέγαρο Λόγου και Τέχνης

A2. Ακίνητα διαφόρων ιδιοκτητών για επισκευή ή απαλλοτρίωση

και χρήση

- Κτίριο γέννησης Κωστή Παλαμά και Ματθίλδης Σεράο
- Κτίριο φιλαρμονικής
- Ε. Σ Ερμής
- Ο. Τ. Σατωβριάνδου, Αστίγγος, Όθωνος Αμαλίας, Καρόλου
(Αποθήκες Μπάρρυ)
- Οικία Γκολφινόπουλου
- Διακείδιος Σχολή Λαού
- Κτίριο Μορφωτικού ιδρύματος Εθν. Τράπεζας
- Επιμελητήριο Αχαΐας
- Κιν/φος Ιντεάλ
- Χαμάμ
- Αποθήκες Βουρλούμη
- Κατάστημα Βιομηχανίας Μαραγκόπουλου
- Μύλοι Αγ. Γεωργίου
- Ι.Ν Αγ. Ανδρέα και άλλες Εκκλησίες
- Πύργος Ρούφου

- Ανοικτό θεατράκι Λιμενικού Ταμείου
- Κλειστό θέατρο Αγορά

A3 Μνημεία πόλης ευρύτερης περιοχής για χρήση

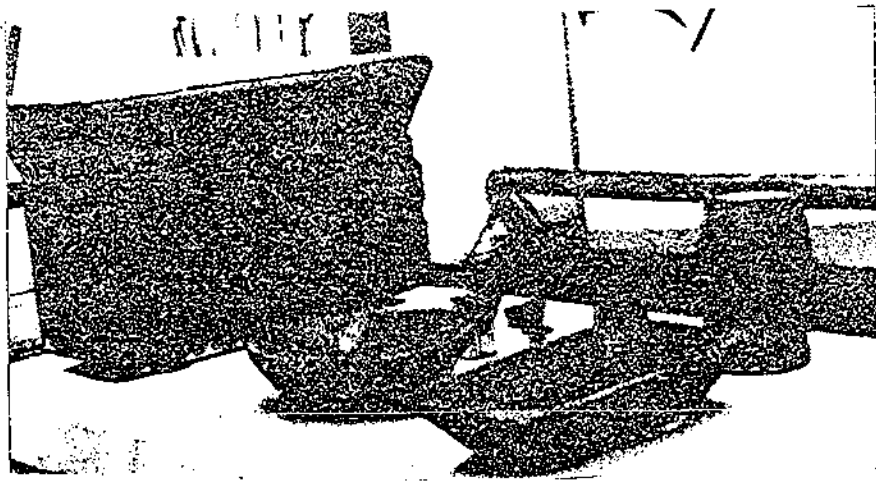
- Κάστρο Πάτρας με θέατρο 300 θέσεων και άλλους χώρους.
- Ρωμαϊκό Ωδείο με 1500 θέσεις.
- Μυκηναϊκό Νεκροταφείο Βούντενης.
- Ρωμαϊκό υδραγωγείο.
- Κάστρο Ρίου.
- Κάστρο Ναυπάκτου.
- Ι.Μ. Λαύρας Καλάβρυτα.
- Ι.Μ.Μ. Σπηλαίου Καλάβρυτα.

ΜΟΥΣΕΙΑ

- Το Αρχαιολογικό Μουσείο

Είναι ένα από τα σημαντικά αρχαιολογικά μουσεία της χώρας. Βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Μαιζώνος και Αράτου, στην πλατεία Εθνικής Αντίστασης και στεγάζεται στο ισόγειο του παλιού αρχοντικού της οικογένειας Καραμανδάνη. Ο περιορισμένος χώρος του οικήματος δεν επιτρέπει την έκθεση της πληθώρας των αρχαιολογικών ευρημάτων της περιοχής, τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονται αποθηκευμένα στο υπόγειο του κτιρίου αυτού και σε άλλους αποθηκευτικούς χώρους.

Στον όροφο του κτιρίου του Μουσείου, όπου στεγάζονταν οι υπηρεσίες της ΣΤ' εφορίας Προϊστορικών και κλασσικών Αρχαιοτήτων (τώρα στεγάζονται στο κτίριο της οδού Αλ. Υψηλάντη 197 και Πατρέως) θα μεταφερθούν αρχαιολογικά ευρήματα του υπογείου, για καλύτερη ταξινόμηση και καλύτερη μελέτη από τους ειδικούς (όχι για έκθεση)

Στις δύο αίθουσες του ισογείου εκτίθενται τα εξής:

1^η αίθουσα: στο χώλ της αίθουσας εκτίθενται μια επιτύμβια στήλη των ελληνιστικών χρόνων και ένα άγαλμα κυνηγού που κοιμάται, ρωμαϊκό αντίγραφο ελληνιστικού έργου.

Στην κύρια αίθουσα:

- 1) Άγαλμα Ηρακλή, ρωμαϊκών χρόνων
- 2) Επιτύμβιο ανάγλυφο οπλίτη, ρωμαϊκών χρόνων
- 3) Τεφροδόχος κάλπη, ρωμαϊκών χρόνων
- 4) Άγαλμα Σάτυρου, ρωμαϊκών χρόνων
- 5) Ανδρική προτομή, αντίγραφο του Ευβουλέα της Ελευσίνας
- 6) Αναθηματικό ανάγλυφο (οικογ. Ασκληπιού)
- 7) δύο τεφροδόχες κάλπες ρωμαϊκών χρόνων
- 8) Εικονιστική παιδική κεφαλή, ρωμ. χρόνων
- 9) Κεφαλή κόρης
- 10) Μικρό ακέφαλο άγαλμα
- 11) Ακέφαλο άγαλμα Διονύσου, ρωμ. χρόνων
- 12) Ακέφαλο άγαλμα γυναίκας, ρωμ. χρόνων
- 13) Μαρμάρινο ακέφαλο άγαλμα του Ερμή, ρωμ. Χρόνων
- 14) Μαρμάρινο ρωμαϊκό αντίγραφο του χρυσελεφάντινου κλασικού αγάλματος της Αθηνάς Παρθένου (ακέφαλο). Το πρωτότυπο βρισκόταν στον Παρθενώνα και ήταν έργο του Φειδία
- 15) Εικονιστική κεφαλή Τιβέριου ή Αυγούστου
- 16) Μαρμάρινη πλάκα με παράσταση αποχαιρετισμού νεκρού 9 από την κάτω Αχαγιά)
- 17) Γυναικεία κεφαλή του 4^{ου} αιώνα π.Χ
- 18) Τρία αρχιτεκτονικά γλυπτά από αέτωμα ναού του τέλους του 5^{ου} αιώνα π.Χ (κορμοί : Νίκης και 2 πολεμιστών)
- 19) Μεγάλο ψηφιδωτό δάπεδο της εποχής των ρωμαίων (βρέθηκε στα Ψηλά Αλώνια το 1846).Οι παραστάσεις αναπτύσσονται σε 2 ζωφόρους

που πλαισιώνονται από ταινίες με πλοχμούς και αστραγάλους. Πάνω παρασταίνονται μουσικοί και κάτω αθλητικοί αγώνες.

Όλα τα παραπάνω εκθέματα (εκτός του 16^{ου} και 18^{ου}) βρέθηκαν στην Πάτρα.

Μέρος μεγάλης ψηφιδωτής σκηνής που απεικάζει το δαιμόνιο οικογενειακό των μυρμικίων γένεον. Διακρίνονται αριστερά δύο πολεμικοί, στη μέση δεσφρασμένοι αθλητές και δεξιά αθλήτης του σπυλιανού δρόμου (Αρχαιολ. Μουσείο Πάτρας)

2^η αίθουσα

Στις 10 βιτρίνες της αίθουσας, εκτίθενται χρυσά, ασημένια, γυάλινα, αλαβάστρινα, πήλινα, χάλκινα, οστέινα, κ.τ.λ ευρήματα.

Αναλυτικά:

- **Βιτρίνα 1:** Αντιπροσωπευτικά δείγματα κεραμικής και σύνολο χάλκινων όπλων (Πρωτοελλαδικά, Μυκηναϊκά)
- **Βιτρίνα 2:** Ταφικά ευρήματα της Μυκηναϊκής εποχής
- **Βιτρίνα 3:** Υστερογεωμετρικά αγγεία, κοσμήματα και όπλα από νεκροταφείο Δρεπάνου και κοσμήματα από το ιερό της Ράκιστας (άνω Μαζαράκι)

- **Βιτρίνα 4:** Ευρήματα κλασικής και ελληνοιστικής περιόδου από τα νεκροταφεία της Αρχαίας Πάτρας. Πήλινα αγγεία (πυξίδες- λυκήθια κ. λ. π. κοσμήματα, πήλινα ειδώλια κ. α)
- **Βιτρίνα 5:** Σύνολο ευρημάτων από τάφο της Πάτρας. Ασημένια και πήλινα αγγεία από κλασικούς και ελληνοιστικούς τάφους αρχαίων νεκροταφείων της Πάτρας.
- **Βιτρίνα 6 :** Πήλινα αγγεία ρωμαϊκής και υστερο- ρωμαϊκής περιόδου
- **Βιτρίνα 7 :** Πήλινα ειδώλια ρωμαϊκής εποχής. Πήλινα και μεταλλικά ευρήματα που έχουν σχέση με το θέατρο και το χορό. Οστέινα και μεταλλικά αντικείμενα που έχουν σχέση με την ιατρική και τον καλλωπισμό. Διάφορα μεταλλικά ευρήματα (αρχαίας άμαξας, ψαρέματος κ. τ. λ.)
- **Βιτρίνα 8 :** Πήλινα ρωμαϊκά αγγεία με ανάγλυφες μυθολογικές παραστάσεις.
- **Βιτρίνα 9 :** Γυάλινα και αλαβάστρινα αγγεία, κύρια της ρωμαϊκής περιόδου

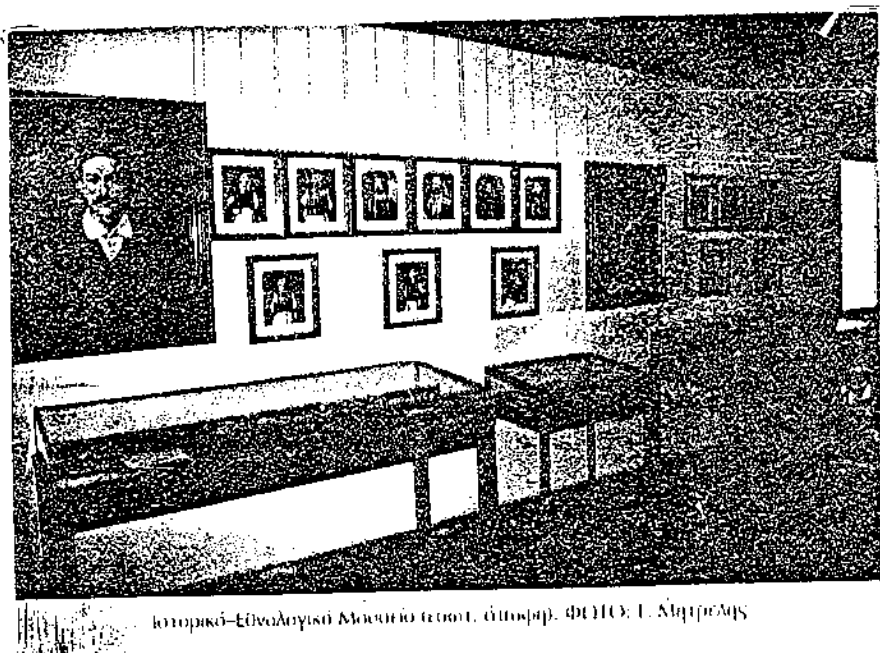
Υπάρχουν ακόμη στην αίθουσα:

Κρανίο σκελετού με χρυσό στεφάνι των πρώιμων ελληνοιστικών χρόνων, σύνολο ασημένιων σπλεγγίδων για ταφική μόνο χρήση εξαρτημένων από ασημένιο κρίκο (βρέθηκαν στα κάτω άκρα σκελετού σε τάφο της Πάτρας) δίσκος με ελεφαντοστεϊκό σκελετό και κυψελοειδή γυάλινα διάχωρα, πιθανώς υαλόφραγμα παραθύρου από ρωμαϊκή οικία της Πάτρας.

- Το Ιστορικό- Εθνολογικό Μουσείο

Στεγάζεται στο μέγαρο Λόγου και Τέχνης του Δήμου, που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία Γεωργίου Α΄ δίπλα από το Δημοτικό Θέατρο. Λειτουργεί από το 1973. Η ιστορία του όμως αρχίζει από το 1969 και πρωτεργάτες στην ίδρυση του Μουσείου είναι ο Γιάννης Μελετόπουλος και ο Θεόδωρος Παπαναγιώτου. Ο πρώτος είχε την ιδέα της δημιουργίας χώρου για τη στέγαση ιστορικών κειμηλίων της Αχαΐας και ο δεύτερος υλοποίησε την ιδέα. Συγκέντρωσε ύστερα από πολύχρονο και πολύπλοκο αγώνα , το πολύτιμο υλικό το οποίο τοποθετήθηκε σε

αίθουσα της δημοτικής Βιβλιοθήκης για να μεταφερθεί αργότερα, με ενέργειες του και ενέργειες άλλων παραγόντων, στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης.

Στη μεγάλη αίθουσα του Μουσείου εκτίθενται:

- Όπλα (τουφέκια , σπαθιά, ξίφη, κ. α) από το 1770 και μετά. Αξιολογότερα από αυτά είναι ένα τυφέκιο του 1770, ασημένια σπαθιά και ασημένιες κουμπούρες (τα περισσότερα λάφυρα από Τούρκους) και τα όπλα του οπλαρχηγού Παναγιώτη Καρατζά)
- Γκραβούρα του Παλαιών Πατρών Γερμανού, έργο του I. Friedel
- Πολεμική σημαία του 12^{ου} ηρωικού συντάγματος πεζικού
- Πολεμικό ημερολόγιο και προσωπικά αντικείμενα του στρατηγού Κ. Κωνσταντινόπουλου.
- Εκμαγείο προσώπου του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και ανάγλυφα προσώπων ηρώων του 1821
- Διάφορα έγγραφα των ετών 1819-1824
- Αντίγραφο αχαϊκής Διακήρυξης Ελευθερίας με ημερομηνία 26 Μαρτίου 1821
- Μεγάλος ανάγλυφος πίνακας της ορκωμοσίας στην Αγία Λαύρα.
- Πίνακες αγωνιστών του 1821 και μετά
- Πίνακας με υπογραφές αγωνιστών του 1821, επιφανών Ελλήνων και Φιλελλήνων.
- Δίοπτρα τουρκικού πυροβολικού (λάφυρο).

- Πρωτότυπο χειρόγραφο ποιήματος του Κωστή Παλαμά , που αναφέρεται στην Πάτρα.

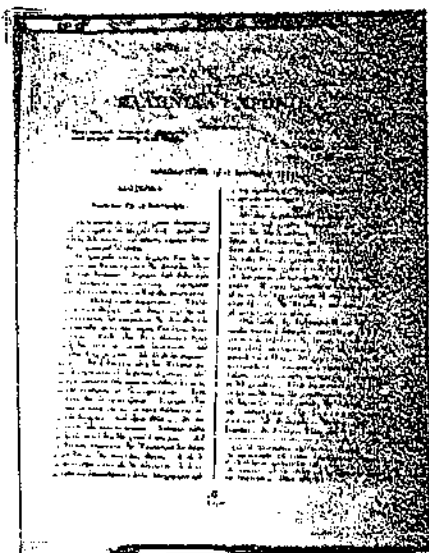
- Αρχιερατικά άμφια του μητροπολίτη Κίτρους-Κατερίνης Βαρνάβα κ.α.

Τα τελευταία χρόνια, από το 1992 και μετά, το Μουσείο πλουτίστηκε με όπλα και άλλα αντικείμενα του 1821 ,που τα έδωσαν Πατρινό συλλέκτες, για πλουτισμό του Μουσείου και φύλαξη.

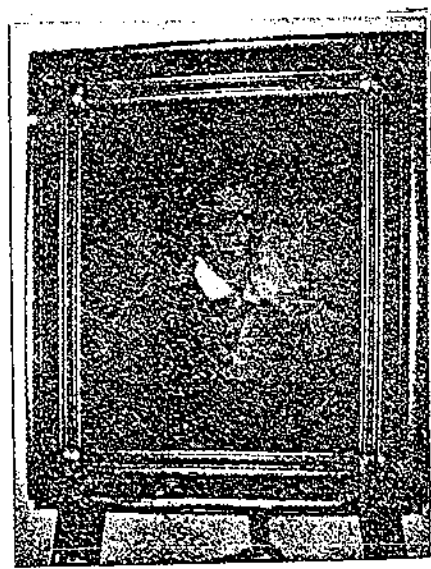
Όσοι διαθέτουν όπλα ή άλλα ιστορικά κειμήλια, μπορούν να δώσουν στο Μουσείο με χρησιδάνειο (δωρεάν παραχώρηση, με δικαίωμα επιστροφής στον ιδιοκτήτη, σε χρόνο που επιθυμεί).Με τον τρόπο αυτό και το Μουσείο εμπλουτίζεται και τα προσφερόμενα συντηρούνται και εξασφαλίζονται.

- Το Μουσείο τύπου

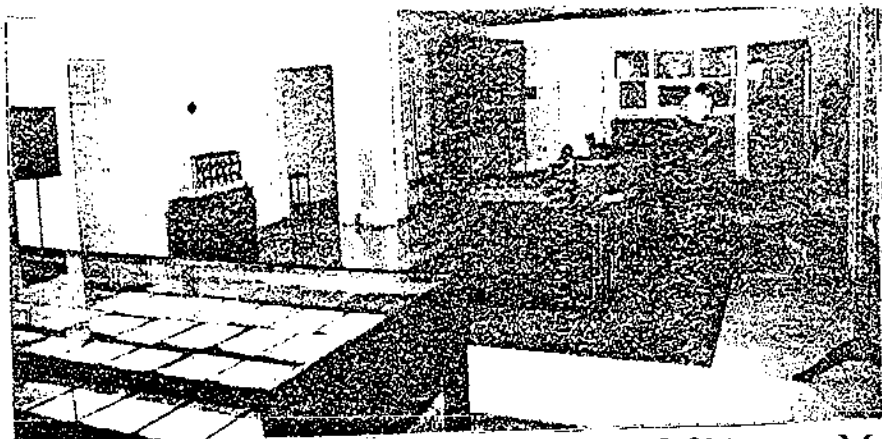
Λειτουργεί από το 1952 και από το Δεκέμβριο του 1994 στεγάζεται στο κτίριο της ένωσης Συντακτών, στην οδό Μαιζώνος 200 πριν στεγαζόταν στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, πλατεία Γεωργίου Α΄. Σ' αυτό φυλάγονται , πατρινές εφημερίδες από το 1875 μέχρι σήμερα, περιοδικά πατρινά, πελοποννησιακά, έγγραφα και βιβλία. Κυριότερο έγγραφο , και ένα από τα κυριότερα εκθέματα του Μουσείου, είναι το επίσημο έγγραφο που έστειλε η Γ' Εθνική Συνέλευση των Ελλήνων στον 1^ο πρωθυπουργό της χώρας Ιωαν. Καποδίστρια (1827)

Αποστολή Ιωάννη Γαλαξιά Χρονικά (1824)
Φ.Π.Ο.Ε. Πατρών

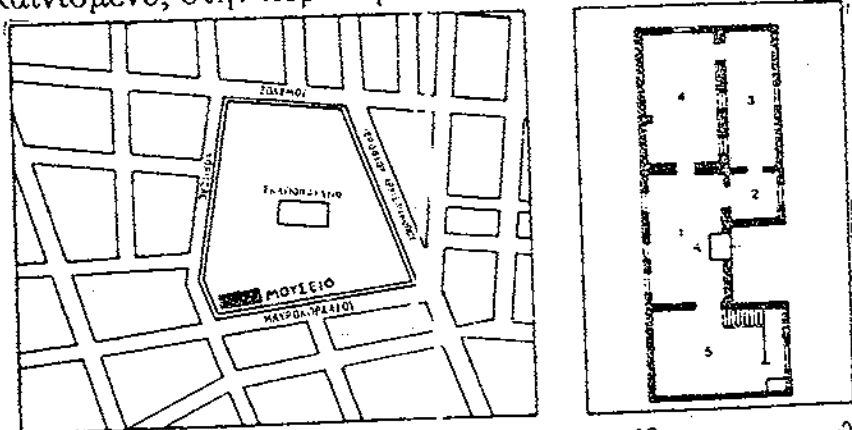
Μουσείο Ιωάννη Αθανασίου Βασιλείου,
Φ.Π.Ο.Ε. Πατρών

με υπογραφές όλων των αγωνιστών. Από τα βιβλία του Μουσείου κατατάσσονται: παλαιές εκδόσεις, ζητήματα Πατρών τύπος και δημοσιογραφία, ταξιδιωτικά, κριτική - αισθητική, φιλολογικά, λογοτεχνικά τα πιο παλιά είναι: Διόδωρος Σικελιώτης (1604, σε λατινική γλώσσα) και Θουκυδίδης "Περί πελοποννησιακού πολέμου" (1696, σε ελληνική και λατινική γλώσσα).

- Το Μουσείο Λαϊκής τέχνης (Λαογραφικό)

Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1977 από το πολιτιστικό κέντρο Πάτρας, το οποίο λειτούργησε ως τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου. Από τον μήνα αυτό και ως τον Ιούνιο του 1980, λειτούργησε με τη λαογραφική συλλογή της Πατρικής κ. Χρύσης Γιαννοπούλου. Στη συνέχεια ξανάρθε, ριζικά ανακαινισμένο, στην κυριότητα του Πολιτιστικού Κέντρου.

Ως τον Αύγουστο του 1983 στεγαζόταν σε αίθουσες νεοκλασικού κτιρίου της οδού Ρήγα Φεραίου και από την 1^η Δεκεμβρίου 1983 στεγάζεται σε κτίριο που του παραχώρησε το Σκαγιοπούλειο κληροδότημα (Κορυτσάς- Μαροκορδάτου).

Η έκθεση του Μουσείου, περιλαμβάνει αντικείμενα που παρουσιάζουν τον τρόπο της ζωής και παραγωγής της προβιομηχανικής κοινωνίας. Τα θέματα των εκθεμάτων είναι:

- Μέσα μεταφοράς : Τόποι μετακίνησης των ανθρώπων και μεταφοράς των προϊόντων τους.
- Κατοικία : Έπιπλα, τρόπος φωτισμού, οικιακά σκεύη.

- Παρασκευή ψωμιού : Κύκλος εργασιών από τη καλλιέργεια των δημητριακών μέχρι το ψήσιμο του ψωμιού.
- Αμπελουργία : Τρόπος παραγωγής κρασιού και τσίπουρου.
- Ποιμενική ζωή : Προστασία, φροντίδα ζώων, εξοπλισμός του τσοπάνη, σκεύη για γαλακτοκομικά προϊόντα
- Υφαντική : Επεξεργασία μαλλιού, ύφανση, οικιακά υφάσματα.

Τα εκθέματα αντικατασταίνονται, κατά διαστήματα με άλλα , που υπάρχουν στην αποθήκη του Μουσείου, κι έτσι η έκθεση παρουσιάζει πάντοτε ενδιαφέρον.

Το Πολιτιστικό κέντρο φιλοδοξεί να κάνει το Μουσείο μοναδικό στο είδος του. Με αυτό τον στόχο , συνεχώς αναζητάει και περισυλλέγει έργα λαϊκής Τέχνης.

Το μουσείο Λαϊκής Τέχνης διαθέτει βιβλιοθήκη, αρχείο φωτογραφιών, μαγνητοταινιών κ.τ.λ. Στο χώρο του πραγματοποιούνται ομιλίες, διαλέξεις, εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις.

Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Λαογραφικής Μουσειολογίας, μέλος (από το 1991) του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) και ιδρυτικό μέλος της Διεθνούς επιτροπής για τη διάσωση της βιομηχανικής κληρονομιάς (TICCIH).

- Το Ζωολογικό Μουσείο Πανεπιστημίου (Ρίο)

Ιδρύθηκε το 1973 (Φ. Ε. Κ 264/3-10-1973, τεύχος πρώτο) και στεγάζεται στο ισόγειο του κτιρίου του τμήματος Βιολογίας του πανεπιστημίου.

Σκοπός του Μουσείου είναι :

- A) Η αναζήτηση, συλλογή και συστηματική μελέτη, του ζωολογικού πλούτου της χώρας,
- B) Η χρησιμοποίηση της συλλογής για διδακτικούς σκοπούς.
- Γ) Η εξυπηρέτηση των επιστημονικών κλάδων που συνδέονται με τα αντικείμενα του μουσείου και
- Δ) Η κάλυψη των αντίστοιχων εδρών της Φυσικομαθηματικής Σχολής.

Το 1997, Το Μουσείο φιλοξενούσε περί τα 450 είδη με σύνολο εκθεμάτων 3000 περίπου (για κάθε είδος υπήρχαν περισσότερα του ενός εκθέματα). Τα είδη αυτά είναι ταριχευμένα πτηνά (ωδικά αρπακτικά κ. α) θηλαστικά (μικρά και μεγάλα) ερπετά και θαλασσινά (ψάρια,

οστρακώδη). Από τα παραπάνω είδη εκθεμάτων το 98% είναι ελληνικής πανίδας.

-Το Βοτανικό Μουσείο Πανεπιστημίου (Ρίο)

Στεγάζεται στο ίδιο κτίριο με το Ζωολογικό Μουσείο. Περιλαμβάνει συλλογές από 90.000 περίπου δείγματα αποξηραμένων φυτών της ελληνικής και ευρωπαϊκής χλωρίδας. Όλα αυτά τα αποξηραμένα δείγματα, τα οποία δεν εκτίθενται , είναι αποκλειστικά για επιστημονική χρήση.

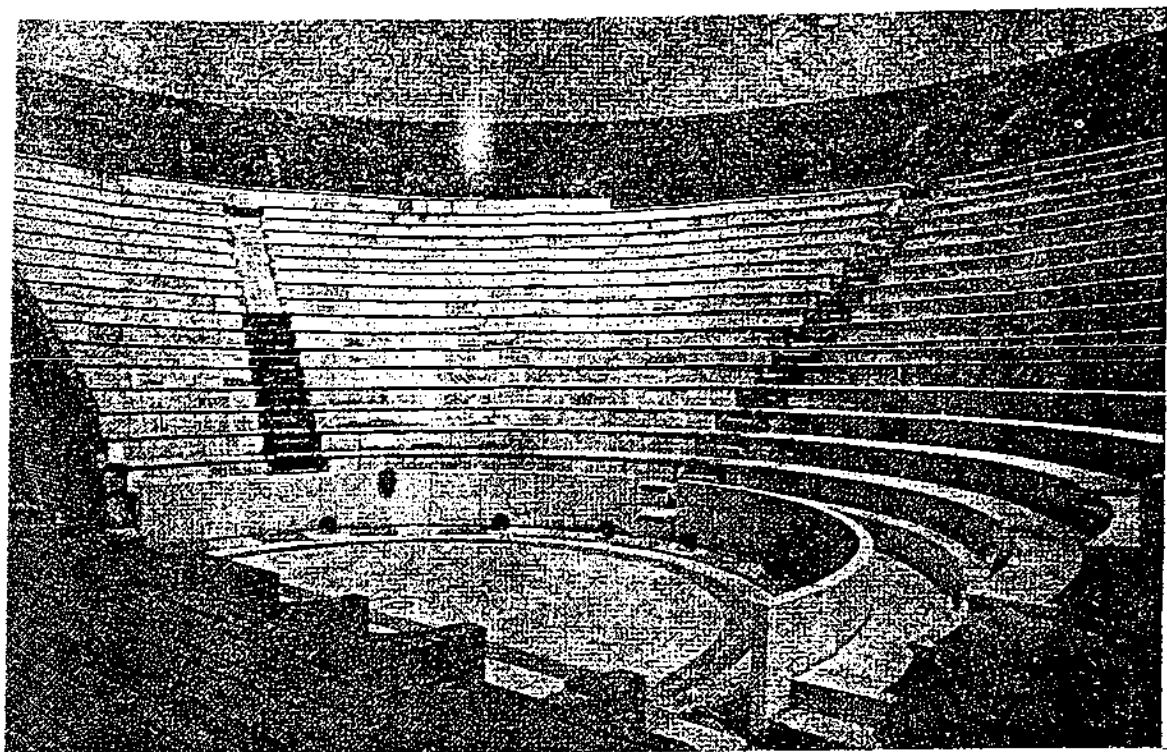
Το Μουσείο ιδρύθηκε μαζί με το Ζωολογικό (ίδιο Φ. Ε. Κ) και ο σκοπός του είναι ίδιος με το σκοπό του Ζωολογικού Μουσείου.

Μελλοντικά το Μουσείο θα συμπληρωθεί και με διάφορα βοτανικά εκθέματα, τα οποία θα μπορεί το κοινό να επισκέπτεται.

ΘΕΑΤΡΑ

- Το Αρχαίο Ωδείο

Βρίσκεται στην Άνω Πόλη, κοντά στην πλατεία 25^{ης} Μαρτίου (Αγ. Γεωργίου) και πλαισιώνεται από τους δρόμους : Γερμανού, Σωτηριάδη και Παντοκράτορα. Από την κεντρική πλατεία Γεωργίου Α΄ φτάνει κανείς στο Ωδείο αφού διασχίσει την οδό Γεροκωστοπούλου και ανέβει τις σκάλες της.

Το ωδείο κατασκευάστηκε τον 2ο αιώνα μ. Χ. Κάποιοι ερευνητές υποστήριξαν πως είναι κτίσμα του 1^{ου} αιώνα π. Χ και κάποιοι άλλοι του 1^{ου} αιώνα μ.Χ. Γεγονός είναι πως το Ωδείο είναι παλαιότερο από το Ηρώδειο της Αθήνας, το οποίο κατασκευάστηκε στην Αθήνα στη δεκαετία του 160 μ.Χ.

Ο Πausανίας, που επισκέφτηκε την Πάτρα στην δεκαετία του 170 μ.Χ το περιγράφει σαν το πιο αξιόλογο της Ελλάδας, ύστερα από εκείνο του Ηρώδη του Αττικού. Λέει δε, πως μέσα στο Ωδείο που ήταν συνεχόμενο της αρχαίας Αγοράς, υπήρχε άγαλμα του Απόλλωνα, που έγινε από λάφυρα του πολέμου κατά των Γαλατών (279 π. Χ) όταν οι πατρινοί, μόνοι από του αχαιούς, είχαν βοηθήσει τους Αιτωλούς.

Οι αιώνες, οι σεισμοί και οι πόλεμοι, οι κατακτητές κατέστρεψαν το Ωδείο και το κάλυψαν με άλλα κτίρια και χώματα. Όλα αυτά τα υλικά δημιούργησαν εκεί ένα μικρό λόφο, το λόφο του Στράνη, όπως ονομάστηκε στην Τουρκοκρατία (από το σπίτι του υποπρόξενου της Σουηδίας Στράνη, 1812-1821 που υπήρχε εκεί) η κάλυψη του Ωδείου δεν ήταν ολοκληρωτική. Κάποια τμήματα του φαίνονταν όπως αναφέρει ο Πούκεβιλ το 1816, και άλλοι επισκέπτες (Σεναβάρ, Ρειν, Ντυλγκάμπιο) το 1844, οι οποίοι το περιγράφουν και το αποκαλούν θέατρο.

Το Ωδείο αποκαλύφθηκε συμπτωματικά το 1889, σε εργασίες εκσκαφής του λόφου για επιχωμάτωση του λιμανιού. Τα διάφορα ευρήματα που έφεραν στο φως οι αρχαιολογικές έρευνες, μετά τη συμπτωματική του αποκάλυψη (αγάλματα, επιτύμβια, βυζαντινά

νομίσματα , αγγεία κ τ. λ) οδήγησαν στο συμπέρασμα πως ο χώρος του Ωδείου , από τον 3^ο αιώνα μ.Χ μέχρι το 1889, χρησιμοποιήθηκε διαφορετικά. Η αμάθεια και η απληστία των χρόνων εκείνων είχε σαν αποτέλεσμα την λεηλασία των ευρημάτων, Λεία μάρμαρα , κεφάλια λιονταριών που στόλιζαν τις σκάλες και άλλα ευρήματα , εκλάπησαν, ενώ πολλές μαρμάρινες κολώνες έγιναν ασβέστης για τις οικοδομές! Παρόλα αυτά το Ωδείο σώθηκε σε καλή κατάσταση.

Για πολλές δεκαετίες έμενε αναξιοποίητο έτσι όπως αποκαλύφθηκε το 1889 και όπως λεηλατήθηκε , στη συνέχεια. Έπρεπε να ανέβουν στο δημαρχιακό αξίωμα φωτισμένοι Πατρινοί, να βρεθούν αξιόλογοι πολίτες, για να καταλάβουν την αξία του περιλάμπρου κτίσματος ,που είχε αρχίσει να καταρρέει. Για να καταλάβουν πως έπρεπε να διατηρηθεί...

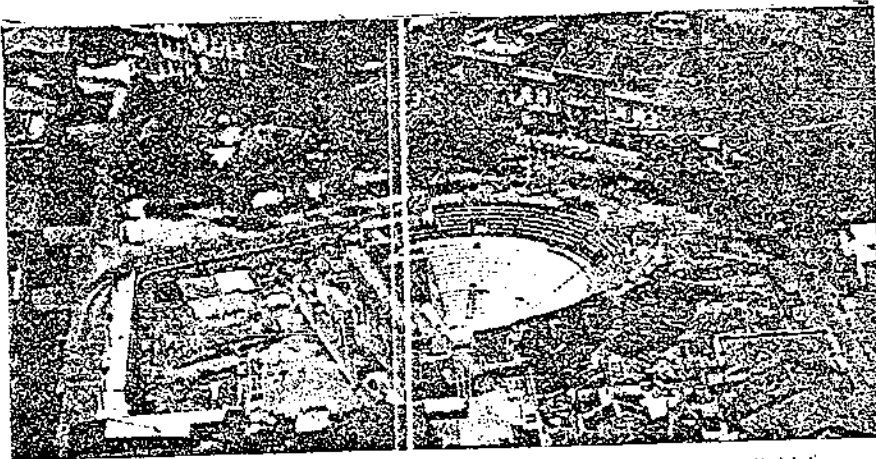
Το 1938, με χορηγία του συγγραφέα Γ. Αναστασόπουλου, άρχισαν εργασίες στερέωσης του Ωδείου που συνεχίστηκαν ως το 1943. Το 1957, αρχαιολόγος Ν. Ζαφειρόπουλος καθάρισε τη σκηνή και βρήκε ψηφιδωτό, όστρακα, βυζαντινά νομίσματα και συλλημένο παλαιοχριστιανικό τάφο. Τον επόμενο χρόνο (1958) το Ωδείο άρχισε να αναστηλώνεται, χάρη στην πρωτοβουλία και στις δαπάνες του Πατρινού αρχιτέκτονα και λογοτέχνη Ιωάννη Βασιλείου , Το είχε βάλει σκοπό της ζωής του, αυτός ο σπουδαίος Πατρινός, από όταν πρωτοετής φοιτητή του Πολυτεχνείου (μάλλον το 1919), να αναστηλώσει το Αρχαίο Ωδείο, να το κάνει όπως ήταν στην παλιά εποχή.

“... Όταν έφευγα εκείνο το πρωί από το πολύ ερειπωμένο Αρχαίο Ωδείο, το αποχαιρέτησα δίνοντας σιγανά μια απaráβατη υπόσχεση και σ’ αυτό και στον εαυτό μου. Αν κάνω κάτι στη ζωή, να έρθω μια μέρα να το αναστηλώσω, όπως ήταν στην παλιά εποχή...”

Και η πολύ τολμηρή και ρομαντική του υπόσχεση άρχισε να πραγματοποιείται 39 χρόνια μετά. Οι εργασίες επισκευής και να μαρμάρωσης που άρχισαν το 1958 και συνεχίστηκαν ως το 1963 (αρχιτέκτονες: Βασιλείου Ορλανδός, Στήκας, Γιαλούρης, Μαστροκόστας), έδωσαν στο Ωδείο την πρωταρχική του μορφή. Πολλά από τα ευρήματα (επιγραφές, αγάλματα, επιτύμβια) μπήκαν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας.

Το κοίλο του Ωδείου (διάμετρος 50μ.) με τα δύο διαζώματα, τις 11 κερκίδες (4 στο κάτω διάζωμα και 7 στο επάνω) και τις 23 σειρές

καθισμάτων (16 με μαρμάρινη κάλυψη στο κάτω διάζωμα και 7 – τόσες σώζονται- στο επάνω, χωρίς μαρμάρινη επένδυση . Σε μία κερκίδα του πάνω διαζώματος τη ΒΑ, υπάρχουν άλλες 4 σειρές καθισμάτων), μπορεί να δεχτεί γύρω στις 2500 θεατές (όσους σχεδόν δεχόταν και το αρχικό). Η ημικυκλική του ορχήστρα (ακτίνα 5 μ.), που είναι επενδυμένη με μαρμάρινες πλάκες και χωρίζεται από το κοίλο με μαρμάρινο χαμηλό θωράκιο, οι πάροδοι, το προσκήνιο, η σκηνή και τα παρασκήνια συνθέτουν, όλα μαζί, την εικόνα ενός αρχαίου θεάτρου, με μόνη τη διαφορά ότι το κοίλο του δεν είναι λαξευτό ούτε στηρίζεται σε κάποιο φυσικό αντιστήριγμα. Για τη στήριξή του κατασκευάστηκε αναλημματικός τοίχος, που δεν σώζεται σε όλο του ύψος του.

Αρχαίο Ωδείο και η γύρω περιοχή της ομαδογραφίας. Φ(ΠΟ: Adam editions, Χαλκίδας)

Η γνώμη κάποιων πως όλο το κοίλο του Ωδείου (των ωδείων γενικά) ήταν σκεπασμένο, δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Κατά τον Ν . Παπαχατζή, σκεπασμένη ήταν η σκηνή ή οι τελευταίες προς τα πάνω σειρές εδωλίων.

Στη δεκαετία του '60 έγινε ύστερα από έγκριση του αείμνηστου πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου, η απαλλοτρίωση του και η κατεδάφιση των ξένων κτισμάτων του οικοδομικού τετραγώνου , που βρίσκονταν στο μνημείο και έτσι το οικοδομικό τετράγωνο μετατράπηκε σε αρχαιολογικό χώρο. Σε αυτό το χώρο, με το αριστουργηματικό Ωδείο,

εκτίθενται έξι σαρκοφάγοι ρωμαϊκών χρόνων (οι 4 φέρουν ανάγλυφες παραστάσεις), δύο μεγάλα μισό κατεστραμμένα ψηφιδωτά, διάφορα μαρμάρινα τμήματα αρχαίου κτίσματος κ. α.

Στο Αρχαίο Ωδείο εμφανίζονται (περίοδος καλοκαιριού) ελληνικά και ξένα καλλιτεχνικά συγκροτήματα (μουσικά, θεατρικά, χορευτικά) και δίνουν παραστάσεις, που τις παρακολουθούν χιλιάδες θεατές (Έλληνες και ξένοι).

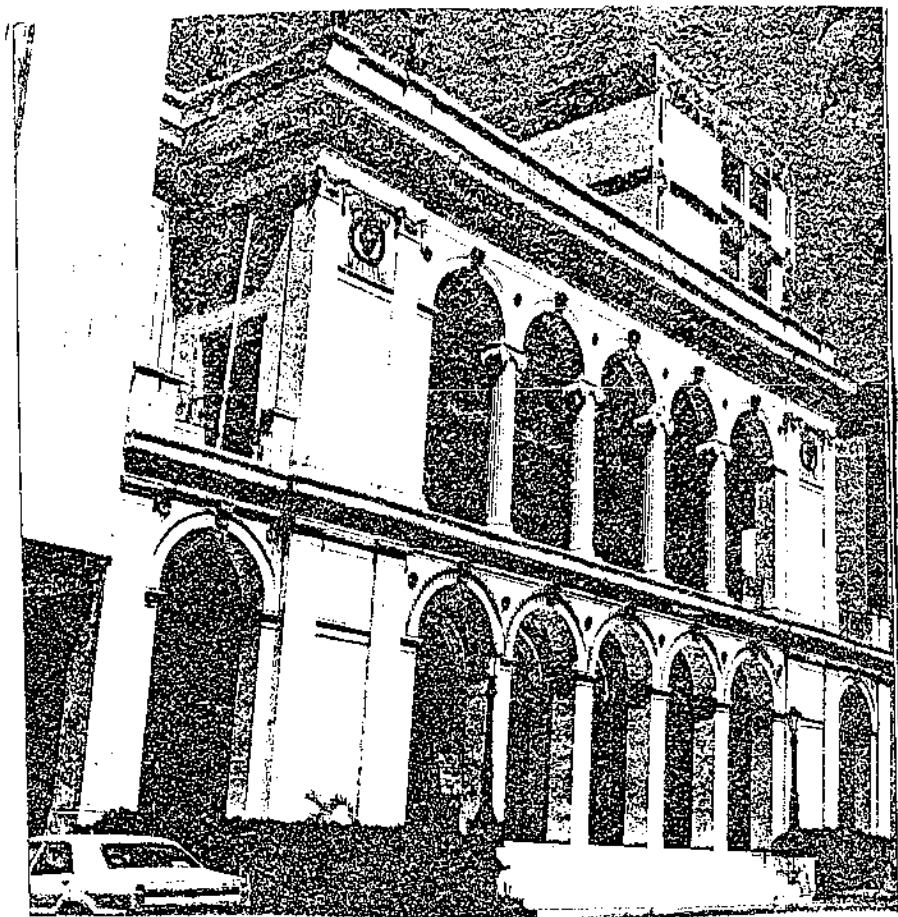
- Το Δημοτικό Θέατρο " ΑΠΟΛΛΩΝ "

Εκατόν είκοσι εννέα χρόνια από σήμερα (2001), υψώνεται στην πλατεία Γεωργίου Α' το μεγαλόπρεπο Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων», φτιαγμένο σε οικόπεδο που παραχώρησε στο Δήμο, το Υπουργείο Οικονομικών και στο χώρο όπου είχε τοποθετήσει το θέατρο ο Σταμάτης Βούλγαρης, όταν το 1829 χάραξε το πολεοδομικό σχέδιο της καινούριας Κάτω πόλης. Τα σχέδια του θεάτρου «Απόλλων» ήταν του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ.

Την απόφαση για την οικοδόμηση του Δημοτικού Θεάτρου πήραν οι έμποροι της Πάτρας (Έλληνες και ξένοι), με πρώτο το Γερμανό Άμβουργκερ, οι οποίοι δημιούργησαν γι' αυτό το σκοπό μετοχική εταιρεία και εξέδωσε μετοχές αξίας 200 δρχ, η καθεμία. Ο θεμέλιος λίθος του Δημοτικού θεάτρου μπήκε στις 11 Φεβρουαρίου 1871 και μέσα στο 1872 η κατασκευή του ήταν έτοιμη. Κόστισε 148.152 παλιές δραχμές και στο κόστος αυτό ο Δήμος συμμετείχε με ποσοστό 33,61 %, ενώ αυτό το υπόλοιπο ποσοστό άνηκε στους εμπόρους οι οποίοι είχαν και τη διοίκηση του θεάτρου.

Το Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων», αυτή η μικρογραφία της «Σκάλας του Μιλάνου», είναι το αρχαιότερο από τα σωζόμενα κλειστά θέατρα των νεότερων χρόνων και ένα από τα πρώτα θέατρα όπερας στην Ευρώπη [προηγήθηκαν: το Παρίσι (1860), η Βαρκελώνη (1862), η Βιέννη και η Δρέσδη (1869), ενώ ακολούθησε το Παλέρμιο (1875)].

Ανακαινισμένο ως τώρα 3 φορές (1899,1956,1970), διαθέτει τρεις σειρές θεωρείων επενδυμένες με βελούδο, γαλαρία, υπερώο και πλατεία, 340 θεατές μπορούν να παρακολουθήσουν με άνεση τις διάφορες παραστάσεις που δίνονται σ' αυτό.

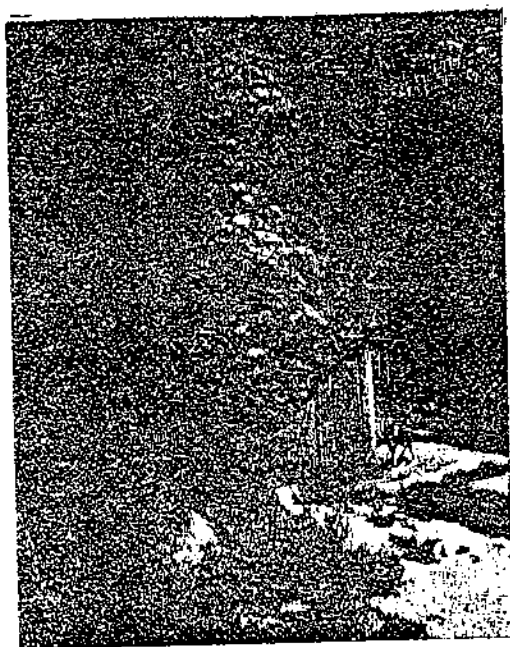
Από τον ίδιο χρόνο της κατασκευής άρχισαν και οι παραστάσεις μελοδράματος. Πρωτοπαρουσιάστηκε το μελόδραμα "Χορός μεταμοφισμένων" του Βέρντι και (ακολούθησαν στην ίδια θεατρική περίοδο 1872-1873) "Μάκβεθ" και "Ριγολέτος" του Βέρντι, "Crispino e la Comaze" του Ρίτσι, "Πιτελέ" του Ντε Φεράρι και "Φροσύνη" του Καρρέρ.

Μέχρι το 1990 συνεχίστηκαν οι παραστάσεις μελοδράματος μεγάλων συνθετών (Βέρντι, Ρίτσι, Καρρέρ, Ντονιτσέτι, Απολλόνι, Μαρκέτι, Πατσίνι, Πετρέλα, Λεκόκ, Γκουνό, Πλανκέτ, Ουζίλιο, Σουπέ, Βαλλέντε, Μιζέ, Μασκάνι). Από τα μελοδράματα αναφέρονται ενδεικτικά τα εξής: "Μάρκος Μπότσαρης", "Σαφώ", "Ιόνη", "Φάουστ", "Ισχύς της ειμαρμένης", "Οι κώδωνες της Κορνεβίλης", "Τραβιάτα", "Οθέλλος".

Δεν ήταν μόνο μελοδράματα οι παραστάσεις στο Δημοτικό Θέατρο, την παραπάνω περίοδο (1872-1900). Δόθηκαν παραστάσεις-όπερας και οπερέτας. Συγκεκριμένα τη θεατρική περίοδο 1883-1884 (Σεπτέμβριος) παρουσιάστηκε η κωμική όπερα "Ο Λεπλεπιτζής Χορ - Χορ Αγάς" του Αρμένιου συνθέτη Τιγκράν Τσουχατζιάν, από το θίασο του Σ. Μπενλιάν, ενώ τη άνοιξη του 1888 ο γαλλικός θίασος οπερέτας του Lassale, που ήρθε από την Αθήνα, παρουσίασε τρία έργα του Λεκοκ, ένα του Πλάνκετ και ένα του Ερβέ.

Στην περίοδο 1901-1922 συνεχίστηκαν οι παραστάσεις μελοδράματος (κύρια ελληνικού) και οπερέτας, ενώ παρουσιάστηκαν μεγάλοι ελληνικοί θίασοι (Κοτοπούλη, Μυράτ, Κυβέλη, Μουστάκα Πλέσσα), επιθεωρήσεις και δόθηκαν αποκριάτικοι χοροί (πρώτος χορός μπάλ-μασκέ του Συλλόγου Κουρέων 21/2/1908)

Τα μελοδράματα και οι οπερέτες, δεν είχαν την περίοδο αυτή το συχνό ρυθμό της προηγούμενης περιόδου. Και ενώ τα μελοδράματα φαίνεται να σταματούν το 1912 (ιταλικό μελόδραμα του Καστελλάνο), οι οπερέτες συνεχίστηκαν μέχρι και το 1918.

Ρωμαϊκό Υδραγωγείο (Καμάρες). Σαζόνιο τμήμα με χωροκτιμησιακή καμάρα. Ο χώρος κάτω του τζαμιού ήταν ανοικτός ισομήκης. Κλειστής λόγω μεταφορτισ για διανομή δρομολ. ΦΩΤΟ: Γ. Δημητρίου

ΑΛΛΟΙ ΧΩΡΟΙ

Το ρωμαϊκό υδραγωγείο (καμάρες)

Στη θέση "Ασύρματος", 500μ. περίπου ανατολικά του κάστρου, στα ριζά του λόφου του Δασυλλίου, βρίσκονται αξιόλογα τμήματα του Ρωμαϊκού Υδραγωγείου. Η οδός Αρτέμιδος, που προχωρεί ακριβώς ανατολικά του κάστρου βγάζει στα τμήματα αυτά. Κάποια άλλα τμήματα σώζονται στα ριζά του λόφου της Αρόης 700 περίπου μέτρα Ν.Α. των προηγούμενων.

Το υδραγωγείο αυτό, που ήταν και το πρώτο συστηματικό υδραγωγείο της Πάτρας (η αρχαία πόλη υδρευόταν κύρια από πηγάδια) είναι έργο ρωμαϊκό, ίσως της εποχής του αυτοκράτορα Αυγούστου. Κατά τον ιστορικό Στέφανο Θωμόπουλο (Ιστορία της πόλεως των Πατρών, έκδοση 1888), το υδραγωγείο το κατασκεύασε ο στρατηγός Αρτέμιος τον 4^ο αιώνα, ύστερα από διαταγή του Αυτοκράτορα Κωνσταντίου, για να δεχτούν οι πατρινοί να του παραδώσουν τα λείψανα του Αποστόλου Ανδρέα. Η άποψη όμως αυτή του Θωμόπουλου δεν φαίνεται να έχει ιστορική βάση και στηρίζεται μάλλον σε παράδοση που κατοπινή. Ίσως την εποχή της επίσκεψης του Αρτέμιου (μέσα 4^{ου} μ. Χ αιώνα) να έγινε κάποια επισκευή του υδραγωγείου. Κατά την επιμελήτρια Αφέντρα Μουτζάλη είναι ρωμαϊκό με χρήση στη βυζαντινή εποχή (στοιχεία πολεοδομικής εξέλιξης της Πάτρας περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, τ. 30)

Το υδραγωγείο, γνωστό με το όνομα 'Καμάρες', όνομα που πήρε από τις καμάρες των τόξων του, ήταν όμοιο με το υδραγωγείο της Μυτιλήνης. Τα νερά του τα έπαιρνε απ' το χωριό Ρωμανού, όπου σώζονται κάποια τμήματα του λιθόκτιστου αγωγού.

Ο Άγγλος περιηγητής Ουέλερ, το 1689 βρήκε τι υδραγωγείο ακέραιο και αναφέρει στην περιγραφή του, πως ήταν μια αξιόλογη και μεγαλοπρεπής οικοδομή, η οποία είχε δύο σειρές τόξα (τη μία πάνω στην άλλη) και στήλες που στηρίζονταν και από τα δύο μέρη, σε στηρίγματα. Εξωτερικά τα τόξα ήταν κατασκευασμένα από τούβλα ενώ εσωτερικά από πελεκητές πέτρες.

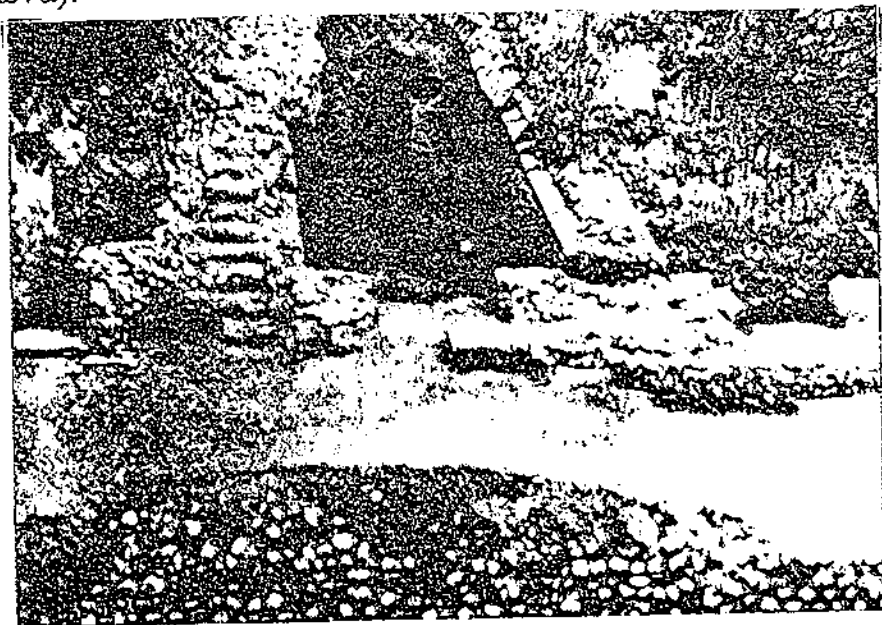
- Το Ρωμαϊκό Μουσωλείο

Βρίσκεται στην οδό Ερμού 86-88. στο υπόγειο της οικοδομής. Αποκαλύφθηκε τυχαία το 1976, κατά τις εκσκαφές θεμελίων στις ιδιοκτησίες Σπυρόπουλου - Παπαπαναγιώτου. Πρόκειται για ένα όμορφο οικοδόμημα με ψηλό πόδιο και ταφικό θάλαμο στον υπόγειο χώρο. Είναι κατασκευής ρωμαϊκής, του 1^{ου} αιώνα μ.Χ, και ανήκει στο ΒΑ νεκροταφείο της Ρωμαϊκής Πάτρας. Από το μουσωλείο αυτό σώθηκε ακέραιος μόνο ο ημιυπόγειος ταφικός θάλαμος και η απόληξη του ποδίου (σχήματος Π) στο δυτικό τμήμα του κτιρίου. Ο θάλαμος, εσωτερικών 5.60x3.80μ. και ύψος 3,60 μ. είναι κτισμένος από χυτή τοιχοποιία, ενώ οι εσωτερικές όψεις του θαλάμου είναι κτισμένες με σειρές τούβλων. Με τούβλα είναι φτιαγμένο και το εσωτερικό του κυκλικού θόλου. Ο

θάλαμος εσωτερικά (και στις 4 πλευρές) φέρει ημικυκλικές κόγχες. Στη νοτιανατολική πλευρά υπάρχουν δύο κόγχες (μια αριστερά και μία δεξιά της εισόδου) ενώ σε κάθε μια από τις άλλες πλευρές υπάρχουν από 4 κόγχες. Οι κόγχες των μακρών πλευρών είναι βαθύτερες από εκείνες του νοτιανατολικού και βορειοδυτικού τοίχου και έχουν εντοιχισμένα στην ποδιά από τέσσερα πήλινα τεφροδόχα αγγεία η καθεμιά, ενώ οι άλλες έχουν από δύο.

- Το Ρωμαϊκό Αμφιθέατρο ή Στάδιο

Στην οδό Ηφαίστου (μεταξύ των οδών Γεροκωστοπούλου και Πατρέως) στην πλαγιά που δημιουργεί η υψομετρική διαφορά του εδάφους, υπάρχουν τμήματα μεγάλης ρωμαϊκής κατασκευής, τα οποία ήρθαν στο φως τα έτη 1982-1983. Πρόκειται για ερείπια αμφιθεάτρου η σταδίου (ίσως και ιπποδρομίου) της αυτοκρατορικής εποχής (μάλλον του 1^{ου} μ.Χ αιώνα).

Τα ερείπια αποτελούνται από τμήμα τοίχου –ορίου της κονίστρας (δαπέδου θεάτρου) πλακόστρωτο διάδρομο, θολωτή είσοδο (6,60x3,65μ.) και τμήματα άλλων, ίχνη κλιμάκων ανόδου στο κοίλο (χώρο θεατών), μια από τις οποίες (στη νότια άκρη) σώζει τέσσερα λίθινα σκαλιά. Πίσω από τις θολωτές εισόδους, στην πλαγιά, δύο ή τρεις περιφερειακοί διάδρομοι. Το κτίριο προς τα ανατολικά (οδός 25^{ης} Μαρτίου, πρώην Αγίου Γεωργίου) έκλεινε τοίχος με αντηρίδες. Τα ερείπια αυτά μπορεί να δει ο επισκέπτης από την οδό Ηφαίστου και από την οδό 25^{ης} Μαρτίου.

Το αμφιθέατρο ή στάδιο, που έχει εντοπιστεί σε επτά μέχρι σήμερα, οικόπεδα περικλείεται από τις οδούς 25^{ης} Μαρτίου Παντανάσσης, Αλεξ. Υψηλάντη, με τμήματα προς την οδό Καραϊσκάκη και Γεροκωστοπούλου, και τμήμα προς την οδό Ερμού.

Το αμφιθέατρο ή στάδιο ίσως φιλοξένησε, την εποχή των Ρωμαίων, αγώνες μονομάχων. Από τα ευρήματα, στα τμήματα που ήρθα στο φως (οδός Ηφαίστου) αξιόλογα θεωρούνται: το μεγάλο ανάγλυφο της Νέμεσης (εποχής Αντωνίνων), τρεις εγχάρακτες και ενεπίγραφες στήλες με παραστάσεις μονομάχων, που έχουν διαφορετικό οπλισμό, μία ζωφόρος με ανάγλυφα τρία ζεύγη αντιμέτωπων μονομάχων, μωσαϊκό που παριστάνει την τελική φάση αγώνα μεταξύ δύο μονομάχων κ. α.

Στα άλλα τμήματα του αμφιθεάτρου αποκαλύφθηκαν τα εξής κυριότερα: Στην οδό Γεροκωστοπούλου 45 Γ- 47 μία θολωτή είσοδος σε όλο το μήκος της (12, 70 μ.), αρχή θολωτής στέγασης, δάπεδο από πατημένη γη, τοίχος με επένδυση από ασβεστολιθικές πλάκες, πέτρινη σκάλα με 10 σωζόμενα σκαλιά, διάδρομοι, στεγασμένη δίοδος κ.α. Πιστεύεται πως κάτω από την οδό Γεροκωστοπούλου θα υπάρχει η αρένα (υπάρχουν απαλλοτριωμένα οικόπεδα στην οδό αυτή).

Στην οδό Γεροκωστοπούλου 56 και Ηφαίστου 43 αποκαλύφθηκαν τμήματα 2 κτιρίων μεγάλων διαστάσεων, τα οποία χώριζε χαλικοστρωτος διάδρομος στεγασμένος με θόλο. Του ενός κτιρίου, προς το βορρά, τα θεμέλια των τοίχων είναι κατασκευασμένα από χαλίκια, ενώ η ανωδομή από πέτρες ακανόνιστες, στις οποίες παρεμβάλλονται οριζόντια σειρές από κεραμίδια. Στο άλλο κτίριο, προς το νότο, βρέθηκαν δύο παράλληλοι τοίχοι (από Β προς Ν) και τμήμα θολωτής κατασκευής, με άνοιγμα πόρτας προς το διάδρομο.

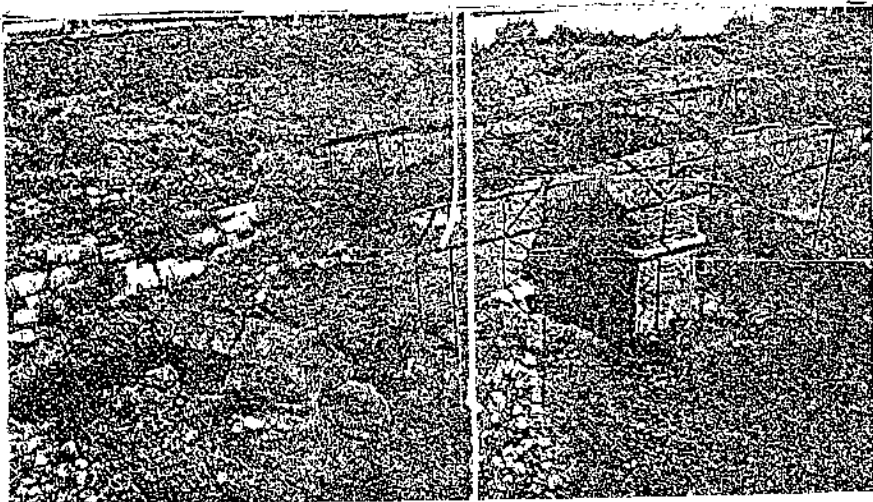
Στην οδό Αλεξ. Υψηλάντη και Παντανάσσης αποκαλύφθηκε το κάτω μέρος τοίχων της ΝΔ πλευράς του αμφιθεάτρου και αρχή καμπύλου τοίχου της νότιας στενής πλευράς. Ανάμεσα τους μία συμπαγής τοιχοποιία στήριζε σκάλα από την οποία σώζονται ίχνη. Ανατολικά ανοιγόταν ο χώρος της αρένας, στρωμένος με αμμοχάλικο και μεγάλος χτιστός υπόνομος για την αποχέτευση, με κατεύθυνση από Α προς Δ. Το οικόπεδο έχει απαλλοτριωθεί και ο χώρος είναι στο μεγαλύτερο μέρος, επιχωματωμένος. Φαίνονται τμήματα τοίχων, με μορφή κηρύθρας (πέτρες τετράπλευρες με τεμάχια κεραμιδιών στις πλευρές τους).

Στην οδό Αλεξ. Υψηλάντη 182, βρέθηκαν στοιχεία που πιστοποιούν την πορεία της δυτικής πλευράς του ρωμαϊκού αμφιθεάτρου. Ο χώρος έχει κτισθεί.

-Η γέφυρα του Μείλιχου (γέφυρα Πausανία)

Στη ΒΑ συνοικία της Πάτρας "Νέος Δρόμος", κοντά στην αφετηρία των λεωφορείων μεταξύ της παλιάς και της νέας εθνικής οδού Πατρών - Αθήνας, στη διασταύρωση των οδών Αρέθα και Παπαδιαμάντη, στην παλιά κοίτη του ποταμού Μείλιχου (Βελβιτσιάνικο ποτάμι), υπάρχει περιφραγμένος αρχαιολογικός χώρος. Στο χώρο αυτό βρίσκεται ρωμαϊκή γέφυρα δύο καμάρων, με βάσεις από μεγάλες πελεκητές πέτρες και τούβλινα τόξα. Δίπλα ακριβώς μία παλιότερη γέφυρα ενός τόξου φτιαγμένη από μεγάλους πορόλιθους. Σώζονται και οι δύο (κύρια η ρωμαϊκή) σε πολύ καλή κατάσταση και αξίζει να φτάσει εκεί ο επισκέπτης, να τις δει και να τις φωτογραφίσει.

Η γέφυρα είναι γνωστή με το όνομα "Γέφυρα του Πausανία", γιατί από αυτήν πέρασε ο περιηγητής (173 με 174 μ. Χ) όταν, φεύγοντας από την Πάτρα, κατευθυνόταν προς το Αίγιο. Πάνω στη γέφυρα φαίνεται καλά η αρχαία πλακόστρωση του δρόμου Πάτρας- Αιγίου.

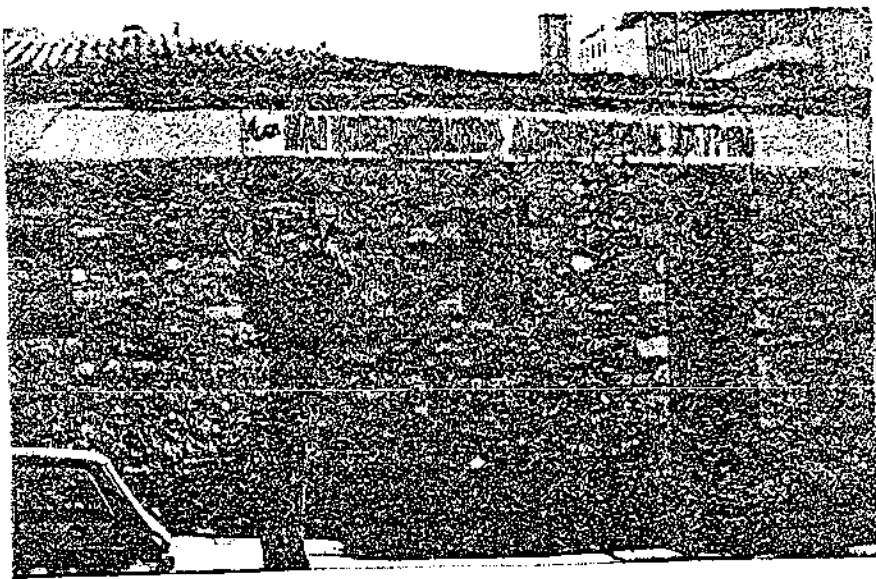
Ο Μείλιχος είναι ένας ξηροπόταμος (χειμαρρος), που αρχίζει από τους δυτικούς πρόποδες του Παναχαϊκού, περνάει από τα πάνω και κάτω Συχαινά, τη συνοικία της Πάτρας Αγυιά και χύνεται στον Πατραϊκό κόλπο. Πολύ πιο παλιά (στην αρχαιότητα) το τμήμα της κοίτης του κοντά στους πρόποδες, βρισκόταν νοτιότερα, δίπλα στο χωριό Μπάλα. Από τότε όμως που έπεσε ο λόφος Βίγλα και κάλυψε την αρχική του κοίτη, ο ποταμός άλλαξε πορεία. Όπως υποστηρίζεται από πολλούς

(Θωμόπουλο , Τριανταφύλλου) κοντά στον Μείλιχο (εκεί που έπεσε ο λόφος , κατά το Θωμόπουλο) υπήρχε ο ναός της Τρικλαρίας Άρτεμης.

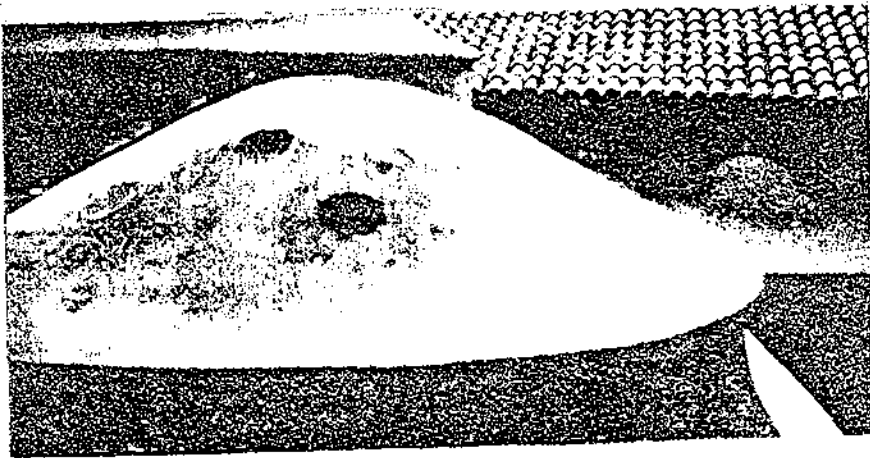
Το αρχικό όνομα του ποταμού ήταν Αμείλιχος (σκληρός), για τις θυσίες των δύο νέων (αγοριού – κοριτσιού) που γίνονταν κάθε χρόνο στο Βωμό της Τρικλαρίας Άρτεμης. Η ιστορία των ανθρωποθυσιών αυτών είναι περιληπτικά η εξής: στα πολύ παλιά χρόνια (εποχή Ιώνων) μια ιέρεια του ναού της Τρικλαρίας Άρτεμης, Κομαιθώ, αγαπούσε έναν όμορφο νέο, τον Μελάνιππο. Επειδή οι γονείς τους δεν τους άφηναν να παντρευτούν, συναντιόνταν κρυφά μέσα στο ναό. Η Άρτεμη οργισμένη γι' αυτή την πράξη έφερε αφορία στη γη, αρρώστιες και θανάτους. Σύμφωνα με το χρησμό, για να σταματήσει η οργή της θεάς, έπρεπε να θυσιάσουν την Κομαιθώ και τον Μελάνιππο και να θυσιάζουν κάθε χρόνο στο Βωμό της δυο νέους τους πιο όμορφους. Θα σταματούσε δε η θυσία όταν κάποιος θα προσέφερε δωρεά στο ναό της θεάς ένα ξένο θεό. Οι Θυσίες συνεχίζονταν, ώσπου έφτασε στο ναό ο Ευρύπυλος (Θεσσαλός Βασιλιάς), επιστρέφοντας από τον Τρωικό πόλεμο και δώρισε (σύμφωνα με το χρησμό) στη θεά λάρνακα (λάφυρα του πολέμου) με το άγαλμα το Διόνυσου. Μετά από αυτό ο Ευρύπυλος γιατρεύτηκε από τη μανία που τον είχε κυριέψει ,και η Άρτεμη έδωξε την οργή της. Οι ανθρωποθυσίες σταμάτησαν, η γη καρποφόρησε και οι θανατηφόρες αρρώστιες εξαφανίστηκαν. Από τότε ο ποταμός ονομάστηκε Μείλιχος, μειλίχιος, πράος, γλυκός.

Το Χαμάμ

Τα χαμάμ που πρωτοεμφανίστηκαν στη Συρία στις αρχές του 8^{ου} αιώνα, ήταν οι ρωμαϊκές "θήρμες" σε απλούστερη μορφή και προσαρμοσμένες στη μουσουλμανική ζωή. Ήταν κτίσματα για την εκπλήρωση των επιταγών της υγιεινής, που ήταν συνυφασμένη με τους ορισμούς της θρησκείας των μουσουλμάνων, σύμφωνα με την οποία έπρεπε να πλένονται συχνά και μάλιστα με τρεχούμενο νερό.

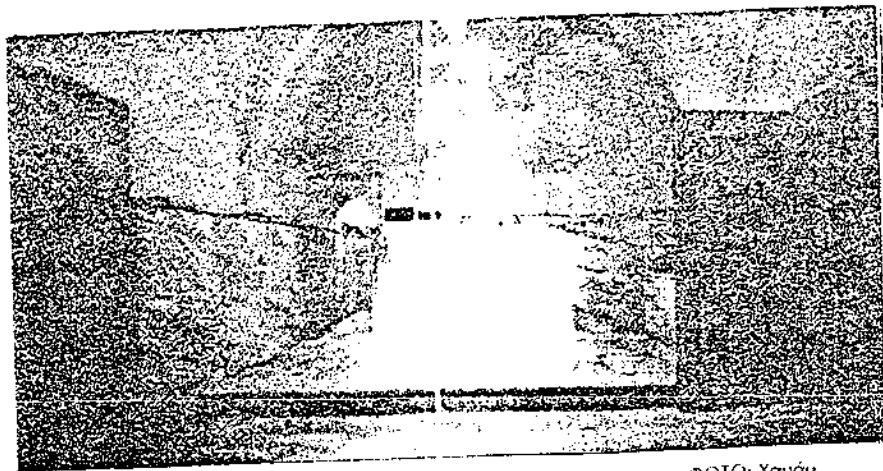

Χαμάμ έξω από την πόλη. ΦΩΤΟ: Γ. Μιχαήλ

Τα χαμάμ, που μπορούσαν να θεωρηθούν σαν κέντρα αστικής ζωής, γειτόνευαν συνήθως με τα τζαμιά, τα κέντρα θρησκευτικής ζωής. Το χαμάμ της Πάτρας βρίσκεται στην οδό Μουκαούρη 29 στην Άνω πόλη, κοντά στο κάστρο. Το Κάστρο κτίστηκε πριν από 500 χρόνια (γύρω στα 1500) και από τότε λειτουργούν σ' αυτό τα χαμάμ (τουρκικά θερμόλουτρα) συνεχώς, με μικρές μόνο διακοπές. Το Χαμάμ της Πάτρας είναι το μοναδικό που λειτουργεί σήμερα στην Ελλάδα με ένα όμοιό του στο Παρίσι είναι τα μοναδικά που απόμειναν στην Ευρώπη.

Το παλιό κτίριο του Χαμάμ της Πάτρας (ανακαινισμένο τώρα), με τους διαδρόμους που οδηγούν στις θολωτές επενδυμένες με μάρμαρο, αίθουσες, τους αρχιτεκτονικούς θόλους που το πάνω τμήμα τους είναι διάτρητο για αν εξασφαλίζει τον φωτισμό και τον εξαερισμό, τα καγκελόφραχτα αψιδωτά παράθυρα, τους πέτρινους τοίχους, έχει κριθεί διατηρητέο.

Χαμάμ. Προϊόντα του βερνίκι χαμάμ. Στο βάθος αριστερά το ντινός. ΦΩΤΟ: Χαμάμ

Πολλοί πατρινοί όλων των ηλικιών , άντρες και γυναίκες και κάποιοι ξένοι περαστικοί απ την πόλη , επισκέπτονται το Χαμάμ και απολαμβάνουν μια διαδικασία για την υγεία και την καθαριότητα, με τον ίδιο τρόπο και στον ίδιο χώρο όπως πριν πέντε αιώνες

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στο κέντρο της Πάτρας (Μαιζώνος και Δημ. Βότση), δίπλα από το δημαρχείο, βρίσκεται το κτίριο στο οποίο στεγάζεται η Δημοτική Βιβλιοθήκη, μία από τις μεγαλύτερες τη χώρας. Ιδρύθηκε το 1908, όταν δήμαρχος ήταν ο Δημ. Βότσης και εγκαινιάστηκε το 1910. Πρωτοστεγάστηκε στο κτίριο του σημερινού διδακτηρίου Γούναρη-Καραϊσκάκη, στο οποίο έμεινε ως το 1926 , που διέκοψε τη λειτουργία της. Τότε τα βιβλία της (4617 τόμοι) μπήκαν σε κιβώτια και τοποθετήθηκαν στα υπόγεια της Δημαρχίας. Το 1944, λίγο πριν λήξει η κατοχή, τα βιβλία μεταφέρθηκαν στο σπίτι του πρώην Δήμαρχου Ι.Βλάχου και από εκεί στο κτίριο όπου στεγάζεται σήμερα το Αρχαιολογικό Μουσείο.

Το 1947 (30 Νοεμβρίου) ημέρα της γιορτής του πολιούχου Αποστόλου Ανδρέα, εγκαινιάστηκε η μεταπολεμική βιβλιοθήκη, επί δημάρχου Θεόδωρου Ζαφειρόπουλου με 18200 τόμους. Στο σημερινό κτίριο, στεγάζεται από το 1955 (εγκαίνια 20 Μαΐου 1975).

Η βιβλιοθήκη διαθέτει σήμερα 120.000 τόμους βιβλία και είναι όλοι δελτιογραφημένοι. Εκτός από τα βιβλία διαθέτει μεγάλο αριθμό περιοδικών, αρχείο πατρινών εφημερίδων, αρχεία διαφόρων συμπολιτών, ιστορικά έγγραφα, πλούσια πινακοθήκη, φωτογραφικό αρχείο, γκραβούρες, τα σχέδια του Δημοτικού Θεάτρου Πάτρας.

Σε ειδικό τμήμα της βιβλιοθήκης, φυλάσσονται βιβλία σπάνια και ανεκτίμητης αξίας έκδοσης 1572 και μετά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα

εξής: ο πεντάτομος "Θησαυρός της ελληνικής γλώσσας", του Γάλλου Ελληνιστή Στέφανου Ερρίκου Β', που εκδόθηκε το 1572 και αποτελεί μνημείο σοφίας και το "Πάντα σωζόμενα" του Αρχιμήδη που εκδόθηκε στο Παρίσι το 1615. Στο ίδιο τμήμα φυλάσσονται πολύτιμα έγγραφα και βιβλία με υπογραφές προσωπικοτήτων (π.χ Κωστή Παλαριά, Γιάννη Βλαχογιάννη, Περικλή Γιαννόπουλου, Παν. Κανελλόπουλου, Στέφανου Θωμόπουλου, Γιάννη Ρίτσου, Μουσολίνι).

Ένα μεγάλο μέρος των βιβλίων και των άλλων εντύπων της Δημοτικής βιβλιοθήκης προέρχεται από δωρεές: του Δήμου Πατρών, του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Παιδείας, του Παναγιώτη Κανελλόπουλου, του Δημ. Γούναρη, του Ανδρέα Μιχαλακόπουλου, του Δημ. Μάξιμου των Μιχ. και Φωκίωνα Κόλλα, τον Κώστα Τριανταφύλλου κ.α. Το 1976 δωρήθηκε από την Αμερικανική Υπηρεσία Πληροφοριών και η Αμερικανική Βιβλιοθήκη που λειτουργεί στην Πάτρα από το 1947.

Η κεντρική μεγάλη αίθουσα της βιβλιοθήκης (έχει και άλλες μικρότερες) χρησιμεύει και ως αναγνωστήριο.

Η βιβλιοθήκη διαθέτει δανειστικό τμήμα λογοτεχνικών βιβλίων και δανειστικό τμήμα παιδικών βιβλίων (στο ισόγειο).

Έχει αρχίσει η μηχανογράφηση των βιβλίων. Το δανειστικό τμήμα λειτουργεί με το σύστημα αυτό.

Το 1993 επισκέφτηκαν την βιβλιοθήκη 30.000 αναγνώστες, το 1994 ο αριθμός των αναγνωστών μειώθηκε στις 20.000, το 1995 οι αναγνώστες ήταν 21519, το 1996 25000 και το 1997 ήταν 23000 περίπου. Παράρτημα της βιβλιοθήκης λειτουργεί στα Προσφυγικά (οδός Φώκαιας 26)

Στο ισόγειο της βιβλιοθήκης λειτουργεί Δημοτική Πινακοθήκη, ενώ σε μικρή αίθουσα του ισόγειου (γωνία Μαιζώνος και Βότση) στεγάζονται τα "Λαϊκά Αναγνωστήρια", που ιδρύθηκαν το 1945 και διαθέτουν σήμερα περί τις 7000 τόμους βιβλία, τα οποία δανείζονται στους αναγνώστες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι επί Τραϊανού υπήρχε στην Πάτρα αξιόλογη βιβλιοθήκη, την οποία επισκέφτηκε ο Λατίνος γραμματικός και κριτικός Αύλος Γέλλιος.

- Το σπίτι του Παλαμά (διατηρητέο μνημείο)

Βρίσκεται στην οδό Κορίνθου 241 και Κολοκοτρώνη. Ανήκει σε ιδιώτη (Ευγενία Βασιλοπούλου) και αποτελείται από το ισόγειο και έναν όροφο. Το ισόγειο είναι ενοικιασμένο (καταστήματα), ενώ ο όροφος είναι κλειστός και άδειος. Δύο μαρμάρινες πινακίδες εντοιχισμένες στην εξωτερική πλευρά του ορόφου, θυμίζουν πως στο σπίτι αυτό γεννήθηκε ο εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς και η Ιταλίδα δημοσιογράφος και πεζογράφος Ματθίλδη Σεράο.

Η Σεράο γεννήθηκε στις 7 Μαρτίου το 1856 και ήταν κόρη του ιταλού πρόσφυγα, καθηγητή της μουσικής, Φραγκίσκου Σεράο και της Ελληνίδας Λόγιας Παυλίνας Βαρέλη. Πεντάχρονη η Ματθίλδη έφυγε με τους γονείς στη Νεάπολη της Ιταλίας, όπου αναδείχθηκε σπουδαίος δημοσιογράφος και πεζογράφος. Πέθανε στις 25 Ιουλίου 1926.

Ο Κωστής Παλαμάς είδε το φως του ήλιου στο ίδιο σπίτι και στο ίδιο δωμάτιο (από το 1857 έμενε στο σπίτι αυτό η οικογένειά του) στις 13 Ιανουαρίου 1859, έζησε σε αυτό έξι χρόνια (ως το 1865) και ύστερα, ορφανός από γονείς (πέθαναν και οι δύο το 1865) έφυγε για το Μεσολόγγι, γενέθλια πόλη του πατέρα του και έζησε κοντά στο θείο του.

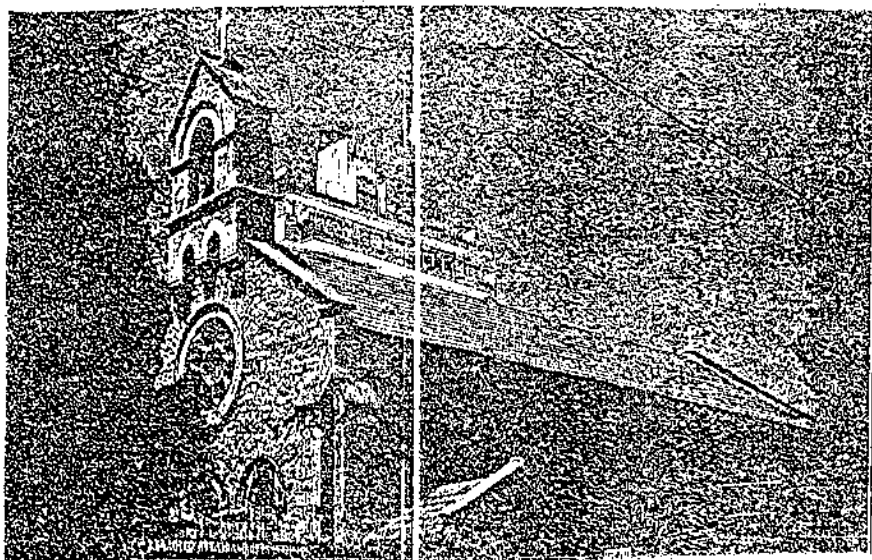
Για ένα διάστημα , μετά το θάνατο του ζεύγους Παλαμά και της μετοίκησης του μικρού Κωστή, το σπίτι χρησιμοποιήθηκε ως σχολείο θηλέων.

- Η Αγγλικανική Εκκλησία (Άγιος Ανδρέας)

Βρίσκεται στην διασταύρωση των οδών Αγίου Διονυσίου και Σατοβριάνδου,τριγυρισμένη από αιωνόβια κυπαρίσσια και ελιές. Θεμελιώθηκε το 1872, σε οικόπεδο που παραχώρησε η Ελληνική Κυβέρνηση στην Αγγλική Προτεσταντική παροικία της Πάτρας και το θεμέλιο λίθο έβαλε ο αρχιεπίσκοπος Πάτρας Κύριλλος Β΄. Το κτίσμα του ναού (από ξένο αρχιτέκτονα) τελείωσε το 1878.Ο ρυθμός του ναού είναι νέο -γοτθικός, με χαρακτηριστικό στοιχείο την λιτή μορφολογία. Είναι κτισμένος με γρανιτένιες πέτρες που τις έφεραν με πλοία από τη Σκοτία. Εντυπωσιάζουν τα τοξωτά οξυκόρυφα παράθυρα, το οξυκόρυφο καμπαναριό, η είσοδος με το θολωτό πρότυλο, οι στενές αντηρίδες των γωνιών, η δίριχτη στέγη .

Η εκκλησία θυμίζει πολύ την Αγγλικανική εκκλησία της Αθήνας, έργο του Σταμάτη Κλεάνθη (1838).

Μέχρι το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, που η βρετανική παροικία της Πάτρας ήταν μεγάλη, η εκκλησία λειτουργούσε κανονικά αφού είχε δικό της μόνιμο ιερέα. Με την έναρξη του πολέμου οι βρετανοί έφυγαν και η

εκκλησία αφέθηκε σε θλιβερή κατάσταση (είχε πάθει ζημιές από τους Ιταλικούς βομβαρδισμούς της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940).

Μετά τον πόλεμο η εκκλησία λειτουργούσε μια με δύο φορές το χρόνο, αφού οι Βρετανοί που επέστρεψαν στη Πάτρα ήταν λίγοι και δεν μπορούσαν να έχουν μόνιμο ιερέα.

Σήμερα, που ο αριθμός των Βρετανών της Πάτρας αυξάνεται, η εκκλησία ξαναζωντανεύει.

- Το Δασύλλιο

Πευκόφυτος λόφος (Σχατοβούνι), γειτονικός με το λόφο της Ακρόπολης (κάστρο), είναι η "βεράντα" του πατραϊκού κόλπου, η "βεράντα" και οι "πνεύμονες της Πάτρας. Η πευκοφύτευση του έγινε το Μάρτη του 1916 από μαθητές των δημοτικών σχολείων, των δύο γυμνασίων και της Εμπορικής Σχολής, κάτω από την επίβλεψη του αυστριακού δασολόγου Στέγγελ. Η ιδέα της δενδροφύτευσης του λόφου ήταν του Ανδρέα Μιχαλακόπουλου. Πριν ήταν ένας άγονος και άνυδρος λόφος, και γι' αυτό ο λαός το ονόμασε Σχατοβούνι, ονομασία που μετέτρεψαν αργότερα σαν Εσχατοβούνι (έσχατο (τελευταίο) προβούνι του Παναχαϊκού) και Σχατοβούνι.

Το βορειοανατολικό απότομο κόψιμο του λόφου (χαράδρα) ονομάζεται της "Τριάς τ' απήδημα".

Στην κορυφή του λόφου υπάρχει ο ραδιοφωνικός Σταθμός της ΕΡΤ και στην πλευρά προς τη θάλασσα είναι το τουριστικό περίπτερο. Στην είσοδο του Δασυλλίου από το μέρος του Κάστρου, βρίσκεται η προτομή του φιλοδασικού Άγγελου Ρηγόπουλου.

Το Δασύλλιο είναι θαυμάσιος χώρος για περίπατο. Προσφέρει άριστη θέα (ίδια μ' αυτή του κάστρου). Από το μέρος του τουριστικού

περιπτόρου φαίνεται η Πάτρα ως το Ρίο, το λιμάνι, ο πατραϊκός κόλπος ως τον Άραξο και οι χαμηλές ακτές της περιοχής του Μεσολογγίου και τα βουνά της Ρούμελης μέχρι της κορυφές του Παρνασσού. Από το αντίθετο μέρος (το ΒΑ) φαίνεται ολόκληρο το Παναχαϊκό με τα προβούνια του και τις ασβεστολιθικές χαράδρες τους, καθώς και οι ανατολικές συνοικίες της πόλης.

Το Δασύλλιο περπατείται ευχάριστα, χάρη στους ωραίους δρόμους που το διασχίζουν, αλλά και χάρη στον ίσκιο και τη δροσιά των ψηλών πεύκων.

-Το λιμάνι

Ο ρόλος του λιμανιού για τη οικονομική αμυντική και εμποροναυτιλιακή ανάπτυξη της παραλιακής πόλης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της, είναι τεράστιος. Η Πάτρα χάρη στο λιμάνι της, ασφαλώς και τη θέση της αναδείχθηκε από τα παλιά χρόνια σε μια σπουδαία και ονομαστή πόλη, σε ένα σταυροδρόμι ανεφοδιασμού μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Στην αρχαιότητα, η Πάτρα δεν είχε λιμάνι ούτε κατάλληλο όρμο για αγκυροβόλημα. Όπως αναφέρει ο Στράβωνας, στην εποχή του, το λιμάνι της Πάτρας ήταν μικρό και μέτριο. Βρισκόταν κοντά στο ναό της Δήμητρας (στη θέση ψηλή- σημερινή ιχθυόσκαλα) και ενωνόταν με την πόλη (η Πάτρα απείχε από το λιμάνι) με τείχη, που είχαν φτιάξει οι πατρινοί με συμβουλή του Αλκιβιάδη (419 π.Χ). Καθώς αναφέρει ο ιστορικός στέφανος Θωμόπουλος, η αρχαία παραλία στο μέρος του λιμανιού βρισκόταν κατά 10-20 μ. ψηλότερα από τη σημερινή και την άποψη του αυτή στηρίζει στα ερείπια κτιρίων που βρέθηκαν κατά διαστήματα στη θάλασσα. Ο δε σημερινός ιστορικός Κ. Τσανταφύλλου, στηριζόμενος στην περιγραφή του λιμανιού από τον Πausanias (περιγράφει το λιμάνι σαν τμήμα της πόλης και μάλιστα στολισμένο με ναούς και αγάλματα) αλλά και στην πληροφορία του πως μια γενιά πριν από αυτόν (τον Pausanias) οι ψαράδες ψάρεψαν στο λιμάνι ένα άγαλμα, εξηγεί το φαινόμενο σαν μικρή καθίζηση της παραλίας. Το αρχαίο λιμάνι της Πάτρας δεν ικανοποιούσε τους Ρωμαίους κατακτητές για την επικοινωνία τους με τη Ιταλία, γι' αυτό, μάλλον στα χρόνια του Νέρωνα, έφτιαξαν τεχνητό λιμάνι με δύο παράλληλες προκυμαίες, οι οποίες είχαν στις άκρες του πύργους που χρησίμευαν για υπεράσπιση της εισόδου του

λιμανιού, και για τη συγκράτηση αλυσίδας, την οποία τέντωναν τις νύχτες για προφύλαξη. Έφτιαξαν ακόμη στην παραλία του λιμανιού μεγάλο στωϊκό κτίσμα και αλλά επιβλητικά οικοδομήματα, ίσως και περίπτερο ναό όπως φαίνεται από πατρινά νομίσματα της εποχής Κομμόδου και του Σεπτίμου Σεβίρου. Κατά τον Θωμόπουλο, συνέχεια του λιμανιού υπήρχε τεχνητή λεκάνη, η οποία έφθανε μέχρι τα Ψηλά Αλώνια και η οποία έγινε αργότερα στην εποχή του Σέπτιμου Σεβίρου (193-211μ.Χ).

Σκοπός της λεκάνης του δεύτερου δηλαδή λιμανιού, ήταν η προστασία των πλοίων από του πειρατές.

Ο Πουκεβίλ αναφέρει πως όταν επισκέφτηκε την Πάτρα (1816), είδε τα θεμέλια των Ρωμαϊκών προκουμαίων του λιμανιού, μόλις σκεπασμένα από την θάλασσα, καθώς και κρίκους στο τείχος των Ψηλών Αλωνίων.

Η κίνηση και η ζωτικότητα του λιμανιού κατά τα μέσα του 2^{ου} μ. Χ αιώνα έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πρώτη ακμή της Πάτρας. Αλλά και στην μεγάλη της ακμή, αυτή του 9^{ου} και 10^{ου} αιώνα, τότε που η Πάτρα αναβίωσε οικονομικά, απέκτησε μεγάλο πληθυσμό και δυναμικότητα και έγινε ένα οργανωμένο αστικό κέντρο, και πάλι το λιμάνι έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο, και σε όλες σχεδόν τις εποχές που ακολούθησαν, με κύρια εξαίρεση του 11^{ου} αιώνα, όταν επικράτησε ο θαλάσσιος δρόμος γύρω από την Πελοπόννησο (μεγάλα πλοία). Την εποχή αυτή το λιμάνι έχασε την δραστηριότητά του και περιορίστηκε σε τοπικό επίπεδο.

Επί Φραγκοκρατίας το λιμάνι ήταν σημαντικό για τη Δύση. Στην παραλία του λιμανιού είχε δημιουργηθεί κήπος και αμπελώνας. Ανάπτυξη του λιμανιού παρατηρήθηκε και στην εποχή των Παλαιολόγων. Στην τελευταία Ενετοκρατία αναφέρεται η ύπαρξη λοιμοκαθαρηρίου, κοντά στο τελωνείο και αποφασίστηκε η ίδρυση αποθηκών σιταριού για το ναυτικό. Στη διάρκεια της Β' τουρκοκρατίας που έχουμε και τις περισσότερες γραπτές μαρτυρίες, η κίνηση του λιμανιού ήταν αξιολογότερη. Πλοία σουηδικά, γαλλικά και προπάντων μεσολογγίτικα έφταναν στο πατρινό λιμάνι και φόρτωναν για εξαγωγή, σταφίδα, λάδι, σιτηρά, μαλλιά τυρί, εσπεριδοειδή κ.α. Η κίνηση αυτή του λιμανιού ήταν αποτέλεσμα της πλούσιας πατρινής ενδοχώρας και της Πάτρας, ασφαλώς.

Η ναυτιλιακή και εμπορική κίνηση ήταν σημαντική και μετά την επανάσταση, παρά τις καταστροφές που έφερε ο απελευθερωτικός αγώνας. Αποτέλεσμα της υψηλής ναυτιλιακής κίνησης και της εμπορικής δραστηριότητας υπήρξε η ίδρυση υγειονομολιμεναρχείου (1829-1831), η κατασκευή τεχνητού λιμανιού, η σύσταση εμπορικού επιμελητηρίου, η κατασκευή του πρώτου μόλου κ.τ.λ. Το πρώτο εξάμηνο του 1830 έφτασαν στο λιμάνι 230 πλοία (τα 149 ελληνικά) και το δεύτερο εξάμηνο του επόμενου έτους 132 πλοία (τα 97 ελληνικά). Η αυξημένη κίνηση του λιμανιού είχε σαν αποτέλεσμα την κατασκευή μονάδων επισκευής πλοίων. Στη χρονική περίοδο 1843-1858, αναφέρεται ναυπήγηση πλοίων στην Πάτρα. Η πρώτη ναυπηγική μονάδα πλοίων που αναγνωρίζεται σήμερα ήταν του Νικ. Μιχαλόπουλου (1896). Το 1858 τοποθετήθηκε ο φάρος, ενώ το 1869 είχε γίνει ο μόλος του Αγίου Νικολάου, ο μικρός μόλος του Αγίου Ανδρέα, η προβλήτα της οδού Καλαβρύτων κ. α.

-Το Κάστρο της Πάτρας (Μεσαιωνικό)

Το Μεσαιωνικό Κάστρο της Πάτρας, που τα τείχη του περικλείουν μια τριγωνική σχεδόν έκταση 22.725τμ, βρίσκεται στην Άνω πόλη, στο λόφο που στη μακρινή αρχαιότητα υπήρχε ο οικισμός της Αρόης.

Από το κέντρο της πόλης φτάνει κανείς στο Κάστρο αφού διασχίσει την οδό Νικολάου και ανέβει τις σκάλες της. Μπορεί, βέβαια, να πάει και με αυτοκίνητο, ακολουθώντας διάφορους δρόμους.

Η επίσκεψη του Κάστρου είναι απαραίτητη για κάθε επισκέπτη της Πάτρας. Θα δει από κοντά έναν αρχαιολογικό χώρο, θα πάρει μια ολοκληρωμένη εικόνα της Πάτρας και του λιμανιού της και θα απολαύσει την απεριόριστη φυσική ομορφιά του τοπίου. Αν ο επισκέπτης βρεθεί στο Κάστρο την ώρα του ηλιοβασιλέματος, θα μαγευτεί από τα χρώματα της δύσης.

Το Κάστρο πρωτοκατασκευάστηκε απ τον Ιουστινιανό, μετά τον καταστρεπτικό σεισμό του 551, με υλικά προχριστιανικών οικοδομημάτων. Ήταν πολύ μικρότερο απ' το σημερινό. Στους βυζαντινούς αιώνες μέχρι τον ερχομό των Φράγκων (1205), το πολίόρκησαν διάφοροι εχθροί (Σλάβοι, Σαρακηνοί, Βούλγαροι, Νορμανδοί κ.α), χωρίς όμως να μπορέσουν να το πάρουν. Φοβερότερη

από όλες , ήταν η πολιορκία των Σλάβων και των Σαρακηνών του 805, που κατέληξε σε μεγάλη ελληνική νίκη.

Το 1205 (Μάιος) το κυρίεψαν οι Φράγκοι σταυροφόροι, οι οποίοι το μεγάλωσαν, το ενίσχυσαν και άνοιξαν τάφρο στις τρεις πλευρές του (στη δυτική δεν άνοιξαν γιατί υπήρχε η απότομη πλαγιά του λόφου). Τάφρο άνοιξαν και μέσα στο Κάστρο, μπροστά από το εσωτερικό οχυρό (Πύργο – Γουλά).

Για το μεγάλωμα του κάστρου χρησιμοποίησαν ποταμίσιες πέτρες της περιοχής και υλικά αρχαίων και χριστιανικών ναών (Αγίας Σοφίας του Κάστρου), μαρμάρινα αγάλματα, τμήματα σαρκοφάγων, μαρμάρινες πλάκες, επιγραφές κ.τ.λ. Τέτοια υλικά φαίνονται και σήμερα σε διάφορα σημεία των τειχών, ιδιαίτερα δε, στο Βόρειο, ένα άγαλμα (η Πατρινέλλα) υπάρχει σε κόγχη του νότιου τείχους (πάνω από τη δεξαμενή του υδραγωγείου).

Το Κάστρο υποθηκεύτηκε στο Λατίνο αρχιεπίσκοπο , στα χέρια του οποίου έμεινε ως το 1408. Στην περίοδο αυτή κινδύνεψε τρεις φορές : το 1318 από τον Φερδινάνδο Αραγωνικό, το 1337 απ' το Βετράνδο ντε Βω και το 1368 από τη Μαρία των Βουρβόνων.

Το 1408 μισθώθηκε, μαζί με τη Βαρονία της Πάτρας, στους Ενετούς για πέντε χρόνια. Όταν τελείωσε η μίσθωση (1413) επιστράφηκε στον αρχιεπίσκοπο για να ξαναδοθεί με μίσθωμα δύο χρόνων πάλι στους Ενετούς το 1417. Μετά τη λήξη και της μίσθωσης αυτής το Κάστρο επιστράφηκε στο Λατίνο αρχιεπίσκοπο, στα χέρια του οποίου έμεινε ως το 1430, χρονιά που το κυρίεψε ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και του έδωσε, μετά από 225 χρόνια σκλαβιάς και περιπέτειας, την ελευθερία του.

Όταν βρισκόταν στα χέρια των Παλαιολόγων το Κάστρο κινδύνεψε πολύ (1447) από τον Τούρκο σουλτάνο Μουράτ Β΄ Χάρη, όμως, στην αντίσταση των Ελλήνων το κάστρο σώθηκε και μαζί του η Πελοπόννησος.

Το 1460 το κυρίεψε το Μωάμεθ Β΄ και άρχισε η Α΄ Τουρκοκρατία (1460-1685), στη διάρκεια της οποίας πολιορκήθηκε, χωρίς επιτυχία , από τον Ενετό Ιάκωβο Βαρβαρίγο και τον Έλληνα οπλαρχηγό Μιχαήλ Ράλλη (1466), από τον Ισπανό ναύαρχο Ανδρέα Ντόρια (1532), ο οποίος και το κυρίεψε , αλλά μόνο για έξι μήνες (14 Οκτωβρίου 1532-8 Απριλίου 1533). Το 1686 το κυρίεψε ο Ενετός στρατάρχης Φραγκίσκος

Μοροζίνι (Πελοποννησιακός) και το κράτησε 28 χρόνια, αφού έκανε σ' αυτό όσες επιδιορθώσεις μπόρεσε. Από το Μοροζίνι ήρθε και πάλι στα χέρια των Τούρκων (1715), με σοβαρότατες ζημιές από δυνατό σεισμό του 1714 (27 Ιουλίου).

Στη διάρκεια της Β' Τουρκοκρατίας (1715-1821), το Κάστρο χτυπήθηκε δύο φορές από σεισμό (1785 και 1811) και δύο φορές από εκρήξεις της μπαρουταποθήκης του (Μάρτιος 1731 και Μάιος 1811).

Στην Ορλωφική επανάσταση του 1770 πολιορκήθηκε σκληρά χωρίς όμως αποτέλεσμα . Οι Τούρκοι κατάπνιξαν το κίνημα και κατάστρεψαν την πόλη.

Το 1821 (21 ή 23 Μαρτίου), με την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης στην Πάτρα, το Κάστρο πολιορκήθηκε από τους Έλληνες, μα δεν ελευθερώθηκε. Η λευτεριά του ήρθε στις 7 Οκτωβρίου 1828 από το Γάλλο στρατηγό Μαιζόν, ο οποίος το παρέδωσε στους Έλληνες στις 15 Αυγούστου 1829.

Στον πόλεμο του 1940 βομβαρδίστηκε από τα ιταλικά αεροπλάνα και έπαθε αρκετές ζημιές.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Η Πάτρα έχει αρκετές πλατείες. Από αυτές οι περισσότερες είναι μικρές Έπρεπε να είχε πιο πολλές και πιο μεγάλες

Οι κυριότερες πλατείες είναι οι εξής :

Πλατεία Γεωργίου Α΄

• Βρίσκεται στο κέντρο της Πάτρας και πήρε το όνομα της από το βασιλιά Γεώργιο Α΄. Σ' αυτή υπάρχουν δυο όμορφα σιντριβάνια και καλλωπιστικά δέντρα ολόγυρα. Στη βόρεια πλευρά της είναι το Δημοτικό Θέατρο και το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης.

Πλατεία Όλγας

Το όνομα της το πήρε από τη βασίλισσα Όλγα γυναίκα του βασιλιά Γεωργίου Α΄. Σ' αυτή βρίσκεται το ηρώο όπου γίνονται οι καταθέσεις στεφανιών στις εθνικές γιορτές. Βρίσκεται ακόμα ο ανδριάντας του Αντρέα Μιχαλακόπουλου που ήταν πρωθυπουργός της Ελλάδας. Στη βόρεια πλευρά της είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο

Πλατεία Τριών Συμμάχων

Είναι κοντά στο λιμάνι και πήρε το όνομα της από τις τρεις μεγάλες δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) που βοήθησαν την Ελλάδα στον αγώνα του 1821).

Πλατεία Ψηλών Αλωνίων

Κάποτε στη θέση αυτή ήταν αλώνια σταφίδας ή δημητριακών. Από τα αλώνια αυτά κι επειδή το μέρος ήταν ψηλό ονομάστηκε η πλατεία "Ψηλών Αλωνίων".

Είναι η μεγαλύτερη πλατεία της Πάτρας. Ολόγυρα έχει πεύκα και πολλούς ανθόκηπους. Ένα μεγάλο σιντριβάνι που το βράδυ το νερό του φωτίζεται με 12 χρώματα ομορφαίνει πολύ την πλατεία. Στη δυτική πλευρά είναι στημένος ο χάλκινος ανδριάντας του παλαιών Πατρών Γερμανού για να θυμίζει την προσφορά του στην πατρίδα μας το 1821.

Στη Ν. Δ γωνιά της πλατείας είναι η μαρμάρινη προτομή του ποιητή Κωστή Παλαμά και λίγο πιο πέρα το ηλιακό ρολόι.

Πλατεία 25^{ης} Μαρτίου (Αγίου Γεωργίου)

Το όνομα της το πήρε από την 25^η Μαρτίου 1821. Στην πλατεία αυτή ο Παλαιών Πατρών Γερμανός όρκισε τους οπλαρχηγούς της Πάτρας για να αρχίσουν τον αγώνα της απελευθέρωσης. Παλιότερα λεγόταν Αγίου Γεωργίου γιατί εκεί κοντά υπήρχε ναός του Αγίου Γεωργίου. Στη μέση της πλατείας υπάρχει μια μαρμάρινη στήλη με τη διακήρυξη της

επανάστασης. Δίπλα βρίσκεται ένα μνημείο με ανάγλυφες τις μορφές του Παλαιών Πατρών Γερμανού και των έξι προεστών που υπόγραψαν τη διακήρυξη της στήλης. Στην ανατολική πλευρά της πλατείας είναι ο χώρος του αρχαίου Ωδείου.

Έκτος απ τις παραπάνω πλατείες υπάρχουν και πολλές άλλες.

Αυτές είναι:

Του Παπαδιαμαντόπουλου (Ομόνοιας)

Με το μαρμάρινο μνημείο του αγωνιστή του 1821.

Της Ελευθερίας

Στα προσφυγικά, με την μαρμάρινο ανδριάντα του επισκόπου Σμύρνης Χρυσοστόμου.

Του Γιαννιά (Μαρούδα)

Βρίσκεται τέρμα Γούναρη, με τη χάλκινη προτομή του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.

Του Κωστή Παλαμά (παλιά Νόρμαν)

Είναι κοντά στον Άγιο Διονύσιο με το καθιστό χάλκινο άγαλμα του μεγάλου ποιητή Κωστή Παλαμά.

Του Καποδίστρια (Μαρκάτου)

Βρίσκεται στη διασταύρωση των δρόμων Ερμού και Άλεξ. Υψηλάντη, με την προτομή του Ιωάννη Καποδίστρια.

Της Αγίας Λαύρας (Γιαννιτσών), κοντά στον Άγιο Αλέξιο.

Της Βόρειας Ηπείρου (Νίκης), κοντά στην Αγία Σοφία.

Της 28^{ης} Οκτωβρίου (Πίνδου), στη διασταύρωση των δρόμων Άγιου Ανδρέα και Γούναρη.

Των Αρχαίων (Πυροσβεστείου), στη διασταύρωση των δρόμων Κορίνθου και Καρόλου.

Των Αγωνιστών του 1821 (Βουδ), στη διασταύρωση των δρόμων Γεωργίου Ολύμπιου και Ηλείας.

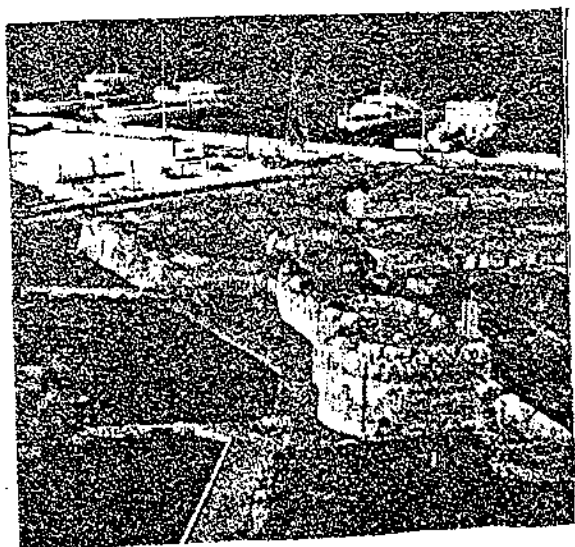
Των Φιλικών (Ταμπάχανων) τέρμα Γερμανού, με τη χάλκινη προτομή του Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλου.

ΤΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

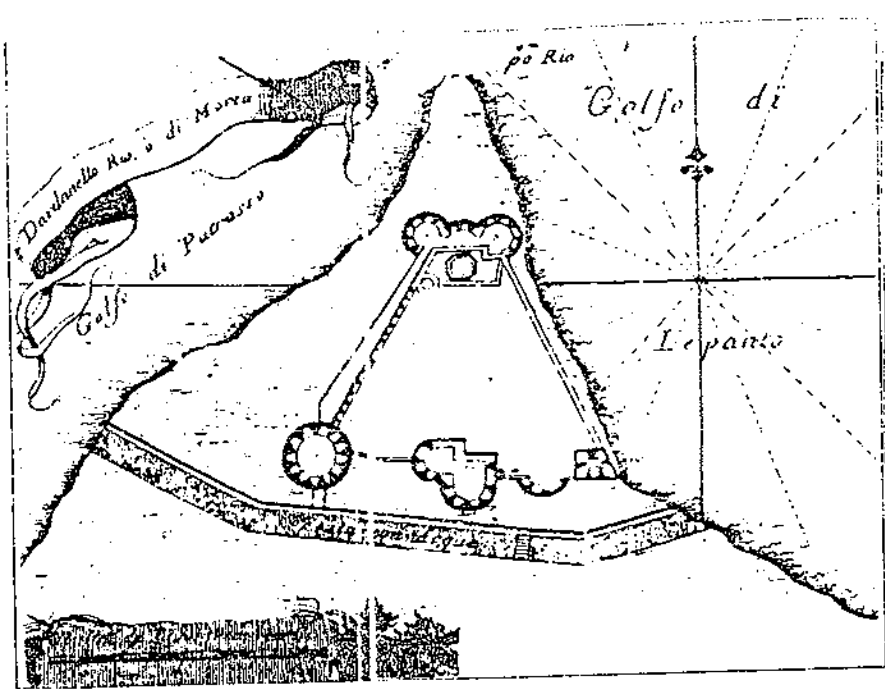
Κοντά στην Πάτρα και σε απόσταση οχτώ χιλιομέτρα από αυτήν υπάρχουν τα παρακάτω αξιοθέατα, τα οποία καλό είναι να επισκεφθεί ο επισκέπτης της πόλης.

- Το κάστρο του Ρίου

Δέκα χιλιόμετρα Βορειοανατολικά της Πάτρας βρίσκεται το γνωστό κάστρο του Ρίου, ένα από τα ωραιότερα και χαρακτηριστικότερα κάστρα της Πελοποννήσου. Το έχτισε, μαζί με εκείνο του Αντιρρίου, ο σουλτάνος Βαγιαζίτ Β', αμέσως μετά την κατάληψη της Ναυπάκτου από τους Ενετούς (Αύγουστος 1499), θέλοντας να εξασφαλίσει τον κορινθιακό κόλπο.

Η ολοκλήρωση και των δύο κάστρων, έγινε σε χρόνο ρεκόρ, μέσα σε τρεις μήνες. Καστέλι (μικρό κάστρο) της Ρούμελης, ονομάστηκε εκείνο του Αντιρρίου και Καστέλι του Μοριά αυτό της Πελοποννήσου. Οι Έλληνες τα ονόμασαν μαζί μικρά Δαρδανέλια (τουρκικά Κουτσούκ Τσανάκ κάλε και οι Ενετοί κάστρα του Λεπάντο.

Σχεδιάγραμμα του φρούριου του Ρίου (692) από το βιβλίο του Κορονέλι (Συλλογή Κ.Γ. Πανότσας)

Στην αρχαιότητα, εκεί που είναι σήμερα το Καστέλι του Ρίου, υπήρχε ο ναός του Ποσειδώνα για να προστατεύει τους ναυτικούς από τη μανία των ρευμάτων. Λείψανα του ναού υπάρχουν εντοιχισμένα στο Κάστρο. Γίνονταν δε και δύο ετήσιες γιορτές, τα Ποσειδώνια και Ρεία.

Το αρχικό κάστρο του Ρίου (μικρότερο από το σημερινό) ονομαζόταν Νεόκαστρο και είχε σχήμα στρογγυλό με πολλούς Πύργους και επάλξεις. Το σημερινό έχει σχήμα ακανόνιστο τριγωνικό με την κορυφή στραμμένη προς το Βορρά.

Το 1532 το κυρίεψαν οι Ισπανοί του Ανδρέα Ντόρια άλλα το ξαναπήραν γρήγορα οι Τούρκοι. Το 1603 έπαθε σημαντικές καταστροφές απ τους ιπότες της Μάλτας, στις αποτυχημένες προσπάθειες τους να το καταλάβουν. Το 1687 το πολιορκήσαν με επιτυχία οι Ενετοί του Μοραζίνι. Οι επισκευές των Ενετών (1688-1690), οι νέες οχυρώσεις και βελτιώσεις (1713) και η ολοκλήρωση του ισχυρού του περιτειχίσματος (1714) έδωσαν στο φρούριο τη σημερινή του μορφή.

Το 1715 (Αύγουστος) το ξαναπήραν οι Τούρκοι και παρέμεινε σ' αυτούς ως τις 30 Οκτωβρίου 1828, που κυριεύτηκε από τη γαλλική στρατιά του Μαιζόν , η οποία και το επισκεύασε. Αργότερα παραδόθηκε στους Έλληνες. Μετατράπηκε σε εγκληματικές φυλακές, οι οποίες διατηρήθηκαν ως το 1926. Στην Κατοχή οχυρώθηκε από τους Γερμανούς.

Σήμερα, το Καστέλι του Μοριά είναι ένα τουριστικό αξιοθέατο, αναξιοποίητο όμως, και παρατημένο στη φθορά των ανθρώπων, του

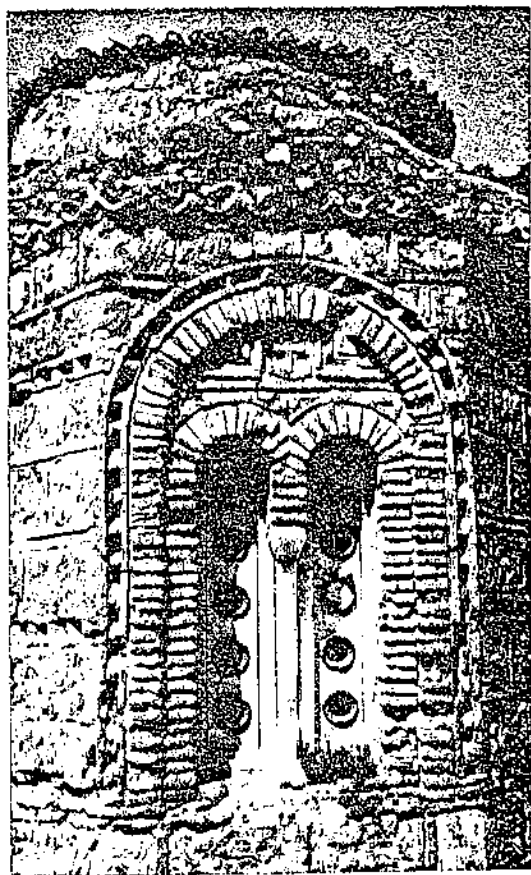
χρόνου και της θάλασσας. Το μικρό εκκλησάκι που υπάρχει στο χώρο του κάστρου είναι αφιερωμένο στην Παναγία (Ζωοδόχο πηγή).

Στο χώρο του Κάστρου γίνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφόρων φορέων.

-Ο βυζαντινός ναός Αγ. Νικολάου (στο Πλατάνι)

Ο μικρός βυζαντινός ναός του Αγ. Νικολάου, κτισμένος τον 10^ο αιώνα και διατηρημένος σε πολύ καλή κατάσταση, βρίσκεται στο Πλατάνι, 13 χιλιόμετρα Βορειοανατολικά της Πάτρας και δύο χιλιόμετρα νότια του παραλιακού χωριού Άγιος Βασίλειος.

Ένας ναός μονόκλιτος τρίκογχος με τούβλινο τρούλο, ο οποίος (τρούλος) κατά τους αρχαιολόγους είναι μεταγενέστερος του όλου κτίσματος. Στο δυτικό σκέλος του τρίκογχου είναι προσκολλημένος ο νάρθηκας. Ο κυρίως ναός έχει σχήμα σταυρού. Εσωτερικά το σχήμα του είναι κυκλικό και εξωτερικά πολυγωνικό.

Το κτίσιμό του μέχρι ύψος 1,20μ. είναι από ακανόνιστες πέτρες και από εκεί και πάνω συνεχίζεται με σειρές πελεκημένων πωρόλιθων και

τούβλων. Το χτίσιμο αυτό, που είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα των Βυζαντινών μνημείων στην Ελλάδα, λέγεται "πλινθοπερίβλητο".

Μέχρι τις αρχές του 1900 (1910 περίπου), ο ναός βρισκόταν κάτω από θαμνώδες χωμάτινες προσχώσεις και φαινόταν τμήμα της οροφής (του τρούλου). Με την αποχωμάτωση ήρθε στο φως ο ναός, όπως σώζεται σήμερα.

Εσωτερικά ο ναός, ο οποίος μέχρι το 1995 λειτουργούσε ως ενοριακός, είναι κατάμαυρος από τις πυρκαγιές των Τούρκων. Τα επιχρίσματα με τις τοιχογραφίες είναι εντελώς πεσμένα και μόνο ένα τμήμα του σώζεται (δεξιά του κυρίως ναού) πάνω στο οποίο διακρίνεται καλά η κεφαλή της Θεοτόκου.

Οι Πλατανιώτες πιστεύουν (πίστη που προέρχεται από διηγήσεις των προγόνων τους) πως ο Ναός αρχικά ήταν αφιερωμένος στην Παναγία. Ονομάστηκε δε ναός του Αγ. Νικολάου, γιατί στο ναό αυτό τοποθετήθηκε το Λείψανο του Αγ. Νικολάου, όταν το μετέφεραν κρυφά από τα από τα Μύρα της Λυκίας, που το κυρίεψαν οι Τούρκοι για να το φυγαδέψουν, μέσω Κυλλήνης, στο Μπάρι της Ιταλίας. Η φυγάδευση του Λειψάνου υπολογίζεται πως έγινε την εποχή του Αλέξιου Β΄ του Κομνηνού (1180-1183). Πιστεύουν ακόμη πως στο Ναό υπήρχαν ασημένια και χρυσά σκεύη, μανουάλια και άλλα αντικείμενα, τα οποία για να τα σώσουν από τους κατακτητές τα έκρυψαν σε κάποια κρύπτη. Επειδή στην αυλή του ναού βρέθηκε, πριν λίγα χρόνια, ένα κτιστό στρογγυλό στόμιο χωμένου πηγαδιού, ισχυρίζονται πως μάλλον εκεί βρίσκονται οι κρυμμένοι θησαυροί.

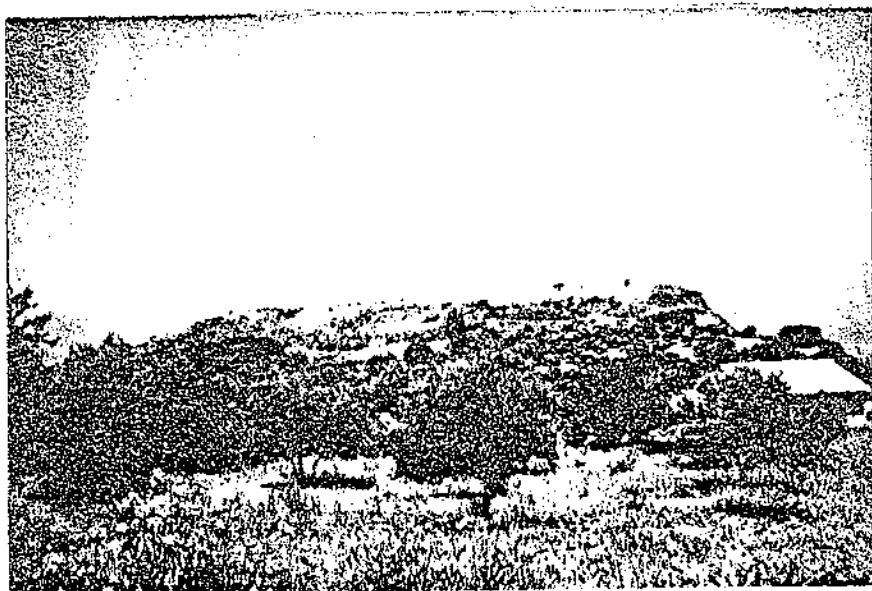
- Ο αρχαιολογικός χώρος Βούντενης (Πατρινές Μυκήνες)

Κοντά στη Βούντενη, στον οικισμό Αμυγδαλιά, 4.5χιλιόμετρα ανατολικά του Α΄ νεκροταφείου Πάτρας, βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος της Βούντενης.

Πρόκειται για ένα μεγάλο μυκηναϊκό νεκροταφείο των υστερομυκηναϊκών χρόνων, του οποίου η έκταση υπολογίζεται στα 80 στρέμματα. Ένα τόσο μεγάλο νεκροταφείο προϋποθέτει την ύπαρξη στην περιοχή κάποιου άγνωστου μυκηναϊκού κέντρου. Το νεκροταφείο εντοπίστηκε το 1987 ύστερα από μικρή λαθρανασκαφή. Το 1923 ο τότε

έφορος Ν. Κυπαρίσσης ερεύνησε στην περιοχή έναν θαλαμωτό τάφο. Οι έρευνες δεν συνεχίστηκαν με αποτέλεσμα να ξεχαστεί η θέση.

Από το 1987 και μετά από διάφορες ανασκαφές, έχουν έρθει στο φως 45 θαλαμωτοί τάφοι λαξευμένοι στον μαλακό βράχο. Ανάμεσα στους τάφους έχει ερευνηθεί ένας μνημειώδης θαλαμωτός τάφος με παραλληλόγραμμη βάση, ο οποίος πρέπει να ανήκε στον άρχοντα της πόλης, αν βέβαια δεν βρεθεί άλλος μεγαλύτερος.

Βοώνηγη. Σ' αυτό το λαφύρισμα του αρχ. χώρου ανιχνεύεται η θέση της ακρόπολης της μυκηναϊκής πόλης. ΦΩΤΟ: Α. Βρατίος.

Το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου Μπάλα (Παλαιομονάστηρο)

Οχτώ χιλιόμετρα Α-ΒΑ του κέντρου της Πάτρας πάνω σε λόφο προβούνι του Παναχαϊκού (Υψόμετρο 350μ) κοντά στο χωριό Μπάλα και μέσα σε ένα θαυμάσιο τοπίο με εξαιρετη θέα προς το Βόρειο τμήμα της πόλης, τον Πατραϊκό, τα παράλια της Αιτωλίας και του Άραξου, βρίσκεται το γυναικείο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου.

Ιδρύθηκε όπως αναφέρει εντοιχισμένη στο μοναστήρι επιγραφή, από την μοναχή Καλλινίκη Μαρκαδάνταινα το 1693 (το 1696 αναφέρεται από άλλους), γράφει η επιγραφή: "ούτος ο θείος και πάνσεπτος ναός του εν αγίοις πατρός ημών Νικολάου Αρχιεπισκόπου Μύρων και Λυκίας του θαυματουργού μετά του περιβόλου αυτού ανεργέθη εκ βάθρων γης δαπάνης συνδρομής τε και πόνου καμού της ευτελούς Καλλινίκης μοναχής Μαρκαδάνταινας και αρχομένης της Πελοποννήσου από της γαληνότατης αριστοκρατίας ... (των Ενετών)".

Μια παράδοση αναφέρει πως το μοναστήρι υπήρχε από τον 8^ο αιώνα και ήταν πάντοτε γυναικείο. Σύμφωνα με ένα θρύλο, εκεί που είναι το μοναστήρι ήταν κάποτε (τέλος του 1^{ου} αιώνα μ. Χ) το καταφύγιο της Μαξιμίλας (γυναίκας του ρωμαίου άρχοντα της Πάτρας Αιγεάτη, που πίστεψε στον Άγιο Ανδρέα και στον Χριστιανισμό) και άλλων χριστιανών γυναικών.

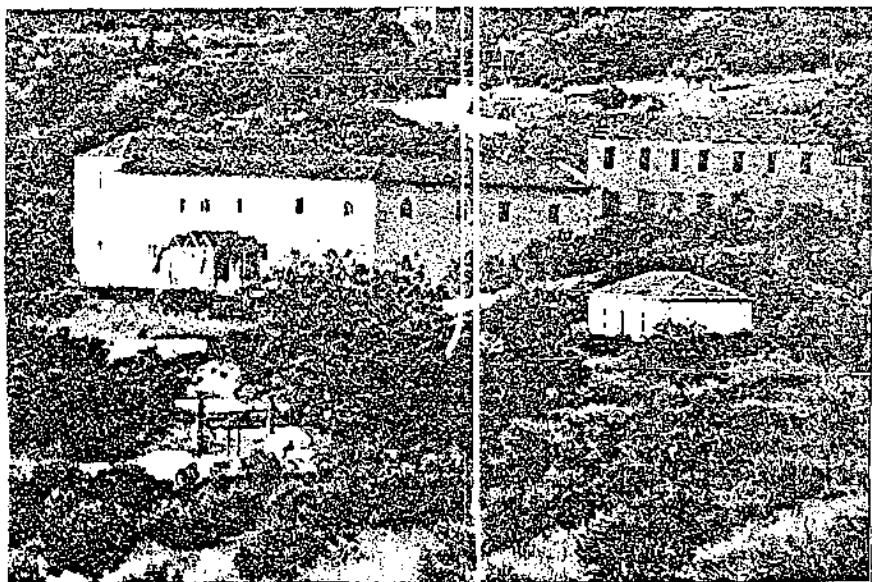
Την εποχή της τουρκοκρατίας, λέει μια άλλη παράδοση, εμαρτύρησαν από τους Τούρκους 40 μοναχές, τις οποίες κρέμασαν στον μεγάλο πλάτανο του μοναστηριού, ο οποίος υπάρχει ακόμη. Από την παράδοση αυτή συμπεραίνεται ότι το μοναστήρι ήταν πολυπληθές.

Στην επανάσταση του 1821 ερειπώθηκε και εγκαταλείφθηκε. Μετά το 1830 όπως αναφέρει το ιστορικό του μοναστηριού, έγινε μετόχι της μονής γηροκομείου με την προσωνυμία "Παλαιομονάστηρο". Σαν μετόχι διατηρήθηκε μέχρι το 1925, χρονιά που η μεγάλη κτηματική περιουσία του μοναστηριού απαλλοτριώθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση και δόθηκε στους πρόσφυγες της Μικρασίας.

Το 1930, τον περίβολο του μοναστηριού, μαζί με τα ερειπωμένα κτίρια, αγόρασε, από τον εκκλησιαστικό Οργανισμό ΟΔΕΠ, η Ευανθία Κοιτίδου, πρόσφυγας από την Κερασούντα με σκοπό, αν μπορέσει, να ανασυστήσει το μοναστήρι.

Στις αρχές του 1943 στο ερειπωμένο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου μεταφέρθηκαν για φύλαξη και προστασία όλα τα ιερά και άγια Σκεύη και εικόνες της μονής Γηροκομείου ύστερα από επίταξη της μονής αυτής από τις δυνάμεις τις Κατοχής, προκειμένου στους χώρους του να αποθηκεύσουν πολεμικό υλικό και να εγκαταστήσουν πυροβολεία.

Το 1944 η Ευανθία Κοιτίδου ζήτησε την ανασύσταση της μονής του Αγίου Νικολάου Μπάλα και το 1945 πήρε την έγκριση (φύλλο κυβέρνησης 78, 30 Μαρτίου 1945) Τη χρόνια αυτή άρχισε αν χτίζεται το νέο μοναστήρι πάνω στα θεμέλια του παλιού, καθώς και μερικά κελιά. Τότε μέσα στα ερείπια βρέθηκε η εικόνα του Αγίου Νικολάου, η οποία είναι και το μόνο σωζόμενο κειμήλιο.

Γενική άποψη της Μονής Αγίου Νικολάου Μπάλα. Σήμερα (1997) η βόρεια πλευρά του χώρου της Μονής με την κόρη εισόδο έχει κτιστεί με κτηστή άνδρες και το παρτίκι της εισόδου έχει αντικατασταθεί. Άρτια διαμόρφωση, έχει δοθεί και στην ολόκληρο χώρο της Μονής. (ΦΩΤΟ: Ιερή Μονή

Η Κοιτίδου με συμβόλαιο , παραχώρησε τα δικαιώματα της στο νεοσύστατο μοναστήρι, στο οποίο έγινε μοναχή μαζί με την Μαρία Ανδρ. Λιάππη. Η πρώτη που έγινε και ηγουμένη, πήρε το όνομα Καλλινίκη και η δεύτερη ονομάστηκε Μακαρία.

Σήμερα το μοναστήρι ανακαινισμένο, μαζί με τους βοηθηματικούς χώρους του (αρχονταρίκι, γραφείο, καθιστικό, εργαστήριο, κελιά) - οι περισσότεροι φτιαγμένοι μετά το 1980 - λάμπει από καθαριότητα. Η νοικοκυροσύνη, η τάξη, η ευπρέπεια , η πλακοστρωμένη αυλή με τους ανθόκηπους, οι καλλιτεχνικά γραμμένες (από μοναχή)επιγραφές των τοίχων, όλα αυτά και όχι μόνο αιχμαλωτίζουν τον επισκέπτη, τον ενθουσιάζουν, τον συγκινούν.

Το μοναστήρι γιορτάζει τρεις φορές το χρόνο: στις 6 Δεκεμβρίου, μνήμη του Αγίου Νικολάου του θαυματουργού, στις 10 Μαΐου, ανάμνηση της ανακομιδής και μετακομιδής των λειψάνων του Αγίου και στις 17 Μαΐου, μνήμη του Αγίου Αθανασίου Χριστιανουπόλεως του θαυματουργού, λείψανο του οποίου υπάρχει στη μονή.

Το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής (Ανω Συχαινά)

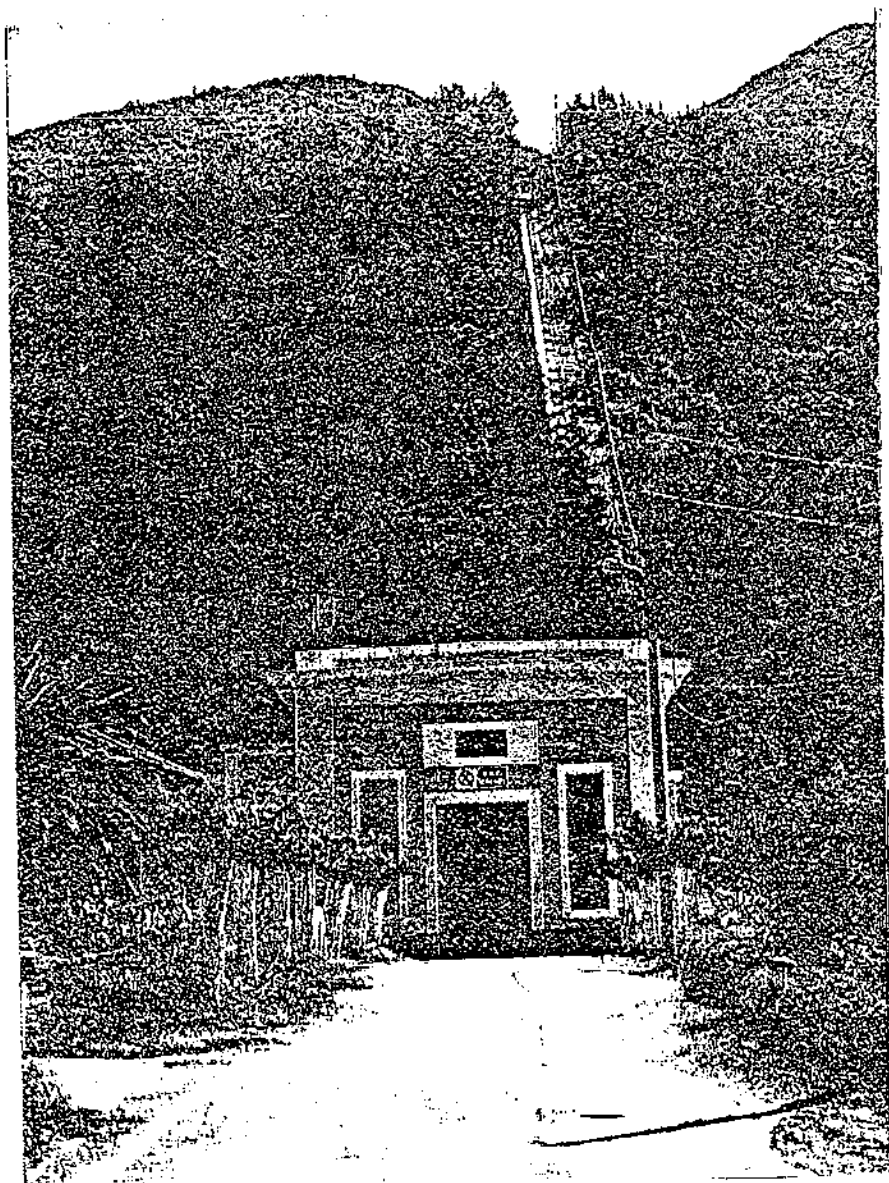
Τρία χιλιόμετρα ανατολικά του Α΄ νεκροταφείου της Πάτρας στο δρόμο προς το αρχαιολογικό χώρο της Βούντενης υπάρχει το γυναικείο κοινόβιο μοναστήρι (παλαιοημερολογίτικο) της Παναγίας Ζωοδόχου Πηγής. Ιδρύθηκε το 1977 και σήμερα έχει 10 μοναχές, Γιορτάζει την Παρασκευή του Πάσχα, Στο θαυμάσιο χώρο του υπάρχει και το παρεκκλήσι του Αγίου Νικολάου , το οποίο γιορτάζει στις 6 Δεκεμβρίου και στις 10 Μαΐου

-Το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο "Γλαύκος" (το πρώτο της Ελλάδας)

Βρίσκεται στην ορεινή κοίτη του χειμάρρου "Γλαύκος", οχτώ χιλιόμετρα νοτιανατολικά του κέντρου της Πάτρας, πριν την Αχάια Κλάους.

Τα εγκαίνια της κατασκευής του εργοστασίου έγιναν στις 10 Ιουλίου 1927 [η ιδέα ήταν παλιά (1898) και ανήκε στον ιστορικό Στέφανο Θωμόπουλο , τότε δημοτικό σύμβουλο], με δάνειο που πήρε ο Δήμος από την Εθνική Τράπεζα. Κατασκευάστηκαν υδροφράκτης στη θέση Κουρνάμπελη Σουλίου, σήραγγα μήκους 151μ. όπου διοχετεύονται τα νερά με χαλύβδινους σωλήνες διαμέτρου 90 εκ. μέχρι τον υδροστρόβιλο

και εργοστάσιο υψηλής τάσης 8000 βόλτ. Στη θέση του υδροφράκτη κατασκευάστηκε και υδατοδεξαμενή, χωρητικότητας 15000 κυβικών μέτρων νερού.

Η δεξαμενή αυτή έχει επιχωματωθεί και σήμερα το νερό έρχεται κατευθείαν στο εργοστάσιο από το ποτάμι.

Τον ίδιο χρόνο με τα εγκαίνια ο Δήμος Πατρών και η Εθνική Τράπεζα σύστησαν Ανώνυμη Εταιρεία εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων με την επωνυμία Ελληνική Ανώνυμος Υδροηλεκτρική Εταιρεία "ΓΛΑΥΚΟΣ" και με κεφάλαιο 20.000 λίρες Αγγλίας, διαιρεμένο σε 20.000 μετοχές, από τις οποίες οι 10.002 περιήλθαν στην κυριότητα του Δήμου, ενώ οι υπόλοιπες ανήκαν στην Εθνική Τράπεζα. Από την εκμετάλλευση του ηλεκτρικού ρεύματος ο Δήμος είχε τεράστια κέρδη.

Από το 1967 ο "Γλαύκος" ανήκει στη ΔΕΗ και λειτουργεί με έναν στρόβιλο (τουρμπίνα) ισχύος 1500 KW την ώρα.

Το τοπίο με τη μικρή κοιλάδα είναι θαυμάσιο, Ο θόρυβος των νερών που κυλούν, τα πολλά και διάφορα δέντρα (πεύκα, ελιές, κυπαρίσσια, φοίνικες, ευκάλυπτοι, κ.α), οι καταπράσινοι θάμνοι, το κάνουν να μοιάζει εξωτικό. Και μόνο αυτή, η όμορφη φύση θα μαγέψει τον επισκέπτη. Η πέτρινη βρύση με το κρύο νερό (έρχεται κατευθείαν από το βουνό), που βρίσκεται πριν από την είσοδο του εργοστασίου, θα τον ξεδιψάσει. Εκεί υπάρχει επίσης εξοχικό κέντρο και ταβέρνα.

-Αχαία Κλάους

Οκτώ χιλιόμετρα νοτιανατολικά του κέντρου της Πάτρας, σε έναν καταπράσινο λόφο ύψους 300μ. στους πρόποδες του Παναχαϊκού και λίγο νότια του υδροηλεκτρικού εργοστασίου "Γλαύκος", βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της οινοποιίας ACHAIA CLAUSS. Ιδρυτής της ο Βακαρός Γουστάβος Κλάους. Είχε έρθει στην Πάτρα το 1854, για να εργαστεί σε μια γερμανική εταιρεία εξαγωγής σταφίδας. Στις φυσιολατρικές του εκδρομές γνώρισε την περιοχή, τον μάγεψε και έφτιαξε μια καλύβα για να ξεκουράζεται, στις εκδρομές του αυτές. Αργότερα αγόρασε ένα μικρό αμπέλι και άρχισε αν φτιάχνει λίγο, αλλά εξαιρετικό κρασί για τον εαυτό του. Με την παρακίνηση των φίλων του μεγάλωσε τη δουλειά του αγοράζοντας και άλλα αμπέλια, έφτιαξε το κάστρο - οινοποιείο, που διατηρείται ακέραιο και σήμερα και το 1861 ίδρυσε την εταιρεία "ACHAIA CLAUSS".

-Ο Ναός του Αγίου Κωνσταντίνου

Δύο χιλιόμετρα πιο πάνω από την Αχαία Κλάους κοντά στο πευκόφυτο Κεφαλόβρυσσο και το ιστορικό Σαραβάλι, βρίσκεται ο μικρός ναός του Αγίου Κωνσταντίνου. Άγνωστο πότε ιδρύθηκε ο πρώτος ναός. Υπήρχε πριν από τις αρχές του 17^{ου} αιώνα και ήταν μετόχι της μονής Ομπλού.

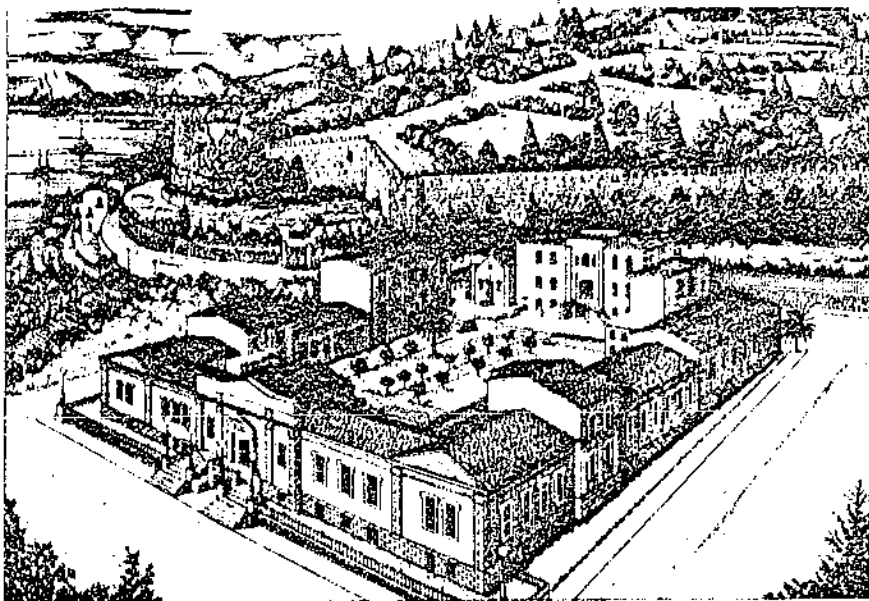
ΧΩΡΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ, ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

-Το παλιό Δημοτικό νοσοκομείο (Πολιτιστικό κέντρο Δήμου)

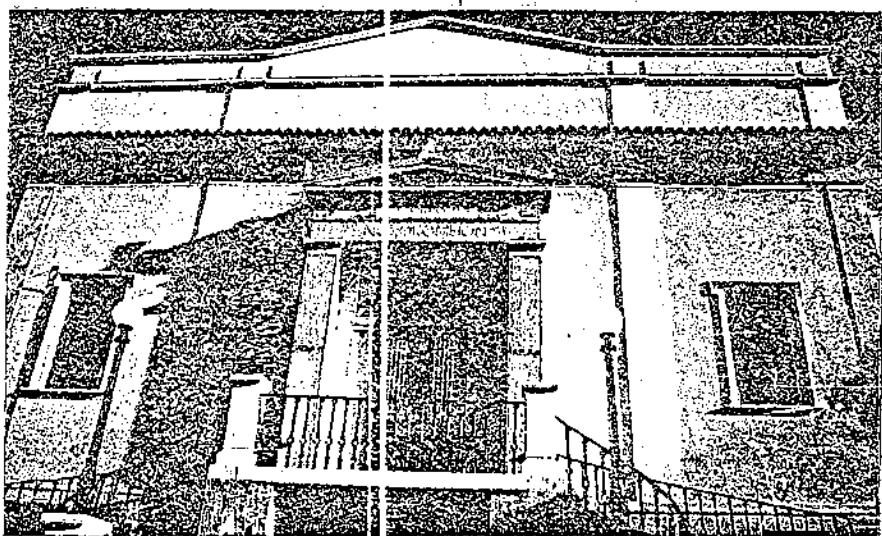
Το νεοκλασικό κτίριο όπου στεγαζόταν το παλιό Δημοτικό νοσοκομείο, βρίσκεται στην Ανω πόλη, κοντά στο νότιο τείχος του Κάστρου. Θεμελιώθηκε από τον Όθωνα στις 15-10-1857 σε οικοπέδο 3650τ.μ και σε σχέδιο του Δανού αρχιτέκτονα Ch.E.Hansen. Άρχισε να λειτουργεί το 1872, με την επωνυμία "Δημοτικό νοσοκομείο Πατρών ο άγιος Ανδρέας".

Το 1973, το νοσοκομείο μεταφέρθηκε στο νέο κεντρικό συγκρότημα όπου και σήμερα λειτουργεί με την ίδια επωνυμία και το κτίριο εγκαταλείφθηκε.

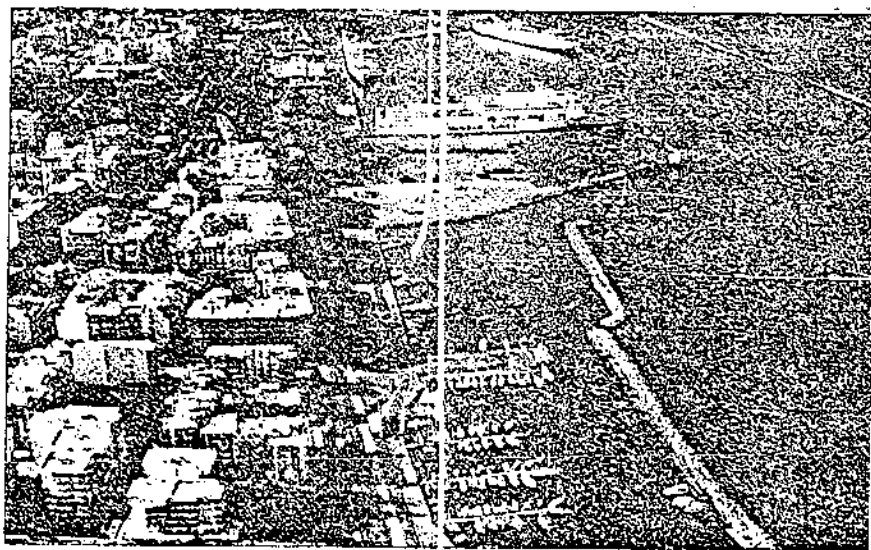
Το 1984, με απόφαση του εφετείου Πάτρας, το κτίριο του παλιού νοσοκομείου παραχωρήθηκε στο Δήμο, ο οποίος άρχισε (1989) εργασίες αποκατάστασής του. Έχουν τελειώσει οι εργασίες εξωτερικών και εσωτερικών όψεων και έχει αποκατασταθεί πλήρως ένα τμήμα της βόρειας πτέρυγας, στο οποίο στεγάζονται (από το Δεκέμβριο του 1992) οι υπηρεσίες του Πολιτιστικού Τομέα Δήμου Πατρών (Π. Τ. Δ. Π.). Στις ανακαινιζόμενες αίθουσες Hansen (πρόσοψη κτιρίου) στεγάζεται από το 1997, μόνιμα, η Δημοτική Πινακοθήκη με τη μόνιμη συλλογή (παλαιά και νέα αποκτήματα), την αίθουσα περιοδικών εκθέσεων την εικαστική βιβλιοθήκη, το τμήμα εκδόσεων, την εικαστική σχολή και τα παιδικά εργαστήρια. Στις υπόγειες αίθουσες Hansen προβλέπεται να λειτουργήσει το Μουσείο Ιστορίας της ιατρική και να στεγαστεί το μουσείο Τυπογραφίας με παλιές και νέες τυπογραφικές μηχανές.

Το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου του Δήμου Νεαπόκροιστος. Στο βάθος το Καστέλο.
Έργο του περσινού καλλιτέχνη Γ. Γουσκινιδί

Πολύ Δήμος, Νεοποκροίσι, κεντρική είσοδος. ΦΩΤΟ: Γ. Μητρώλης

Το Άρρωσι στο ΒΑ. Στ πρώτο πλάνο η «ΑΥ» πύλη. ΦΩΤΟ: Adam Edilious, Σελάνδρι

88.ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΔΕΛΦΟΙ: Αρχαία πόλη της Φωκίδας στις νότιες πλαγιές του Παρνασσού. Οι αρχαίοι πίστευαν πως εκεί ήταν το κέντρο της γης και είχαν κτίσει το περίφημο μαντείο του Απόλλωνα.

ΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

Οι Δελφοί θεωρούνται ιερός χώρος. Είναι σπουδαιότατο πνευματικό καλλιτεχνικό και θρησκευτικό κέντρο του αρχαίου ελληνισμού. Ο ερειπιώνας εκείνος με τα εξαιρετικά καλλιτεχνικά μνημεία είναι κάτι το μοναδικό. Οι πρώτες ανασκαφές έγιναν το 1838 από Γερμανούς αρχαιολόγους και συνεχίστηκαν από Γάλλους, για να βγούν στην επιφάνεια πολύτιμα ευρήματα. Στα ερείπια του αρχαίου θεάτρου ο ποιητής Άγγελος Σικελιανός έδινε τις Δελφικές Γιορτές, με παραστάσεις αρχαίων έργων, το ναό του Απόλλωνα, το Στάδιο, το Αναστηλωμένο θησαυρό των Αθηναίων και άλλα σημαντικά ευρήματα. Στο μουσείο θαυμάζουμε το Άγαλμα του Ηνιόχου φτιαγμένο από χαλκό, τη Νίκη του Παιωνίου, τον τρίποδα των Πλαταιών, το θησαυρό των Ναξιών και βέβαια το Δελφικό σύμβολο ο Ομφαλός που συμβόλιζε κατά τους κλασικούς χρόνους το κέντρο της γης αφού στους Δελφούς κατά τη μυθολογία συναντήθηκαν οι δύο αετοί τους οποίους ο Ζευς άφησε στα δύο πέρατα του κόσμου. Τέλος, υπάρχει και η Κασταλία Πηγή σκαλισμένη στο βράχο.

Γι' αυτό και το Μουσείο των Δελφών είναι μια από τις σπουδαιότερες σ' όλο τον κόσμο συλλογές πρωτότυπων αριστουργημάτων αρχαίας ελληνική τέχνης και κρατούν αμείωτο το ενδιαφέρον του επισκέπτη, είτε πρόκειται για αντικείμενα μικροτεχνίας είτε για εξαιρετικά δείγματα αρχιτεκτονικής και πλαστικής.

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

Αρχαία και σημαντική για την ιστορία της Πελοποννήσου κοντά στο Σαρωνικό κόλπο κάτω από το Τίθιο όρος όπου σύμφωνα με τη μυθολογία γεννήθηκε ο Ασκληπιός, βρίσκεται στη ΒΑ πλευρά της Αργολικής χερσονήσου. Υπάρχουν εκεί το θέατρο του Ασκληπιού, ιερά του Διονύσου, της Ήρας, της Αφροδίτης, της Άρτεμης κ.α. Σήμερα το θέατρο της Επιδαύρου που κτίστηκε το 340π. Χ έχει αποκτήσει σπουδαία

φήμη από το παγκόσμιο "φεστιβάλ αρχαίου δράματος" που καθιερώνεται κάθε χρόνο και που διαρκεί 2 μήνες. Έχει εξαιρετική ακουστική και χωρεί πάνω από 11.000 θεατές. Στο θέατρο φρόντισε ιδιαίτερα να δώσει την αρχική του μορφή ο ξεχωριστός αρχαιολόγος μας Καββαδίας. Κτίστηκε σε μια χαράδρα από τον αρχαίο αρχιτέκτονα Πολύκλειτο. Η τοποθέτηση των καθισμάτων πάνω στο βράχο είναι κυκλική. Στο πάνω μέρος υπάρχουν για τους λαϊκούς θεατές 21 σειρές καθίσματα και στο κάτω 36 σειρές για τους προνομιούχους της πολιτείας (άρχοντες, ιερείς, επίσημοι). Σήμερα μονάχα η σκηνή είναι καταστραμμένη ενώ το θυσιαστήριο (θυμέλη) και η "ορχήστρα" διατηρούνται αρκετά καλά.

Το φεστιβάλ αρχαίου δράματος οργανώνεται από την Περιηγητική Λέσχη και από τον Ελληνικό τουρισμό κάθε καλοκαίρι. Εκεί παίζονται δράματα και τραγωδίες αρχαίων κλασικών μας. Το Μουσείο βρίσκεται απέναντι από το αρχαίο θέατρο. Στον περίβολο του έχει τοποθετηθεί τιμητικά η προτομή του αρχαιολόγου Καββαδία, και περιλαμβάνει κιονόκρανα, αγάλματα, κοσμήματα και κομμάτια απο αετώματα. Αλλά και στην νεότερη ιστορία κατέχει σημαντική θέση η Επίδαυρος. Αφού έγιναν 2 εθνικές Συνελεύσεις. Η πρώτη τον Δεκέμβριο του 1821 και η δεύτερη το Μάρτιο του 1821 όπου ανακηρύχθηκε η ανεξαρτησία της Ελλάδας.

ΟΛΥΜΠΙΑ

Πελοποννησιακή τοποθεσία που για πολλούς αιώνες κατά την αρχαιότητα αποτέλεσε μεγάλο θρησκευτικό κέντρο και πανελλήνιο αγωνιστικό χώρο όπου τελούνταν ο Ολυμπιακοί Αγώνες. Βρίσκεται στο νομό Ηλείας 19 χιλ. ανατολικά από τον κυπαρισσιακό κόλπο το 20^ο χλμ της δημόσιας από τον Πύργο στην Τρίπολη και αποτελεί από τα πιο όμορφα τοπία της Ελλάδος. Η Ολυμπία από τα προϊστορικά χρόνια (2^η χιλιετία π. Χ) αποτελούσε ιερό χώρο. Από τότε σύμφωνα με την παράδοση υπήρχε εκεί βωμός και μαντείο της Γής (όμοιο με των Δελφών).

Η αρχαιολογική σκαπάνη με τους Μπλουέ και Ντυμπούα πρωτόφερε το 1829 στο φως πλουσιότατα ευρήματα όπως μερικά μέρη από το ναό του Δία που τρία τεμάχια από τις μετόπες του στολίζουν το μουσείο του Λούβρου. Με τις ανασκαφές το 1871 από τους Γερμανούς

Κούρτιους και Άντλερ βρέθηκαν 13.000 χάλκινα έργα (αφιερώματα κ.α) 6000 διάφορα νομίσματα , 400 επιγραφές, 1000πήλινα αντικείμενα κι 130 αγάλματα ανάμεσα σ' αυτά ο Ερμής του Πραξιτέλη και η Νίκη του Παιωνίου. Σήμερα πέρα από τον Κλάδεο ποταμό υψώνεται σ' ένα λόφο το αρχαιολογικό μουσείο της Ολυμπίας δωρεά του Ανδρέα Συγγρού όπου φυλάγονται τα πλούσια ευρήματα από τις ανασκαφές στον ιερό χώρο με πρώτα τα αγάλματα του Ερμή του Πραξιτέλη και τη Νίκη του Παιωνίου.

Τα χτίσματα μέσα στη Άλτη που σημαίνει μικρό δάσος από τον αιολικό τύπο της λέξης "άλσος" σύμφωνα με την επιγραφή του Πausανία υπήρχαν :

1) ο Ναός του Ολύμπιου Δία , Βρισκόταν προς τη νότια πλευρά της Άλτης κι αποτελούσε το κυριότερο και μεγαλοπρεπέστερο χτίσμα του ιερού χώρου. Ήταν ο πιο πλούσιος ναός και μπροστά υπήρχε ο ονομαστός θρόνος του Δία με το χρυσελεφάντινο άγαλμα του πατέρα των θεών φτιαγμένο από το γλύπτη Φειδία 438π.Χ.

2) Το Ηραίο αφιερωμένο στην Ήρα βρισκόταν απέναντι από το ναό του Ολύμπιου Διός και ήταν ο αρχαιότερος ναός της Ολυμπίας, χτισμένος στα τέλη του 7^{ου} αιώνα π.Χ. από τους Σκιλλούντιους. Εκεί βρέθηκε από τις ανασκαφές το άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη το 1877.

3) Το Ιπποδάμειο. Τέμενος αφιερωμένο στην γυναίκα του Πέλοπα Ιπποδάμεια και βρισκόταν νοτιανατολικά από το ναό του Δία. Σ' αυτόν θυσιάζουν μια φορά το χρόνο οι γυναίκες.

4) Το Πελόπειο ανάμεσα στο Ηραίο και στο ναό του Δία Τέμενος αφιερωμένο στον Πέλοπα.

5) Το Φιλίππειο βρισκόταν δυτικά από το Ηραίο το είχε χτίσει ο Φίλιππος Β' το 338π.Χ. μετά την μάχη της Χερώνειας. Σ' αυτό ο Μ. Αλέξανδρος τοποθέτησε χρυσελεφάντινα αγάλματα των γονιών του πατέρα του και των δικών του γονιών.

6) Το Πρυτανείο των Ηλείων εκεί έτρωγαν οι ολυμπιονίκες μετά το τέλος των αγώνων . Στο νότιο τμήμα του , έκαιγε το "άσβεστο πύρ".

7) Το Μητρώο ναός αφιερωμένος στη Ρέα τη μητέρα των θεών.

8) Οι Ζάνες ανατολικά το Μητρώο χάλκινα αγάλματα του Δία που κατασκευαζόταν από τα πρόστιμα για παραβάσεις κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

9) Η Ποικίλλη Στοά που καταλάμβανε όλη την πλευρά του ανατολικού τείχους της Άλτης και τέλος τα μνημεία (αγάλματα) των ολυμπιονικών.

Έξω από την πλευρά της Άλτης:1) Το Στάδιο με χώρο 45.000 θεατών και ο ιππόδρομος με 4 στάδια μήκος και πλάτος 320μ.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Για πάνω από χίλια χρόνια η Ολυμπία στάθηκε κέντρο του Ελληνισμού κι ο μεγαλύτερος συνδετικός κρίκος για τους Πανέλληνες που είχαν σκορπιστεί στο μεσογειακό χώρο. Ο ιερός ναός αποτελούσε και αποτέλεσε λίκνο όπου γαλουχήθηκαν οι ιδέες Ελλάδα και Έλληνες του πιο ανθρώπινου πολιτισμού που έχει επιδείξει ίσα με σήμερα η ανθρωπότητα. Από το 776π.Χ και κάθε 4 χρόνια για έναν μήνα περίπου όλοι οι Έλληνες σταματούσαν κάθε πολεμική επιχείρηση, Η Ελλάδα κι όλη η ανθρωπότητα από τις ελληνικές Αμφικτιονίες ως την σύγχρονη παγκόσμια οργάνωση του ΟΗΕ φωτίζονται στο δρόμο τους από το άσβεστο πυρ του πρυτανείου της Ολυμπίας.

ΤΟ ΑΙΓΙΟ

Ιστορία και όνομα του Αιγίου

Το Αίγιο είναι πάρα πολύ παλιά πόλη. Πρώτοι κάτοικοι του ήταν οι Πελασγοί. Αργότερα οι Πελασγοί ενώθηκαν με τους Ίωνες που ήρθαν από την Αττική. Στο τέλος κυριέψαν το Αίγιο οι Αχαιοί.

Προστάτης του Αιγίου ήταν ο Δίας που όταν ήταν μωρό τον θήλαζε έτσι λέει η παράδοση μια γίδα (αίγα). Σύμφωνα με τη μυθολογία από την αίγα ονομάστηκε η πόλη Αίγιο. Αυτό όμως δεν είναι σίγουρο. Πιθανό να ονομάστηκε Αίγιο από την περιοχή που παλιά λεγόταν Αιγιαλός ή Αιγιαλεία. Το όνομα αυτό το πήρε η περιοχή από τον αρχαίο βασιλιά Αιγιαλέα. Ίσως πάλι το Αίγιο να πήρε το όνομα του από τον αιγιαλό (γιαλό) όπως λεγόταν η παραλία.

Όπως και σήμερα έτσι και στα παλιά χρόνια το Αίγιο το αποτελούσαν η επάνω πόλη και η παραλιακή πόλη που απλωνόταν από το σημερινό συνοικισμό Μυρτιά μέχρι τις Αλυκές. Στην παραλιακή πόλη υπήρχε και τότε πολύ σπουδαίο λιμάνι υπήρχαν ακόμα ναός της Αφροδίτης, του Ποσειδώνα και της κόρης της Δήμητρας. Στην επάνω πόλη υπήρχε θέατρο, ναός της Αθηνάς της Ήρας, του Ασκληπιού και του Διόνυσου. Μέσα στους ναούς υπήρχαν πολλά κι σπουδαία αγάλματα.

Η επάνω και η κάτω πόλη συνδέονται με ένα όμορφο υπόγειο θολωτό πέρασμα. Το πέρασμα αυτό βγαίνει στη συνοικία Άγιου Ανδρέα (Γαλαξιδιώτικα).

Το Αίγιο έχει σχέση με την εκστρατεία στην Τροία. Εδώ ο αρχηγός των Ελλήνων Αγαμέμνονας συγκέντρωσε τους διάφορους αρχηγούς των Ελληνικών πόλεων για να μελετήσουν και να σχεδιάσουν την εκστρατεία αυτή.

Το 319π.Χ το Αίγιο το κυρίεψαν και το λεηλάτησαν οι Αιτωλοί που ήταν σύμμαχοι των Μακεδόνων. Από αυτούς ελευθερώθηκε μετά από 43 χρόνια. Το 146 π.Χ το κυρίεψαν οι Ρωμαίοι και το 23μ.Χ καταστράφηκε από το δυνατό σεισμό. Μετά του Ρωμαίους το Αίγιο και όλη η Ελλάδα έγινε ένα κομμάτι της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που ήταν Ελληνική.

Το 1204 μ. Χ οι Φράγκοι κυρίεψαν την Κωνσταντινούπολη που ήταν πρωτεύουσα των Βυζαντινών. Μετά από αυτό το Αίγιο όλη Αχαΐα και άλλες περιοχές έπεσαν στους Φράγκους. Τότε το Αίγιο ήταν ένα σπουδαίο εμπορικό και πολιτικό κέντρο πήρε το όνομα Βόστιτσα κι ήταν ονομαστή σε όλη την Ευρώπη.

Το όνομα Βόστιτσα βγαίνει από τη σλαβική λέξη Βόστα – Βοστάν που θα πει πόλη των κήπων, δηλαδή κηπούπολη. Μετά τους Φράγκους πήραν το Αίγιο οι Τούρκοι, μετά οι Βενετοί μετά οι Τούρκοι. Στους Τούρκους έμεινε σκλαβωμένο μέχρι το 1821 που άρχισε στην Άγια Λαύρα η μεγάλη επανάσταση μας. Οι Αιγιώτες με αρχηγό τον Αντρέα Λόντο έτρεξαν από τους πρώτους στο μεγάλο αυτό αγώνα της λευτεριάς. Το Αίγιο ελευθερώθηκε και ξαναπήρε πίσω το παλιό του όνομα.

Το Αίγιο βρίσκεται στα Βόρεια της Πελοποννήσου, παραθαλάσσια στον κορινθιακό κόλπο. Ένα μέρος του Αιγίου είναι χτισμένο κοντά στην παραλία και το υπόλοιπο είναι χτισμένο σε λόφο ψηλό 50-80μ.

Βρίσκεται σε κεντρικό μέρος. Από το Αίγιο περνάει ο εθνικός δρόμος Αθήνας – Πάτρας καθώς και η σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας- Πάτρας.

Συγκοινωνία

Μέσα στη πόλη του Αιγίου και στα γύρω κοντινά χωριά η συγκοινωνία γίνεται με αστικά λεωφορεία. Για τη συγκοινωνία έξω από το Αίγιο υπάρχουν τα υπεραστικά λεωφορεία και τα τρένα.

Λιμάνι

Το λιμάνι του Αιγίου είναι γνωστό από πολύ παλιά . Περισσότερο ήταν γνωστό από την εξαγωγή της μαύρης σταφίδας «της Βοστίτσας». Σήμερα το λιμάνι έχει αρκετή εμπορική κίνηση. Από το λιμάνι φεύγουν φεριμπότ για το παραθαλάσσιο χωριό Άγιος Νικόλαος, του νομού Φωκίδας.

Ιστορικοί τόποι και μνημεία

Στα παλιά χρόνια υπήρχαν στο Αίγιο πολλά και ωραία οικοδομήματα, ναοί, αγορά, υδραγωγείο, στοές, αγάλματα κ. α. Όλα αυτά όμως καταστράφηκαν από διάφορους κατακτητές (Φράγκους, Βενετούς και Τούρκους) .Σώθηκαν μόνο μερικά ρωμαϊκά αγάλματα που βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας.

Κάτω από το σημερινό Αίγιο υπάρχουν θαμμένα πολλά αρχαία μερικά από τα οποία τα ανακαλύπτουν με τον καιρό.

Τα κυριότερα παλιά μνημεία που υπάρχουν σήμερα στο Αίγιο είναι τα εξής:

- Ο πλάτανος του Πausανία και οι 12 Βρύσες.
- Το παλιό υπόγειο πέρασμα.
- Η παλιά Δημοτική Αγορά.
- Η Παναγία η Τρυπητή.
- Ο πύργος των Ψηλών Αλωνίων κ.α.

Τουρισμός

Το Αίγιο δεν έχει μεγάλη τουριστική κίνηση. Σταματούν όμως αρκετοί τουρίστες καθώς περνούν από Πάτρα για Κόρινθο ή από Κόρινθο για Πάτρα και Ολυμπία. Κάθε ξένος επισκέπτης του Αιγίου μπορεί να επισκεφθεί τα διάφορα μνημεία που αναφέραμε παραπάνω.

ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

Ιστορία και όνομα των Καλαβρύτων

Τα Καλάβρυτα στην αρχαιότητα λέγονταν Κύναιθα και βρίσκονταν λιγώ πιο ψηλά από τη σημερινή τους θέση. Κάτω από το Ενετικό κάστρο της Ωρηάς. Τότε το Κύναιθα ήταν στην επαρχία Αζανίδα της Αρκαδίας.

Το 220π.Χ. τα Κύναιθα καταστράφηκαν από τους Αιτωλούς. Ξαναχτίστηκε γύρω στο 100μ.Χ από το Ρωμαίο αυτοκράτορα Αδριανό. Με το όνομα Καλάβρυτα παρουσιάστηκε πολύ αργότερα την εποχή της φραγκοκρατίας. Τα όνομα το πήρε απ' τα «καλά – Βρύτα», (καλές βρύσες) που υπήρχαν στην περιοχή.

Από τους Φράγκους πήραν τα Καλάβρυτα το 1330 οι Βυζαντινοί στρατηγοί του Μιστρά και τα κράτησαν μέχρι το 1463 που τα κυρίεψαν οι τούρκοι. Το 1687 τα πήραν οι Βενετοί και το 1715 τα ξαναπήραν οι Τούρκοι που τα κράτησαν μέχρι το 1821. Τα Καλάβρυτα ελευθερώθηκαν στις 21 Μαρτίου 1821.

Το 1826 και το 1827 τα έκαψε ο Αιγύπτιος στρατηγός Ιμπραήμ. Όμως τις 13 Δεκεμβρίου του 1943 οι Γερμανοί και οι Ιταλοί έκαψαν τα Καλάβρυτα και σκότωσαν όλους τους αρσενικούς κατοίκους τους από 12 χρόνων και πάνω.

Τα Καλάβρυτα βρίσκονται στη Βόρεια Πελοπόννησο και απέχουν από τον κορινθιακό κόλπο 22 χιλιόμετρα. Είναι χτισμένα στους πρόποδες σε υψόμετρο 750μ.

Συγκοινωνία

Η συγκοινωνία της επαρχίας γίνεται με τα λεωφορεία της επαρχίας και υπεραστικά λεωφορεία. Από τα Καλάβρυτα ξεκινάει ο οδοντωτός σιδηρόδρομος που πάει για το Διακοφτό.

Ιστορικοί τόποι και μνημεία

Τα κυριότερα μνημεία των Καλαβρύτων είναι τα εξής :

- Το μοναστήρι της Άγίας Λαύρας.
- Το μνημείο των νεκρών του 1943.
- Το παλάτι της Παλαιολογίνας Αικατερίνης.
- Το κάστρο της Ωρηάς.
- Το αρχοντικό των Πετιμεζέων.
- Το Μεγάλο Σπήλαιο.
- Το μοναστήρι της Πλατανιώτισσας.

Τουρισμός

Τους καλοκαιρινούς μήνες επισκέπτονται τα Καλάβρυτα αρκετοί Έλληνες αλλά και ξένοι τουρίστες. Έρχονται να θαυμάσουν την όμορφη φύση με τα κρύα νερά. Να προσκυνήσουν το μοναστήρι της Άγίας Λαύρας και να θαυμάσουν τους θησαυρούς του μα πιο πολύ έρχονται για να προσκυνήσουν το μνημείο των Νεκρών του 1943. Το χειμώνα δεν υπάρχει τουριστική κίνηση.

ΚΕΦ. 9. ΜΕΣΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

A) Συγκοινωνία με λεωφορεία

Μέσα στην πόλη και στα γύρω χωριά η συγκοινωνία γίνεται με τα αστικά λεωφορεία. Για τη συγκοινωνία έξω από την Πάτρα υπάρχουν τα υπεραστικά λεωφορεία και τα λεωφορεία του Ο.Σ.Ε (οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας).

Ο σταθμός των υπεραστικών λεωφορείων βρίσκεται στη διασταύρωση των δρόμων Ζαΐμη και Όθωνα-Αμαλίας. Από εκεί φεύγουν λεωφορεία για τα χωριά της Αχαΐας και για Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Καλάβρυτα, Τρίπολη, Πύργο, Καλαμάτα, Γιάννενα και Ζάκυνθο από Κυλλήνη.

Ο σταθμός λεωφορείων του Ο. Σ. Ε βρίσκεται κοντά το λιμάνι, στην οδό Όθωνα-Αμαλίας 27. Από αυτόν φεύγουν λεωφορεία για Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Στη διασταύρωση των δρόμων Κωνσταντινουπόλεως και Φαβιέρου βρίσκεται ο σταθμός λεωφορείων για Αγρίνιο και Λευκάδα.

B) Συγκοινωνία με τρένα

Τα τρένα εξυπηρετούν τη συγκοινωνία για τη Δυτική Πελοπόννησο μέχρι την Καλαμάτα και για τη Βόρεια Πελοπόννησο μέχρι την Αθήνα.

Γ) Συγκοινωνία με πλοία

Από το μεγάλο λιμάνι της Πάτρας φεύγουν πλοία για διάφορα μέρη της Ελλάδας και για το εξωτερικό. Για Κεφαλονιά, Ιθάκη, Ναύπακτο, Ιτέα, Ζάκυνθο και Ιταλία.

ΚΕΦ. 10. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

Για την οικονομική ανάπτυξη της Αχαΐας θα πρέπει να υπάρξει ένα πλαίσιο που θα λαμβάνει υπ' όψη τη διεθνή κατάσταση, τις εθνικές προτεραιότητες, τους πόρους και τη γεωπολιτική θέση της χώρας, τους ρυθμούς ανάπτυξης των προηγούμενων ετών, το συναγωνισμό των άλλων κρατών και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Έτσι σε τελευταία ανάλυση, η συνεισφορά φορέων, προσώπων ή και κομμάτων ακόμα, στην αναπτυξιακή διαδικασία και ιδιαίτερα στην προσαρμογή και εξειδίκευση του σε πεδίο ανάπτυξης σε νομαρχιακό επίπεδο πρέπει να στοχεύει όχι στη μερική ή ολική προσπάθεια αναίρεσης του γενικότερου κυβερνητικού πλαισίου αλλά να συγκλίνει στην εκμετάλλευση όλων των δυνατοτήτων και περιθωρίων που – τυχόν – παρέχονται μέσα απ αυτό.

Γιατί το πρόβλημα της ανάπτυξης είναι πρόβλημα αλλαγών στις οικονομικές, πολιτιστικές, πολιτικές σχέσεις, στους μηχανισμούς, στους εαυτούς μας, στην καλλιέργεια «αναπτυξιακής νοοτροπίας και ηθικής», στην ιεράρχηση των ανθρωπίνων αναγκών.

Δεν είναι μόνο, πρόβλημα (όπως ακούστηκε) η άρση των περιορισμών της σταθεροποίησης, ή η άρση των όποιων εμποδίων φανταστικών ή υπαρκτών που απασχολεί κάποιους και την «πρωτοβουλία τους» ούτε, φυσικά θα σημειωθεί ανάπτυξη ως δια μαγεΐας εάν συμβούν τα παραπάνω.

Κάτω από αυτό το πλαίσιο, λοιπόν οι τομεακές συναντήσεις που θα γίνουν πρέπει να βρουν κράτος και φορείς έτοιμους για:

A. Να συνομιλήσουν με συγκεκριμένο πλαίσιο ερωτήσεων και προβληματισμών που θα το συνοδεύουν απαραίτητα σχετικές προτάσεις.

B. Να επιδιώκουν κάθε φορά και πλατύτερη συμμετοχή και ιδίως κοινού.

Γ. Να διαμορφώνουν σφιχτές και περιεκτικές διαδικασίες ώστε να μη μακραίνει και κουράζει η συζήτηση.

Ενδεικτικά, η δομή της συζήτησης, θα μπορούσε να ακολουθήσει τους εξής απλούς κανόνες:

1. Να περιέχει τον απολογισμό και την αποτίμηση των μεγεθών που επιτεύχθηκαν τα τελευταία (5 ή 10) χρόνια. Η αναφορά με στατιστικά στοιχεία στο παρελθόν είναι διεθνώς αποδεκτή ως βάση εκκίνησης των επόμενων σχεδίων και δεν πρέπει να θεωρείται – όπως κακώς γίνεται στη χώρα μας συνήθως – ως σημείο θριαμβολογίας ή καταστροφολογίας διότι από τα λάθη του παρελθόντος μπορεί ο κάθε αρμόδιος να αναλογιστεί τις ευθύνες του και να δώσει περισσότερα στο μέλλον.

Ένα γενικότερο ερώτημα που προκύπτει είναι :Διατήρησαν οι φορείς, οι ίδιοι που είχαν συμμετάσχει ενεργητικά και στο προηγούμενο πενταετές, ένα συνεχή εποικοδομητικό διάλογο, μια επικοινωνία , μια ελάχιστη συνεργασία την περίοδο αυτή, ώστε να μπορούμε σήμερα να μιλάμε για ρεαλιστικούς στόχους όσο το δυνατόν ευρύτερης αποδοχής.

2. Να αποφεύγουν (οι φορείς)

A) Τη μανιερίστικη επανάληψη καταλόγου μαξιμαλιστικού χαρακτήρα έργων χωρίς την παραμικρή ιεράρχηση. Έργα τα οποία άλλα μεν ξεκίνησαν στο τελευταίο διάστημα αλλά είναι ανέφικτα και άλλα απαιτούν τεράστιες δαπάνες ασυμβίβαστες με τα οικονομικά δεδομένα και την παραγωγική ωφελιμότητα στην περιοχή.

B) Την οχύρωση πίσω από μια σειρά αιτημάτων (στην ουσία προϋποθέσεων) χωρίς διαλεκτική σύνδεση με άλλους τομείς της οικονομίας ή ενέργειες άλλων φορέων κάτι που οδηγεί σε συντεχνιακή ή ανταγωνιστική απαρίθμηση προτάσεων. Η εξάντληση των θεμάτων με κουραστικές αναλύσεις, χωρίς κάποτε να εμπεριέχεται σε μια εισήγηση και η απαρίθμηση των εγγενών αδυναμιών τους, δεν βοηθούν το διάλογο.

Αναλυτικότερα τώρα, ανά τομέα οικονομική δραστηριότητας, παρατίθεται κάποιες επισημάνσεις και κάποια ερωτήματα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο προβληματισμού για όλες της ενδιαφερόμενες πλευρές.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Παρά το γεγονός ότι από την Πάτρα διέρχονται ετησίως- λόγω του λιμανιού κυρίως- πάνω από 1,5 εκατομμύρια Έλληνες και αλλοδαποί τουρίστες, ο τουρισμός κινείται σε μέτρια επίπεδα εν σχέσει με τις δυνατότητες ανάπτυξης που εγγενώς διαθέτει. Η έλλειψη επαρκούς σύγχρονων ξενοδοχειακών μονάδων δυναμένων να εξυπηρετήσουν τις απαιτήσεις νέου τύπου τουριστικής ζήτησης, η μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης τουρισμού "ειδικού προορισμού" που η Αχαΐα σε αφθονία διαθέτει, οι καθυστερήσεις στα μεγάλα έργα συγκοινωνιακής υποδομής που θα διευκολύνουν την πρόσβαση των επισκεπτών στα αξιοθέατα του Νομού, οι παραλείψεις της περιοχής, αποτελούν μερικά μόνο από τα προβλήματα που πρέπει ταχύτατα να επιλυθούν ώστε ο τουρισμός να αναδειχθεί σε μια από τις πλέον πλουτοφόρες δραστηριότητες του Νομού. Εφ' όσον αυτά τα προβλήματα αντιμετωπισθούν, η Αχαΐα είναι σε θέση αξιοποιώντας όλα τα γεωγραφική, κλιματολογικά κ. λ. π συγκριτικά της πλεονεκτήματα, να αναδειχθεί σε έναν από τους σημαντικότερους πόλους ανάπτυξης της Ελλάδας του 21^{ου} αιώνα. Ξέχωρα από τις σωστές και υλοποιήσιμες προτάσεις (όπως η κατασκευή συνεδριακού κέντρου) πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα αν ποσοτικά και κυρίως ποιοτικά, (υποδομή, ξενοδοχεία, λιμάνι κ.α) είμαστε σε θέση να ικανοποιήσουμε την τυχόν ζήτηση. Είναι λυπηρό π.χ να μην υπάρχει ούτε ένα φυλλάδιο διαφήμισης

του νομού και της πόλης της Πάτρας όταν σε άλλες περιοχές, αυτό αποτελεί ελάχιστη συμβολή των ενώσεων ξενοδόχων και του Δήμου αντίστοιχα. Πρέπει να αναρωτηθούμε:

- Το καρναβάλι και το Διεθνές Φεστιβάλ αξιοποιούνται στο έπακρο;
- Πρέπει ή όχι οι επαγγελματικές τάξεις που ωφελούνται πολλαπλά από αυτές τις διοργανώσεις να συμβάλλουν γενναία στο μεγάλο κόστος λειτουργίας τους ;
- Πρέπει (και πως) να ξεκινήσουν πρωτοβουλίες ανάπτυξης αρχαιολογικού και ιδιαίτερα περιηγητικού τουρισμού στα σημαντικά αισθητικά δάση του νομού, (Στροφυλιά, Μίχα, Ζήρια, Βουρραϊκού, Φτέρης)
- Αντέχει η οικονομία τις προτάσεις π.χ για αυτοκινητοδρόμο στην Χαλανδρίτσα είτε για δεύτερο Χιονοδρομικό κέντρο στο Παναχαϊκό όταν ακόμα δεν έχει λειτουργήσει αυτό των Καλαβρύτων;

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Είναι το γεγονός ότι:

1. Οι δείκτες κοινωνική ευημερία στο Νομό (βαρύτητα δρόμου κατά 100 χλμ, αυτόματα τηλέφωνα – Κλίνες θεραπευτηρίων και αυτοκίνητα ανά 100 κατοίκους , κατά κεφαλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, ΑΕΠ) είναι περίπου ίσοι ή αυξημένοι σε σύγκριση με τον μέσο όρο της χώρας.
2. Η συνεχής αύξηση του ΠΔΕ τα τελευταία χρόνια οδηγεί σταδιακά στους οικισμούς της ενδοχώρας σε κάλυψη των αναγκών σε βασικά έργα υποδομής (ύδρευση , αποχέτευση), παιδείας (με τις 300 νέες αίθουσες, διδασκαλία), υγείας (με τα 5 κέντρα υγείας) και αντίστοιχα απαίτηση για αύξηση των πιστώσεων σε αθλητισμό- πολιτισμό.

Τα παραπάνω συνθέτουν τη νέα πραγματικότητα σε ένα νομό με σχετικά αυξημένα συγκριτικά πλεονεκτήματα (εδαφολογικό, ίση συμμετοχή στο ΑΕΠ των τομέων της οικονομίας, εκπαιδευτικό και πολιτιστικό κέντρο κ.α) η παραπέρα αξιοποίηση των οποίων και οι προσπάθειες πρέπει να συγκλίνουν ώστε να συνδυασμό με τη δομή του παραγωγικού συστήματος να σταθεροποιηθεί σε πρώτη φάση ο αγροτικός πληθυσμός και το εισόδημα στη γεωργία. Στις μεγάλες πόλεις του νομού οι εντάξεις στο σχέδιο 10.000στρ. του προγράμματος ΕΠΑ απαιτούν για την πενταετία σύνταξη μελέτης και

συντονισμένη δράση κράτους και Ι. Α για την αντιμετώπιση των νέων αναγκών κύρια σε υποδομή.

Το πρόβλημα είναι βέβαια εντονότερο στην Πάτρα (απαιτήσεις για ύδρευση, βιολογικός καθαρισμός, περιμετρικές) όπως τα περιέγραψε λαό ο τέως Δήμαρχος Α. Καραβόλας. Ιδιαίτερα μάλιστα με τα νέα δεδομένα π.χ ζεύξη Ρίου –Αντιρρίου, λειτουργία πανεπιστημιακού νοσοκομείου κ.α. οι απαιτήσεις της πόλης για υποδομή και κάλυψη χρόνιων προβλημάτων χρειάζονται τεράστιους πόρους έξω πιθανώς από τις δυνατότητες της Διοίκησης και ίσως να ωφελεί μια ρεαλιστική αντιμετώπιση στην εξεύρεση τους από Διεθνείς Οργανισμούς στα πλαίσια του νέου ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τέλος η πορεία αναπτυξιακού σχεδιασμού που έχει ξεκινήσει στο νομό (χωροταξικό, ΕΠΑ, προστασία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς – φυσικών πόρων και περιβάλλοντος σε ευαίσθητες περιοχές) πρέπει να συνεχιστεί με αυξημένα μάλιστα κονδύλια (αξιοποιώντας Πανεπιστήμιο και ντόπιο επιστημονικό δυναμικό) μιας και έχει ήδη συνειδητοποιηθεί ότι αποτελεί βασικό υπόβαθρο ανάπτυξης.

Κρίνονται επίσης απαραίτητες και ειδικές μελέτες για την κάλυψη αναγκών του πληθυσμού σε επιμόρφωση, ελεύθερο χρόνο, δημιουργική απασχόληση και αναψυχή λόγω των νέων τεχνολογικών κοινωνικών εξελίξεων.

ΝΕΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Μερικά καίρια ερωτήματα: Αξιοποιήθηκαν οι νέοι θεσμοί σε αυτό το διάστημα και αν όχι γιατί; Πώς θα διευρυνθούν οι κατακτήσεις για τις νέες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (1^{ου}, 2^{ου} ή και πρόσφατα 3^{ου} βαθμού περιφέρειας), το νομ. Συμβούλιο, οι Δημοτικές επιχειρήσεις, οι καταναλωτικοί συν/σμοι, η ενοποίηση των ΟΤΑ, η δημιουργία αναπτυξιακών συνδέσμων, η Λαϊκή επιμόρφωση;

Μια τελική παρατήρηση: η ανάπτυξη δεν μετριέται – μόνο- με οικονομικά κριτήρια μεγέθυνσης, μακροοικονομικούς στόχους και δείκτες. Ισότητα με την οικονομική και κοινωνική διάσταση εμφανίζεται και η πολιτιστική πλέον διάσταση, ως κυρίαρχουσα αντίληψη ότι αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα καθώς και την πιο παραγωγική μακροχρόνια επένδυση. Ακριβώς γι' αυτό θα πρέπει να μην λείπει ο

πολιτιστικός παράγοντας και οι φορείς που τον εκφράζουν, σε κρατικό ή τοπικό επίπεδο, από παρόμοιες εκδηλώσεις.

Η ανάπτυξη όπως θα εκφράζεται στα πλαίσια του νέου πενταετούς θα είναι μια νέα ποιοτική και όχι αριθμητική διαδικασία, ένα πρότυπο και μια φιλοσοφία προόδου με δημοκρατικές διαδικασίες. Το υψηλό επίπεδο συμμετοχής και εισηγήσεων αποτελούν εγγύηση για την επίτευξη του στόχου αυτού.

ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αποθήκη Λαδόπουλου:

Χαρακτηριστική περίπτωση εφαρμογής "ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟΥ" αποτελεί στην Πάτρα, η επαναχρησιμοποίηση των παλιών αποθηκών της χαρτοποιίας του Λαδόπουλου, πλησίον του εργοστασίου. Πρόκειται για ένα μεγάλο κτίριο σε σχήμα "Γ" συνολικού εμβαδού 4.000 τ.μ το οποίο βρίσκεται στη μέση κτήματος 50 στρ. Κατ' αρχήν η έκταση αυτή είχε ενοικιαστεί από το Υπ. Πολιτισμού και στη συνέχεια αγοράστηκε από το Δήμο της Πάτρας. Η προοπτική είναι να δημιουργηθούν στον περιβάλλοντα χώρο αθλητικές εγκαταστάσεις (μπάσκετ, βόλει, τένις στίβος) ένα μικρό ανοιχτό θέατρο κ.α ενώ στο κτίριο προβλέπονται δραστηριότητες αγωνιστικές (π.χ γυμναστική) και χώροι για πολιτιστικές λειτουργίες. Σήμερα λειτουργεί ως εργαστήριο κατασκευής αρμάτων για το καρναβάλι.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ

Ανοιχτό θέατρο στο κάστρο

Πρόκειται για ένα μικρό θεατράκι χωρητικότητας επτακοσίων (700) θεατών φτιαγμένο αποκλειστικά από επεξεργασμένο ξύλο ντόπιας βιομηχανίας, απόλυτα προσαρμοσμένο στον περιβάλλοντα χώρο του Αρχαίου κάστρου της πόλης (9^{ου} αιώνα μ.χ)

Κατασκήνωση Ψαθόπυργου

Η παλιά κατασκήνωση Λαδόπουλου στο Ψαθόπυργο που παρέμενε επί μια εικοσαετία κλειστή, λειτούργησε το 1988 σένα μαγευτικό παραθαλάσσιο χώρο 12στρ. και διαμορφώθηκε ειδικά για τις ανάγκες του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας / Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού σε συνεργασία με το Δήμο Πάτρας. Χωρητικότητα: 150 άτομα.

Σταφιδαποθήκη Μπάρρυ

Η παλιά σταφιδαποθήκη του Μπάρρυ (έτος κατασκευής 1857) αποτελεί ιδεώδη εκθεσιακό χώρο και έχει εντυπωσιάσει πολλούς ξένους ειδικούς: "...Αποτελεί δε ευχής έργο το γεγονός ότι με τη σημερινή χρήση των αποθηκών Μπάρρυ σαν εκθεσιακού χώρου του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας ο χώρος γίνεται και πάλι χώρος συνάθροισης των κατοίκων της πόλης, σ' ένα περιβάλλον γεμάτο μνήμες ανθρώπινης δραστηριότητας με τις οποίες παντρεύονται οι παλιές μνήμες με τα βιώματα και τις υποκειμενικές μνήμες των καλλιτεχνών που εκθέτουν, καθώς και με το θέαμα που προσφέρεται ..."

Σημ: Την κτιριακή υποδομή για τις ανάγκες του Φεστιβάλ συμπληρώνουν η Αγγλικανική Εκκλησία Αγίου Ανδρέου, το αρχαίο Ωδείο, το Κάστρο του Ρίου και η οικία Ι. Γαλανόπουλου. Την επιμέλεια των παρεμβάσεων είχαν οι αρχιτέκτονες Β. Φιλιππάτος και Τ. Τσαϊλάκης.

Αθλητική Υποδομή

(Από τα προγράμματα του Υπ. Πολιτισμού για Αθλητισμό και ολυμπιακούς Αγώνες '96).

Αγορά γηπέδου ολυμπιακού Πατρών στα Προσφυγικά

Επέκταση χώρου στο Εθνικό Στάδιο Πατρών

Κατασκευή Παλαί ντε Σπορ 5.000 θέσεων στα Μποζαίτικα Πατρών

Θεσμικές παρεμβάσεις

Διεθνές φεστιβάλ Πάτρας

Ο θεσμός που σε λίγα χρόνια κατάφερε να αποκτήσει διεθνή φήμη και ταυτίστηκε με την Πάτρα όσο και το Καρναβάλι. Πρωτεργάτες ο Θάνος Μικρούτσικος, ο Δήμος Πάτρας και το Υπ. Πολιτισμού / Γενική Γραμματεία νέας Γενιάς, το 1986.

ΔΕΠΑΠ

Η δημιουργία Δημοτική επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ) μετά από προσπάθεια δύο ετών, έγινε πραγματικότητα. Την νομική υποστήριξη πρόσφερε η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) στα πλαίσια του Νόμου 1416/84.

Η ΔΕΠΑΠ αποτελεί πλέον φορέα υλοποίησης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου Πάτρας (Φεστιβάλ - Καρναβάλι - Πνευματικό / Καλλιτεχνικό Εργαστήρι- θέατρο).

Έργα Πολεοδομικής Ανάπλασης

- Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων (δίκτυο πεζοδρομίων).
(Ρωμαϊκό Υδραγωγείο, Αλσύλλιο, Κάστρο, Δημ. Νοσοκομείο, Ι.Ν. Παντοκράτορας, Ρωμαϊκό Ωδείο, Ρωμαϊκό Αμφιθέατρο, Πλατεία Υψηλών Αλωνιών, Πεζόδρομος Τριών Ναυάρχων, Ι.Ν. Αγίου Ανδρέου).
- Ανάπλαση συνοικίας Τριτάκη.
- Ανάπλαση πλατείας Γεωργίου-Πεζοδρόμου Γεροκωστοπούλου.
- Διάνοιξη Αγ. Γεωργίου - Ερμού.
- Κατασκευή δικτύου πεζοδρόμων.
- Διαμόρφωση Έλους Αγυιάς.
- Ανακατασκευή πεζοδρομίων.
- Ηλεκτροφωτισμός οδών - όψεων κτιρίων.
- Ανάδειξη όψεων παραδοσιακών - νεοκλασικών κτιρίων.
- Ανάπλαση όψεων κλιμάκων Αγίου Νικολάου, Γεροκωστοπούλου, Πατρέως, Τριών Ναυάρχων.

Διάφορα έργα γενικότερου ενδιαφέροντος

- Κατασκευή νέου Λιμανιού και απελευθέρωση του παλαιού.
- Κατασκευή μικρής περιμετρικής οδού (δημοπράτηση ωρίμου τμήματος, ανάθεση ολοκλήρωσης μελέτης, απαλλοτριώσεις).

- Κατασκευή συνδετήριων οδών μεγάλης περιμετρικής με την πόλη και το νέο λιμάνι (ολοκλήρωση μελετών, απαλλοτριώσεις, κατασκευή). Διάνοιξη και κατασκευή οδού Κανακάρη.
- Χώροι στάθμευσης.
- Συγκοινωνιακό σύστημα.
- Εκσυγχρονισμός σιδηροδρόμου, Υπογειοποίηση.
- Διαμετακομιστικό κέντρο.
- Εμπορική έκταση.

Αναγκαίες πολιτιστικές υποδομές.

- Μελέτη Κατασκευή Αρχαιολογικού Μουσείου.
- Μελέτη Κατασκευή Ανοικτού θεάτρου 6.000 θεατών (υπάρχει κατάλληλη έκταση ιδ. Δήμου Πατρέων στην Αρόη).
- Μελέτη Κατασκευή αίθουσας θεάτρου - μουσικής 700 θεατών.
- Μελέτη Κατασκευή Δημοτικής Πινακοθήκης.
- Μελέτη Κατασκευή Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.
- Μελέτη Κατασκευή Μουσείου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς.
- Μελέτη Κατασκευή Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης.
- Μελέτη Κατασκευή Εκθεσιακού - Συνεδριακού κέντρου.
- Μελέτη Κατασκευή Πολιτιστικών Κέντρων στα 3 Δημοτικά Διαμερίσματα.
- Μελέτη Κατασκευή Καρναβαλικού Μουσείου - εκσυγχρονισμός εργαστηρίων.

Έργα Δημόσιας Υποδομής Το νέο Λιμάνι της Πάτρας

Η Πάτρα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κόμβους στο πλαίσιο των Διευρωπαϊκών δικτύων συνδυασμένων μεταφορών, γιατί βρίσκεται στο «σταυροδρόμι» των θαλάσσιων δρόμων Αδριατικής - Ιονίου - Μεσογείου, και ταυτόχρονα αποτελεί τη Δυτική Πύλη του διευρωπαϊκού άξονα Πατρών - Αθηνών - Πειραιώς, του οποίου οι θαλάσσιες προεκτάσεις οδηγούν στη Μεσανατολική και Αφρικανική ζώνη, η οποία περιβάλλει το Νοτιοανατολικό άκρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό το στοιχείο προσδίδει στην Πάτρα το ρόλο ενός από τους

βασικούς συντελεστές στην προσπάθεια να αξιοποιηθεί η χώρα μας με την ιδιαιτερότητά της ως Νοτιοανατολικής Πύλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για να επιτελέσει, όμως ουσιαστικά η Πάτρα το ρόλο της, είναι αναγκαία η ταχύτατη αποπεράτωση του νέου λιμανιού στην περιοχή της Ακτής Δυμαίων, με τις πλέον σύγχρονες προδιαγραφές.

Το νέο λιμάνι, είναι απαραίτητο να αποκτήσει τη δυνατότητα ανάπτυξης δραστηριοτήτων με τοπική προστιθέμενη αξία, ώστε να μην περιοριστεί σε ρόλο «λιμανιού διέλευσης», αλλά να αναδειχθεί σε «λιμάνι παραγωγής».

Αφού προϋποθέτει ότι πρέπει να επιδιωχθεί η εγκατάσταση πληροφοριακών, επικοινωνιακών και διαχειριστικών συστημάτων που να επιτρέπουν να παρέχει την ποιότητα των υπηρεσιών που απαιτεί η σύγχρονη εμπορευματική κίνηση. Ταυτόχρονα, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων που σχετίζονται με την ορθολογική διαχείριση των λιμενικών εγκαταστάσεων (τηλεματικές εφαρμογές, μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης στους χερσαίους χώρους, βέλτιστη αξιοποίηση των θέσεων εξυπηρέτησης πλοίων, κλπ).

Όλα αυτά θα πρέπει να συνδυασθούν με την πρόνοια της εκτέλεσης όλων των απαραίτητων έργων που θα διασφαλίσουν την αρμονική συνύπαρξη του λιμανιού με την πόλη, καθώς και με τη διαμόρφωση των προϋποθέσεων, ώστε:

- Να δημιουργηθεί στο λιμάνι Ελεύθερη Ζώνη Εμπορίου και Ζώνη Χονδρεμπορίου.
- Μεσοπρόθεσμα να εξειδικευθεί ο ρόλος του λιμανιού της Πάτρας από πλευράς εξυπηρέτησεων γεωγραφικού προορισμού και τύπου των οχημάτων, και σε συνδυασμό και με τα άλλα λιμάνια της Δυτικής Ελλάδας να λειτουργήσουν διαφορετικά, συμπληρωματικά και εξ ίσου αποδοτικά.
- Πάντα να αποτελεί την άμεση εναλλακτική λύση Ανατολής - Δύσης, στον άξονα Βορρά - Νότου των Ελληνικών μεταφορών, η οποία να είναι σε θέση να ενεργοποιηθεί χωρίς υστερήσεις οποτεδήποτε εξελίξεις του τύπου της πρόσφατης Γιουγκοσλαβικής κρίσης το απαιτήσουν.
- Με αυτές τις προϋποθέσεις, και με την αυτονόητη πρόβλεψη της οργανικής λειτουργικής διασύνδεσης του νέου λιμανιού με τις εγκαταστάσεις του παλαιού, είναι βέβαιο πως το νέο λιμάνι της Πάτρας θα μπορέσει να ανταποκριθεί στον αναβαθμισμένο ρόλο που του

επιφυλάσσεται στη νέα εποχή. Δίνοντας στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας τις ευεργετικές επιδράσεις των πολλαπλασιαστικών για την ανάπτυξη της αποτελεσμάτων της λειτουργίας του.

Η ολοκλήρωση της Ευρείας Παράκαμψης Πατρών

Το έργο συνυφαίνεται άρρηκτα με την αξιοποίηση του νέου λιμανιού, καθώς είναι αυτό που θα επωμισθεί την κυκλοφορία από και προς το νέο λιμάνι της Πάτρας κυρίως μέσω του κόμβου Κ5 (δημοπρατήθηκε η κατασκευή του το 1999), διασφαλίζοντας την ταχεία διακίνηση οχημάτων χωρίς χρήση οδών της πόλης. Έτσι θα επιτευχθεί μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης από τη ρύπανση και την ηχορύπανση κατά τις ώρες κυρίως της άφιξης και αναχώρησης πλοίων, στη διάρκεια των οποίων η πόλη σήμερα κυριολεκτικά υποφέρει. Παράλληλα το έργο της ευρείας παράκαμψης (μεγάλης περιμετρικής), θα συμβάλει στην επίλυση του οξέως κυκλοφοριακού προβλήματος της πόλης των Πατρών καθώς θα απομακρύνει από το βασικό οδικό δίκτυό της την υπεραστική κυκλοφορία, θα αναλάβει σημαντικό μέρος της περιαστικής κυκλοφορίας αποσυμφορώντας το βεβαρημένο σήμερα κέντρο της πόλης, και θα απορροφήσει επίσης και τμήμα ακόμη της αστικής κυκλοφορίας, μειώνοντας περαιτέρω την κίνηση μέσα στην πόλη.

Κι όμως, αυτό το πολυσήμαντο για την πόλη έργο, έχει κυριολεκτικά «στοιχειώσει», καθώς ενώ η έναρξη των εργασιών κατασκευής του χρονολογείται από το 1985, ακόμη δεν έχει ολοκληρωθεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι η κατασκευή των συνδετήριων οδών της Μεγάλης Περιμετρικής με την Πόλη των Πατρών τις θέσεις των ποταμών Μειλίχου, Διακονιάρη και Γλαύκου ακόμα δεν έχει προγραμματισθεί. Η άμεση αποπεράτωση και λειτουργία της Μεγάλης Περιμετρικής δεν αφορά στενά την πόλη της Πάτρας αλλά ολόκληρη την Αχαΐα, καθώς συναρτάται άμεσα και με τη λειτουργικότητα του λιμανιού της πόλης, που αποτελεί καθοριστικό συντελεστή ανάπτυξης όλης της περιοχής.

Η κατασκευή της Μικρής Περιμετρικής

Δυστυχώς, δεν έχει προχωρήσει «καρκινοβατώντας» το έργο της «μικρής περιμετρικής» οδού της Πάτρας, που μόνο αυτό μπορεί να βελτιώσει σημαντικά τις κυκλοφοριακές συνθήκες της πόλης. Αιτίες για την μεγάλη καθυστέρηση είναι α) η μη έγκριση από το ΥΠΕΧΩΔΕ της

δαπάνης του 1 δις για την υπογειοποίηση της οδού στον οικισμό Κρητικά ύστερα από απαίτηση των κατοίκων και του Δημοτικού Συμβουλίου και β) η έλλειψη κονδυλίων για τις αποζημιώσεις των απαλλοτριώσεων που απαιτούνται.

«Μεγάλη» και «Μικρή» περιμετρική είναι έργα που δεν μπορούν πια να περιμένουν.

Η Ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου

Είναι ένα κεφαλαιώδους σημασίας έργο υποδομής των μεταφορών, με διαστάσεις περιφερειακές, εθνικές και Ευρωπαϊκές. Γι' αυτό άλλωστε, έχει ενταχθεί στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (Trans - European Networks/TEN), ως μέρος του Αυτοκινητοδρόμου Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης -Ευζώνων, και μάλιστα σύμφωνα με ψήφισμα της Συνόδου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης του Έσσεν, έχει συγκαταλεχθεί στα 14 Ευρωπαϊκά έργα πρώτης προτεραιότητας. Η κατασκευή της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου, προϋπολογισμού δαπάνης 750 εκατομμυρίων Ευρώ, έχει καθυστερήσει σημαντικά εξ αιτίας της παρεμβολής πολιτικών - κομματικών σκοπιμοτήτων, με αποτέλεσμα η ευρύτερη περιοχή που πρόκειται να εξυπηρετεί το έργο, να έχει στερηθεί επί χρόνια τις πολλαπλασιαστικές αναπτυξιακές προοπτικές που η ολοκλήρωση του διανοίγει.

Η δρομολόγηση της πραγματοποίησής του καθιστά επιτακτική τη μέριμνα αποπεράτωσης του εντός του τεθέντος χρονοδιαγράμματος, και υπαγορεύει την ανάγκη να ληφθούν όλες οι πρόνοιες που θα διασφαλίζουν τις αρμονικές επιδράσεις της κατασκευής του στις δύο περιοχές που πρόκειται να συνδέσει, οι οποίες με την Πάτρα και τους άλλους παραλιακούς κόμβους θα συναποτελέσουν έναν ενιαίο γεωπολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και λειτουργικό ιστό. Παράλληλα για να αποδώσει το έργο τα όσα προσδοκούνται από την πραγματοποίησή του, είναι απαραίτητο εγκαίρως να υπάρξει ο συνδυασμός της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου με την αναβάθμιση του οδικού άξονα Αντιρρίου - Αγρινίου - Ιωαννίνων - Ηγουμενίτσας σε σύγχρονο κλειστό αυτοκινητόδρομο, ώστε να συμβάλει στην ανάπτυξη του Δυτικού χώρου της Ελλάδας. Αυτό, θα συντελέσει και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας του λιμανιού της Πάτρας, το οποίο άλλωστε πρέπει να αναλάβει τον κύριο ρόλο στο Δυτικό άξονα λιμένων, ως - όπως προελέχθη - κύριας πύλης της χώρας προς τη Δυτική Ευρώπη. Μόνον εφ' όσον εκπληρωθούν αυτές οι χρονικές και λειτουργικές προϋποθέσεις, θα μπορέσει η Ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου, να επενεργήσει άμεσα και

αποτελεσματικά ως θετικός συντελεστής ανάπτυξης της Αχαΐας και ευρύτερα της Δυτικής Ελλάδας.

Η Ολοκλήρωση της ΠΑΘΕ

Ο αυτοκινητόδρομος Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων/ΠΑΘΕ, σε συνδυασμό και με τον υπό μελέτη Δυτικό αυτοκινητόδρομο Καλαμάτας - Πάτρας - Ιωαννίνων, αποτελεί το βασικό κορμό του αναπτυξιακού άξονα Βορρά - Νότου που δεσπόζει στον Ελληνικό χώρο. Η αναβάθμιση αυτού του οδικού άξονα, με την ταυτόχρονη πρόνοια της λειτουργικής σύνδεσης του με τον άλλο μεγάλο αναπτυξιακό άξονα του Ελληνικού χώρου, αυτόν Ανατολής - Δύσης (Αντίρριο - Λαμία), αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση και για να μπορέσει η Αχαΐα να επιτελέσει απρόσκοπτα το ρόλο που προδιαγράφει η γεωοικονομική της θέση, αλλά και για να κατορθώσει ο Ελληνικός χώρος στο σύνολο του να λειτουργήσει ως συνδετήριος κόμβος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη Μεσανατολική και Αφρικανική ζώνη, που περιβάλλει το Νότιο - Ανατολικό άκρο της.

Παρ' όλη όμως, τη ζωτική σημασία της ΠΑΘΕ για τον Ελληνικό χώρο συνολικά και για την Αχαΐα ειδικότερα, τα έργα εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης της προχωρούν με ρυθμούς ασύμβατους προς την ταχύτητα των καιρών. Το τμήμα των έργων Πάτρα - Κόρινθος, που αφορά άμεσα την Αχαΐα, καθυστερεί απελπιστικά, καθιστώντας επείγουσα την ανάγκη ανάθεσης των μελετών εφαρμογής τους καθώς και την άνετη χρηματοδότηση της υλοποίησής τους, ώστε να ολοκληρωθούν το ταχύτερο δυνατό.

Το ίδιο άλλωστε, καθυστερούν και τα έργα αναβάθμισης του οδικού άξονα Πατρών - Πύργου - Καλαμάτας και Πατρών - Τρίπολης, που συνδέονται άμεσα με τη δυνατότητα διάχυσης των ευεργετημάτων της ΠΑΘΕ στην Πελοποννησιακή «ενδοχώρα», αλλά και με την καλύτερη διασύνδεση της Αχαΐας με την «ενδοχώρα» αυτή, πράγμα που θα της προσδώσει μεγαλύτερο αναπτυξιακό «βάθος».

Τα έργα αναβάθμισης της ΠΑΘΕ δεν μπορούν να περιμένουν άλλο. Κάθε περαιτέρω καθυστέρηση τους ισοδυναμεί με υποθήκευση του μέλλοντος της Αχαΐας. Οι υποσχέσεις και οι δικαιολογίες πλέον δεν επαρκούν. Ήρθε η ώρα των πράξεων και των άμεσων αποτελεσμάτων.

Ο Εκσυγχρονισμός του Σιδηροδρομικού Δικτύου

Στο σύγχρονο πλέγμα των μεταφορών, ο σιδηρόδρομος αποτελεί ένα δυναμικό μέσο με σημαντικό μερίδιο παρουσίας στην αγορά μεταφορών, ιδίως των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, ο σιδηρόδρομος είναι μια σημαντική συνιστώσα στο πλαίσιο των

συνδυασμένων μεταφορών, που κερδίζουν διεθνώς έδαφος ως μία από τις βασικότερες λειτουργικές παραμέτρους του νέου οικονομικού περιβάλλοντος.

Στη χώρα μας, το σιδηροδρομικό μέσο αποτελεί το «φτωχό συγγενή» του συστήματος μεταφορών, καθώς έχει χαμηλό μερίδιο στην αγορά των εμπορευματικών μεταφορών και διακίνησης επιβατών. Παρουσιάζει μεγάλες τεχνολογικές υστερήσεις στο δίκτυο υποδομών του και έτσι αδυνατεί να λειτουργήσει ανταγωνιστικά ή συμπληρωματικά προς τα άλλα μεταφορικά και συγκοινωνιακά μέσα. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν μπορεί να συνεχισθεί αν η Ελλάδα πραγματικά θέλει να αξιοποιήσει το νέο ρόλο της ως συνδετήριο κόμβου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις περιοχές που αποτελούν τα Νοτιοανατολικά άκρα της προσφέροντας υψηλού επιπέδου μεταφορικές υπηρεσίες.

Το ίδιο ισχύει και για την Αχαΐα, η οποία προκειμένου να διεκδικήσει τη θέση που της προσδιορίζουν τα γεωοικονομικά της πλεονεκτήματα, πρέπει οπωσδήποτε να αποκτήσει και τη δυνατότητα παροχής σύγχρονων σιδηροδρομικών μεταφορικών υπηρεσιών. Αυτό καθιστά απαραίτητη την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της υποδομής του σιδηροδρομικού δικτύου, που (όπως και της Πελοποννήσου στο σύνολο της) είναι ιδιαίτερα προβληματική και ανεπαρκής, αφού το δίκτυο είναι μονής κατεύθυνσης, μετρικού πλάτους, χωρίς αυτόματη σηματοδότηση, στερούμενο σύγχρονης τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης, με δυο λόγια αναχρονιστικό. Για να υλοποιηθεί ο εκσυγχρονισμός αυτού του αναχρονιστικού δικτύου, πρέπει κατά προτεραιότητα να προωθηθεί η αναβάθμιση όλης της γραμμής Πάτρα - Κόρινθος - Αθήνα σε διπλή γραμμή υψηλών ταχυτήτων με ηλεκτροκίνηση, πράγμα που θα της επιτρέψει να αξιοποιήσει τα μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης που διαθέτει και να ξεφύγει από τα απαράδεκτα χαμηλά επίπεδα όγκου διακινουμένων εμπορευμάτων (και επιβατών) στα οποία είναι καθηλωμένη. Πρέπει, επίσης, να προωθηθεί ο λειτουργικός εκσυγχρονισμός των συμβατικών σιδηροδρομικών γραμμών Πάτρας - Πύργου - Ολυμπίας - Καλαμάτας και Αρχαίας Ολυμπίας - Κατακόλου ώστε να επιτευχθεί μεταξύ τους ο καλύτερος δυνατός βαθμός διασύνδεσης και συνεργίας.

Ένα σύγχρονο και αναβαθμισμένο σιδηροδρομικό δίκτυο, είναι για την Αχαΐα καθοριστικός παράγοντας ανάπτυξης, που κανείς δε δικαιούται να της τον στερήσει. Οι όποιοι σχεδιασμοί του ΟΣΕ, λοιπόν, οφείλουν να λάβουν υπ' όψιν τους αυτή τη βασική παράμετρο, αντί να

εκπονούνται εν κρυπτώ και να διαμορφώνονται παραγνωρίζοντας θεμελιώδη δεδομένα.

Μεγάλη επίσης θα είναι η συμβολή της λειτουργίας Προαστιακού Σιδηροδρόμου στην αναβάθμιση των μέσων μεταφοράς. Το σύγχρονο αυτό μεταφορικό μέσο θα επιλύσει το πρόβλημα της διαδημοτικής συγκοινωνίας και θα λειτουργήσει καταλυτικά στην ανάπτυξη των παράλιων περιοχών του Νομού.

Αξιοποίηση και Αναβάθμιση του Αεροδρομίου του Αράξου

Για να λειτουργήσει πραγματικά η Αχαΐα ως κόμβος διασύνδεσης και ταυτόχρονα αναπτυξιακό κέντρο της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Ελλάδας και να επιτελέσει το ρόλο που της διανοίγει η γεωοικονομική της θέση, κρίσιμο πρόκριμα αποτελεί το εάν θα διαθέτει ή όχι αεροδρόμιο διεθνών προδιαγραφών. Χωρίς την ύπαρξη ενός τέτοιου αεροδρομίου, οι όποιες αναπτυξιακές φιλοδοξίες θα αποδειχθούν εν τοις πράγμασιν έωλες και άνευ θετικού αντικτύπου στις απαιτήσεις του σύγχρονου σκληρά ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Η μόνη εφικτή λύση για να αποκτήσει η Αχαΐα άμεσα αεροδρόμιο που να ανταποκρίνεται στις αναπτυξιακές ανάγκες της, είναι η αξιοποίηση και η αναβάθμιση του αερολιμένα του Αράξου, το οποίο πρέπει να αναδειχθεί σε ένα σύγχρονο διεθνές αεροδρόμιο με υποδομές εξυπηρέτησης απ' ευθείας πτήσεων charters, εσωτερικών επιβατικών μετακινήσεων, εμπορευματικών μεταφορών και να αποκτήσει δυνατότητες εναλλαγής του αεροδρομίου των Αθηνών. Επιπροσθέτως εάν υπάρξουν αεροπορικές συνδέσεις με τα αεροδρόμια Αλεξανδρούπολης, Θεσσαλονίκης, Κέρκυρας, Μυτιλήνης, Ρόδου, Ηρακλείου, Χανίων κ.λ.π. το αεροδρόμιο του Αράξου μπορεί να συντελέσει αποφασιστικά και στην επίτευξη του ευρύτερου στόχου της περιφερειακής και συνολικής ανάπτυξης του Εθνικού χώρου, ανοίγοντας νέες ευκαιρίες διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Παρέλκει, φυσικά, να τονισθεί πως μια απαραίτητη συνοδευτική παρέμβαση της αναβάθμισης του αεροδρομίου του Αράξου, είναι η άριστη οδική σύνδεσή του με την Πάτρα, δια της κατασκευής όλων των αναγκαίων έργων στην μήκους 35 χιλιομέτρων διαδρομή.

Παράλληλα, σε μεσοπρόθεσμη βάση, χρήσιμο είναι να εξετασθεί η δυνατότητα κατασκευής σε επιλεγμένα σημεία της Αχαΐας και της Ηλείας ελικοδρομίων, που να λειτουργούν «δορυφορικά» προς το αεροδρόμιο του Αράξου, διευκολύνοντας τη μεταφορά εμπορευμάτων και προπάντων τη μετακίνηση επιβατών.

Με την απόκτηση ενός σύγχρονου αερολιμένα στον Άραξο, η Αχαΐα θα μπορεί βάσιμα να προσβλέπει στον πρωταγωνιστικό ρόλο που είναι σε θέση να διαδραματίσει ως μεταφορικό - συγκοινωνιακό και ευρύτερα αναπτυξιακό κέντρο, μιας πολύ ευρύτερης περιοχής.

Έργα Ενδονομαρχιακής Μεταφορικής - Συγκοινωνιακής Υποδομής

Προκειμένου τα προαναφερθέντα μεγάλα έργα υποδομής και αξιοποίησης της γεωοικονομικά στρατηγικής θέσης της Αχαΐας να αποδώσουν τις πολλαπλασιαστικές αναπτυξιακές τους επιδράσεις στο σύνολο του Νομού και να συμβάλουν αποτελεσματικά στην άρση υπαρκτών ενδοπεριφερειακών ανισοροπιών διαχέοντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες ευημερίας στο σύνολο των κατοίκων του, είναι αναγκαίο να συνοδευθούν από ένα πλέγμα έργων «μικρής» και «ενδιάμεσης» εμβέλειας.

Τα έργα αυτά, αναβάθμισης της ενδονομαρχιακής μεταφορικής - συγκοινωνιακής υποδομής, θα βοηθήσουν στην ομοιόμορφη κατανομή της ανάπτυξης που θα προκύψει από την πραγματοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής, και στο σύνολό τους θα επενεργήσουν ως μηχανισμός υποστήριξης κινητοποίησης των παραγωγικών πρωτοβουλιών των κατοίκων διαφόρων περιοχών του Νομού. Λόγω ακριβώς αυτής της σπουδαιότητάς τους, εντάσσονται σε αυτή την ενότητα της παρούσας πρότασης.

Ως τέτοια έργα μπορούν να θεωρηθούν: Η ανάπτυξη του λιμανιού του Αιγίου, ώστε να αποτελέσει αυτόνομο πόλο εξυπηρέτησης των θαλάσσιων μεταφορών, αλλά και να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το λιμάνι της Πάτρας.

Η βελτίωση και η συμπλήρωση του οδικού δικτύου Νομαρχιακής και Δημοτικής αρμοδιότητας, που απαιτείται για την επίτευξη της κυκλοφοριακής διασύνδεσης του νομού και καταγράφεται αναλυτικά στους σχετικούς πίνακες. Τα έργα αυτά, πραγματοποιούμενα, στο σύνολό τους, θα συμβάλουν ώστε όλες οι περιοχές της Αχαΐας να επωφεληθούν των δυνατοτήτων ανάπτυξης που δημιουργεί η υλοποίηση των βασικών έργων υποδομής. Θα δημιουργήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη σύμμετρη ανάπτυξη του Νομού, συνιστώσα που οφείλουμε να αποτελέσει πρωταρχικό στόχο στο σχεδιασμό κάθε αναπτυξιακής πρωτοβουλίας.

Ολοκλήρωση - Ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ Πατρών

Για να μπορέσει επί τέλους η βιομηχανική περιοχή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης βιομηχανίας και να εκπληρώσει τον σκοπό της είναι αναγκαίο να επιλυθούν άμεσα τα βασικά της προβλήματα. Η υδροδότησή της από τον Πείρο - Παραπείρο, η σύνδεση της με δίκτυο φυσικού αερίου, η οδική της σύνδεση με τον εθνικό δρόμο Πατρών- Πύργου και Πατρών - Τρίπολης και βέβαια η σιδηροδρομική σύνδεση.

Με την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής, καθώς και των έργων ενδονομαρχιακής υποδομής, γίνεται πράξη η αναγκαία δημιουργία ολοκληρωμένων, λειτουργικών και παραγωγικών δικτύων μεταφορικών υποδομών (οδικοί και σιδηροδρομικοί άξονες, λιμάνια, αεροδρόμια). Αυτές οι υποδομές αφ' ενός θα διασφαλίσουν την εξυπηρέτηση και ανάπτυξη των, εξαρτώμενων παραγωγικών τομέων και κλάδων, και αφ' ετέρου θα συμβάλουν καθοριστικά στην ανάδειξη της Αχαΐας σε ζωτικό κόμβο των εθνικών και διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, σύμφωνα με τη στρατηγική γεωοικονομική της θέση. Η ευεργετική επίδραση της πραγματοποίησης όλων αυτών των έργων, είναι βέβαιο πως θα διαχυθεί στο σύνολο της οικονομίας της Αχαΐας και ευρύτερα της Δυτικής Ελλάδας, αλλά και της εθνικής μας οικονομίας στο σύνολό της. Ειδικότερα, όμως, θα συντελέσει στη δυναμική ανάπτυξη των κλάδων των μεταφορών και του τουρισμού, ως πρωταρχικώς επηρεαζόμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων, από την ποιότητα των μεταφορικών και συγκοινωνιακών υποδομών.

Η αξιοποίηση των Υποδομών στις Μεταφορές

Ο κλάδος των μεταφορών είναι κρίσιμης σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, καθώς αποτελεί βασικό προσδιοριστικό παράγοντα κάθε οικονομικής δραστηριότητας. Αυτό αποτυπώνεται ανάγλυφα στο γεγονός πως η συμβολή των μεταφορών στο ΑΕΠ της χώρας είναι περίπου 7% και η συμμετοχή τους στη συνολική απασχόληση ανέρχεται στο 10 % περίπου.

Ειδικότερα για την Αχαΐα, οι μεταφορές αποτελούν έναν κλάδο δυναμικής αναπτυξιακής προοπτικής, ιδιαίτερα στην «επόμενη μέρα» μετά την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομής του Νομού. Γι' αυτό χρειάζεται επειγόντως να αναληφθούν όλες εκείνες οι πρωτοβουλίες και οι δράσεις που θα επιτρέψουν στον κλάδο των μεταφορών να αναδειχθεί πραγματικά σε βασικό μοχλό της συνολικότερης αναπτυξιακής προσπάθειας.

Για να επιτευχθεί αυτό, είναι απαραίτητο:

- Να ενισχυθούν οι προσπάθειες, με κίνητρα και συγκροτημένες δράσεις υποστήριξης από την πλευρά του κράτους, για τη δημιουργία σύγχρονων επιχειρήσεων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό των υπαρχουσών.
- Να αναπτυχθούν οι μεταφορικές υποδομές στην Αχαΐα με τη δημιουργία σύγχρονων εμπορευματικών σταθμών, κέντρων διανομής, χώρων προσωρινής αποθήκευσης, κλπ.
- Να διασφαλιστούν οι προϋποθέσεις μεγιστοποίησης της αποδοτικότητας της ολικής μεταφορικής αλυσίδας, που εξαρτάται άμεσα από τις επιμέρους αποδοτικότερες των συγκοινωνιακών αρτηριών που χρησιμοποιεί το φορτίο.
- Να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη επιχειρήσεων συνδυασμένων μεταφορών, δηλαδή μεταφορών που για τη διεκπεραίωση του φορτίου χρησιμοποιούν περισσότερα από ένα μεταφορικά μέσα, οι οποίες αποτελούν την «αιχμή» του σύγχρονου κλάδου παροχής μεταφορικών υπηρεσιών.
- Να προωθηθεί η ανάπτυξη, κυρίως των χερσαίων και θαλάσσιων, τουριστικών μεταφορών, που αποτελούν βασικό προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Αχαΐα.
- Να υποβοηθηθεί η αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις εμπορευματικών μεταφορών του Νομού, της ενσωμάτωσης στη δραστηριότητά τους των σύγχρονων τρόπων μεταφοράς (εμπορευματοκιβώτια, ψυγεία, κλπ), ώστε να καλύψουν με αξιώσεις τις σχετικές απαιτήσεις της σύγχρονης ζήτησης.
- Να ξεκινήσει άμεσα η υλοποίηση του Διεθνούς Διαμετακομιστικού - Εμπορευματικού Κέντρου στην Πάτρα για την καθολική αξιοποίηση της στρατηγικής γαιωφυσικής θέσης του νομού. Η δημιουργία του προβλέπεται στα διευρωπαϊκά δίκτυα και επιβάλλεται να είναι το πρώτο έργο της περιοχής που θα ενταχθεί στο Γ' ΚΠΣ.

Αυτό το πλαίσιο δράσεων και μέτρων υποστήριξης της περαιτέρω ανάπτυξης του κλάδου των μεταφορών της Αχαΐας, είναι απαραίτητο να υλοποιηθεί προκειμένου να αξιοποιηθούν οι προοπτικές που διανοίγονται γι' αυτόν από την «επόμενη μέρα» της ολοκλήρωσης των μεγάλων έργων υποδομής. Ταυτόχρονα, η υλοποίησή του συνιστά και τη βάση ώστε οι μεταφορές να καταστούν για το Νομό κλάδος ευρύτερης αναπτυξιακής σημασίας με υψηλή ανταγωνιστικότητα τόσο μέσα στα όρια του Ελλαδικού χώρου όσο και Διεθνώς. Γιατί στην εποχή των διευρωπαϊκών δικτύων και της αναβαθμισμένης σημασίας του γεωοικονομικού

παράγοντα στο οικονομικό γίνεσθαι, οι μεταφορές δεν μπορεί παρά να αποτελούν για την Αχαΐα κλάδο - δυναμικό συντελεστή ανάπτυξης και ευημερίας.

Η αξιοποίηση των Υποδομών στον Τουρισμό

Η Αχαΐα ως περιοχή βρίσκεται σε προνομιακή θέση για την ανάπτυξη μιας υψηλού επιπέδου τουριστικής βιομηχανίας.

Πέραν των πλεονεκτημάτων που της παρέχει η νευραλγική γεωοικονομική της θέση σε ένα στρατηγικής σημασίας σημείο του Ευρωπαϊκού χώρου, βρίσκεται γεωγραφικά στο κέντρο του τριγώνου που δημιουργούν οι τρεις κορυφαίοι Ελληνικοί πόλοι έλξης του Διεθνούς τουριστικού ρεύματος Δελφοί - Ολυμπία - Επίδαυρος.

Η θέση αυτή της Αχαΐας, σε συνδυασμό με τα πολύτιμα φυσικά και ιστορικά - πολιτισμικά αξιοθέατα που διαθέτει, αποτελούν το εδραίο υπόβαθρο με βάση το οποίο ο Νομός μπορεί - αξιοποιώντας τις νέες δυνατότητες που του διανοίγουν τα μεγάλα έργα υποδομής - να κατορθώσει να εισέλθει με πρωταγωνιστικές φιλοδοξίες στη διεθνή τουριστική αγορά του 21ου αιώνα.

Επί δεκαετίες ο τουρισμός υπήρξε για την Αχαΐα ένα ανεκμετάλλευτο κεφάλαιο. Παρ' ότι εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες διέρχονταν από το Νομό, κυρίως λόγω του λιμανιού της Πάτρας, ελάχιστοι παρέτειναν την παραμονή τους στην περιοχή προκειμένου να επισκεφθούν αξιοθέατα και να θαυμάσουν τις φυσικές ομορφιές της.

Οι ελλείψεις στη δημόσια υποδομή, η ανεπάρκεια στον αριθμό σύγχρονων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων αλλά και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων (τόσο επιβατικών όσο και τουριστικών λεωφορείων) καθώς και η απουσία ενός συγκροτημένου σχεδιασμού τουριστικής προβολής που θα λειτουργούσε ως κίνητρο υποκίνησης των διερχομένων να γνωρίσουν καλύτερα το Νομό, υπήρξαν μέχρι τώρα οι αρνητικοί παράγοντες που συνέτειναν ώστε η τουριστική οικονομία της Αχαΐας να λειτουργεί πολύ κάτω από τα όρια των πραγματικών δυνατοτήτων της.

Στο νέο τοπίο που διαγράφεται ενώπιον μας, ο τουρισμός μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ένα από τα δυναμικά ερείσματα του νέου ανάπτυξιακού προσανατολισμού της Αχαΐας. Να αναδειχθεί σε κλάδο - πόλο ανάπτυξης με διεθνείς ανταγωνιστικές αξιώσεις και με υψηλό βαθμό συμβολής στην κοινωνική ευημερία όχι μόνο του Νομού, αλλά και της ευρύτερης περιοχής στην οποία αυτός δεσπόζει.

Για να γίνει πράξη κάτι τέτοιο θα πρέπει:

1. Ο τουρισμός της Αχαΐας να σταματήσει να είναι γενικής κατεύθυνσης χωρίς κανένα προσανατολισμό και ο Νομός να αναδειχθεί σε μείζονα

προορισμό για ειδικό τουρισμό, ώστε να ξεφύγει από το αδιέξοδο της υποβαθμισμένης ποιότητας τουριστικής κίνησης που αφήνει μικρό όφελος καταστρέφοντας παράλληλα το φυσικό της κεφάλαιο. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού που να αξιοποιούν τα ιδιαίτερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, απευθυνόμενων σε ιδιαίτερες κατηγορίες επισκεπτών βάσει της ανταπόκρισης στα ενδιαφέροντά τους, στα χόμπι τους ή τις εξειδικευμένες απαιτήσεις τους.

Στην κατεύθυνση αυτή μπορούν να αναπτυχθούν:

- Ο Συνεδριακός τουρισμός με κέντρο αναφοράς την Πάτρα και άξονα τα συνεδριακά κέντρα του Πανεπιστημίου, των ΤΕΙ, της νέας ειδικής Δημοτικής Αίθουσας, της Αχαΐα Κλάους, του ΕΛΚΕΠΑ και των διάφορων ξενοδοχειακών μονάδων. Μεσοπρόθεσμα, μπορούν να αναπτυχθούν και άλλα κέντρα ανάπτυξης του συνεδριακού τουρισμού σε διάφορες περιοχές του Νομού, εφ' όσον πρώτα δημιουργηθούν οι απαραίτητες εγκαταστάσεις, ενώ επιτακτική είναι η δημιουργία στην Αχαΐα ειδικού Εκθεσιακού - Συνεδριακού - Σεμιναριακού Κέντρου διεθνών προδιαγραφών.
- Ο Οικολογικός τουρισμός, με την αξιοποίηση των βιότοπων του Νομού, όπως η Αλυκή Αιγίου, η λιμνοθάλασσα του Κοτυχίου, το έλος της Αγυιάς, η λίμνη Τσιβλού, ο Βουραϊκός ποταμός κ.λ.π. που αποτελούν μοναδικά υδάτινα οικοσυστήματα τα οποία προσφέρονται για οικοτουρισμό και ευρύτερες περιβαλλοντικές δραστηριότητες.
- Ο Αθλητικός τουρισμός, με την επιτάχυνση των διαδικασιών κατασκευής του αυτοκινητοδρομίου στην περιοχή της Χαλανδρίτσας, την αξιοποίηση του χιονοδρομικού κέντρου Καλαβρύτων και τη δημιουργία προπονητικού χιονοδρομικού κέντρου στο Παναχαϊκό, τη δημιουργία πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών και ειδικών υποδομών περιπατητικού τουρισμού στο Παναχαϊκό και τον Ερύμανθο, τον εκσυγχρονισμό και την αξιοποίηση των καταφυγίων του Παναχαϊκού και του Χελμού και τέλος την ενθάρρυνση του ναυταθλητισμού με την κατασκευή των κατάλληλων εγκαταστάσεων στο μεγάλο μήκος ακτών που διαθέτει η Αχαΐα στον Πατραϊκό και Κορινθιακό Κόλπο.

Γενικότερα ο αθλητικός τουρισμός πρέπει να αποτελέσει πρωταρχικό στόχο για την ανάπτυξη της περιοχής. Η γεωγραφική της θέση ως Πύλη της Δύσης αλλά και η γειννίαση της με την κοιτίδα του αθλητισμού την Αρχαία Ολυμπία οδηγεί στην ανάδειξη του Νομού Αχαΐας σε αθλητικό κέντρο προετοιμασίας τόσο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες 2004 όσο και για οποιαδήποτε άλλη αθλητική οργάνωση.

Οι σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχουν σήμερα αλλά και αυτές που κατασκευάζονται ή προγραμματίζεται να κατασκευαστούν σε συνδυασμό με το ήπιο κλίμα της περιοχής, την ιστορική της θέση και τους πολιτιστικούς της θεσμούς αποτελούν τις καλύτερες προϋποθέσεις για την προσέλκυση ομάδων απ' όλο τον κόσμο για προπόνηση και προετοιμασία.

Χάριν όλων αυτών οφείλει η Αχαΐα να προετοιμάσει σύντομα σε συνεργασία και με την Ηλεία ένα υψηλού επιπέδου φάκελο υποψηφιότητας για τους Μεσογειακούς, Αγώνες του 2009 και επάξια να τους διεκδικήσει.

- Ο θρησκευτικός τουρισμός, με την αξιοποίηση και ανάδειξη των Ιστορικών Μοναστηριών Αγίας Λαύρας και Μεγάλου Σπηλαίου στα Καλάβρυτα, της Παναγίας της Τρυπητής στο Αίγιο, τη Μονή Ομπλού, τη Μονή Γηροκομείου, και πρωτίστως με την απόδοση της τιμής που αξίζει στον ιδρυτή της Εκκλησίας των Πατρών Άγιο Ανδρέα, καθώς και όλων των μνημείων της Ορθοδοξίας που υπάρχουν στο Νομό.

Η έννοια του θρησκευτικού τουρισμού δεν είναι φυσικά μόνον οικονομικής (φύσεως καθ' ότι στηρίζεται και στην εσωτερική ανθρώπινη ανάγκη της πίστεως και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζεται.

- Ο Πολιτιστικός τουρισμός, με την κατασκευή ενός σύγχρονου και λειτουργικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Πάτρα, και την ανάδειξη περιοχών όπως η Βούντενη στην Πάτρα, η Αρχαία Ελίκη στην Αιγιαλεία και οι αρχαιολογικοί χώροι των Λουσών στα Καλάβρυτα, της Ψωφίδας στην Τριταΐα, το τείχος των Δυμαίων στην Αχαΐα κ.λ.π. που μπορούν να αποτελέσουν σημεία έλξης για όσους θέλουν να αναστραφούν με τα κατάλοιπα της πολυαίωνης ιστορίας μας που διασώζονται στο Νομό μας. Αλλά και με την ολοκλήρωσή του μεγάλου αμφιθέατρου-αίθουσας, συναυλιών του συνεδριακού κέντρου του Πανεπιστημίου Πατρών η Πάτρα θα διαθέτει ένα χώρο για μεγάλα μουσικά γεγονότα.
- Ο Αγροτουρισμός, που σε συνδυασμό με τόν οινογαστρονομικό τουρισμό που αποτελεί υψηλής ζήτησης ειδικό τουρισμό στις αγορές της Ευρώπης και της Αμερικής, μπορούν να συντελέσουν αποφασιστικά στην οικονομική άνθιση των ορεινών περιοχών της Αχαΐας με «όπλο» την ποιότητα των προϊόντων της Αχαϊκής γης, και ταυτόχρονα να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες εισοδηματικής ενίσχυσης των κατοίκων αυτών των περιοχών.

2. Να πραγματοποιηθούν στην Αχαΐα μια σειρά έργων υποστήριξης του τουρισμού, που συνδυαζόμενα με τα μεγάλα έργα υποδομής, να

συναποτελέσουν τη βάση για την αναπτυξιακή απογείωση της τουριστικής οικονομίας του Νομού

Τέτοια έργα είναι:

- Η αναβάθμιση της μαρίνας της Πάτρας και η κατασκευή μαρίνας στο λιμάνι του Αιγίου.
- Η δημιουργία και λειτουργία Δελφιναρίου στην Πάτρα.
- Η δημιουργία πρότυπου τουριστικού κέντρου στη θέση των εγκαταστάσεων του ΕΟΤ στην Αγιά Πατρών με την δημιουργία σύγχρονης πλαζ και εγκαταστάσεων κάμπινγκ.
- Η ίδρυση πολιτιστικής και τουριστικής ζώνης από το Αρχαίο Ωδείο μέχρι το Δασύλλιο στην Άνω Πόλη Πατρών.
- Η δημιουργία Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.
- Η αξιοποίηση του εσωτερικού χώρου των Κάστρων του Ρίου και των Πατρών.
- Η αξιοποίηση της Κοιλάδας και του Φαραγγιού του Βουραϊκού ποταμού.
- Η αξιοποίηση της παραλίας Ακράτας - Αιγείρας - Πλατάνου και της παραλίας Ροϊτικών - Μονοδενδρίου - Βραχνείκων.
- Η αξιοποίηση σπηλαίου των λιμνών στα Καστριά.

3. Να προωθηθούν συγκεκριμένες δράσεις και παρεμβάσεις με στόχο όσο γίνεται μεγαλύτερος αριθμός από τους διερχόμενους επιβάτες από το λιμάνι της Πάτρας και την πορθμειακή Ρίου-Αντιρρίου να μετατρέπονται σε επισκέπτες της.

Σε αυτό μπορούν να συντείνουν:

- Η αναβάθμιση και αξιοποίηση των Καρναβαλικών εκδηλώσεων για όσο διάστημα διαρκούν και η δημιουργία Καρναβαλικού Μουσείου για τις υπόλοιπες εποχές του χρόνου.
- Η με νέους όρους διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πατρών, που μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών κατά τους θερινούς μήνες.
- Η κήρυξη των λόφων Κλάους και Ομπλού ως ιδιαίτερου αισθητικού κάλλους και η αξιοποίηση τους.
- Η αξιοποίηση του αρχαίου Ωδείου, των σταφίδαποθηκών Μπάρρου, της Αχάϊα Κλάους, του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου της Πάτρας και του εργοστασίου του Λαδόπουλου.

- Η δημιουργία τεχνολογικού Μουσείου, όπου θα εκτίθενται παλαιός βιομηχανικός εξοπλισμός, μηχανουργικές κατασκευές, πρότυποι μηχανισμοί και ότι άλλο η τεχνολογία έχει να επιδείξει ανά τους αιώνες.

- Η δημιουργία μουσείου Επιστημών

4. Να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη καινούργιων σύγχρονων ξενοδοχειακών μονάδων, που σήμερα ο αριθμός τους είναι ανεπαρκής, οι οποίες να διαθέτουν όλες τις δυνατότητες παροχής υπηρεσιών που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της υψηλών προδιαγραφών ζήτησης.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να ενθαρρυνθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία για τη δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων ειδικευμένων στην εξυπηρέτηση επισκεπτών συνεδριακού και επαγγελματικού προορισμού, που να διαθέτουν όλες τις αναγκαίες σύγχρονες υποδομές και εξυπηρετήσεις και ιδιαίτερα την πλήρη τεχνολογική/τηλεματική κάλυψη για επικοινωνία και λειτουργική διασύνδεση.

5. Να οργανωθεί και να συστηματοποιηθεί σε μόνιμη βάση η τουριστική προβολή του Νομού τόσο στην εσωτερική, όσο και στη διεθνή αγορά. Η τουριστική προβολή να αξιοποιήσει όλα τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας (τύπος, ραδιόφωνο, τηλεόραση, Internet κλπ) και να βασιστεί σε ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες αγοράς, που θα την καταστήσουν ευέλικτη, εύστοχη και αποδοτική.

Με την υλοποίηση όλων αυτών των ενεργειών και των έργων, ο τουρισμός μπορεί πραγματικά να καταστεί μοχλός ανάπτυξης της Αχαΐας. Να αποτελέσει αστείρευτη πηγή εισοδημάτων για τους κατοίκους του Νομού και πολύτιμο συναλλάγματος για την εθνική μας οικονομία στο σύνολό της, και να συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση της απασχόλησης και εν τέλει της κοινωνικής ευημερίας.

Ο συνδυασμός της πραγματοποίησης των βασικών έργων δημόσιας υποδομής και της έμφασης στην ανάπτυξη κλάδων όπως οι μεταφορές και ο τουρισμός, συνιστούν κρίσιμες προϋποθέσεις για την επίτευξη του στόχου της δυναμικής αξιοποίησης της σημαντικής γεωοικονομικής θέσης της Αχαΐας στο πλαίσιο του νέου παγκοσμιοποιημένου οικονομικού περιβάλλοντος.

Με τον τρόπο αυτό, ο Νομός μας θα κατορθώσει να αξιοποιήσει τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα και να προχωρήσει στο μετασχηματισμό των αναπτυξιακών του προσανατολισμών, χωρίς νέες επώδυνες παλινδρομήσεις και χωρίς δυσβάστακτο κοινωνικό κόστος.

Προπάντων, όμως, θα κατορθώσει να προσαρμοσθεί δυναμικά στις νέες οικονομικές προτεραιότητες του 21ου αιώνα, κοιτώντας με

αυτοπεποίθηση προς το αύριο και τις ευκαιρίες που φέρνει, χωρίς τον κίνδυνο της αυτοπεριθωριοποίησης και μιας νέας παρατεταμένης περιόδου παρακμής που προκάλεσαν τα λάθη του χθες.

Μεταφορές

Λόγω της στρατηγικής γεωγραφικής θέσης της Αχαΐας και ειδικότερα της Πάτρας, που αποτελεί τη δυτική πύλη της Ελλάδας, οι μεταφορές βρίσκονται σε καλή σχετικά θέση από άποψη συμβολής στο οικονομικό γίνεσθαι της περιοχής. Παρ' όλα αυτά όμως, οι καθυστερήσεις που σημειώνονται στη δημιουργία ολοκληρωμένων λειτουργικών και παραγωγικών δικτύων μεταφορών υποδομών (οδικοί και σιδηροδρομικοί άξονες, αεροδρόμια, λιμάνια) και οι ελλείψεις που διαπιστώνονται στους υποκλάδους των συνδυασμένων μεταφορών των χερσαίων, των θαλάσσιων τουριστικών μεταφορών και μεταφοράς εμπορευμάτων με σύγχρονους τρόπους μεταφοράς στερούν στην Αχαΐα από την ακόμη δυναμικότερη ανάπτυξη ενός κλάδου που η θέση της ευνοεί την περαιτέρω ανάπτυξη και ανέλιξή του. Στην κατεύθυνση ακριβώς της αξιοποίησης αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος ανάπτυξης του κλάδου των μεταφορών εκεί που θα πρέπει να καταβληθούν συντονισμένες προσπάθειες.

Ο Πολιτισμός

Ο κύριος γνώμονας των παρεμβάσεων και των έργων που προτείνονται για τον πολιτισμό, είναι η ανάγκη δημιουργίας όλων των απαραίτητων συνθηκών ώστε να αποκτήσει η περιοχή ως «γεωμορφικός πυρήνας» προσωπικότητα, που θα καθιστά διακριτή και θα αναδεικνύει την πολιτισμική ιδιοσυστασία του Νομού μας και τα διαχρονικά χαρακτηριστικά του. Θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών σύγχρονης πολιτισμικής έκφρασης και έτσι θα αποτελεί ένα δομικό παράγοντα προσέλκυσης επισκεπτών στην περιοχή, είτε για λόγους τουριστικής περιήγησης, είτε για λόγους καλλιέργειας καλλιτεχνικών ενδιαφερόντων, είτε για λόγους ιστορικής ενημέρωσης.

Πέραν αυτών, όμως, η έμφαση στον πολιτισμό έχει και μian άλλη διάσταση. Ο πολιτισμός είναι συνυφασμένος με τη ζωή του Νομού μας, δηλαδή με τη συλλογική ζωή μας και αποτελεί ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Αχαΐας. Αποτελεί τη συνεκτική δύναμη της τοπικής μας κοινωνίας και τον κοινό παρονομαστή της προσωπικότητας των ατόμων που την απαρτίζουν, συνοψίζοντας τον τρόπο με τον οποίο

αντιλαμβάνονται τον κόσμο και το ρόλο τούς μέσα σε αυτόν. Είναι πολυσύνθετος, όσο και η ζωή, και εκφράζεται μέσα από ολόκληρη την ποικιλία των εκδηλώσεών της, μετέχοντας καθοριστικά στο σχηματισμό των επιλογών τόσο των ατόμων, όσο και της κοινωνίας.

Από αυτήν την άποψη, η ιδιαίτερη μέριμνα για την πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής μας, ενέχει και το χαρακτήρα της έμπρακτης εκδήλωσης του ενδιαφέροντός μας για την ίδια την ιστορική ταυτότητά μας.

Τα έργα και οι δράσεις που προτείνεται να προωθηθούν, προκειμένου να επιτευχθεί ο διττός στόχος της ανάκτησης της πολιτισμικής ταυτότητας της Αχαΐας, αλλά και της ανάδειξης της σύγχρονης πολιτισμικής δημιουργίας του Νομού μας, είναι:

- Η αξιοποίηση μετά από μια συστηματοποιημένη και πλήρη μελέτη και καταγραφή της ιστορικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του Νομού.

Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να αποδοθεί στη μεθοδική εφαρμογή ενός ευρύτατου προγράμματος γεωδαιτικού και τοπογραφικού προσδιορισμού των κάθε είδους αρχαιολογικών χώρων και μνημείων σε ολόκληρο το Νομό, με την αξιοποίηση και κωδικοποίηση όλων των μέχρι σήμερα συγκεντρωμένων στοιχείων. Η εργασία αυτή θα αποτελέσει τη βάση για την ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς του Νομού μας.

- Η ανάπτυξη και υλοποίηση ενός πλήρους προγράμματος χωροταξικής και πολεοδομικής υποστήριξης των αρχιτεκτονικών μνημείων και συνόλων του Νομού, με δύο κύριες κατευθύνσεις: Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του πλαισίου των μνημείων που βρίσκονται σε μη αστικές περιοχές, τη λήψη μέτρων και την πραγματοποίηση έργων για όσα βρίσκονται σε αστικές περιοχές, ώστε οι μνημειακοί χώροι να λειτουργούν ως ενεργά μέλη του αστικού ιστού.

Έτσι τα μνημεία θα ενταχθούν στη ζωή του χώρου τους είτε με νέα χρήση, είτε με ανανέωση της αρχικής ανάλογα με την ιδιομορφία του καθενός.

- Η ίδρυση Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών, στο οποίο να συγκεντρωθούν και να αναδειχθούν τα διασωζόμενα δείγματα του ιστορικού και αρχαιολογικού πλούτου του Νομού σε εγκαταστάσεις που να τηρούν τις προδιαγραφές της σύγχρονης μουσειακής τεχνολογίας.

- Η ίδρυση Μουσείου Λαϊκής Τέχνης, που είναι αναγκαίο για τη διάσωση και ανάδειξη της λαογραφικής κληρονομιάς του Νομού μας, καθώς η τεχνολογική εξέλιξη και η ραγδαία αλλαγή των συνθηκών και

συνηθειών της ζωής που συντελείται με μεγάλη ταχύτητα και στο Νομό μας, εξαφανίζουν γοργά όχι μόνο αντικείμενα του παραδοσιακού τρόπου ζωής, αλλά και τις τέχνες και τις τεχνικές που είχαν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του.

Με δεδομένο ότι πολλά αντικείμενα, όπως εικόνες, σκεύη, ενδυμασίες, κλπ, αποτελούν αδιάψευστο τεκμήριο συνέχειας και περηφάνιας, η διάσωση και ανάδειξη τους αποτελεί στοιχειώδες χρέος απέναντι στην ίδια την κληρονομιά μας.

- Η ίδρυση Μουσείου Προσωπικότητων της πολιτικής και της πνευματικής ζωής της Αχαΐας, που με την παρουσία, τη δράση και την προσφορά τους διέλαμψαν στο πολιτικό, πνευματικό και κοινωνικό στερέωμα της πατρίδας, αφήνοντας το θετικό αποτύπωμα τους στη συνολική εξέλιξη της Ελλάδας.

- Η αξιοποίηση του Αρχαίου θεάτρου των Λιγών της Νεκρόπολης της Αρχαίας Ελίκης και άλλων μνημείων, που αποτελούν πολυσήμαντα κατάλοιπα της διαχρονικής, ιστορικής και πολιτισμικής διαδρομής του Νομού μας και μπορούν να αποτελέσουν σημαντικούς πόλους έλξης επισκεπτών συμβάλλοντας στην ευρύτερη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

- Η αξιοποίηση και οργανική ένταξη στον πολιτισμικό ιστό του Νομού του σύγχρονου Συνεδριακού Πολιτιστικού Κέντρου του Πανεπιστημίου Πατρών, το οποίο διαθέτει αίθουσα μουσικής και θεάτρου χωρητικότητας 1.080 θέσεων και μπορεί να αποτελέσει, εφ' όσον διαμορφωθούν όλες οι κατάλληλες προϋποθέσεις, μαζί με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, δίκτυο εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου, ενώ ταυτόχρονα λόγω των πολλαπλών δυνατοτήτων που διαθέτει μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού στο Νομό μας.

- Η ανάδειξη του χώρου θυσίας των Καλαβρύτων, ως στοιχειώδης έκφραση απότισης τιμής στη μνήμη εκείνων που θυσιάστηκαν για την Ελληνική ελευθερία, αλλά και προκειμένου να λειτουργήσει ως παράγοντας προσέλκυσης επισκεπτών που ευλαβούνται ενός καιρίου μνημείου της σύγχρονης Ελληνικής ιστορίας.

Να χαρακτηριστεί η πόλη και η περιοχή των Καλαβρύτων ως "Ευρωπαϊκό Σημείο Μνήμης Εγκλημάτων Πολέμου" και να

συγκεντρώνονται εδώ οι ειρηνιστές όλου του κόσμου σε συνέδρια και εκδηλώσεις για την Ειρήνη και τη Δημοκρατία.

- Η αξιοποίηση της προνομιακής θέσης του Νομού στον άξονα Αθήνα - Ολυμπία, ώστε να διεκδικηθεί από την Αχαΐα η μέγιστη δυνατή συμμετοχή της στις ενδιάμεσες αθλητικές και πολιτιστικές συναντήσεις που θα πραγματοποιηθούν στη χώρα με την ευκαιρία της Ολυμπιάδας του 2004.
- Το στοιχείο αυτό είναι καθοριστικό και για την ευρύτερη πολιτισμική και αθλητική ανάπτυξη του Νομού, καθώς εφ' όσον αξιοποιηθεί σωστά, θα παράσχει τη δυνατότητα κατασκευής στην περιοχή μας σύγχρονων αθλητικών και πολιτισμικών υποδομών, και ταυτόχρονα θα της επιτρέψει να συμμετάσχει ουσιαστικά στις εκδηλώσεις για την Ολυμπιάδα του 2004, που βέβαια επ' ουδενί θα πρέπει να μετατραπεί σε ένα περιορισμένο «Αθηναϊκό γεγονός».
- Η αξιοποίηση της μεγάλης ευκαιρίας που παρέχει το γεγονός πως η Πάτρα έχει προσδιορισθεί ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2006. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελέσει την αφορμή για να δημιουργηθεί στην Πάτρα, αλλά και στην Αχαΐα στο σύνολό της, ένα πλέγμα σημαντικών πολιτιστικών εγκαταστάσεων που θα αναβαθμίσουν την πολιτιστική υποδομή του Νομού.
- Γι' αυτό είναι απαραίτητο το ταχύτερο δυνατό να υπάρξει ένα συντονιστικό όργανο, το οποίο να αναλάβει τη μελέτη των δυνατοτήτων που διανοίγονται και τη διατύπωση προτάσεων προς την πολιτεία για την αξιοποίησή τους.
- Έτσι δε θα μετατραπεί το γεγονός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας σε μια συγκυριακού τύπου πολιτιστική δραστηριότητα, που δε θα αφήσει απολύτως τίποτε ως νέο κεκτημένο στο επίπεδο της πραγματικής πολιτισμικής ανάπτυξης του Νομού.

Με αυτά τα έργα και τις παρεμβάσεις στον τομέα του Πολιτισμού, είναι βέβαιο πως η Αχαΐα θα πραγματοποιήσει ένα σημαντικό βήμα στην ανάκτηση της πολιτισμικής της ταυτότητας, αλλά και στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων ανάδειξης της σύγχρονης πολιτισμικής έκφρασης των κατοίκων της.

Ταυτόχρονα θα αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το πολιτισμικό της κεφάλαιο και την πολιτισμική της κληρονομιά για την

ανάπτυξη του τουρισμού, που στο σύγχρονο αναπτυξιακό σχήμα του Νομού κατέχει μια δεσπόζουσα θέση.

Παράλληλα, θα συντείνει στην ιστορική και πολιτισμική αυτογνωσία όλων μας που είναι απαραίτητη αφού αποτελεί το στέρεο εφαλτήριο για την κατάκτηση της νέας προοπτικής μας στον 21^ο αιώνα.

Το Περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον της Αχαΐας αποτελεί το ανεκτίμητο φυσικό κεφάλαιο όλων μας.

Από τη λογική χρήση και την προστασία του οικοσυστήματος μας εξαρτάται το μέλλον μας συλλογικά και ως ατόμων. Η ευθύνη γι' αυτό ανήκει στον καθένα μας, στις οργανωμένες κοινωνικές ομάδες, αλλά και στο κράτος, που επιτέλους οφείλει να αντιμετωπίσει τα περιβαλλοντικά ζητήματα με τη σοβαρότητα και την υπευθυνότητα που απαιτείται. Η Αχαΐα, παρ' όλες τις επιβαρύνσεις που έχει υποστεί τα τελευταία χρόνια το φυσικό περιβάλλον της από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, έχει αποφύγει την περιβαλλοντική υποβάθμιση σε μέγεθος που αυτή έχει σημειωθεί σε άλλες περιοχές της χώρας. Και αυτό αποτελεί ένα σημαντικό κεκτημένο μας.

Ταυτόχρονα, όμως, μεγιστοποιεί και την ευθύνη μας στο νέο αιώνα και στο νέο αναπτυξιακό προορισμό της περιοχής μας, να δώσουμε ακόμη μεγαλύτερη σημασία και έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος μας.

Να αποφύγουμε «οικομαχικές» συμπεριφορές που επ' ονόματι μιας τυφλής αντίληψης για την ανάπτυξη, οδηγούν σε ανεπανόρθωτες ζημιές και σε αξεπέραστα αδιέξοδα. Γιατί πέραν όλων των άλλων, η διατήρηση της ισορροπίας του οικοσυστήματος του Νομού μας, αποτελεί και ένα από τα σημαντικότερα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα στα οποία βασίζεται ο νέος αναπτυξιακός προσανατολισμός της περιοχής μας στο νέο αιώνα.

Τομείς, όπως ο τουρισμός, η γεωργική παραγωγή, η κτηνοτροφική δραστηριότητα, κλπ, μπορούν να αναπτυχθούν σύμφωνα με τις ποιοτικές προδιαγραφές που υπαγορεύει το νέο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό πλαίσιο, μόνον εφ' όσον το περιβάλλον του Νομού μας διατηρείται αλώβητο από ανεπανόρθωτες αλλοιώσεις.

Ο αειφόρος χαρακτήρας της ανάπτυξης, εκτός από ένα αμιγώς ποιοτικό στοιχείο, εμπεριέχει και ένα προδήλως οικονομικό στοιχείο υπό την έννοια ότι ενισχύει την ανταγωνιστικότητα.

Νέο Λιμάνι Πατρών
Γενική Περιγραφή Αντικειμένου
Τα έργα περιλαμβάνουν:

Α) Κατασκευή παραλιακού κρηπιδοτοίχου μήκους 600μ. από κυψελωτά κιβώτια από οπλισμένο σκυρόδεμα με ωφέλιμο βάθος -11.0μ. Τα κιβώτια θα κατασκευασθούν σε ειδική πλωτή εξέδρα θα ρυμουλκηθούν δια θαλάσσης και θα ποντιστούν στην αντίστοιχες θέσεις με πλήρωση του εσωτερικού τους με νερό.

Β) Κυματοθραύστη μικτής διατομής μήκους 1.200μ., με πρόβλεψη γεωφασμάτων αντοχής στην έδρασή του

Γ) Επιχώσεις για δημιουργία χερσαίων χώρων όπισθεν των κρηπιδωμάτων εμβαδού 150 στρεμμάτων και

Δ) έργα βελτίωσης του χαμηλής φέρουσας ικανότητας πυθμένα με έμπηξη γεωσυνθετικών στραγγιστηρίων, σταδιακή προφόρτιση και κατασκευή χαλικοπασσάλων.

Προθεσμίες Υλοποίησης: Πρόβλεψη περαίωσης 2001

Προϋπολογισμός: 21 δις

Πηγές Χρηματοδότησης: Εθνικό Σκέλος Β' Κ.Π.Σ. & INTERREG

Σκοπιμότητα, Αναμενόμενα Αποτελέσματα, Επιπτώσεις

Το λιμάνι αποτελεί δυτική πύλη της Χώρας μας και τα τελευταία χρόνια λειτουργεί σε κατάσταση υπερκορεσμού λόγω της αλματώδους αύξησης του κυκλοφοριακού φόρτου ιδίως μετά τα γεγονότα στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Το προτεινόμενο έργο σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση του οδικού άξονα του ΠΑΘΕ στοχεύει στην άμεση διασύνδεση της Ελλάδας με την Ε.Ε. ικανοποιώντας τους βασικούς στόχους της στρατηγικής μεταφορών της χώρας για εναλλακτικές διεθνείς συνδέσεις και υλοποίηση των ολοκληρωμένων μεταφορικών διαδρομών στον άξονα Δύσης - Ανατολής.

Συνοχή / Συνέργεια με άλλα Έργα

Με την συμπλήρωση των έργων σε συνδυασμό με την κατασκευή του λιμένα της Ηγουμενίτσας θα εξυπηρετείται ικανοποιητικά η ζήτηση από/προς Ιταλία/Ευρωπαϊκή Κοινότητα τουλάχιστον μέχρι το έτος 2010.

Γέφυρα Ζεύξης Ρίου – Αντιρρίου

Στο σταυροδρόμι ενός από τους δύο βασικούς οδικούς άξονες της Χώρας (Πάτρα – Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Εύζωνοι ή ΠΑΘΕ) και του δυτικού άξονα βορρά – νότου (Καλαμάτα – Ηγουμενίτσα) και αφετηρία ενός από τους δευτερεύοντες (Αντίρριο – Λαμία), η Γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδας και όχι μόνο.

Με το έργο αυτό η επικοινωνία μεταξύ της βορειοδυτικής και της νοτιοδυτικής Ελλάδας καθίσταται συνεχής και απρόσκοπτη, ενώ αναβαθμίζεται το σύστημα των δυτικών πυλών της Χώρας προς τη Δυτική Ευρώπη.

Το ότι η διάσταση του έργου υπερβαίνει τα στενά τοπικά όρια αποδεικνύεται από το γεγονός ότι έχει ενταχθεί από το 1994 στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (σύνοδος Κέρκυρας) και στα δεκατέσσερα ευρωπαϊκά έργα πρώτης προτεραιότητας (σύνοδος Έσσην).

Αλλά και η στενή περιοχή του έργου αναμένει πολλά οφέλη από την κατασκευή του. Η δημιουργία αρκετών μονίμων θέσεων εργασίας (και περισσότερων προσωρινών), η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας των παραγωγικών μονάδων περιοχής, η διεύρυνση της ενδοχώρας της Πάτρας προς βορρά και αντίστροφα η ενσωμάτωση των βορείως του Πατραϊκού περιοχών στη ενδοχώρα μιας πόλης που μεταβάλλεται σε μητρόπολη της Δυτικής Ελλάδας αποτελούν μερικές από τις θετικές επιπτώσεις του έργου στην ανάπτυξη της περιοχής.

Συμβατικές Σχέσεις – Οικονομικά στοιχεία

Το έργο ανέλαβε με σύμβαση παραχώρησης, που υπογράφηκε στις 3 Ιανουαρίου 1996, η παραχωρησιούχος εταιρία Γαλλο-Ελληνικός Φορέας Υπερθαλάσσιας Ζεύξης Ρίου – Αντιρρίου (ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.), της οποίας μέτοχοι είναι οι:

- Όμιλος GTM

- Τεχνική Εταιρία Βόλου Α.Ε.
- Ελληνική Τεχνοδομική Α.Ε.
- Ζεύς Α.Τ.Ε.
- Αθηνά Α.Ε.Τ.Β. & Τ.Ε.
- Προοδευτική Α.Τ.Ε.
- Κ.Ι. Σαραντόπουλος Α.Ε.

Οι ίδιες εταιρίες έχουν συστήσει την κατασκευή κοινοπραξία για την μελάτη – κατασκευή του έργου.

Η συνολική δαπάνη κατασκευής του έργου θα ανέλθει σε 588εκ. ECU.

Η περίοδος μελέτης – κατασκευής προβλέπεται να διαρκέσει επτά (7) χρόνια. Μετά θα ακολουθήσει η περίοδος εκμετάλλευσης, διάρκειας τριάντα πέντε (35) ετών, με δυνατότητα σύντμησης εάν επιτευχθεί ταχύτερα το συμβατικό όριο απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων.

Τεχνικά Χαρακτηριστικά

Η λύση που προτάθηκε από τον Όμιλο ΓΕΦΥΡΑ, στα πλαίσια του διαγωνισμού που διεξήγαγε το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποτελείται από την κυρίως γέφυρα και τις γέφυρες πρόσβασης. Η κυρίως γέφυρα είναι καλωδιωτή με τρία κεντρικά ανοίγματα των 560μ. και δύο ακραία των 305μ. και στηρίζεται σε πυλώνες, των οποίων το ύψος επάνω από τη στάθμη της θάλασσας θα φθάσει τα 159μ. και οι οποίοι θα θεμελιωθούν σε βάθη που κυμαίνονται από 44 έως 62μ. με βάρη του τύπου που χρησιμοποιείται στις εξέδρες ανοικτής θάλασσας. Οι γέφυρες πρόσβασης έχουν μήκος 378μ. στην πλευρά του Ρίου και 252μ. στην πλευρά του Αντιρρίου. Δηλαδή το συνολικό μήκος της γέφυρας θα φθάσει τα 2.920μ.

Τρεις παράγοντες (το μεγάλο βάθος θεμελίωσης, η υψηλή σεισμικότητα της περιοχής και η φύση του εδάφους θεμελίωσης), καθιστούν την κατασκευή του έργου, το οποίο από μόνο του είναι πολυσύνθετο. Για να αντιμετωπισθούν οι απαιτήσεις κατασκευής αυτού του μοναδικού έργου θα εφαρμοσθούν οι πιο προωθημένες και πρωτοποριακές τεχνολογίες.

Οδικός Άξονας ΠΑΤΡΩΝ - ΑΘΗΝΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ -
ΕΥΖΩΝΩΝ «ΠΑΘΕ».

Η Σημασία του Έργου

Ο κύριος Οδικός Άξονας της Χώρας, συνολικού μήκους 730χλμ, μετά την προβλεπόμενη μείωσή του κατά 40χλμ. λόγω της ζεύξης του Μαλιακού συνδέει την ΠΑΤΡΑ, την ΑΘΗΝΑ, τη ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ και τα ΣΥΝΟΡΑ (ΠΑΘΕ) και ανήκει στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, γίνεται σύγχρονος Αυτοκινητόδρομος.

Αυτός ο Οδικός Άξονας έχει επανασχεδιαστεί ως κλειστός Αυτοκινητόδρομος με Ευρωπαϊκές προδιαγραφές και προωθείται με συνέπεια η κατασκευή του.

Με την ολοκλήρωση της κατασκευής του θα έχουμε ένα σύγχρονο Αυτοκινητόδρομο με 2 ή 3 λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, λωρίδα έκτακτης ανάγκης (ΛΕΑ), νησίδα με στηθαία ασφαλείας μεταλλικού τύπου ή New Jersey (από μπετόν), μεγάλο αριθμό ανισόπεδων κόμβων, σηράγγων, κοιλαδογεφυρών, μεγάλων και μικρών τεχνικών, άνω και κάτω διαβάσεις, εκτεταμένο παράπλευρο οδικό δίκτυο.

Μέχρι σήμερα έχουν κατασκευαστεί 217 χλμ. αυτοκινητοδρόμου. Υπό κατασκευή μέσω εγκατεστημένων εργολαβικών βρίσκονται 232 χλμ. υπό ανάθεση, 65 χλμ. υπό μελέτη και 81 χλμ. σε αρχικό στάδιο μελέτης.

Υπολογίζεται ότι, μέχρι το 2000 θα έχει ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο τμήμα του ΠΑΘΕ.

Συνολικά, το έργο του αυτοκινητοδρόμου ΠΑΘΕ θα στοιχίσει 600 δις. δρχ. Μέχρι σήμερα έχουν εκτελεστεί ή εκτελούνται έργα, 400 δις περίπου.

Το έργο χρηματοδοτείται από Κοινοτικούς και Εθνικούς πόρους. Οι Κοινοτικοί πόροι προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Πρόγραμμα Προσβάσεις – Οδικοί άξονες) ποσό 134 δις και από το Ταμείο Συνοχής με ποσό 72 δις.

Προβλέπεται επίσης δανειοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Ο ρόλος της σημαντικής οδικής αρτηρίας του ΠΑΘΕ είναι νευραλγικής σημασίας δεδομένου ότι διασχίζει το μεγαλύτερο μέρος της χώρας μας, ενώνοντας 6 Περιφέρειες, 11 Νομούς, 14 Πόλεις, 9 μεγάλα Λιμάνια και 6 Αεροδρόμια, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ελλάδας.

Εξυπηρετεί πολλαπλές λειτουργίες και ανάγκες όπως:

A) Τις σημαντικές ανάγκες μαζικών υπεραστικών μετακινήσεων, ειδικότερα στους άξονες Αθήνα – Κόρινθος και Αθήνα – Υλίκη – Κατερίνη – Θεσσαλονίκη.

B) Τον οδικό διάδρομο Βορρά – Νότου που διασφαλίζει την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη της Χώρας, αφού διέρχεται από μεγάλο αριθμό Νομών, (Αττικής, Αχαΐας, Κορίνθου, Φθιώτιδας, Βοιωτίας, Λάρισας, Μαγνησίας, Θεσσαλίας, Κατερίνης, Θεσσαλονίκης).

Γ) Τη σύνδεση σχεδόν με όλους τους υπόλοιπους Νομούς της Ηπειρωτικής Ελλάδας, είτε μέσω επαρχιακών οδών είτε μέσω άλλων μεγάλων οδικών αξόνων, όπως η Εγνατία Οδός, ο Δυτικός Άξονας (Καλαμάτα – Πάτρα – Ρίο – Αντίρριο – Ηγουμενίτσα), ο κλάδος Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα και η νέα γέφυρα της Χαλκίδας.

Δ) την εξασφάλιση άμεσης πρόσβασης σε όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας (Πάτρα, Αθήνα, Λαμία, Λάρισα, Θεσσαλονίκη) με τα βόρεια και βορειοανατολικά σύνορα της Χώρας, με τις υπό ανάπτυξη γειτονικές Βαλκανικές Χώρες και με τις Χώρες της Ευρώπης μέσω Ιταλίας από το λιμάνι της Πάτρας, συμβάλλοντας και διευκολύνοντας την ανάπτυξη σχέσεων με τις Χώρες αυτές (πολιτιστικές, τουριστικές, οικονομικές) με εμφανή τα σημαντικά οφέλη για τη Χώρα μας.

Για την αποτελεσματική διοίκηση των έργων του αυτοκινητοδρόμου ΠΑΘΕ, έχει συσταθεί στην Γεν. Γραμματεία Δημ. Έργων, Ειδική Υπηρεσία η ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ, με αρμοδιότητα τον προγραμματισμό, τη μελέτη και την εκτέλεση των έργων.

Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων έχοντας υπόψη του την υπ' αριθμόν 4/11/26.3.86 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Χωροταξίας, οικισμού και περιβάλλοντος, νομού Αχαΐας αποφασίζουν:

- 1) Εγκρίνεται το γενικό πολεοδομικό σχέδιο Πατρών (δήμου Πατρέων), Αγίου Γεωργίου Ρίου (κοιν. Αγίου Γεωργίου), παραλίας (κοιν. Παραλίας), Δεμενίκων (κοιν. Σαρεβαλιών), νομού Αχαΐας και κυρίως το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει:

Α) Την πολεοδομική οργάνωση του παρακάτω οικισμού συγκροτήματος για πληθυσμιακό μέγεθος 180.000 κατοίκων (πληθυσμός έτους 1987) με:

α) την επέκταση των σχεδίων πόλεων σε εκτάσεις πυκνοδομημένες και αραιοδομημένες συνολικής επιφάνειας 10.000 στρεμμάτων και ειδικότερα:

- Την τόνωση του σημερινού κέντρου της πόλης με την ενίσχυση της ιδιαιτερότητάς του σαν περιοχή πολλαπλών λειτουργιών με την ανάδειξη της ιστορικής και αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του και με την ποιοτική αναβάθμιση αυτού και της ευρύτερης κεντρικής περιοχής της πόλης.
- Την οργάνωση της παραλιακής ζωής της πόλης με την απελευθέρωση και διάθεση χώρων για την αναψυχή των κατοίκων και την υπηρετήση του τουρισμού και με την αναβάθμιση του παραθαλάσσιου μετώπου κυρίως της κεντρικής περιοχής της πόλης.
- Τη δημιουργία πρασίνου κατά μήκος των όχθων των ποταμών κατά μήκος της παραλιακής ζωής σε τμήματα της Ακτής Δυμέων της παραλίας, της κεντρικής περιοχής έλους Αγυιάς, στο χώρο της υπό κατάργησης σιδηροδρομικής γραμμής (από Αγ. Διονύσιο μέχρι παραλία) και στις αποθήκες του ΟΣΕ, στον Αγ. Ανδρέα, στην περιοχή του νεκροταφείου της Λεύκας, στις περιοχές των βιομηχανικών μονάδων και στο χώρο του βιολογικού καθαρισμού των αποβλήτων.
- Την ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων του εθνικού σταδίου (Κουκούλι)
- Την δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων σε τμήμα του εργοστασίου Λαδόπουλου και στην ακτή Δυμαίων.
- Τη χωροθέτηση Μουσείου στην περιοχή του φυτοπαθολογικού σταθμού
- Την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων στο κεντρικό πυρήνα της πόλης με κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, πεζοδρομήσεις και άλλα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος χώρου
- Την δημιουργία αρχαιολογικού πάρκου στην περιοχή του υπό ανασκαφή Ρωμαϊκού Αμφιθεάτρου
- Την διαμόρφωση του παλαιού Νοσοκομείου σε πολιτιστικό κέντρο, των αποθηκών Βουρλούμη σε εκθεσιακό – πολιτιστικό

κέντρο και του κτιρίου Καραμανδάνειου σε πρότυπο εκπαιδευτικό καλλιτεχνικό κέντρο

Β) Τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Βασικότερες παρεμβάσεις είναι:

- 1) προστασία ακτών
- 2) προστασία οικοσυστημάτων ειδικού ενδιαφέροντος, στις περιοχές Λόφου Κλάους – Λόφο Ομπλού, Δάσος Α. Καστριτίου στα καταφύγια – εκτροφεία θηραμάτων Ελεκίστρους και Κρήνης
- 3) προστασία Δασών και γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας
- 4) προστασία χώρων ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος:
 - ενετικό φρούριο Ρίου, Κάστρο Πατρών, Φράγκικο Κάστρο στο Α. Καστρίτσι, Μονή Ομπλού, Μονή Γηροκομείου, Μονή Μπαμπητσιώτη, ναός Αγ. Ελένης στο Κεφαλόβρυσο, οικισμοί με παραδοσιακά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά Α. Καστρίτσι, Σούλι και Καλλιθέα.

Γ) Την οργάνωση των δικτύων χερσαίων και θαλασσιών μεταφορών βασικότερες παρεμβάσεις είναι:

- η ολοκλήρωση κατασκευής του παρακαμπτηρίου οδού με κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά ελεύθερας λεωφόρου και με αντικειμενικό σκοπό την παραλαβή κάποιων διερχομένων από το κέντρο μετακινήσεων, κύρια φορτηγών οχημάτων
- ανάθεση μελέτης για την διερεύνηση των προοπτικών του λιμανιού, τον προσδιορισμό των μελλοντικών αναγκών και μελέτη αξιολόγησης των δυνατών λύσεων για την επέκταση και τη θέση του.

Με τις διανοίξεις αυτές αποδίδουμε στην πόλη μία σημαντική λεωφόρο με σημαντικές δυνατότητες εξυπηρέτησης των μετακινήσεων.

Τις προτάσεις έργων και μελετών κατά προτεραιότητα

Α' Προτεραιότητας

- ολοκλήρωση περιμετρικής
- μελέτη μίνι περιμετρικής
- διάνοιξη Κανακάρη – Κουρτέση
- διάνοιξη Μυκητών
- διάνοιξη Σιύρνης

- διάνοιξη αρτηρίας Γλαύκου

Β' Προτεραιότητας

- κατασκευή αγωγού αστικών λυμάτων
- κατασκευή βιολογικής μονάδας επεξεργασίας αστικών λυμάτων
- μεταφορά γραμμής ΟΣΕ
- μελέτη ζώνες ενεργούς πολεοδομίας (ΖΕΠ) στο έλος Αγυιάς
- μελέτη θέσης και ρόλου εμπορικού λιμανιού

Αθήνα 28 Αυγ. 1986, βάση των αποφάσεων και των διατάξεων για την έγκριση γενικού πολεοδομικού σχεδίου Πατρών, νομού Αχαΐας σύμφωνα με τον τότε υπουργό κ. Ευάγγελο Κουλούμπης.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ο αριθμός και η ποιότητα των χώρων πολιτιστικής υποδομής είναι ο αψευδής μάρτυς του πολιτιστικού μας επιπέδου. Από πλευράς πολιτείας δεν υπάρχει κανένας προγραμματισμός ο οποίος να καθορίζει σε σχέση με το πληθυσμιακό μέγεθος τις ελάχιστες αναγκαίες εγκαταστάσεις για την κάλυψη των χώρων αυτών. Ακόμα δεν υπάρχει πρόταση γενικού πλαισίου προγράμματος πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Τα μόνα στοιχεία που μπορούμε να διαθέσουμε είναι οι προτάσεις μέσα από τα στερεότυπα του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στις μελέτες της δεκαετίας του '80 και αφορούν στα μεγέθη βασικών χώρων πολιτιστικών εκδηλώσεων σε συνάρτηση με τον αριθμό των χρηστών.

Οι προτάσεις του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. παρά το ότι δεν καλύπτουν ικανοποιητικά το κεφαλαιώδες αυτό θέμα, εισάγουν όμως ορισμένες σημαντικές ρυθμίσεις:

- 1) ότι δηλαδή οι πολιτιστικές λειτουργίες δεν είναι μόνο των κέντρων των πόλεων αλλά πρέπει να διαχέονται σε όλη την έκτασή τους, αρχίζοντας από το κύτταρο του πολεοδομικού σχεδιασμού την πολεοδομική ενότητα δηλαδή τη γειτονιά.

2) Ότι βασικό πολιτιστικό στοιχείο κάθε πόλεως είναι η ανάδειξη της ταυτότητας κάθε χώρου και η διάσωση της πολιτιστικής και πολιτισμικής κληρονομιάς του.

Στη μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, η οποία ολοκληρώθηκε το 1986 (ΦΕΚ. 1061Δ/86) με ένα προϋπολογιζόμενο πληθυσμιακό μέγεθος 175.000 κατοίκων και με τιμή σταθερού τύπου 0,3 τ.μ. οικοδομικής γης / κάτοικο υπολογίσθηκε ότι η κανονική γη που χρειαζόμαστε για πολιτιστικές λειτουργίες είναι 52.000 τ.μ. Από αυτά μόνο 10.000 τ.μ. μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν, άρα υπάρχει έλλειμμα 42.500 τ.

Οι ελλείψεις είναι και μεγάλες μία και οι υπάρχοντες χώροι είναι πολύ μικροί και αδυνατούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες που πρέπει και χρειάζονται.

Τα υπάρχοντα μουσεία είναι πιο πολύ δείγματα μουσείων οι δε χώροι εκδηλώσεων και διαλέξεων κ.α. δεν είναι μόνο λίγοι αλλά και κακώς εξοπλισμένοι και δεν διαθέτουν μία σύγχρονη εμφάνιση.

Οπότε αλλαγές πρέπει να πραγματοποιηθούν για την καλύτερη παρουσίες της Πάτρας το 2006, αλλά και για τους πατρινούς και τους υπόλοιπους επισκέπτες της.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Η κατάταξη που προτείνουμε όσον αφορά τον τρόπο προγραμματισμού των χώρων αυτών, γίνεται κάτω από το πρίσμα αυτό.

Οι αναγκαίοι δηλαδή χώροι πολιτιστικής υποδομής θα πρέπει να αντιστοιχούν στην εξυπηρέτηση του συνόλου των κατοίκων και να δίνουν την δυνατότητα συμμετοχής όλων των πολιτών σε μορφωτικές - πολιτιστικές δραστηριότητες με σκοπό την κοινωνική, την πνευματική και καλλιτεχνική τους αναβάθμιση.

Η οργάνωση που προτείνεται αντιστοιχεί στην ήδη νομοθετημένη (ΦΕΚ 1061Δ/86) πολεοδομική οργάνωση του Πολεοδομικού Συγκροτήματος των Πατρών, δηλαδή:

- Ανά πολεοδομική ενότητα,
- Ανά διαμέρισμα,
- Στο σύνολο της πόλεως ως κεντρικές λειτουργίες.

A.	1 ^η βαθμίδα	Τοπικά κέντρα πολλαπλών χρήσεων	Απευθύνονται στον πληθυσμό της κάθε πολεοδομικής ενότητας	0,3μ2 οικοπεδικ ής γης / κάτοικο
B.	2 ^η βαθμίδα	Ενισχυμένα κέντρα διαμερισμάτων.	Απευθύνονται στον πληθυσμό του κάθε διαμερίσματος	
Γ.	3 ^η βαθμίδα	Κεντρικές πολιτιστικές λειτουργίες της πόλεως	Απευθύνονται στο σύνολο των κατοίκων	

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ

1^η Βαθμίδα

Τοπικά (πρωτογενή) κέντρα πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

- **αίθουσες πολλαπλών χρήσεων.**

Ανά πολεοδομική ενότητα, πρέπει να προγραμματισθεί χώρος πολλαπλών χρήσεων για τις ανάγκες της ενότητας.

Από τις πολεοδομικές μελέτες προβλέπεται αυτοτελής οικοπεδική έκταση, για πολιτιστικές δραστηριότητες σε ορισμένες από τις ενότητες όπως:

Πολεοδομική Ενότητα	Ο.Τ.	Έκταση σε τ.μ.
8	1818α	2.563
12		2.200
38	3190	1.129
44	1867α	3.000
47	1199α	2.500
48	Γ2546	1.446
49	1084α	2.528
50	953	2.610
53	Γ2172	5.300

Στις λοιπές ενότητες ο χώρος μπορεί να είναι ενσωματωμένος σε υπάρχουσα οικοδομή.

Ελάχιστες απαιτήσεις σε χώρους:

Αίθουσα εκδηλώσεων για 100-150 άτομα:	170μ²
Μικρή σκηνή για σχολικές εορτές κ.λ.π.:	50μ ²
Βοηθητικοί χώροι (γραφείο – αποθήκη κ.λ.π.):	30μ ²
Μικρή κουζίνα για κοινωνικές εκδηλώσεις:	10μ ²
Foyer:	20μ ²
<hr/>	
Σύνολο περίπου:	280μ ²

Πρόταση λειτουργίας

Ο τρόπος λειτουργίας της αίθουσας είναι μία σημαντική υπόθεση μια και με κατάλληλη διαχείριση θα μπορούσε να αυτοχρηματοδοτείται και να εξασφαλίσει και μία έως δύο θέσεις εργασίας.

Π.χ. Κάθε Τετάρτη λειτουργία ενός επιμορφωτικού κύκλου σε συνεργασία με την λειτουργία του Λαϊκού Πανεπιστημίου που προτείνεται παρακάτω, όσον αφορά την εξεύρεση ομιλητών και θεμάτων.

Κάθε Σάββατο και Κυριακή θα μπορούσε να λειτουργεί, με συμβολικό εισιτήριο σαν κινηματογράφος με έργα όμως επιλεγμένα παλαιότερων εποχών, ανθρώπινα, που θα μπορούσαν να προσφέρουν δύο ώρες αναψυχής με ποιότητα σε πολύ κόσμο και κυρίως στις μεγαλύτερες ηλικίες που η πρόσβαση στο κέντρο δεν τους είναι εύκολη. Αλλά και για τις νεώτερες ηλικίες θα ήταν μία σημαντική εναλλακτική λύση στον χώρο της αναψυχής.

Τις λοιπές μέρες θα μπορούσε η αίθουσα αντί πάντα συμβολικού αντιτίμου (για τα λειτουργικά έξοδα) να παραχωρείται σε όποιον θέλει, για την διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων (ομίλων – εκθέσεων κ.λ.π.).

Ακόμα στις μέρες της αποκριάς θα μπορούσαν οι χώροι αυτοί με κατάλληλη διακόσμηση και μερικές κασέτες ανθρώπινης μουσικής να προσφέρει σε ξεχασμένες ομάδες του πληθυσμού, λίγη ψυχική ξεκούραση.

2^η βαθμίδα

Ενισχυμένα κέντρα ανά Διαμέρισμα

Με την απογραφή του 1991 τα διαμερίσματα εμφανίζονται με ένα αρκετά υψηλό πληθυσμιακό μέγεθος, το οποίο ξεπερνά τις 20.000 κατ. Για το αρκτικό και ανατολικό διαμέρισμά και τις 26.000 για το νότιο. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε τρεις μέσου μεγέθους πόλεις, οι οποίες αυτή την στιγμή ουδέν προσφέρουν στον τομέα αυτό στους πολίτες τους.

Τα ενισχυμένα κέντρα των διαμερισμάτων θα πρέπει να συνεργάζονται με τα πρωτογενής κύτταρα πολιτιστικής υποδομής των πολεοδομικών ενοτήτων.

Τα κέντρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με δυνατότητα διοργανώσεως:

- Διαλέξεων
- Κινηματογραφικών προβολών
- Θεατρικών παραστάσεων
- Συναυλιών
- Εκθέσεων

Για το μέγεθος του κέντρου αυτού, το οποίο συμπίπτει με τον Τύπο 3 των προδιαγραφών Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. απαιτούνται περίπου 1.350 μ² δομημένης επιφάνειας όπου θα συμπεριλαμβάνονται:

Αίθουσα θεαμάτων 500 περίπου ατόμων: 600μ²

Βιβλιοθήκη:	150μ ²
Δισκοθήκη:	100μ ²
Χώροι εκθέσεων:	200μ ²
Μπάρ – εστιατόριο:	200μ ²
Διοικητικοί – τεχνικοί – βοηθητικοί χώροι:	100μ ²

Σύνολο = 1.350μ²

Και μία οικοπεδική έκταση περίπου: 3.000μ².

- Χώρος θερινού κινηματογράφου.

Δυνατότητες χωροθετήσεως των κέντρων αυτών

- Στο νότιο διαμέρισμα προβλέπεται το οικοδομικό τετράγωνο 2172, εκτάσεως 5.000τ.μ. περίπου για πολιτιστικό κέντρο του διαμερίσματος με δυνατότητα οικοδομήσεως, (4.000τ.μ. περίπου), η οποία υπερκαλύπτει τις ανάγκες του κέντρου.

Βεβαίως η μεγάλη έκταση του οικοπέδου δίνει την δυνατότητα της διαμορφώσεως του εξωτερικού χώρου, ώστε να συμπεριλάβει και μικρό ανοιχτό θέατρο για υπαίθριες εκδηλώσεις. Ακόμη υπάρχει η δυνατότητα της ενσωματώσεως στο κτίριο υπαιθρίου κινηματογράφου.

- Για τον αρκτικό τομέα προγραμματίζεται ένα ισχυρό κέντρο πολιτιστικής υποδομής στην ενότητα 5 η οποία χαρακτηρίζεται από το Γ.Π.Σ. σαν κέντρο αρκτικού τομέα. Η πολεοδομική μελέτη έχει σε α' και β' φάση ολοκληρωθεί. Μένει η προώθησή της.

Το κέντρο που προτείνεται εκεί υπερβαίνει κατά πολύ τις ανάγκες του διαμερίσματος και αναλαμβάνει και κεντρικές λειτουργίες, οι οποίες δεν μπορούν να χωροηγηθούν πλέον στο κέντρο της πόλεως. Η θέση του Κέντρου του Αρκτικού Διαμερίσματος μπορεί επίσης να παίξει τον συνδετικό κρίκο μεταξύ πόλεως και Πανεπιστημίου.

- Στο ανατολικό Διαμέρισμα η αρχική λύση που προτείνεται από το Γ.Π.Σ. είναι το οικοδομικό τετράγωνο 1645, στο οποίο ακόμη μένουν περίπου 18.000τ.μ. από το αρχικό εμβαδόν. Ο χώρος αυτός έχει την δυνατότητα να καλύψει τόσον τις ανάγκες της ανεγέρσεως του διοικητηρίου που λείπει από την πόλη, όσο και τις ανάγκες αναπτύξεως εμπορικού και πνευματικού κέντρου.

Εδώ θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και μέρος του Ο.Τ. 1679 εκτάσεως περίπου 11.000τ.μ. για την καλλίτερη ανάπτυξη των χώρων που θέλουμε. Και εδώ μπορεί να συμπεριληφθεί δημοτικός υπαίθριος κινηματογράφος.

Πέραν των παραπάνω θα πρέπει να προγραμματισθεί και μία αίθουσα πειραματικού θεάτρου ανά διαμέρισμα.

Ακόμα χώροι υπαιθρίων συγκεντρώσεων, π.χ. διαμόρφωση χώρων με αναβαθμούς κυκλικούς ή ορθογωνικούς σε ανοιχτό χώρο (πλατεία π.χ.) ή και σε συνδυασμό με το βασικό πνευματικό κέντρο για υπαίθριες εκδηλώσεις το καλοκαίρι...

3^η Βαθμίδα

Κεντρικές πολιτιστικές λειτουργίες

Στις κεντρικές λειτουργίες συμπεριλαμβάνονται οι σημαντικότερες εγκαταστάσεις για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι κεντρικές, εν

προκειμένου, λειτουργίες οφείλουν να δρουν συμπληρωματικά με τις πολιτιστικές δράσεις σε Ενότητες και Διαμερίσματα.

Σήμερα ο πολίτης μιας εκτός κέντρου περιοχής δύσκολα θα πάρει μέρος σε εκδηλώσεις του κέντρου. Το πολύ-πολύ να πάει σε εκδηλώσεις που γίνονται σε στάδια ορισμένων, κυρίως γνωστών τραγουδιστών, οι οποίοι δεν διστάζουν να ονομάζουν τις βιομηχανικού και ποδοσφαιρικού τύπου εκδηλώσεις τους, συναυλίες.

Κάτι που συνιστά την πλήρη περιφρόνηση του κοινού, ως προς την ποιότητα που πρέπει να έχει μία καλλιτεχνική εκδήλωση.

Έτσι λοιπόν τα πρωτογενή (Πολεοδ. Ενότητες) και δευτερογενή (διαμερίσματα) κέντρα πολιτιστικών δραστηριοτήτων, έχουν να προσφέρουν την μεγάλη υπηρεσία της επαφής των πολιτών με τα πνευματικά και καλλιτεχνικά πράγματα, δημιουργώντας έτσι πολίτες με περισσότερα ενδιαφέροντα και ως εκ τούτου με μεγαλύτερη δυνατότητα συμμετοχής στις κεντρικές πολιτιστικές λειτουργίες που οφείλουν να είναι υψηλού επιπέδου.

Μόνον με βάση μία τέτοια οργάνωση μπορούμε να προτείνουμε τις παρακάτω αναγκαίες πολιτιστικές λειτουργίες.

Διότι χωρίς την συμμετοχή μεγάλου αριθμού πολιτών οι εγκαταστάσεις αυτές δεν έχουν κανένα νόημα και ούτε μπορούν να συντηρηθούν.

Αίθουσες εκδηλώσεων, χώροι πολιτιστικής υποδομής

	Παρατηρήσεις
- Θέατρο – όπερα 700-900 θέσεων - Και μικρή αίθουσα θεάτρου 400 θέσεων	Αναγκαία οικοπεδική έκταση 4000-5000 τ.μ. και με δομημένη επιφάνεια περίπου 3500 τ.μ.
- Αρχαιολογικό Μουσείο	Πρωθείται η ανέγερση σε ιδιόκτητο οικόπεδο
- Μουσείο σύγχρονης τέχνης (ζωγραφική – γλυπτική)	Τουλάχιστον 1000τμ εκθεσιακού χώρου. Ο Δήμος έχει ήδη μία μεγάλη συλλογή αξιόλογων έργων
- Μουσείο αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, κέντρο εκπαιδευτικό στον χώρο της αρχιτεκτονικής	Αποτυπώσεις – φωτογραφικό υλικό από την αρχιτεκτονική της πόλεως των δύο τελευταίων

	αιώνων.
- Λαογραφικό Μουσείο	Έχει ήδη καθοριστεί η θέση. Δίπλα στο αρχαιολογικό Μουσείο
= Εθνολογικό Μουσείο	Τουλάχιστον 800-1000τμ εκθεσιακού χώρου
- Βιβλιοθήκη κεντρική με 1 τουλάχιστον παράρτημα ανά Διαμέρισμα - Δημιουργία Τμήματος σπανίων βιβλίων	Υπάρχει ήδη οικόπεδο κεντρικό (Παντανάσσης – Πατρέως – Όθωνος Αμαλίας και Αγ. Ανδρέου) έκτας. 1000τμ (περίπου)
- Μουσείο Τύπου	Στεγάζεται ήδη
- Χώροι για την στέγαση ιδιωτικών συλλόγων, οι οποίοι αυτοί την στιγμή δεν παραχωρούνται στο Δήμο, λόγω ελλείψεως χώρου.	Τέτοιοι χώροι θα μπορούσαν αν εξευρεθούν σε παραδοσιακά κτίρια, τα οποία θα έπρεπε να αγοράσει ο Δήμος
- Κέντρα περιβαλλοντικής ενημερώσεως και εκπαιδεύσεως όπου με εκθέσεις, διαλέξεις ενημερωτικού τύπου εκδηλώσεως θα ενημερώνεται το κοινό, για το πώς θα πρέπει να αντιμετωπίζουμε το περιβάλλον αστικό και φυσικό	τα κέντρα αυτά θα πρέπει να γίνουν ένα ανά Διαμέρισμα, για την καλλίτερη πρόσβαση κυρίως των μαθητών κάθε περιοχής
- Μουσείο Λογοτεχνίας στο κτήριο που γεννήθηκαν ο Κωστής Παλαμάς και η Ματθίδη Σεράο	Το κτήριο υπάρχει στην οδό Κορίνθου. Πρέπει βέβαια να αναστηλωθεί και διαμορφωθεί καταλλήλως

Συνέδρια – Διαλέξεις – Χώροι σεμιναρίων

Συνεδριακό κέντρο με:

2 τουλάχιστον μεγάλες αίθουσες συνεδρίων σε συνδυασμό με:

α) 5 τουλάχιστον μικρότερες αίθουσες ώστε σε περίπτωση μεγάλων διοργανώσεων με παράλληλες εκδηλώσεις (στρογγυλά τραπέζια) να είναι δυνατή η χρήση της μεγάλης αίθουσας και των μικρών συγχρόνως.

β) 10 – 15 τουλάχιστον αίθουσες μικρότερες των 150 – 200 ατόμων για σεμινάρια, διαλέξεις κλπ. με πλήρη εξοπλισμό, σε εποπτικά μέσα (επιδιασκόπια κλπ.) και σε μικροφωνικές και λοιπές ανάγκες.

γ) χώρο εκθέσεων (στεγασμένο) τουλάχιστον 2000τμ.

Εκθεσιακοί χώροι για μεγάλες εμπορικές εκθέσεις.

Εκθεσιακοί χώροι, σε περιοχές εκτός του κέντρου, τουλάχιστον 10 – 15.000τμ. σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους.

Η Πάτρα δεν διαθέτει καθόλου μεγάλους εκθεσιακούς χώρους, οι οποίοι θα συντελούσαν στην αναθέρμανση του εμπορίου και γενικότερα της οικονομικής ζωής της πόλεως.

Στο κέντρο της πόλεως εκτός από την ζωή του Λιμενικού Ταμείου δεν υπάρχει δυνατότητα εξευρέσεως τόσο μεγάλων εκτάσεων.

Οι παλαιότερες προτάσεις αφορούσαν στην περιοχή του Έλους της Αγυιάς, στην εκτός Σχεδίου περιοχή της ενότητας 14 στην Αγυιά στην περιοχή του Κέντρου του Αρκτικού Τομέα.

Ακόμη στην υπό ανάπλασιν γραμμική περιοχή από την Ακτή Δυμαίων μέχρι τον Βιολογικό Καθαρισμό.

Μουσεία βιοτεχνικής και τεχνολογικής κληρονομιάς

Ως γνωστόν η Πάτρα έχει ένα πλούσιο παρελθόν σαν κέντρο βιοτεχνίας και βιομηχανίας.

Η οικονομική αυτή παράδοση της πόλεως για λόγους ιστορικούς αλλά και αναπτυξιακούς πρέπει να διασωθεί.

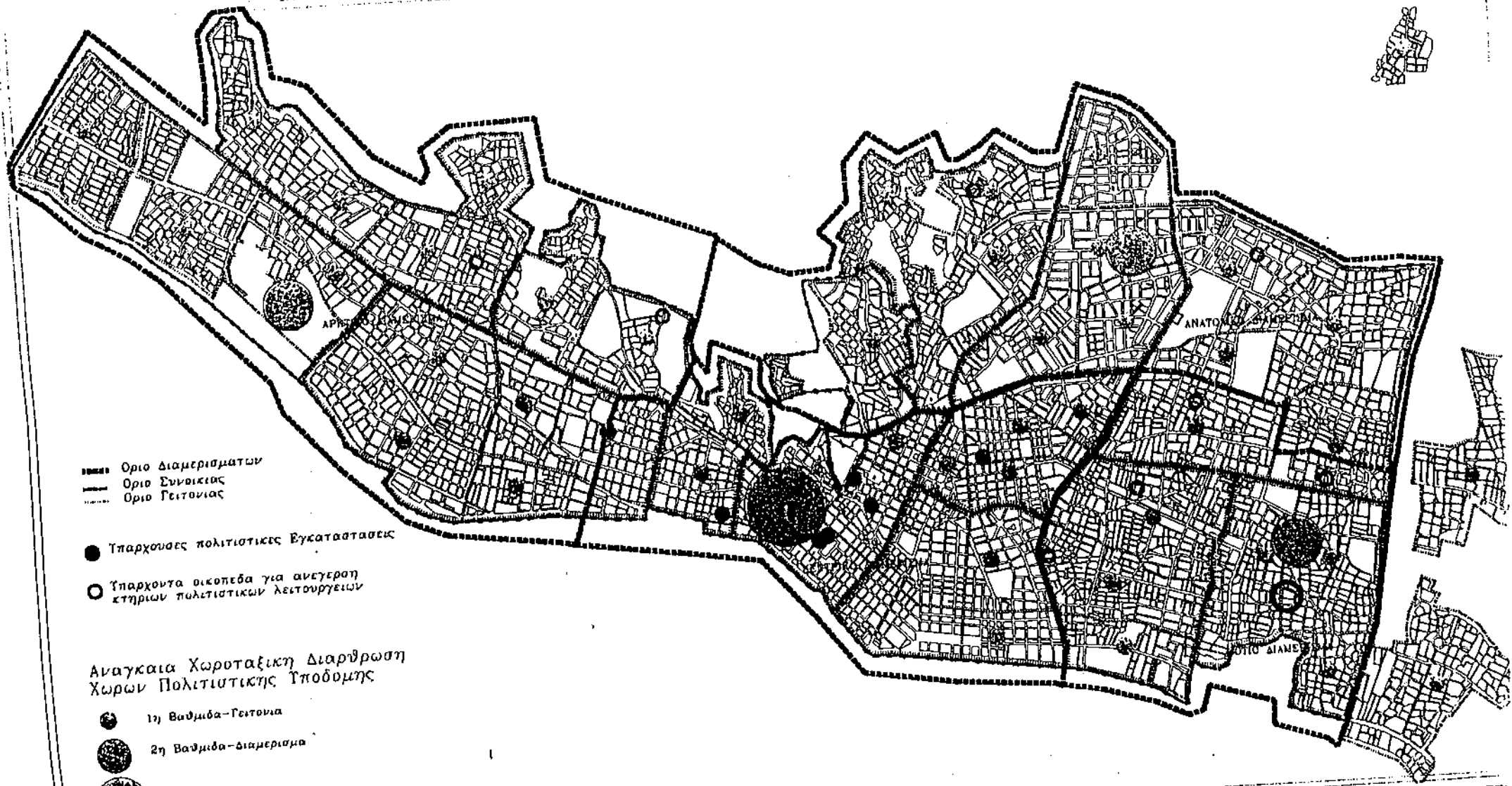
Είναι γνωστές οι προσπάθειες που μέσω και της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνονται για την αναβίωση παραδοσιακών επαγγελμάτων για την τόνωση της οικονομικής κινήσεως.

Στον τομέα αυτό θα μπορούσαν να γίνουν τα εξής:

Να διασωθούν υπάρχοντες χώροι παραδοσιακών εργαστηρίων με πλήρη σχεδόν την εξάρτηση εργαλείων και λοιπών μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

Οι χώροι αυτοί αφού αναβαθμισθούν σε χώρους λειτουργούντων μουσείων θα μπορούσαν να προσφέρουν:

- Αναβίωση του κάθε επαγγέλματος έστω σε μικρή κλίμακα.
- Χώρους διδασκαλίας για το συγκεκριμένο επάγγελμα, όπως πχ.
 1. Το πλήρες σχεδόν εργαστήριο ξυλουργικής, ιδιοκτησίας του Δήμου Πατρέων στην οδό Τριών Ναυάρχων.
 2. Το πλήρες εργαστήριο Λουκουμοποιίας στην οδό Γεροκωστοπούλου.
 3. Η Πειραιϊκή – Πατραϊκή, Λαδόπουλος, κ.λ.π.

- Οριο Διαμερισμάτων
- Οριο Συνοικίας
- Οριο Γειτονίας

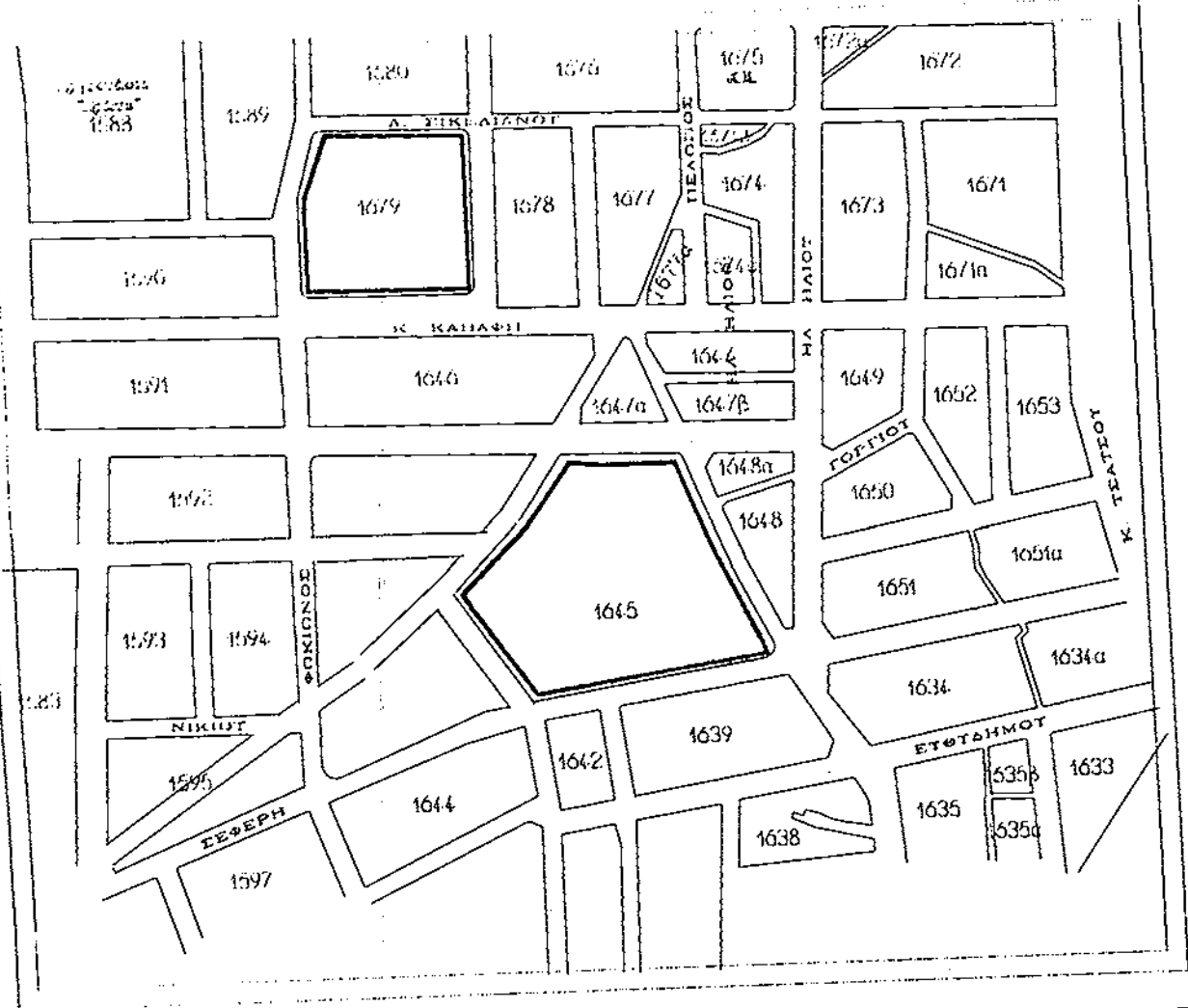
- Τπαρχουσες πολιτιστικες Εγκαταστασεις
- Τπαρχοντα οικοπεδα για ανεγερση κτηριων πολιτιστικων λειτουργειων

Αναγκαία Χωροταξική Διαρθρωση Χωρων Πολιτιστικής Υποδομης

- 1η Βαθμιδα-Γειτνια
- 2η Βαθμιδα-διαμερισμα
- 3η Βαθμιδα Κεντρο πολεις

ΜΕΛΕΤΗ Προσδιορισμος αναγκαιας υποδομης πολιτιστικων δραστηριοτητων στο Πολεοδ. Συγκροτημα Πατρων

ΜΕΛΕΤΗ ΓΡΑΦΕΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Ο.Τ. : 1645 ΕΚΤΑΣΗ 22.800 Τ.Μ
 σε συνδυασμό με :
 Ο.Τ. 1679 ΕΚΤΑΣΗ 12.200 Τ.Μ

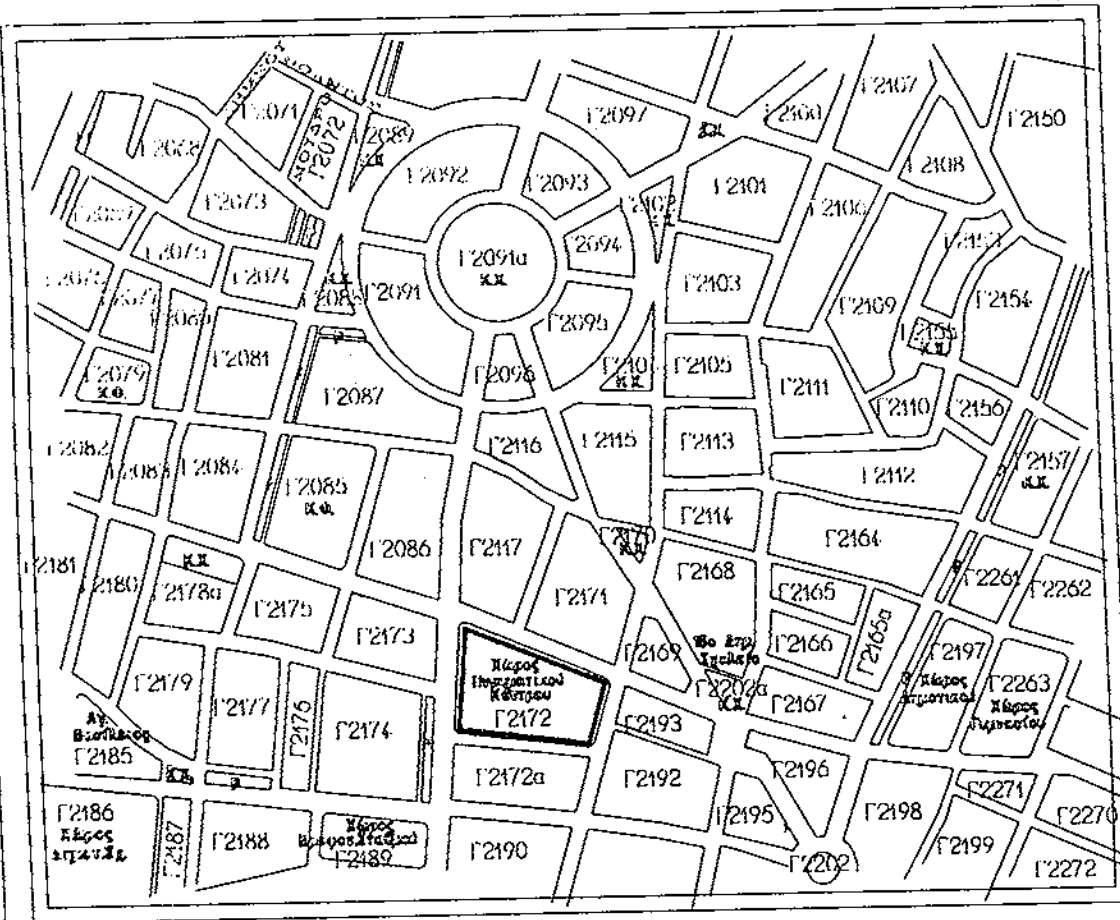
**ΧΩΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
 ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ
 ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ**

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
 ΤΥΠΟΥ Γ
 (ΣΤΑΘΕΡΟΤΥΠΑ ΥΠΕΧΩΔΕ)**

ΘΕΜΑ: Προσδιορισμός αναγκαίας υποδομής πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο Νο.Συγκρ.Πατρων

ΠΑΤΡΑ

ΜΕΛΕΤΗ:
 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΧΩΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ο.Τ. : Γ. 2172
 ΕΚΤΑΣΗ 5.300 τ.μ (περίπου)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΥΠΟΥ Γ

(ΣΤΑΘΕΡΟΤΥΠΑ ΥΠΕΧΩΔΕ)

ΘΕΜΑ: Προσδιορισμός αναγκαίας υποδομής πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο Νο.Συγκρ.Πατρών

ΠΑΤΡΑ

ΜΕΛΕΤΗ:
 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Για όλους αυτούς τους λόγους, οι οποίοι αναλύονται διεξοδικά στις προτάσεις για την ίδρυση και λειτουργία Τεχνολογικού Μουσείου από την Ομοσπονδία Επαγγελματικών – Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας. Θεωρούμε ότι η ίδρυση ενός Τεχνολογικού Μουσείου στην Πάτρα είναι αναγκαία.

Η εγκατάσταση δε, δεν θα είναι καθόλου μουσειακή αν αναλογισθεί κανείς ότι στο Τεχνολογικό Μουσείο του Λονδίνου εργάζονται 3.500 άτομα, σύμφωνα με στοιχεία που έθεσε στην διάθεσή μας η παραπάνω Ομοσπονδία.

Στα πλαίσια των παραπάνω εγκαταστάσεων θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και ελεύθερος εκθεσιακός χώρος μηχανών, ΟΣΕ, στο χώρο του ΟΣΕ στον σταθμό Αγ. Διονυσίου.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

Το κεφάλαιο αυτό θεωρούμε πολύ σημαντικό μια και η Πάτρα φαίνεται να υστερεί και στον τομέα αυτό σε σχέση με άλλες πόλεις της Ελλάδας. Οι όποιες δραστηριότητες ή ιδέες δεν μπορούν να υλοποιηθούν αν δεν υπάρχει ο οργανωτικός φορέας, ο οποίος θα τις υλοποιήσει. Έτσι λοιπόν θεωρούμε ότι πρέπει τουλάχιστον να γίνουν τα παρακάτω:

1) Ίδρυση λαϊκού Πανεπιστημίου με συγκεκριμένο πρόγραμμα για όλα τα επίπεδα.

Οι κύκλοι μαθημάτων θα γίνονται τόσο στο κέντρο όσο και στις αίθουσες των πολεοδομικών ενοτήτων, μία φορά την εβδομάδα με θέματα γενικότερης παιδείας.

Ο θεσμός του λαϊκού Πανεπιστημίου είναι ευρέως διαδεδομένος στην Ευρώπη και λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία. Αλλά και στην Ελλάδα έχει αποδώσει καρπούς. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι λαϊκό Πανεπιστήμιο λειτουργεί αυτή την στιγμή στα μικρά Κύθηρα.

Η παρουσία του Πανεπιστημίου δεν εμποδίζει σε τίποτα τον θεσμό αυτό μια και οι στόχοι είναι διαφορετικοί αλλά και ο κόσμος στον οποίο απευθύνεται.

Η ίδρυση του λαϊκού Πανεπιστημίου θα πρέπει να γίνει από τον Δήμο στις Πάτρας σε συνεργασία με όλους τους συναρμόδιους φορείς.

Οικονομικά το κόστος είναι σχεδόν μηδενικό μια και εκτός της αίθουσας χρειάζεται μόνον κάθε φορά, οι ομιλητές, οι οποίοι συνήθως προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εν είδη διαλέξεων δωρεάν.

2) Ίδρυση από τον Δήμο μορφωτικού κέντρου με σκοπό την έκδοση των έργων των λογίων της περιοχής από παλαιότερες εποχές (βυζαντινές) μέχρι σήμερα.

Το κεφάλαιο αυτό είναι εντελώς παραγνωρισμένο. Μια τεράστια πνευματική κληρονομιά είναι ή ξεχασμένη ή εντελώς άγνωστη. Με πολλές συνέπειες για την εν γένει πνευματική πορεία της πόλεως. Μια και όποιος δεν γνωρίζει το παρελθόν ή το παραγνωρίζει δεν μπορεί να αξιολογήσει σωστά το παρόν.

Θα μπορούσε λοιπόν να επανεκδοθούν τα έργα μεγάλων πνευματικών μορφών των Πατρών, διδασκάλων του Γένους κ.λ.π.

Και βέβαια κάτι τέτοιο θα έπρεπε να ανατεθεί σε μεγάλης εμβελείας πνευματικές προσωπικότητες αποδεδειγμένης αξίας.

3) Ίδρυση Δημοτικής Εταιρείας Πατραϊκών Μελετών

Το κέντρο αυτό π.χ. επωνυμία Δημοτική Εταιρεία Πατραϊκών Μελετών θα μπορούσε να προσφέρει μεγάλη υπηρεσία στην ανάπτυξη, προώθηση και έκδοση των πνευματικών ερευνών για τον πατραϊκό χώρο και στην παρότρυνση νέων επιστημόνων να ενδιαφερθούν για την ιστορία της πόλεως των.

Θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι σε άλλες πόλεις που υπάρχουν τέτοιοι θεσμοί, έστω και μη δημοτικοί, η επιστημονική έρευνα έχει φθάσει σε πολύ μεγάλο επίπεδο.

Η Πάτρα δεν έχει ακολουθήσει μέχρι στιγμής το παράδειγμα τόσων πόλεων της Ελλάδας, οι οποίες μέσω τέτοιων θεσμών, έχουν αναπτύξει έντονη πνευματική και ερευνητική δραστηριότητα.

4) Στον χώρο του θεάτρου

Σχετικά με την λειτουργία του θεσμού – θεάτρου θα θέλαμε να προσθέσουμε κάτι: Η απόκτηση χώρων δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας.

Αυτό εξαρτάται:

A) από τον τρόπο λειτουργίας των θεατρικών σκηνών και

B) από το ρεπερτόριό τους.

Ως προς το A)

Το θέατρο σαν θεσμός πρέπει να έχει μια συνεχή παρουσία στην πόλη.

Δηλαδή να υπάρχει συγκεκριμένη ημερομηνία ενάρξεως της χειμερινής περιόδου π.χ. 15 Οκτωβρίου και συγκεκριμένη ημερομηνία π.χ. 15 Μαΐου για την λήξη της.

Μόνον έτσι θα συνειδητοποιήσει και ο κόσμος ότι υπάρχει μία εναλλακτική πρόταση αξιοποίησεως του ελευθέρου χρόνου του.

Μέχρι στιγμής ποτέ κανένας δεν ξέρει ούτε πότε αρχίζει, ούτε πότε τελειώνει ούτε καν και αν υπάρχει.

Θα πρέπει να υπάρχει πρόγραμμα λειτουργίας δεσμευτικό, ως προς τις μέρες και ώρες λειτουργίας του θεάτρου για όλη την βασική χειμερινή περίοδο.

Μόνο τότε θα μπορούσαν να προωθηθούν και συστήματα Abonnement αλλά και άλλοι τρόποι προσφοράς αλλά και προσελκύσεως του κοινού όπως γίνεται σε όλα τα θέατρα τουλάχιστον της Ευρώπης.

Τα ΔΗΠΕΘΕ, σε όλη την Ελλάδα δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν τις αρχικές τους δυσκολίες και ακόμη δεν κατάφεραν να ενσωματωθούν στην ζωή των πόλεων στις οποίες εδρεύουν.

Οι λόγοι έχουν πολλαπλώς αναλυθεί και δημοσιευθεί και δεν χρειάζεται να παρατεθούν ξανά.

Εάν δεν βρεθεί τρόπος να ενσωματωθούν στην ζωή της πόλεως και να αποτελέσουν τμήμα της ζωής των κατοίκων στον τομέα της ψυχαγωγίας αλλά και της καλλιτεχνικής προσφοράς δεν έχει κανένα νόημα να συζητάμε για την δημιουργία νέων θεατρικών χώρων.

Ως προς το B)

Τα προβλήματα εδώ είναι τεράστια και για άλλη μία φορά αποδεικνύεται η έλλειψη κάποιας πολιτικής ως προς το κεφαλαιώδες αυτό θέμα. Το ρεπερτόριο (πρόγραμμα), σε μία πόλη που έχει μεν δύο θέατρα, το ένα προ 2000 ετών και το άλλο προ 120 ετών, που όμως έχει

χάσει την επαφή με αυτό που λέγεται θέατρο, θα έπρεπε να είναι πολύ προσεκτικά επιλεγμένο.

Θα πρέπει να περιέχει έργα βατά κυρίως από το κλασικό περιεχόμενο ελλήνων και ξένων συγγραφέων. Υπάρχουν πάρα πολλά σε όλα τα είδη του θεατρικού λόγου.

Οι πειραματισμοί και η διδασκαλία έργων προωθημένων θεατρικών γραφών, ανεξάρτητα από την ποιότητά τους, θα πρέπει να γίνονται στις δευτέρες σκηνές που τώρα υπάρχουν. Εκεί μπορούν να πειραματίζονται.

Όχι όμως στην κεντρική σκηνή που ο πολύς κόσμος θέλει να δει κάτι άλλο. Κάτι που επίσης θα πρέπει να τονίσουμε είναι ότι η βιωσιμότητα μιας θεατρικής σκηνής εξαρτάται από την σοβαρότητα με την οποία ανεβάζει ακόμα και μία κωμωδία του Ψαθά ή ένα έργο του Ξενόπουλου που κακώς οι κατά καιρούς σκηνοθέτες τα περιφρονούν.

Και αν δεν είναι δυνατόν να ανέβει ένα έργο με σοβαρότητα, δεν θα πρέπει να ανεβαίνει καθόλου (η εμπειρία από τον Σαίξπηρ και τον Ίψεν ήταν όντως τραυματική).

Διότι μία πρόχειρη παράσταση γίνεται αμέσως αντιληπτή και από έναν αδαή με αποτέλεσμα αρνητικό, ως προς την καλλιέργεια της θεατρικής του παιδείας.

Η σωστή οργάνωση του θεατρικού θεσμού στην σημερινή Πάτρα πρέπει να αντιμετωπισθεί με ιεραποστολική διάθεση για να μπορέσει να προσελκύσει τον κόσμο και να αποδώσει τους αναμενόμενους καρπούς.

Επίσης θα πρέπει να συμπεριλάβει στο πρόγραμμά του το τοπικό θέατρο παραστάσεις για μέρες γιορτινές όπως είναι τα Χριστούγεννα.

Πανηγυρικές παραστάσεις, με θέματα προσήκοντα, τα οποία προσελκύουν τις μέρες αυτές μεγάλους και μικρούς.

5) Στο χώρο των θεσμών θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι σημαντικό είναι ο διαχωρισμός του πολιτιστικού τομέα σε δύο τμήματα.

A) Το πρώτο τμήμα θα ασχολείται αποκλειστικά με τον εν γένει μορφωτικό τομέα ο οποίος είναι μεγάλος και σπουδαιότατος για την πόλη και χρήζει συνεχούς απασχολήσεως.

B) το δεύτερο τμήμα θα ασχολείται αποκλειστικά με το καρναβάλι, το οποίο χρήζει και αυτό συνεχούς απασχολήσεως όλο τον χρόνο, αν πρέπει

η μεγάλη αυτή οργάνωση στον τομέα της αναψυχής και της λαογραφίας (ίσως), να τιθασσευθεί ώστε να κατακτήσει αρτιότητα και ποιότητα.

Επίμετρο

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ορισμένα πράγματα.

Ο εμπλουτισμός μιας πόλεως με χώρους πολιτιστικής υποδομής σημαίνει ότι, πριν από αυτό έχουμε κάνει τις αναγκαίες πολεοδομικές παρεμβάσεις, τόσο για την χωροθέτησή τους, όσο και για τον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο που θα τις υποδεχθεί...

Με το δεύτερο εννοούμε τις αναπλάσεις των ελεύθερων χώρων που χρειάζονται τόσο στην περιφέρεια, όσο και στο Ιστορικό Κέντρο. Την αισθητική δηλαδή αναβάθμιση του χώρου.

Για την επιτυχή αντιμετώπιση του μεγάλου και δύσκολου αυτού εγχειρήματος της ανεγέρσεως δηλαδή χώρων πολιτιστικών εγκαταστάσεων, θα πρέπει να μη παραγνωρισθεί η παράμετρος της αισθητικής του χώρου...

Θεωρούμε επίσης ότι ο Δήμος θα πρέπει να αξιοποιήσει όλα τα δικά του κτήρια, τα οποία μπορούν με σωστό προγραμματισμό και σωστή εκβάθρων ανακατασκευή να προσφέρουν πολλά στον τομέα στον οποίο αναφερόμαστε. (π.χ. Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, Σπίτι Πολιτισμού, Μέγαρο Μουσικής κ.λ.π.)

Εάν θέλουμε να διεκδικήσουμε τον τίτλο της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης θα πρέπει να σκεφθούμε πολύ, πως θα μπορέσουμε να καλύψουμε την απόσταση που μας χωρίζει από μία συνηθισμένη ευρωπαϊκή πόλη, όχι τόσο στον τομέα των πολιτιστικών εγκαταστάσεων, όσο κυρίως στην λοιπή συγκρότηση της πόλεως και στα γενικότερα χαρακτηριστικά που πρέπει να παρουσιάζει.

Ακόμη αυτό που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί είναι ότι από μία πόλη της Ελλάδας οι ευρωπαίοι περιμένουν πολλά, κυρίως στο επίπεδο το πνευματικό.

Το πρόγραμμα δηλαδή των εκδηλώσεων θα πρέπει να είναι τέτοιο, που να ανταποκρίνεται στην μεγάλη παράδοση της χώρας μας, την οποία οι καλλιεργημένοι ευρωπαίοι γνωρίζουν πάρα πολύ καλά.

Έτσι ολοκληρώνοντας την παραπάνω εργασία θα ήθελα να καταγράψω τις απόψεις μου πάνω στο πώς πρέπει από πλευράς

περιεχομένου, να αντιμετωπισθεί το κεφάλαιο εκδηλώσεις για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Α) Πάτρα, σημείον επαφής με την Δύση

Η Πάτρα για όσους ξέρουν την ιστορία της έφθασε σε μεγάλη ακμή κατά την ρωμαϊκή εποχή.

Οι Ρωμαίοι αναγνώρισαν τον σημαντικό κομβικό της χαρακτήρα μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδας, την ανέδειξαν και την κατέστησαν μόνην αυτήν από όλες τις ελληνικές πόλεις, ελεύθερη.

Έδρασε δηλαδή η Πάτρα σαν το σημείον επαφής μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδας.

Θεωρώ λοιπόν ότι εκεί είναι το κλειδί: η σύζευξη ρωμαϊκού και ελληνικού πολιτισμού.

Ό,τι δηλαδή υψηλότερο υπάρχει στην πνευματική ιστορία της ανθρωπότητας.

Πως αυτό θα εκφρασθεί; Με πολλούς τρόπους.

α) με την οργάνωση διεθνούς συνεδρίου ελληνοιστών και ρωμαϊστών, όπου θα αναλυθεί η ουσία του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού, οι ομοιότητες οι αντιθέσεις κλπ.

Το θέμα αυτό καταλαμβάνει δύο σημαντικές ιστορικές ενότητες.

Η πρώτη στην αρχαιότητα (ελληνιστική εποχή) και η δεύτερη στην Αναγέννηση, όπου πάλι το ελληνικό πνεύμα γονιμοποιεί τη Δύση και συντελεί αποφασιστικά στην αναγέννηση του ευρωπαϊκού πνεύματος.

Το πεδίο είναι απέραντο και μπορεί κανείς να παρουσιάσει μία πραγματική πνευματική πανδαισία.

Επειδή η Πάτρα δεν έχει καμία πείρα στην οργάνωση εκδηλώσεων τέτοιου επιπέδου, όπως π.χ. άλλες πόλεις της Ελλάδας και μάλιστα πολύ μικρότερες, θα πρέπει να απευθυνθεί στους καθ' ύλην αρμοδίους.

Δηλαδή σε μεγάλης αξίας προσωπικότητες πανελληνίου εμβέλειας, που διαθέτουν το επιστημονικό κύρος και την γνώση για την διοργάνωση επιστημονικών συναντήσεων τέτοιου επιπέδου.

Στα πλαίσια του συνεδρίου αυτού θα πρέπει να διοργανωθούν μεγάλες αρχαιολογικές εκθέσεις τόσο των ευρημάτων της ελληνιστικής αρχαιότητας όσο και των βυζαντινών χρόνων σε συνδυασμό με σημαντικές εκδόσεις οι οποίες θα πρέπει να προετοιμάζονται από τώρα.

β) στον ίδιο χώρο εντάσσεται και ένα θέμα καθαρά πολεοδομικό. Η Πάτρα ανήκει σε ένα ευρύ δίκτυο πόλεων που δημιουργήθηκαν από τους Ρωμαίους σε όλη την Ευρώπη (Νικόπολις, Trier, Neuss, Timgard).

Η Πάτρα είναι ίσως η μόνη πόλις από όλες, στην οποία οι Ρωμαίοι σεβάστηκαν την πολεοδομική της μορφή και απλώς την επεξετείναν και την ανέδειξαν.

Οι άλλες πόλεις έγιναν κατά τα πρότυπα του *Castrum Romanum* κατά τα πρότυπα δηλαδή του ρωμαϊκού στρατοπέδου.

Θα μπορούσε λοιπόν κανείς να έρθει σε επαφή με τις πόλεις αυτές και να δημιουργήσει μία επιστημονική συνάντηση με θέμα την ελληνική και ρωμαϊκή πολεοδομία.

Το θέμα είναι πολύ σημαντικό μια και η μεγάλη διαφορά έγκειται στην εγκατάλειψη από τους Ρωμαίους των αρχών της ελληνικής πολεοδομίας για πόλεις των πολιτών και στην υιοθέτηση των πόλεων για υπηκόους που μέχρι σήμερα έχουμε. Και εδώ θα μπορούσε να συνδυασθεί η επιστημονική συνάντηση με σημαντικές εκθέσεις και εκδόσεις.

Ακόμη στο κεφάλαιο αυτό θα μπορούσε εύκολα να γίνει μέσω σχεδίων και μακέτας η ανασύσταση της αρχαίας Πάτρας σε συνεργασία βέβαια με τις Εφορίες κλασικών και βυζαντινών αρχαιοτήτων. Τα στοιχεία τα έχουμε από τις σωστικές ανασκαφές που γίνονται.

Η μακέτα θα μπορούσε να γίνει πολύ εντυπωσιακή σε κλίμακα 1:2000 και σε τρία επίπεδα, το ένα πάνω από το άλλο με κάποια απόσταση. Το πρώτο η ελληνιστική Πάτρα. Το δεύτερο σε διαφανή βάση η βυζαντινή Πάτρα και το τρίτο πάλι σε διαφανή βάση, η σύγχρονη Πάτρα με πυρήνα το σχέδιο Βούλγαρη.

Η μακέτα αυτή με την χρήση ηλεκτρονικών πολυμέσων θα μπορούσε να προσφέρει και πολλές πληροφορίες για την ιστορία της πόλεως στους επισκέπτες.

Με αφορμή δε το σχέδιο Βούλγαρη θα ήταν ενδιαφέρουσα μία επιστημονική συνάντηση για την πολεοδομία του 19^{ου} αιώνα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Διαφορές και συγκρίσεις.

Ένα άγνωστο αλλά και πολύ ενδιαφέρον θέμα που θα προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον.

Β) Πάτρα, τρόπος μαρτυρίου του πρωτοκλήτου Ανδρέου. (Χριστιανική Τέχνη)

Είναι μία ιδανική ευκαιρία να γίνουν, πάνω στο κεφαλαιώδες αυτό θέμα αυτά που δεν έχουν γίνει μέχρι στιγμής και που όφειλαν να έχουν γίνει.

Πρώτον αναστήλωση του παλαιού Ναού του Αγίου Ανδρέου του σημαντικότερου ίσως μνημείου της Πάτρας, ο οποίος αυτή την στιγμή καταστρέφεται κατά αξιοθρήνητο τρόπο εν μέσω πλήρους αδιαφορίας των αρμοδίων αλλά και των κατοίκων, οι οποίοι θα έπρεπε να έχουν ξεσηκωθεί για το θέμα αυτό.

Για το 2006 θα έπρεπε να οργανωθούν τα παρακάτω:

Σύνδεση της τοπικής εκκλησίας με τις άλλες εκκλησίες που ίδρυσε ο απόστολος Ανδρέας όπως με την εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως (Πατριαρχείο) και με την εκκλησία της Σκωτίας αλλά και με το Πανεπιστήμιο της Σκωτίας που φέρει το όνομά του.

Από κοινού οργάνωση θεολογικού συνεδρίου με θέμα τον Απόστολο Ανδρέα. Συγχρόνως έκθεση αγιογραφίας με θέμα τον Άγιο Ανδρέα στην βυζαντινή τέχνη.

Τέλος έκδοση πολυτελούς τόμου με θεματογραφία την ζωή και την δράση του και συγχρόνως με τις καλλίτερες βυζαντινές εικόνες με θέμα την ζωή του.

Μία έκδοση πολύ σημαντική στα πλαίσια της ιστορίας της χριστιανικής τέχνης.

Και πάλι η διοργάνωση του σημαντικού αυτού κεφαλαίου θα πρέπει να ανατεθεί σε προσωπικότητες μεγάλης εμβέλειας και βεβαίως με την συνεργασία της αρχιεπισκοπής Αθηνών μια και θα πρέπει κατά κάποιο τρόπο να υπάρξει και ένας τρόπος εμφάσεως του αποστολικού χαρακτήρα της εκκλησίας των Πατρών, όπως και στη Ρώμη.

Γ) Πάτρα, ο τόπος που ξεκίνησε η αναγέννηση του Ελληνικού Κράτους.

Αυτή την στιγμή στο Μόναχο λειτουργεί έκθεση με θέμα την ανασύσταση του ελληνικού κράτους μετά την επανάσταση του '21. Η έκθεση όπως μεταδόθηκε είναι εντυπωσιακή και παρουσιάζει πλήθος ντοκουμέντων. Η έκθεση γίνεται απ' ευκαιρία του Milenium.

(και αυτό το κάνουν οι Γερμανοί και όχι εμείς. Οι Γερμανοί που παραμένουν πάντα φιλέλληνες και πάντα μελετητές του ελληνικού πνεύματος).

Θα έπρεπε λοιπόν να κάνουμε και εμείς το ίδιο. Μάλιστα θα μπορούσαμε να ζητήσουμε να μεταφερθεί η έκθεση αυτή εδώ. Είναι πολύ σημαντικό το ότι μία χώρα της Ευρώπης ασχολείται με τέτοια σοβαρότητα με τη ιστορία μας. Και είναι και αυτό ένα ακόμη σημείο επαφής μας με την Ευρώπη.

Εκτός αυτού θα μπορούσαν να γίνουν και πολλά γύρω από το θέμα αυτό με την συνεργασία επιστημονικών φορέων της Αθήνας αλλά και με την ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού, όπως της εθνολογικής εταιρείας που διαθέτει πλήθος ενθυμημάτων του αγώνα.

Και γενικότερα όμως θα μπορούσαν πάλι με θέμα την παλλιγενεσία να οργανωθούν επιστημονικές συναντήσεις με θέματα τόσο τα καθαρά ιστορικά όσο και με την ανταπόκριση της επαναστάσεως στη Δύση.

Κυρίως την ανταπόκριση της επαναστάσεως στους πνευματικούς κύκλους με εκθέσεις και εκδόσεις. (Ντελακρουά, Λόρδος Βύρων, Σέλλεϋ, Βίκτωρ Ουγκώ κ.λ.π.). Το κεφάλαιο είναι απέραντο και θα μπορούσε κανείς να προδιαγράψει πλήθος εκδηλώσεων.

Εκτός των τριών αυτών βασικών αξόνων θα μπορούσαν να διοργανωθούν και πλήθος άλλων εκδηλώσεων με γνώμονα πάντα την πνευματική διάσταση και την σχέση τόσο της πόλεως όσον και της Ελλάδας με την Δύση. Π.χ.

1) Έκθεση αρχιτεκτονικού έργου. Ως γνωστόν η Πάτρα από πλευράς αρχιτεκτονικής έχει να επιδείξει όλη την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής όπως αυτή αναπτύχθηκε στον ευρωπαϊκό χώρο.

Υπάρχουν οι δυνατότητες να γίνει μία εντυπωσιακή έκθεση σε συνδυασμό και με την εσωτερική διακόσμηση των κτηρίων (οροφωγραφίες, τοιχογραφίες).

2) Στον χώρο της συμφωνικής μουσικής. Θα μπορούσε να αφιερωθεί το 2006 σε έναν μεγάλο έλληνα συνθέτη πολύ γνωστό στο εξωτερικό. Τον Ν. Σκαλκώτα. Εκτός της ελληνικής συμμετοχής αλλά και της τοπικής ορχήστρας θα μπορούσαν να μετακληθούν και γνωστές ευρωπαϊκές ορχήστρες με γνωστούς μαέστρους για την παρουσίαση έργων του Σκαλκώτα και όχι μόνον.

3) **Στο χώρο του λυρικού θεάτρου.** Στο σημείο αυτό με βάση πάντα το σημείο επαφής του ελληνικού με το ευρωπαϊκό πνεύμα και με το γεγονός ότι στον κυρίως ελληνικό χώρο (εκτός βέβαια της Επτανήσου), το λυρικό θέατρο στην Ελλάδα έφθασε πρώτα στην Πάτρα, θα μπορούσαν να μετακληθούν λυρικές σκηνές εκτός των Αθηνών και άλλων ευρωπαϊκών πόλεων με διάσημους σολίστ και να παρουσιάσουν έργα ευρωπαϊκών συνθετών με θέματα ελληνικά όπως π.χ. Μήδεια του Κερουμπίνι, τον Ορφέα και Ευρυδίκη του Γκλόκ, την Αριάδνη στην Νάξο κ.λ.π.

4) **Στον χώρο του θεάτρου.** Εδώ οι δυνατότητες είναι απεριόριστες. Προγραμματισμός πρώτα παραστάσεων αρχαίας τραγωδίας τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους.

Παρουσιαστές της νέας αττικής κωμωδίας (Μένανδρος) σε συνδυασμό με έργα του ρωμαίου Πλάυτου έτσι ώστε να καταδειχθεί η συνέχεια στην θεατρική γραφή και η ουσιαστική προέλευση του αναγεννησιακού θεάτρου και θεάτρου μπαρόκ.

Και εδώ πάλι θα μπορούσε να γίνει θεατρολογική συνάντηση με θέμα ακριβώς αυτό:

Την καταγωγή του σημερινού θεάτρου παγκοσμίως, μετά την ελληνική τραγωδία.

Παραστάσεις νεωτέρων έργων με θέματα από την Ελλάδα αλλά και άλλα. Εδώ θα μπορούσε να συμβάλει ουσιαστικά το θέατρο Αγορά με την παρουσίαση σε εναλλασσόμενο ρεπερτόριο τις παραστάσεις τις αφιερωμένες στην ελληνική γλώσσα με κείμενα από τον Παπαδιαμάντη, Ροΐδη, Βυζάντιο και άλλα που μέχρι τότε θα έχει ίσως παρουσιάσει.

5) **Στον χώρο του κινηματογράφου.** Αν θελήσουμε πάλι να τονίσουμε τα σημεία επαφής με τον ευρωπαϊκό χώρο θεωρώ ότι θα έπρεπε να γίνει αφιέρωμα σε ένα καλλιτεχνικό κίνημα που μεταπολεμικά ξεκίνησε από την Ιταλία και διέτρεξε όλη την Ευρώπη και την Ελλάδα. Τον νεορρεαλισμό.

Ο νεορρεαλισμός έδωσε καταπληκτικές ταινίες ιδίως την Ιταλία όπου και γεννήθηκε.

Στην Ελλάδα έδωσε ίσως ότι καλύτερο έχει να παρουσιάσει η τοπική παραγωγή στην μεταπολεμική περίοδο. Κινηματογράφο με βαθύτατα ανθρώπινο υπόβαθρο.

Βέβαια οι προτάσεις δεν εξαντλούνται με τα παραπάνω. Θα υπάρξουν και άλλες από ότι γνωρίζω και μάλιστα πολύ σοβαρές.

Η εμπειρία από προηγούμενες πολιτιστικές πρωτεύουσες όπως το Βερολίνο 1988, η Γλασκώβη 1990, η Αμβέρσα 1993, ή η Λισσαβόνα 1994 κ.λ.π. παραπέμπουν σε ανάλογες θεματικές ενότητες, όπως αυτές που παρατίθενται παραπάνω.

Μένει να ευχηθούμε να γίνει ό,τι καλύτερο για την Πάτρα.

Σε σύσκεψη που έγινε με τους τρεις εκπροσώπους των Εφορειών και τον κ. Δήμαρχο Πατρέων στις 5/7/2000, έγιναν γνωστές οι σκέψεις του Δήμου αναφορικά με το θέμα της Πάτρας, ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας το 2006, ο θεματικός περίπου τίτλος της και η κεντρική ιδέα της συγκεκριμένης πρότασης, την οποία θα υποστηρίξει ο Δήμος. Έχει δε να κάνει με τον θαλάσσιο προσανατολισμό της πόλης, ως λιμανιού στη Μεσόγειο από αρχαιοτάτων χρόνων και ως πύλης της χώρας στην Ευρώπη.

Ως βασικές λοιπόν υποδομές για τη στήριξη του θεσμού, ο Δήμος προτείνει:

- Ανοικτό θέατρο 4.000 θέσεων
- Κλειστό θέατρο 700 θέσεων
- Σύγχρονη βιβλιοθήκη
- Πινακοθήκη
- Αρχαιολογικό Μουσείο
- Πολιτιστικό Κέντρο
- Μέγαρο Λόγου και Τέχνης
- Ανακαίνιση νεοκλασικού θεάτρου
- Δημοτικό κινηματογράφο Ιντεάλ

Επίσης προτείνει την ανάπλαση δημοτικών και μη δημοτικών (ιδιωτικών) διατηρητέων κτηρίων, χωρίς να προσδιορίζει την χρήση των ή να τα συσχετίζει με τις ανάγκες σε υποδομές που προαναφέρθηκαν, τουλάχιστον σ' αυτή τη φάση.

Δημοτικά διατηρητέα κτήρια:

- 1) Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
- 2) Αγορά Αργύρη
- 3) Αρσάκειο

- 4) Λουτρά (Γούναρη)
- 5) Αποθήκες Μπάρρυ (ολοκλήρωση)
- 6) Αργυροπούλειο (Κανακάρη)

Μη Δημοτικά διατηρητέα κτήρια

- 1) Οικία Κωστή Παλαμά
- 2) Μύλοι Αγ. Γεωργίου – Ιγγλέση
- 3) Μαραγκοπούλου
- 4) Γκολφινόπουλου
- 5) Σταμπουλοπούλου
- 6) Πανούσου – Τσάμη – Παπαθεοδώρου
- 7) Αποθήκες Βουρλούμη
- 8) Χαμάμ

Και συγκεκριμένα:

Η σκέψη μας οδηγεί όχι σε μεμονωμένα, σπαρμένα στον ιστό της πόλης κτήρια, αλλά και σε ένα οδοιπορικό των επισκεπτών, που θα παρουσιάζει οικιστικό ενδιαφέρον, θα διατρέχει την «καλή εικόνα» της πόλης, και θα συναντά τα σημεία «σταθμούς» όπου θα υπάρχουν οι λειτουργίες που προβλέπονται από το σκεπτικό του Δήμου, καθώς και όσα κατά την κρίση μας απαιτούνται για την εξυπηρέτηση ενός τέτοιου Πολιτιστικού θεσμού.

Η υποδοχή, λοιπόν της πόλης, πρέπει να ευρίσκεται στους βασικούς (κύριους) οδικούς άξονες, τον σιδηρόδρομο και το λιμάνι.

Σαν τέτοια απ' όπου μπορεί να ξεκινήσει το «οδοιπορικό» προς την πόλη, προτείναμε το κτήριο του παλιού σιδηροδρομικού σταθμού του Αγ. Διονυσίου στη οδό Αθηνών (σημ. 1), που είναι κτήριο χαρακτηρισμένο ως Έργο Τέχνης σαν δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής με νεοκλασικές επιδράσεις και σαν τέτοιο έργο χαρακτηρίζει τον ίδιο το χαρακτήρα της πόλης – πόλης που άνθισε το 19^ο αιώνα (η περίφημη Πατρινή belle époque) χάρις στο εμπόριο σταφίδας, τη βιομηχανία και τα νεοκλασικά της κτήρια, ενώ ο ίδιος ο σιδηρόδρομος συνέβαλε τα μάλλα σ' αυτή την οικονομική άνθηση. Το κτήριο ανήκει στον ΟΣΕ, έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασής του, η οποία δεν έχει μέχρι σήμερα εφαρμοστεί (ως ένα βαθμό θετικό στοιχείο, γιατί μπορεί να αναμορφωθεί και να συμπληρωθεί για τις νέες ανάγκες). Φυσικά,

χρειάζεται ανάπλαση η ευρύτερη περιοχή και εξασφάλιση θέσεων στάθμευσης, πράγμα που είναι εφικτό γιατί ο σταθμός περιβάλλεται από χέρσα (ανεκμετάλλευτη) και αδόμητη έκταση, ιδιοκτησίας του ΟΣΕ, που μπορεί να διαμορφωθεί σε parking.

Επιπλέον, απέναντι ακριβώς από το κτήριο αυτό υπάρχουν δύο παλιά, βιομηχανικά διατηρητέα κτήρια (No 17), ιδιοκτησίας του ΙΚΑ, που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τις ανάγκες του θεσμού.

Από εκεί, ο επισκέπτης μπορεί να ακολουθήσει πεζή προς την παραλιακή οδό, που στη θέση (2) ευρίσκεται το διατηρητέο κτήριο των Αποθηκών Μπάρρυ, το οποίο αποτελεί ένα τρίδυμο σύμπλεγμα με τα ιδιωτικά επίσης διατηρητέα κτήρια των Μύλων Αγ. Γεωργίου και Ελένης Ιγγλέση, τα οποία ο Δήμος έχει στο πρόγραμμά του να αποκτήσει. Ήδη, εκείνο των Αποθηκών Μπάρρυ αποκαθίσταται και θα μετατραπεί σε πολιτιστικό χώρο, ολόκληρο δε το τρίδυμο σύνολο μπορεί να στεγάσει το κλειστό θέατρο των 700 θέσεων που θέλει ο Δήμος.

Επίσης το διπλανό μεγάλο αδόμητο οικόπεδο ανήκει στο υπεραστικό ΚΤΕΛ και ο Δήμος σκέπτεται να το χρησιμοποιήσει ως πάρκινγκ.

Στη συνέχεια στις πορείας στη θέση (3) υπάρχει η Αγορά Αργύρη, διατηρητέο κτήριο ιδ. του Δήμου, σε ερειπιώδη μορφή για την έγκαιρη και δόκιμη αποκατάσταση του οποίου, έχουμε πολλές επιφυλάξεις. Αντίθετα, στη θέση (19), υπάρχει η διατηρητέα Αγγλικανική Εκκλησία, εντός κηπαρίου, στην οποία συχνά έχουν γίνει Πολιτιστικές δραστηριότητες όπως κονσέρτα μουσικής δωματίου ή εκθέσεις. Ενώ στη θέση (18), υπάρχει η διατηρητέα αίθουσα της Φιλαρμονικής Εταιρίας, όπου δίδονται συναυλίες για 150 περίπου άτομα.

Από τη θέση (4) όπου καταλήγει ο κεντρικός δρόμος της Πάτρας (η Αγ. Νικολάου), που έχει διαμορφωθεί σε πεζόδρομο έως την οδό Μαιζώνος και ενώνει την Άνω πόλη (όπου παλαιό Νοσοκομείο και Κάστρο), αποτελεί δε μία ανάσα περιπάτου από το Κάστρο έως τη θάλασσα (μέσω του λιμενοβραχίονα που είναι πεζόδρομος με καφενείο), ο οποίος περίπατος εκτός της στάσης και αναψυχής στα «καφέ» του πεζόδρομου της Αγ. Νικολάου, περιλαμβάνει τη διαδρομή μπροστά από τα αξιολογώτερα, άρτια επισκευασθέντα διατηρητέα μνημεία της πόλης.

Στη θέση (5) υπάρχει το διατηρητέο κτήριο ιδιοκτ. Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (πρώην κτήριο Κτηματικής), που χρήζει

απαραίτητα επισκευών διότι είναι εγκαταλελειμμένο και αμαυρώνει την βιτρίνα της πόλης. Επιπλέον πέραν της διάσωσης του κτηρίου θα αποκτηθεί ένας χώρος χρήσιμος στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα (χώρος πληροφόρησης δρώμενων, πολιτιστικών happening για νεολαία κ.αλ.).

Στη θέση (6) έναντι του (5) ευρίσκεται ο διατηρητέος κινηματογράφος INTEAL, για τον οποίο συμφωνούμε απόλυτα με τον Δήμο για την επισκευή και χρησιμοποίησή του στο θεσμό. Ωστόσο ο Δήμος δεν το έχει εξαγοράσει ακόμη. Η διαδρομή πεζή συνεχίζεται δια της οδού Μαιζώνος στην πλατεία Β. Γεωργίου, που είναι κεντρική πλατεία της πόλης, όπου στη θέση (7) ευρίσκεται το νεοκλασικό κτήριο του Θεάτρου Απόλλων, το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης και παραπλευρώς αυτών το κτήριο της Εθνικής Τράπεζας, που στους δύο ορόφους του έχουν ενταχθεί πολιτιστικές χρήσεις. Και τα τρία κτήρια είναι απαραίτητα να χρησιμοποιηθούν για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Το κτήριο του θεάτρου χρήζει όμως επισκευών. Επίσης, επί της πλατείας στη θέση (8) ευρίσκεται το κτήριο του Εμπορικού Συλλόγου Ερμής, το οποίο είναι αξιολογώτατο, χρήζει λίγων, εφικτών επισκευών και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δεξιώσεις σημαντικών προσωπικοτήτων, ενημέρωση δημοσιογράφων κ.λ.π.

Στη συνέχεια, μέσω του πεζοδρόμου της οδού Γεροκωστοπούλου (που επίσης αποτελεί περίπατο με καφέ, αλλά χρειάζεται άμεσα ανάπλαση από το Δήμο) οδηγείται ο επισκέπτης στην Άνω πόλη, όπου αρχίζει ο αρχαιολογικός περίπατος, υπάρχει το αρχαίο Ωδείο και το παλαιό Νοσοκομείο (9). Το τελευταίο είναι νεοκλασικό κτήριο, φερόμενο ως έργο του Hansen, απόλυτα κατάλληλο για ποικίλες εκδηλώσεις, αλλά χρειάζεται μελέτη πάνω απ' όλα για τη σωστή αποκατάστασή του. Υπάρχει μία μελέτη, η οποία όμως δεν εγκρίθηκε από τη ΔΠΚΑΝΜ διότι ήταν πολύ μεγαλεπήβολη, ριζοσπαστική και υπέρμετρα δαπανηρή.

Δεύτερη διαδρομή αποτελεί η οδός Αγ. Ανδρέα, που οδηγεί στον Αγ. Ανδρέα (10) (σημείο μεγάλου ενδιαφέροντος τόσο απλά τουριστικού, όσο και θρησκευτικού τουρισμού) του οποίου η γύρω περιοχή έχει πρόσφατα αναπλαστεί για περίπατο – αναψυχή από το Λιμενικό Ταμείο. Προβλέπεται δε και χώρος στάθμευσης για άφιξη οδική.

Στη διαδρομή αυτή συναντώνται το κτήριο ιδιοκ. Πανούτσου, κ.λ.π. όπου ο Δήμος (όταν το αγοράσει) θα εντάξει τη βιβλιοθήκη. Επίσης, τα κτήρια (12) και (13) που είναι διατηρητέα, το (12) είναι το κτήριο Μαραγκοπούλου και το (13) οι αποθήκες Βουρλούμη, που πραγματικά μπορούν σ' αυτά να ενταχθούν χρήσεις πολιτιστικές, αφού αγοραστούν ή νοικιαστούν και διαρρυθμιστούν κατάλληλα.

Στον παραλιακό οδικό άξονα, από Αγ. Ανδρέα προς Πύργο, υπάρχουν κτήρια διατηρητέα που ανήκουν στο Δήμο και μπορούν να αποτελέσουν αξιολογότετους χώρους για εκθέσεις, αίθουσες μουσικής, πολιτιστικών δρώμενων και είναι:

A) Τα σφαγεία, συγκρότημα διατηρητέων κτηρίων, που επισκευάζονται ήδη από τον Δήμο και θα χρησιμοποιηθούν ως πολύκεντρο, με αίθουσες διαλέξεων, κλειστούς χώρους αναψυχής κοινού (με επίδειξη παρασκευής μύρας), χώρους παρουσίασης τοπικών προϊόντων, τοποτηρητήριο του Πανεπιστημίου, είναι χώροι πολύ κατάλληλοι για το θεσμό και ήδη σχεδόν έτοιμοι και συνεπώς μπορούν να ενταχθούν σ' αυτόν.

B) Το κτήριο του παλαιού Πτωχοκομείου, επίσης αξιόλογο, μπορεί να στεγάσει κλειστό θέατρο ή αίθουσες συναυλιών κ.λ.π. χρήζει μελέτης και επισκευής.

Γ) Εργοστάσιο Λαδόπουλου του οποίου ο αρχικός πυρήνας έχει προταθεί να χαρακτηριστεί ως διατηρητέος. Ανήκει στο Δήμο και με κατάλληλη ανάπλαση μπορεί να στεγάσει εκθεσιακούς χώρους, προβολές κινηματογραφικές, θεατρικά δρώμενα κ.αλ.

Όλα αυτά τα κελύφη εκτιμάμε ότι έχουν τη δυνατότητα να αναπλαστούν εύκολα και να χρησιμοποιηθούν για άλλες χρήσεις, απαραίτητες στο Δήμο ή το Πανεπιστήμιο ή τα ΤΕΙ, για να εξακολουθήσουν να είναι χρηστικά και μετά το πέρας της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, οπότε και τα παλαιά κελύφη σώζονται, και οικονομία γίνεται.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί, ότι στο ίδιο οικόπεδο όπου προβλέπεται η ανέγερση του αρχαιολογικού μουσείου (εκτός του συνεκτικού ιστού της πόλης) υπάρχει το παλιό κτήριο της Γεωργικής Σχολής για το οποίο έχει συνταχθεί μελέτη από την 2^η ΕΝΜ και έχει προταθεί να ενταχθεί για χρηματοδότηση από το Γ' ΚΠΣ για να στεγάσει το λαογραφικό Μουσείο.

Άλλα αξιόλογα διατηρητέα κτήρια, δημοτικά ή μη, σκορπισμένα στον ιστό της πόλης, όπως το κτήριο Γκολφινόπουλου (14) Αγγυροπούλειο (15) και Παλαμά (16) θα μπορούσαν επίσης να συνεισφέρουν στο θεσμό. Το μεν (16) ως μουσείο Παλαμά, τα δε (14) και (15) μαζί με το (5) ως κέντρα πληροφόρησης κοινού και γραφείων, κυρίως για να υπάρχει πολυκεντρική χωροθέτηση των χώρων πληροφόρησης και αναφοράς της Πολιτιστικής.

Αυτά, περιληπτικά, αναφέρουμε ως ιδέες για την Πάτρα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006, θεωρώντας ότι σ' αυτή τη φάση μόνο ιδέες μπορούν να μπουν στο Τραπέζι, χωρίς συγκεκριμένους προϋπολογισμούς.

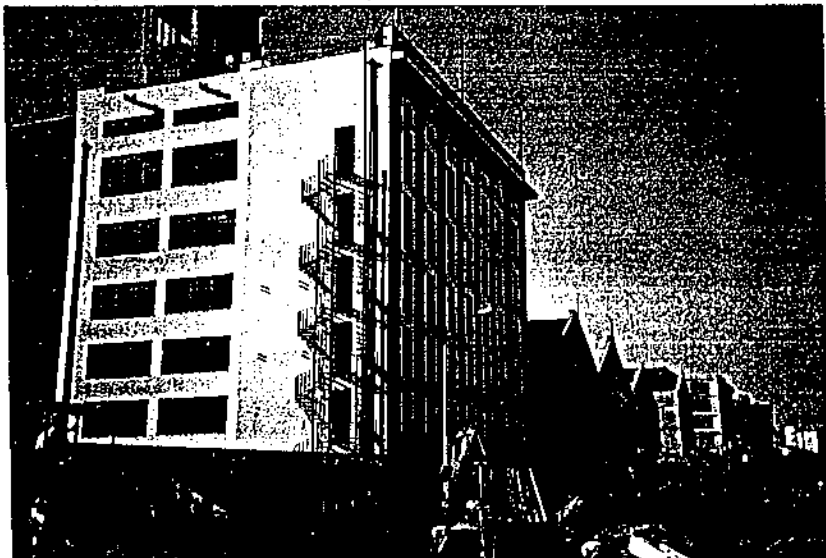
ΘΕΣΗ

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΓ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
(οδος Αθηνών 1)

Χώρος που μπορεί να ξεκινήσει
το οδοπορικό προς την πόλη

ΚΥΡΙΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ
ΑΦΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ

ΘΕΣΗ **2**

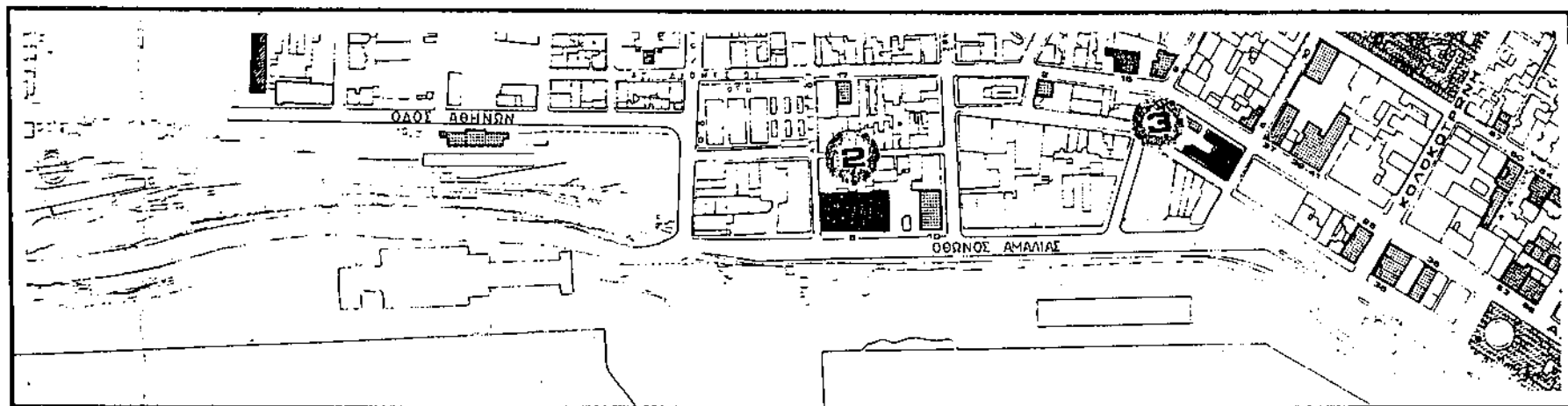
ΤΡΙΑΥΜΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ

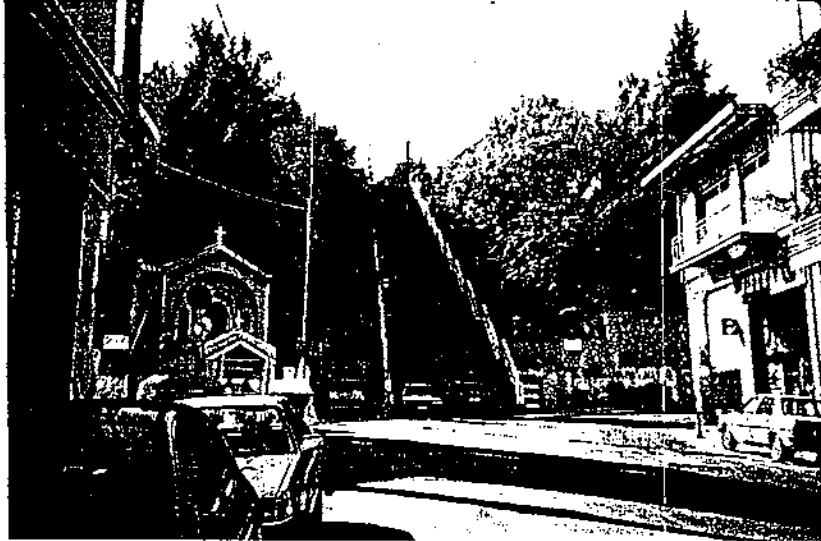
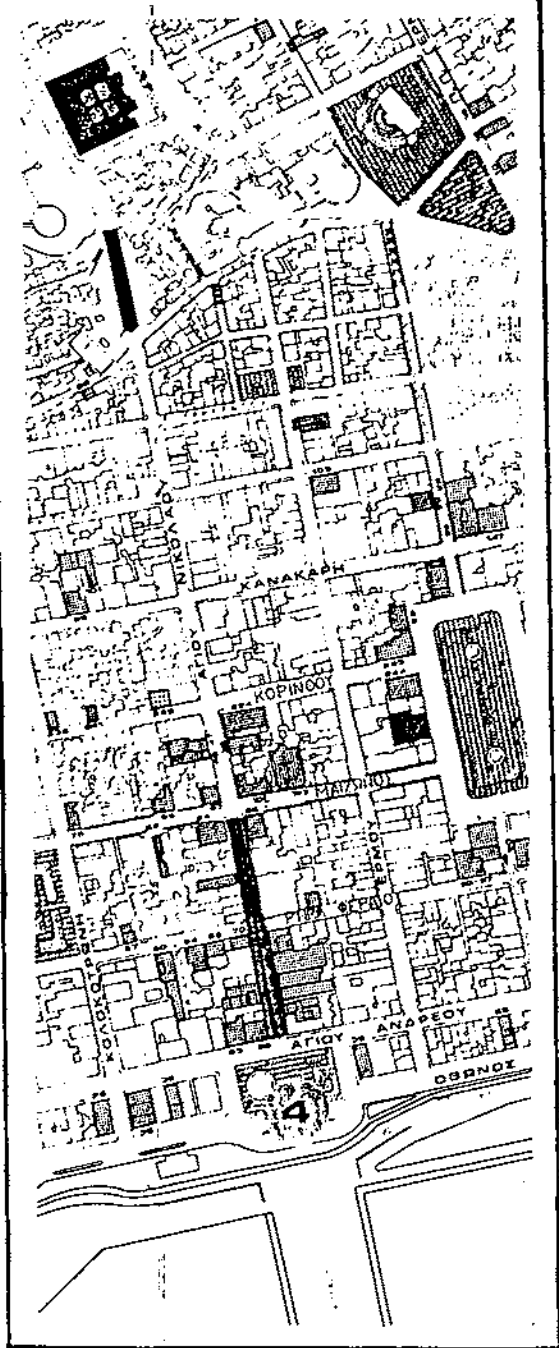
- α) ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΜΠΑΡΥ
- β) ΜΥΛΟΙ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
- γ) ΙΑ. ΕΛΕΝΗΣ ΠΓΓΑΕΣΗ

ΘΕΣΗ **3**

ΑΓΟΡΑ ΑΡΓΥΡΗ (ΙΑ. ΔΗΜΟΥ)

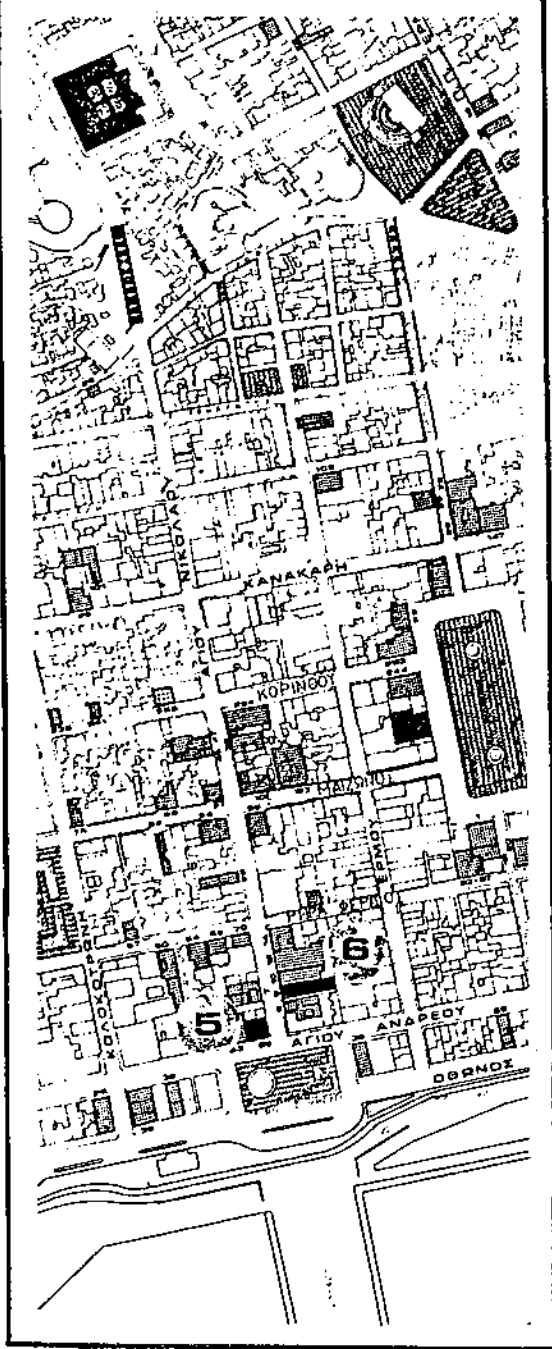

ΣΚΑΛΕΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
(που οδηγούν στην Ανω πόλη και στο κάστρο)

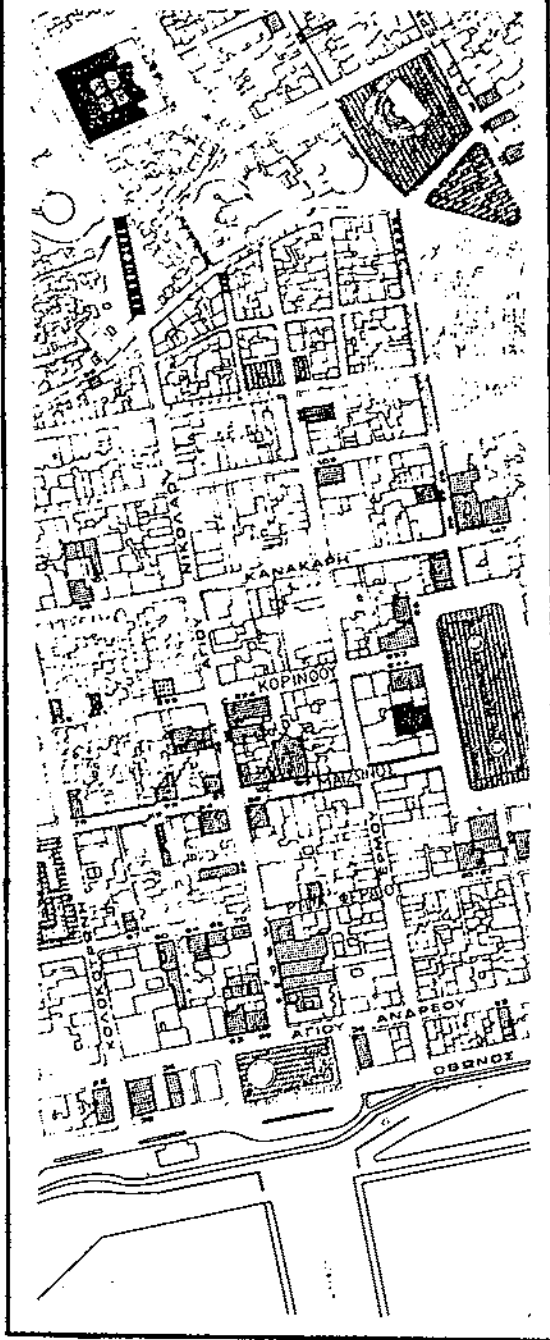
ΘΕΣΗ 4 ΟΔΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
(πεζόδρομος μεταξύ Αγ. Ανδρέου & Μαιζώνας)

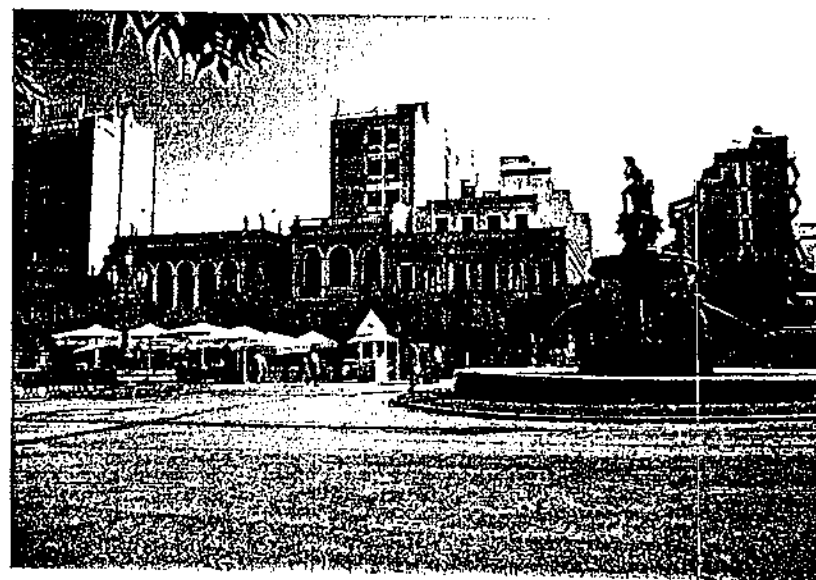
ΘΕΣΗ 5 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(πρώην κτήριο κτηματικής)

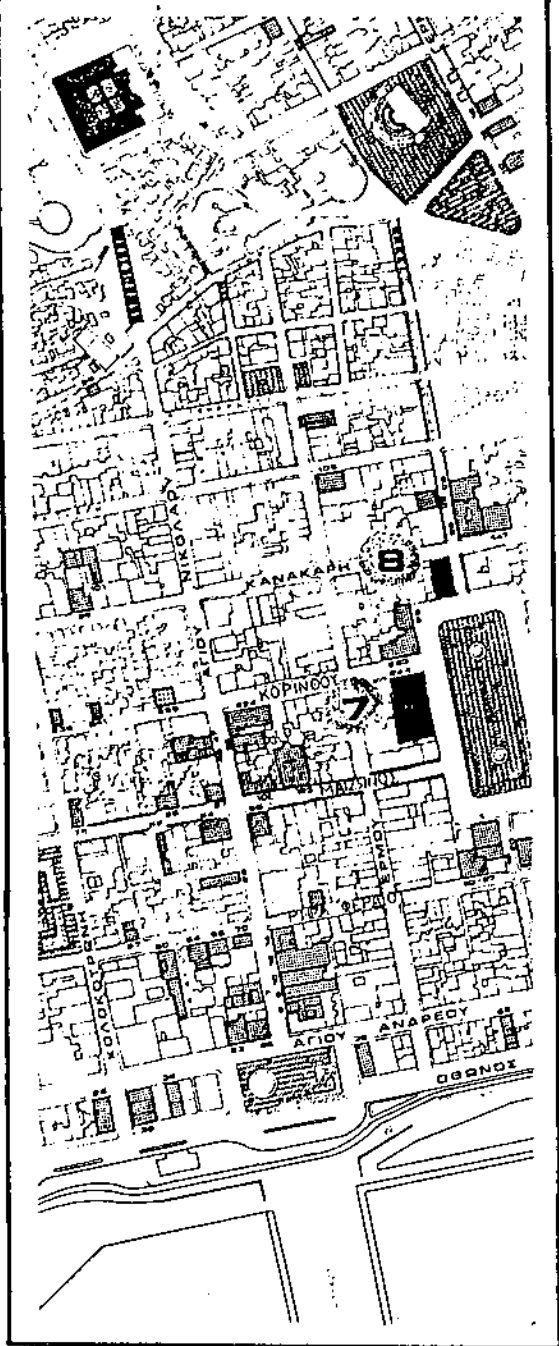
ΘΕΣΗ 6 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΙΝΤΕΛΛ

ΟΔΟΣ ΜΑΙΖΩΝΟΣ
(που οδηγεί στην πλατεία Β. Γεωργίου Α')

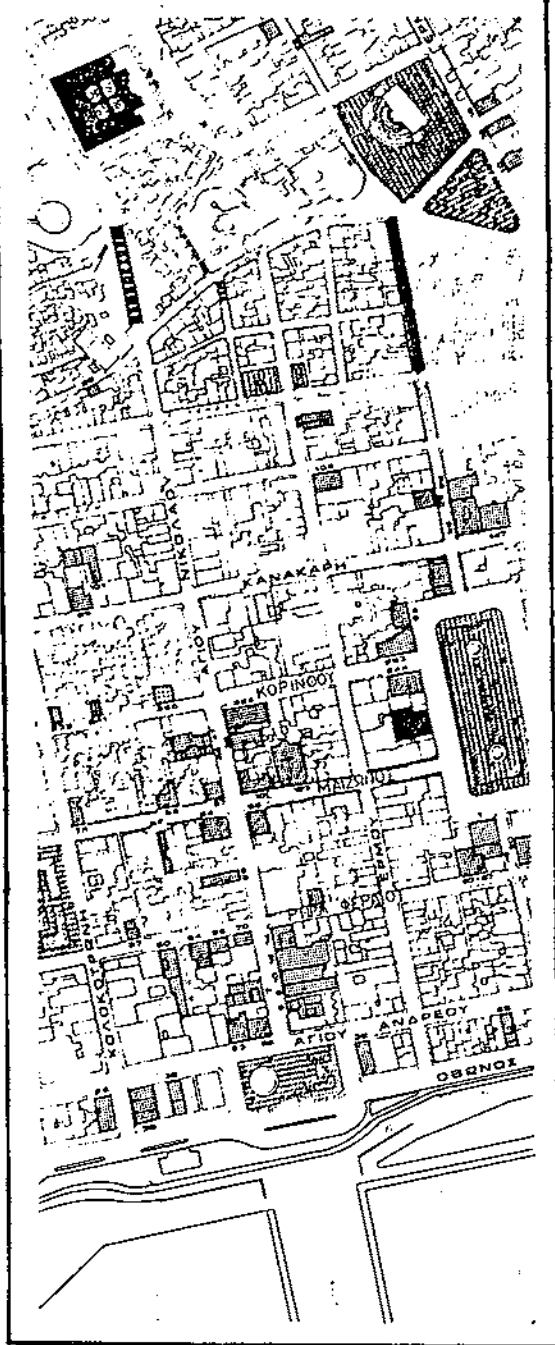
ΠΛΑΤΕΙΑ Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α'

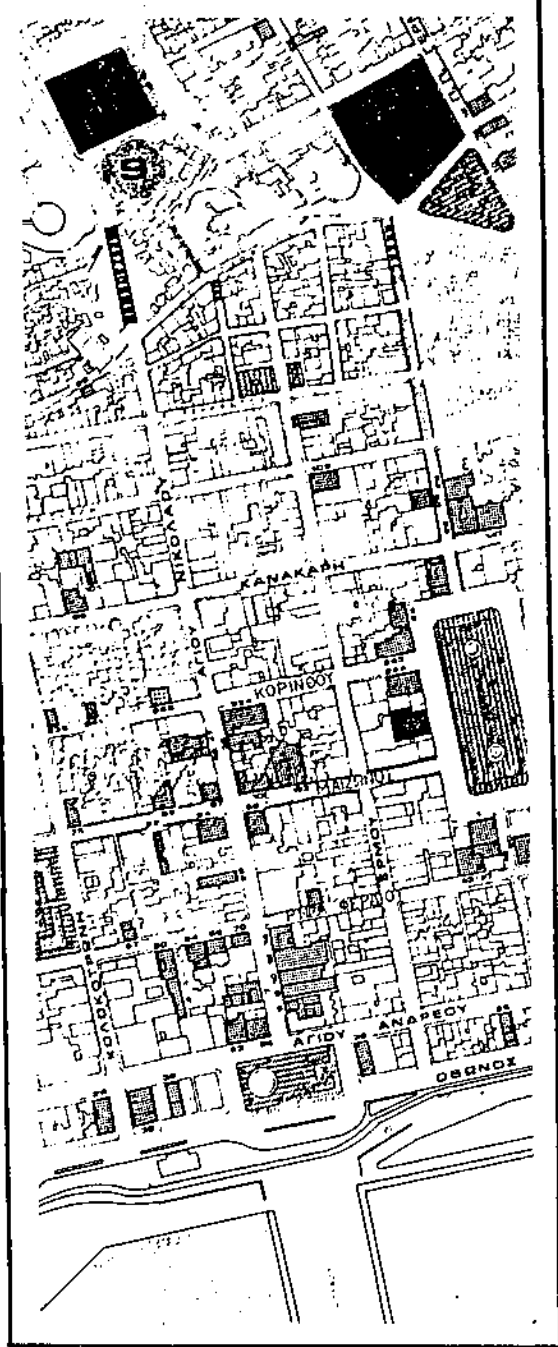
ΘΕΣΗ 7 ΤΡΙΑ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΑ ΚΤΗΡΙΑ
Θέατρο Απόλλων - Μέγαρο Λόγου & Τέχνης - Εθνική Τράπεζα

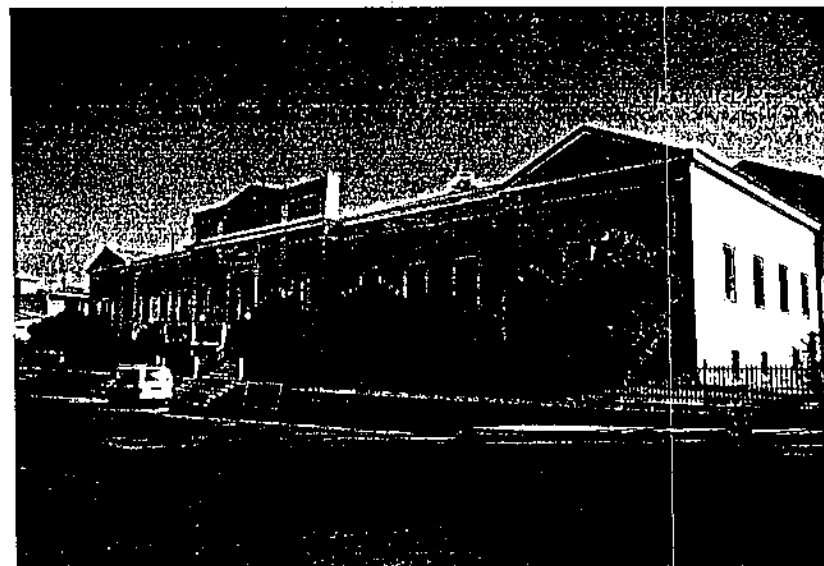
ΘΕΣΗ 8 ΚΤΗΡΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΕΡΜΗΣ"

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ & ΣΚΑΛΕΣ ΟΔΟΥ ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
(που οδηγούν στο ΑΡΧΑΙΟ ΩΔΕΙΟ & παλαιό ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΑΡΧΑΙΟ ΩΔΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΘΕΣΗ ΠΑΛΑΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

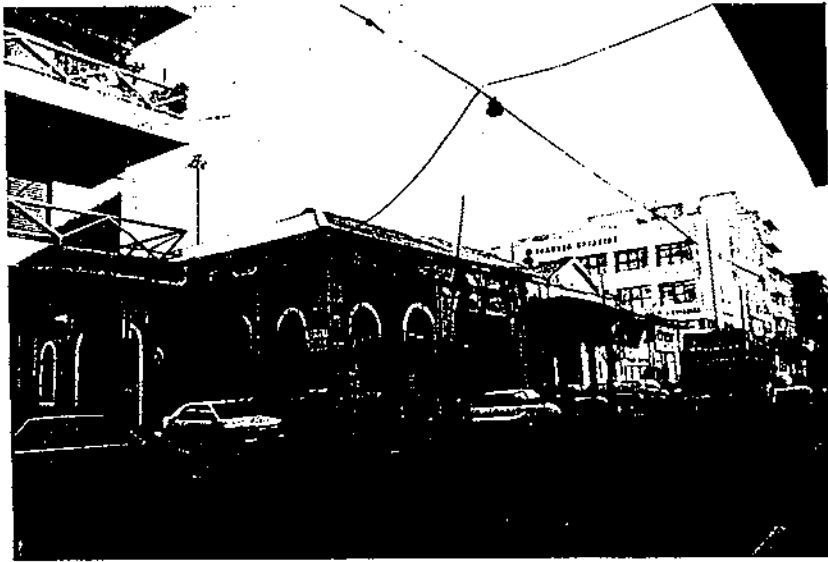

ΟΔΟΣ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ
(που οδηγεί στον Ι. Ν. Αγ. Ανδρέα)

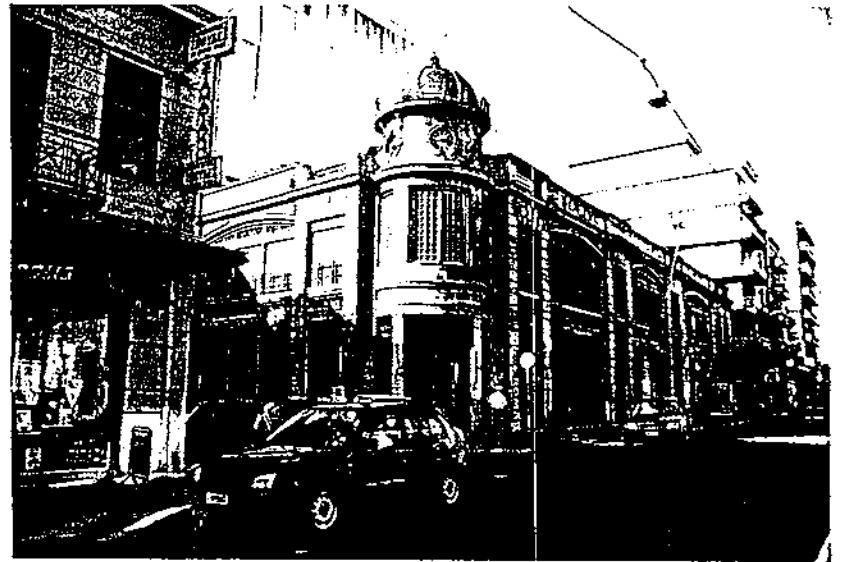

ΘΕΣΗ Ι. Ν. ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΤΡΩΝ

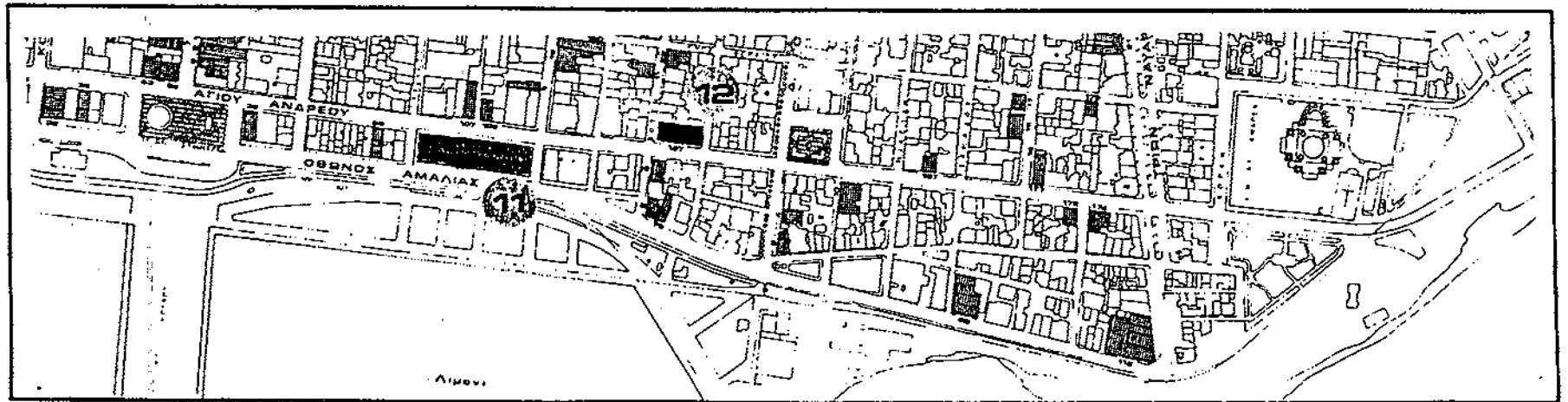

ΘΕΣΗ 11 ΚΤΗΡΙΟ ΙΑ. ΠΑΝΟΥΤΣΟΥ
(οδός Αγ. Ανδρέου)

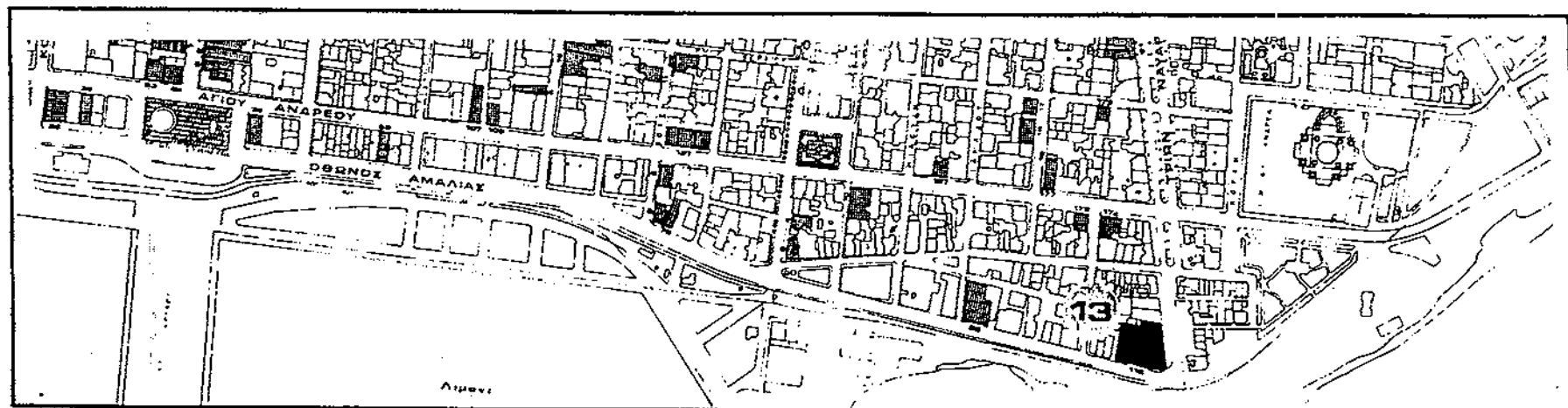

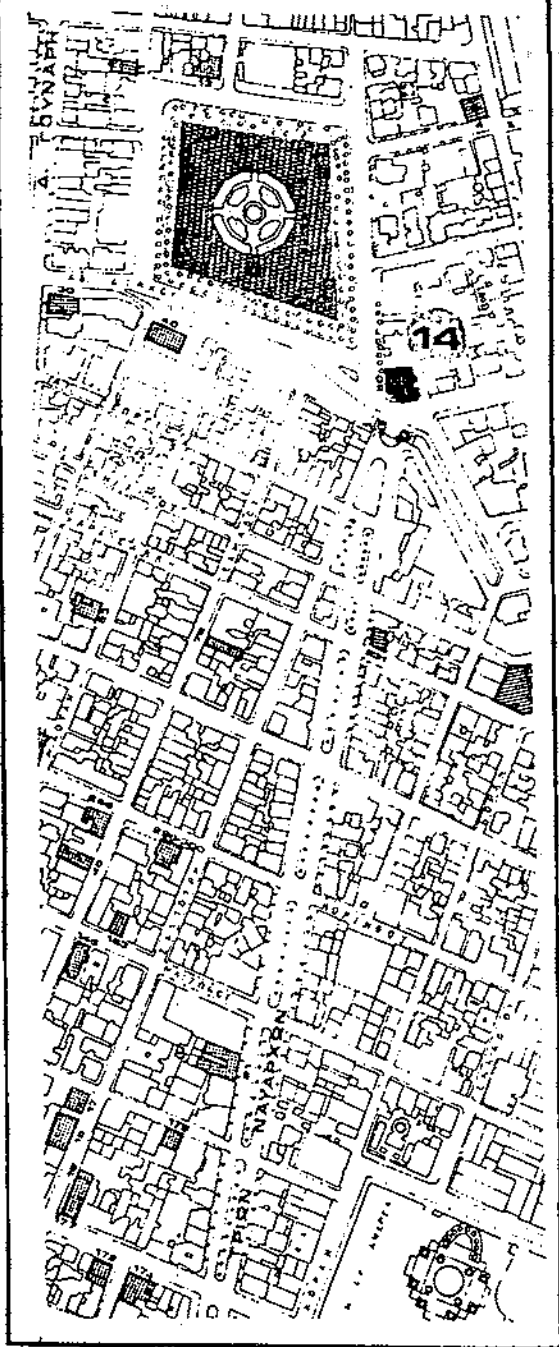
ΘΕΣΗ 12 ΚΤΗΡΙΟ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ
(οδός Αγ. Ανδρέου)

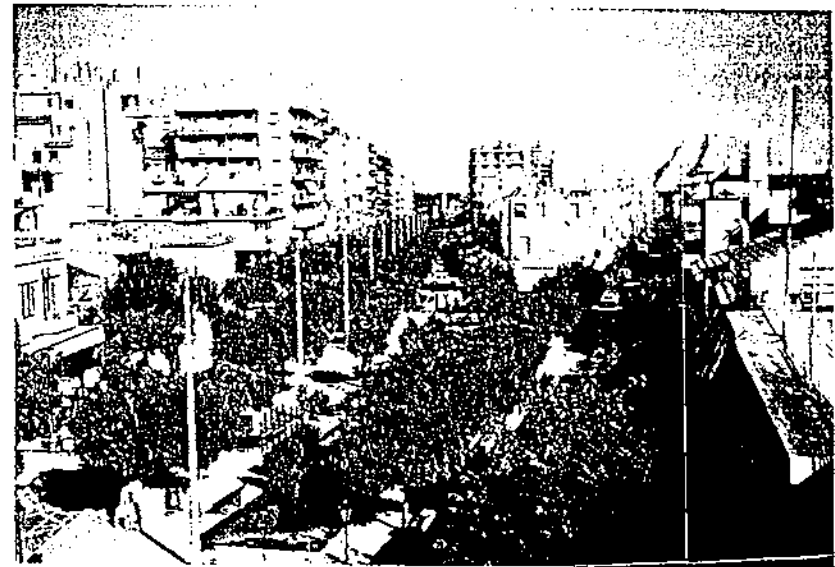

ΘΕΣΗ 13 ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΒΟΥΡΛΟΥΜΗ
(στην οδό Οθωνος Αμαλιας & Τριων Ναυαρχων)

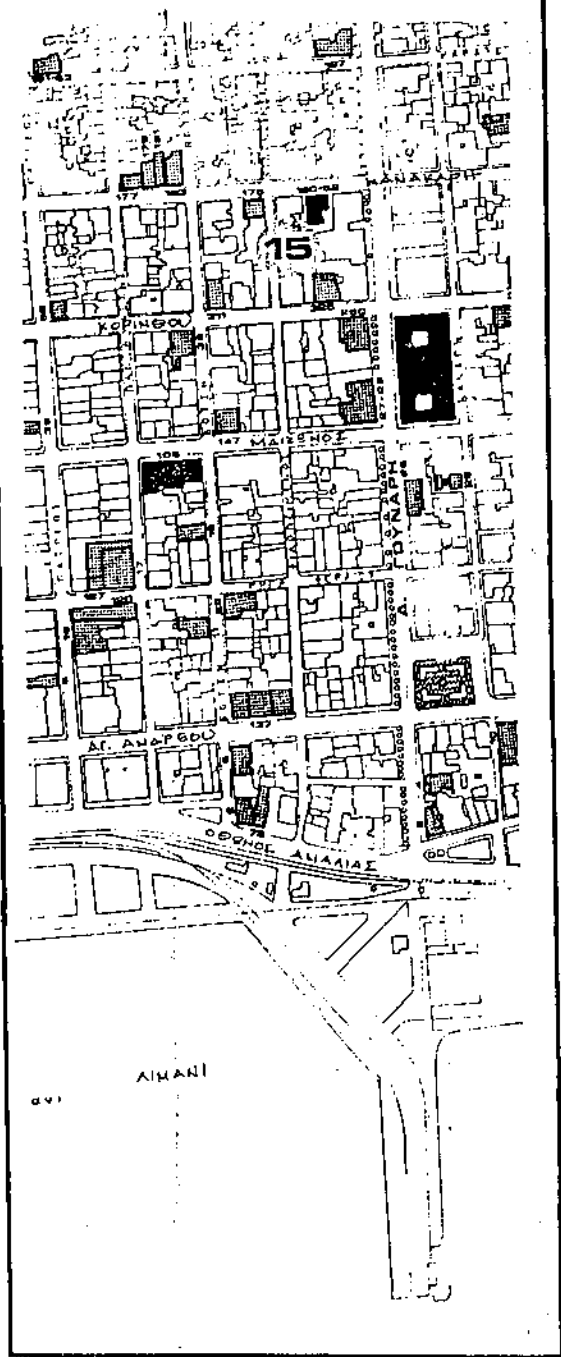

ΘΕΣΗ 14 ΟΙΚΙΑ ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ
(στα Υψηλά Αλώνια)

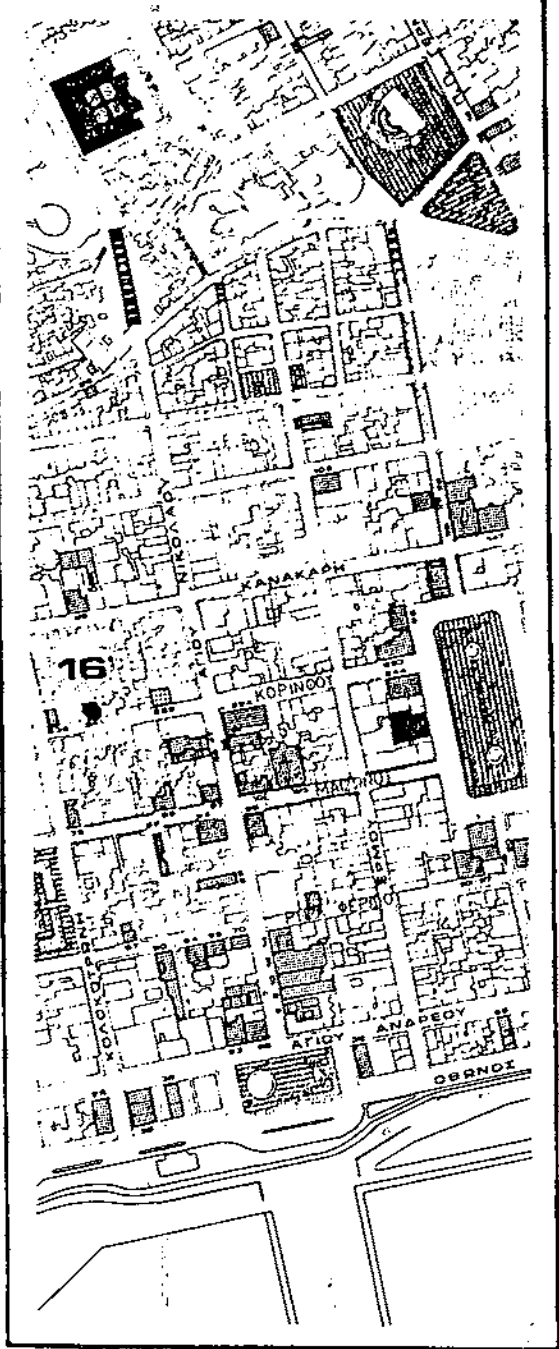
ΟΔΟΣ ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ
(που οδηγεί στην οικία Γκολφίνοπούλου
& στην πλ. Υψηλών Αλωνίων)

ΘΕΣΗ 15 ΚΤΗΡΙΟ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕΙΟ
(στην οδό Κανακάρη)

ΟΔΟΣ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ
(που οδηγεί στην Κανακάρη που βρίσκεται
το κτήριο ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕΙΟ)

ΘΕΣΗ 16 ΟΙΚΙΑ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ
(στην οδό Κορίνθου)

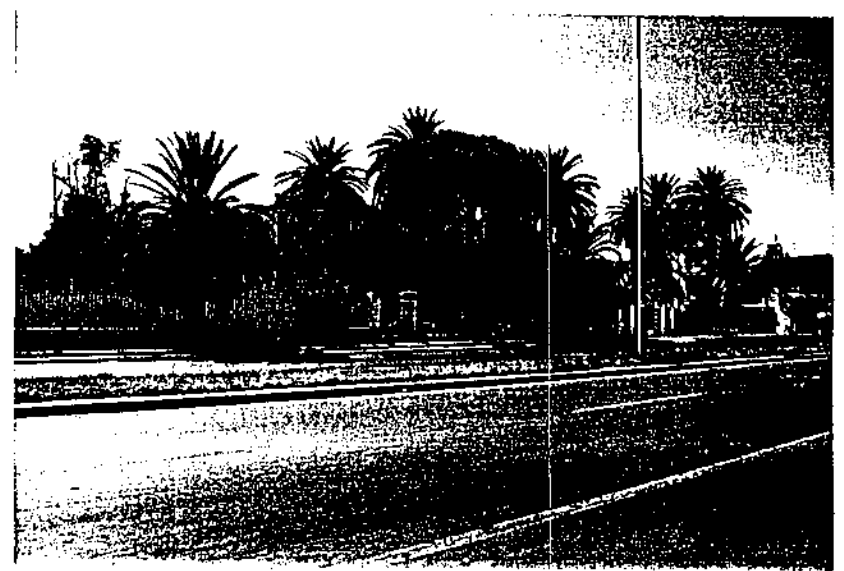
ΟΔΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
(που οδηγεί στην οικία ΠΑΛΑΜΑ)

**ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΚΤΗΡΙΑ
ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΑΞΟΝΑ
ΑΠΟ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ ΠΡΟΣ ΠΥΡΓΟ (ΙΔ. ΔΗΜΟΥ) (α - β - γ)**

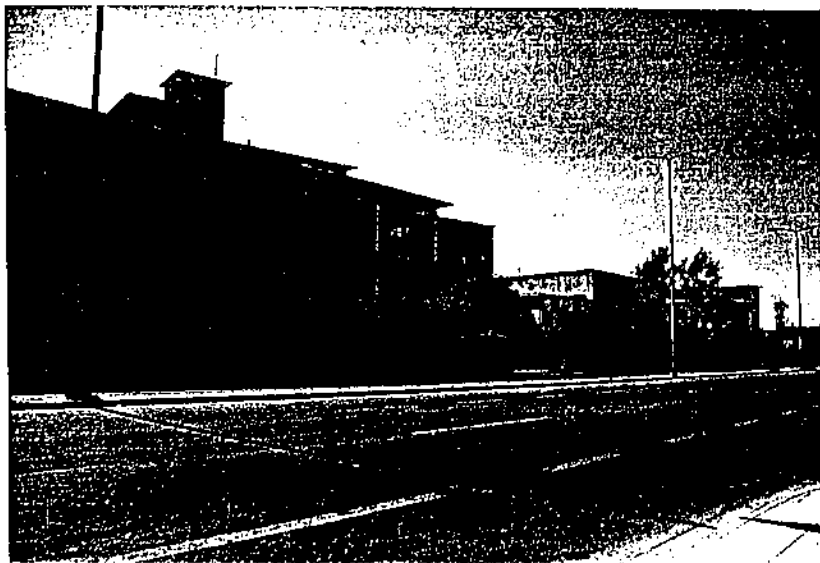
**ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΚΤΗΡΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΑ Η ΜΗ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ (δ - ε - ζ)**

α

β

γ

α

ΣΦΑΓΕΙΑ ΠΑΤΡΩΝ

(συγκρότημα διατηρητέων κτηρίων ιδ. Δήμου
στον παραλιακό οδικό άξονα προς ΠΥΡΓΟ)

β

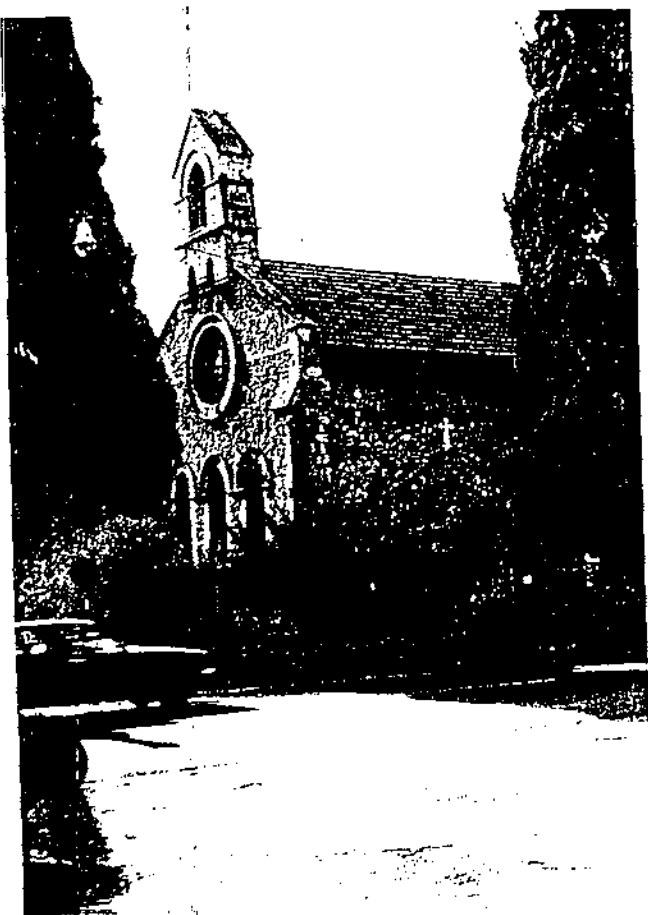
ΚΤΗΡΙΟ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

(στον παραλιακό οδικό άξονα προς ΠΥΡΓΟ)

γ

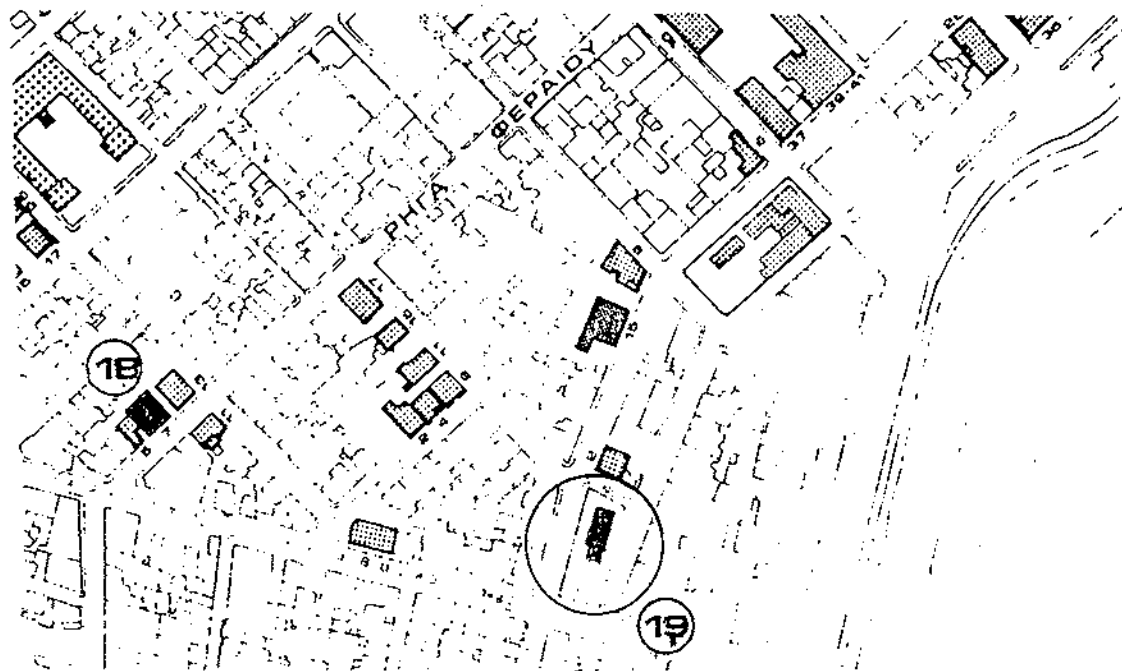
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

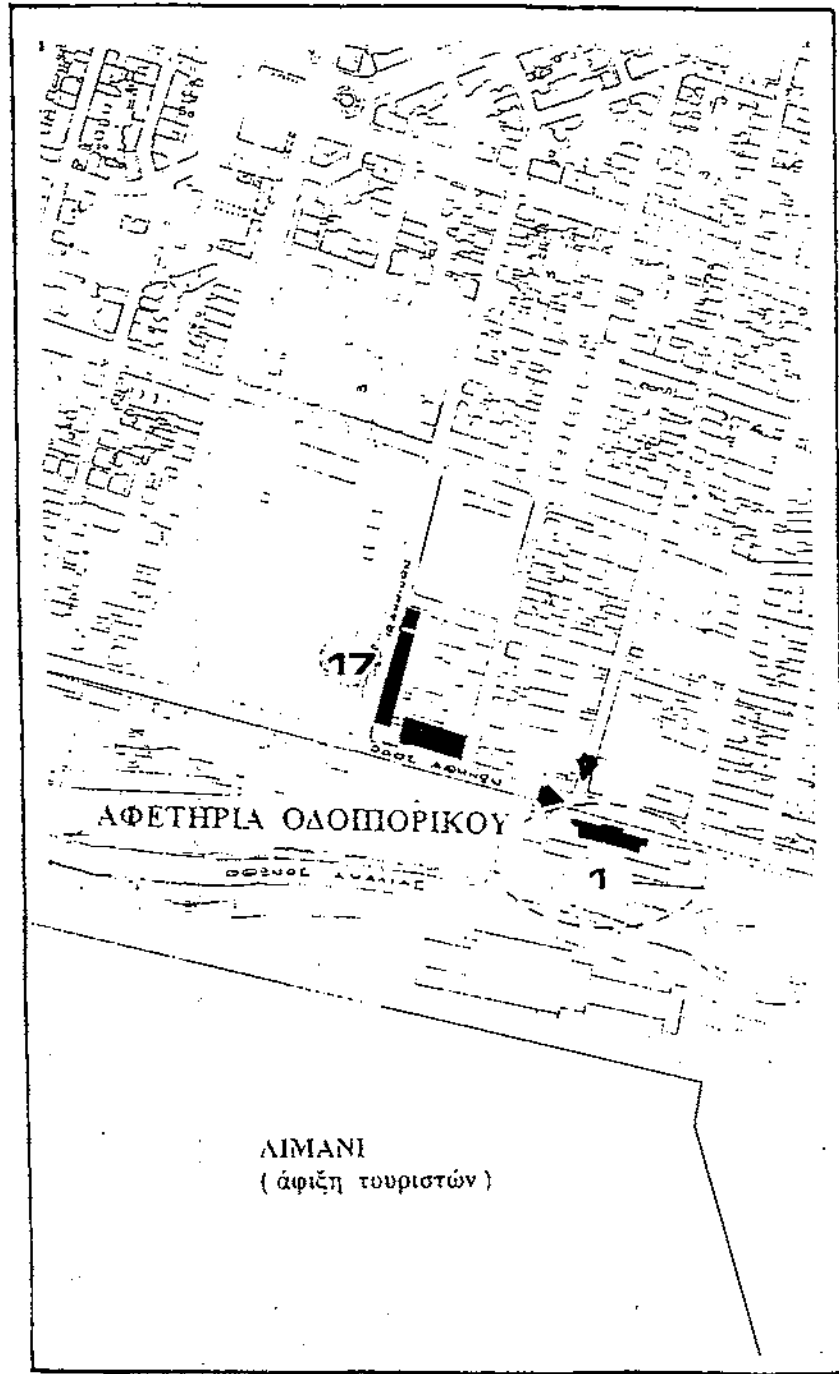
(στον παραλιακό οδικό άξονα προς ΠΥΡΓΟ)

19 ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
{ επί της οδού Αγ. Ανδρέου }

18 ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟ ΚΤΗΡΙΟ
ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
{ επί της οδού Ρίγα Φεραίου }

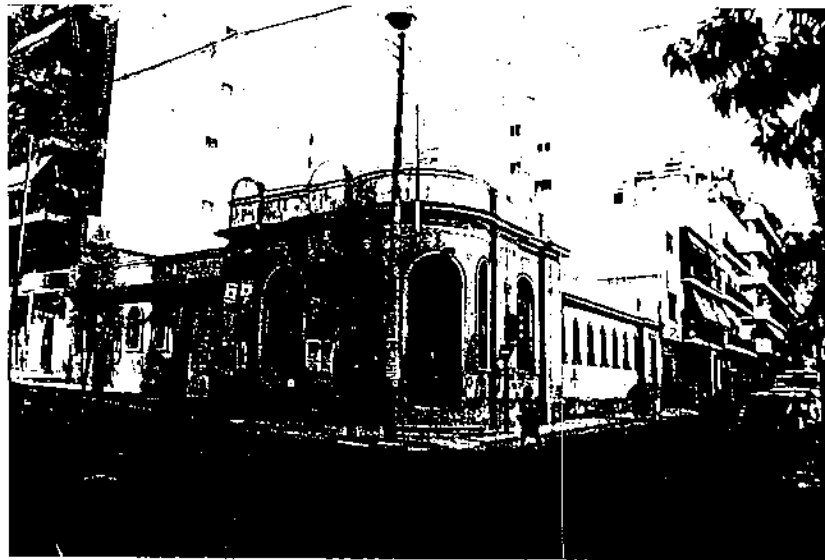

17

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΚΤΗΡΙΟ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
(ΙΔ. ΙΚΑ) οδός Αθηνών & Ιωαννίνων

6

6

6

6

ΚΤΗΡΙΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
(Μαιζώνος - Κορίνθου - Γκότση)

Ε

ΛΟΥΤΡΑ ΠΑΤΡΩΝ
(οδος Γούναρη)

Σ

ΧΑΜΑΜ ΠΑΤΡΩΝ
(οδος Μπουκαούρη)

○ ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ ○

• κλίμακα 1:2000

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΕΞΗΓΗΣΗ
—	Οδός
—	Παράδρομος
—	Κατακόμβη
—	Κατακόμβη
—	Κατακόμβη

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ 1928

ΥΠΟΜΟΝΗ	ΕΞΗΓΗΣΗ
—	Πλάτος 10m
—	Πλάτος 15m
—	Πλάτος 20m
—	Πλάτος 25m

Ⓢ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΚΤΗΡΙΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΚΕΦ.11 ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ – ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης είναι βέβαια γνωστός και σίγουρα αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για το κοινό.

Η εκάστοτε ευρωπαϊκή πρωτεύουσα η οποία φιλοξενεί τον θεσμό αυτό πρέπει να κάνει σημαντικές και έξυπνες κινήσεις ώστε να διαφημίσει και να προωθήσει το σπουδαίο αυτό γεγονός.

Όπως για κάθε ευρωπαϊκή πρωτεύουσα έτσι και για την Πάτρα – εν όψει του 2006 – θα ήταν χρήσιμο και απαραίτητο να διαφημίσει με διάφορους τρόπους το μελλοντικό αυτό γεγονός:

ΠΟΛΥΜΕΣΑ

- Συνδυασμός βίντεο, σλάιτς, πολυθεάματος, κειμένων, ήχων, μουσικής σε εκδοχές: πεντάλεπτη, δεκάλεπτη, τετάρτου. Ειδική παραγγελία μουσικού σήματος. Εκφώνηση από λαμπρούς ηθοποιούς στη γλώσσα τους.

ΝΤΟΣΙΕ

- Εύχρηστο πακέτο, το οποίο θα περιέχει αναμνηστικά, κάρτες, από την Πάτρα και την περιοχή της, να παρέχεται σε δύο ή τρεις παραλλαγές και να προσφέρεται μαζί με το θέαμα και τα έντυπα σε ειδικές περιπτώσεις.

ΕΚΘΕΣΗ

- Πτυσσόμενη έκθεση με πανό, βιτρίνες, ειδικές θέσεις για έντυπα και μηχανισμό προβολής πολυθεάματος και σχετικό εποπτικό υλικό, που να μπορεί να μεταφέρεται με φορτηγάκι και να πλαισιώνει:
- Συνεντεύξεις Τύπου
- Παρουσίαση σε προθαλάμους ευρωπαϊκών ιδρυμάτων (συμβούλιο της Ευρώπης, πρεσβείες, Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο κ.λ.π.)

ΦΥΛΛΑΔΙΟ

- Τα περισσότερα από τα παραπάνω, σε εξαιρετικά επιμελημένη μορφή πολυτύχου, για όλον τον κόσμο.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- Όλα τα παραπάνω, σε άκρως επιμελημένη ηλεκτρονική μορφή, σε κάποιον έγκριτο πύλωνα.

ΠΑΤΡΙΝΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Καθημερινές: «Ημέρα», «Πελοπόννησος».

ΠΑΤΡΙΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- “FRESH”

ΤΟΠΙΚΑ ΚΑΝΑΛΙΑ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

- Super B, Teletime, Achaia Channel.

ΚΕΦ. 12. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι η Πάτρα αναμφίβολα πρέπει να αξιοποιήσει την ευκαιρία της ανακήρυξής της σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για να ανασυγκροτήσει την ισχύη πολιτιστική της υποδομή και το ευρύτερο αστικό της τοπίο. Πρέπει να καταφέρει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να σχεδιάσει, μελετήσει και να θέσει σε υλοποίηση ένα μεγάλο σύνολο έργων πολύπλευρου χαρακτήρα και υψηλού προϋπολογισμού.

Ως το 2006 που η Πάτρα θα γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης πρέπει να έχουν δημιουργηθεί πολλοί χώροι πολιτιστικής υποδομής. Χώρους πολλαπλών δραστηριοτήτων που θα έχουν ανάγκη κυρίως οι περιφερειακοί Δήμοι αλλά και πολλούς χώρους θεάτρου και μουσικών εκδηλώσεων. Παράλληλα βέβαια πρέπει να δημιουργήσει και χώρους για εκδηλώσεις με σημαντικές απαιτήσεις σε τεχνική υποδομή.

Οι πόλεις χρησιμοποιούν διάφορα μέσα για να γίνουν ελκυστικές στο «στόχο» που θέλουν να προσελκύσουν. Ανάμεσα στα διάφορα μέσα που χρησιμοποιούν οι πόλεις για να γίνουν ελκτικές είναι και η ανάπλαση κεντρικών περιοχών τους στην προσπάθεια να θέλξουν κεντρικές λειτουργίες. Έτσι περιοχές με παλιές εγκαταλελειμμένες κατοικίες αντικαθίστανται από κτήρια γραφείων (για παράδειγμα Λονδίνο – Docklands, Παρίσι - La Defense). Η πολιτική αναπλάσεων στα κέντρα των πόλεων έχει βραχυπρόθεσμο στόχο να προσφερθούν χώροι σε εταιρίες υπηρεσιών (χρηματοπιστηριακές, ασφάλειες, σύμβουλου επενδύσεων, υπηρεσίες διαφήμισης κ.λ.π) και να προσφερθεί η κατάλληλη υποδομή. Αυτό μακροπρόθεσμα θα προκαλέσει τη συγκέντρωση νέων δυναμικών οικονομικών δραστηριοτήτων που θα αντικαταστήσουν τις παλιές και λιγότερο αποδοτικές. Οι πολεοδομικές αναπλάσεις αποτελούν την αιχμή αυτής της στρατηγικής. Με αυτές οι πόλεις αναδιαμορφώνουν τις κεντρικές περιοχές τους και προβάλλουν μία νέα εικόνα.

Καθοριστικό στοιχείο σε μία πορεία αναβάθμισης του ρόλου της Πάτρας είναι η υιοθέτηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης της πόλης. Ένα τέτοιο σχέδιο θα επισημάνει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Πάτρας και θα προτείνει στρατηγικές και πολιτικές

για να προσελκυσθούν εκείνες οι δραστηριότητες και κλάδοι όπου έχει τις μεγαλύτερες δυνατότητες, γεγονός που θα επιτρέψει και κάποια εξειδίκευση.

Επίσης θα πρέπει να διασφαλίσει τη δυνατότητα προσφοράς ενός «πακέτου κινήτρων» για την προσέλκυση εκείνων των δραστηριοτήτων που κυρίως ενδιαφέρουν (δηλαδή αυτών που προσφέρουν νέες ειδικότητες, νέες τεχνολογίες, νέους τρόπους εργασίας και διοίκησης).

Η Πάτρα λοιπόν σήμερα αποτελεί μία «πόλη ευρωπαϊκής σημασίας» και βέβαια ο στόχος θα πρέπει να είναι να βελτιώσει τη θέση της. Δεν μπορεί να ανταγωνιστεί με προοπτικές τα παγκόσμια μητροπολιτικά κέντρα (π.χ. Ν. Υόρκη, Τόκιο, Παρίσι, Λονδίνο, Βερολίνο) ούτε τα εγκαθιδρυμένα κέντρα της Ε.Ε. (Μιλάνο, Βαρκελώνη, Αμβούργο). Θα μπορούσε όμως να ανταγωνιστεί επάξια σημαντικές πόλεις που είτε προσπαθούν να ανακάμψουν από την κρίση της τελευταίας δεκαετίας (π.χ. Μάντσεστερ) είτε προσπαθούν να αξιοποιήσουν τις νέες δυνατότητες που εμφανίστηκαν πρόσφατα (π.χ. πόλεις τις Α. Γερμανίας – Α. Ευρώπης)

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση της θέσης της Πάτρας ή έστω και τη διεκδίκηση κάποιας σημαντικής θέσης στην αστική ιεραρχία είναι η δημιουργία υψηλού επιπέδου συνθηκών διαβίωσης στην πόλη (ύπαρξη αξιόλογων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, σχολείων υψηλού επιπέδου για τα παιδιά, ικανοποιητική αγορά κλπ).

Θα πρέπει να τονίσουμε πως η Αχαΐα γενικά βρίσκεται ενώπιον των προκλήσεων του νέου παγκοσμιοποιημένου οικονομικού περιβάλλοντος που θα αποτελέσει το πεδίο εκτύλιξης του οικονομικού γίγνεσθαι στον 21^ο αιώνα. Μέσα λοιπόν από τα προβλήματα και τη κρίση που διήλθε γενικότερα ο νομός πριν από λίγα χρόνια μπορεί με τον καλύτερο τρόπο να αποδειχθεί για όλους μας μία μεγάλη ευκαιρία. Αν αξιοποιήσουμε τα διδάγματά της και να μάθουμε από της αρνητικές επιπτώσεις τότε στην νέα περίοδο που διανοίγεται μπροστά μας θα πρέπει να δράσουμε με τον καλύτερο τρόπο αποτελεσματικά και σαφώς καλύτερα προετοιμασμένοι. Θα πρέπει να αξιοποιεί, να αριστοποιεί τα πλεονεκτήματά της, να τα προβάλλει παρά να παραμένει παθητικά στην νέα πραγματικότητα και να τα παραβλέπει διότι έτσι δεν θα μπορέσουμε να οραματιστούμε ένα καλύτερο μέλλον. Οπότε με εμπιστοσύνη και την πεποίθηση ότι όλοι μαζί θα συνεργαστούμε για να επιτύχουμε τους στόχους μας θα

οδηγηθούμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα και θα αδράξουμε τις νέες ευκαιρίες που διανοίγονται μπροστά μας.

Με την ευκαιρία της πολιτιστικής πρωτεύουσας το 2006 θα πρέπει να αποδείξουμε ότι η Πάτρα μπορεί να δείξει και να παρουσιάσει τον καλύτερό της εαυτό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

- ◆ Διημερίδα με Θέμα " Πάτρα 2006 "
- ◆ Ψωμάς Π. , Στέλεχος Μάρκετινγκ
- ◆ Τσεκούρας Κ., Λέκτορας Πανεπιστημίου Πατρών
- ◆ Γατοπούλου Ευγ., Προϊσταμένη Β' Εφορίας Νεοτέρων Μνημείων, Αρχιτέκνων-Μηχανικός
- ◆ Γιαννοπούλου Χ. , Υπ.Χωροταξικών Μελετών, Αρχιτέκτων
- ◆ INTERNET
- ◆ Βιβλιοθήκη Πάτρας : " ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ ", Βρεττός Λ., Καρύμπαλη Π., Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα
- ◆ Παπαβλασόπουλος Α. , Διευθυντής Επιμελητηρίου